

ЧАС

за углед

Зборник
припрема
за угледне часове
разредне наставе

2

© Copyright EDUKA

eduka

ЧАС ЗА УГЛЕД 2

Зборник припрема за угледне часове
разредне наставе

© Copyright EDUKA

ЧАС ЗА УГЛЕД 2

Зборник припрема за угледне часове
разредне наставе

Главни уредник

Проф. др Бошко Влаховић

Одговорна уредница

Доц. др Наташа Филиповић

Приредила

Љиљана Вдовић

Рецензенти

Весна Поповић

др Драган Шалетић

Моња Јовић

Лектура и коректура

Споменка Трипковић

Дизајн

Иван Танић, Агенција Мани два

Издавач

Издавачко предузеће Едука д.о.о. Београд

Ул. Змаја од Ноћаја бр. 10/1

Тел./факс: 011 3287 277, 3286 443, 2629 903

Сајт: www.eduka.rs; имејл: eduka@eduka.rs

За издавача

Проф. др Бошко Влаховић

Тираж

1000

Београд, 2016.

ЧАС

за углед

Зборник припрема за угледне
часове разредне nastave

2

© Copyright EDUKA

eduka

Издавачко предузеће *Едука*,
Београд

© Copyright EDUKA

Поштоване колеџинице и колеџе,

Зборник ЧАС ЗА УГЛЕД настао је као плод наше сарадње са наставницима из целе Србије.

Када смо, пре две године, расписали конкурс за уредне часове, надали смо се добром одзиву, и били смо заиста задовољни што су наша очекивања у потпуности испуњена. Тада нам је било преко три стотине припрема, са бројним додацима, прилозима, презентацијама, фотографијама, видео-снимцима – тако да су рецензенти и чланови комисија имали штек и деликатан задатак да међу добрим материјалима изаберу најбоље.

Овога пута можемо да кажемо да је наше задовољство још веће, јер нам је на конкурс приспело двоструко више припрема и додатног материјала. И ове, као и прошле године, у избор за објављивање уврштене су припреме за које сматрамо да су, пре свега, функционално изводљиве и применљиве у наставној пракси, као и да су довољно подстицајне и за наставнике и за ученике. Одредили смо се за то да се у једном тому зборника налазе припреме за више предмета зато што сматрамо да је то веома важно за развијање и унапређивање праксе у међупредметној корелацији.

Изабрани текстови су ређовани као и прилози који се налазе на ЦД-у уз зборник.

Наше заједничко уверење јесте да је овај вид сарадње вишеструко значајан и корисан: њиме се подржавају настојања и преућа из непосредне наставне праксе, која се потпуно поново враћају – како би је освежили и унапредили.

Хвала, још једном, свим учесницима на дивној сарадњи!

До скорој виђења у следећем зборнику!

Срдечно,
Уреднички тим Едуке

САДРЖАЈ

ПРВИ РАЗРЕД

Гордана Бубало: Глас и штампано слово <i>A a</i>	11
Лидија Вељковић: Штампана слова <i>Б и Њ</i>	14
Миланка Лалић: Речи супротног значења.....	17
Марина Праизовић: На селу.....	20
Марина Праизовић: <i>Вешар сејач</i> , Мира Алечковић.....	23
Славица Ристовић: <i>Бајка о лабуду</i> , Десанка Максимовић.....	28
Слађана Стевановић: Лепо писање.....	35
Катарина Милановић: Дани у седмици.....	37
Маја Јоцић: Годишња доба.....	41
Мр Мирјана Лончаревић: Шта смо научили о води – Тематско понављање – вода.....	44
Весна Лазаревић: Кретање у простору и времену.....	49
Младен Глигоријевић: Два, четири, шест, осам, чик погоди ко сам – игра.....	53
Марија Миловановић: Утицај остатака хране и неких пића на наше зубе (оглед са јајима).....	57
Ивана Милошевић: Авантуре малог Јују.....	60

ДРУГИ РАЗРЕД

Гордана Гајин Цветкоски: <i>Лисица и ѓавран</i> , народна басна.....	67
Љиљана Павловић: Задаци са две операције.....	72
Весна Ристовић: Мерење времена – час и минут.....	77
Александра Стругар: Множење једноцифреног и двоцифреног броја.....	81
Наташа Динчић: Електрицитет и наелектрисање материјала.....	85
Милена Алексић: Каква су некада била насеља.....	89
Милијана Петровић: Наша планета (у част Дана планете Земље, 22. априла).....	93
Наташа Симуновић: Израда дигиталне честитке путем алата Poster Oven.....	97
Љиљана Арсенијевић и Предраг Аритоновић: Преобликовање материјала или предмета њиховим спајањем (везивање).....	101

ТРЕЋИ РАЗРЕД

Љуба Радета: <i>Љубишино мече</i> , Бранислав Црнчевић.....	107
Бојана Балаћ и Даница Коцевска: <i>Прича о Раку Кројачу</i> , Десанка Максимовић.....	111
Јелена Бабић: Речи са истим и сличним значењем.....	119
Саша Чорболоковић и Радмила Петковић: Управни говор.....	121

Јасмина Црнојевић: Бранко Радичевић, <i>Циц</i>	126
Наташа Милосављевић: <i>Љубавна ѝсма</i> Милована Данојлића	132
Марина Кукић: Од плана учioniце до плана града	136
Тања Караџић: Повртњак.....	140
Данијела Грујић и Јована Пешић: Значај и заштита вода и водених животних заједница.....	148
Лела Петровић: Стари занати	154
Катарина Алексић: Програмирање робота - BeeBot у свету геометријских облика	157

ЧЕТВРТИ РАЗРЕД

Миомир Дејановић: Придеви и врсте придева	165
Зорица Алексић: Глаголске одредбе	170
Јелена Ивановић: Употреба заменице <i>Ви</i> из почасти.....	174
Софија Ристовић: Градивни придеви	179
Верослава Властић и Драгица Поповић: „Алиса у земљи чуда”, Луис Керол	182
Ана Кукучка: Дељење са остатком.....	187
Слађана Милијановић: Јединице мере за површину.....	190
Данијела Ђирић и Лелица Живковић: Једначине и неједначине са множењем и дељењем	193
Драгана Живановић: Проблеми пресипања, мерења, превозења, премештања, логичко-комбинаторни задаци.....	198
Душица Марковић, Марија Миловановић: Ритам математике.....	202
Данијела Стефановић: Опасност и заштита од пожара	205
Весна Бранковић и Милица Шиљић: Природна богатства и њихово коришћење (обрада).....	208
Миља Зеџ: Како откривамо прошлост.....	212
Даница Коцевска и Славојка Милошевић: Путовање кроз Србију.....	215
Љиљана Соколовић: Пред новогодишњу чаролију.....	219
Весна Савић, Весна Радоичић: Вук Стефановић Караџић.....	224
Мр Наталија Остојић: Штафетне игре	227
Мирослав Радосевић: Последица пада.....	232
Марина Аранђеловић: Бабине, колевка.....	236

САДРЖАЈ ПРИЛОГА НА КОМПАКТ-ДИСКУ УЗ ЗБОРНИК

ПРВИ РАЗРЕД

1. Гордана Бубало: Глас и штампано слово *A a*
2. Лидија Вељковић: Штампана слова *B и Њ*
3. Миланка Лалић: Речи супротног значења
4. Марина Праизовић: *Вешар сејач*, Мира Алечковић
5. Славица Ристовић: *Бајка о лабуду*, Десанка Максимовић
6. Мр Мирјана Лончаревић: Шта смо научили о води – Тематско понављање – вода
7. Весна Лазаревић: Кретање у простору и времену
8. Марија Миловановић: Утицај остатака хране и неких пића на наше зубе (оглед са јајима)
9. Ивана Милошевић: Авантуре малог Јују

ДРУГИ РАЗРЕД

1. Гордана Гајин Цветкоски: *Лисица и ѓавран*, народна басна
2. Љиљана Павловић: Природни бројеви до 100
3. Весна Ристовић: Мерење времена – час и минут
4. Александра Стругар: Множење једноцифреног и двоцифреног броја
5. Наташа Динчић: Електрицитет и наелектрисање материјала
6. Милена Алексић: Каква су некада била насеља
7. Љиљана Арсенијевић и Предраг Аритонович: Преобликовање материјала или предмета њиховим спајањем (везивање)

ТРЕЋИ РАЗРЕД

1. Љуба Радета: *Љубишћо мече*, Бранислав Црнчевић
2. Бојана Балаћ и Даница Коцевска: *Прича о Раку Кројачу*, Десанка Максимовић
3. Саша Чорболоковић и Радмила Петковић: Управни говор
4. Марина Кукић: Од плана учионице до плана града
5. Тања Караџић: Повртњак
6. Лела Петровић: Стари занати

ЧЕТВРТИ РАЗРЕД

1. Миомир Дејановић: Придеви и врсте придева
2. Зорица Алексић: Глаголске одредбе
3. Јелена Ивановић: Употреба заменице *Ви* из почаст
4. Ана Кукучка: Дељење са остатком
5. Данијела Ђирић и Лелица Живковић: Једначине и неједначине са множењем и дељењем
6. Драгана Живановић: Проблеми пресипања, мерења, превозења, премештања, логичко-комбинаторни задаци
7. Данијела Стефановић: Опасност и заштита од пожара
8. Весна Бранковић и Милица Шиљић: Природна богатства и њихово коришћење (обрада)
9. Мирослав Радошевић: Последица пада
10. Марина Аранђеловић: Бабине, колевка

ПРВИ РАЗРЕД

© Copyright EDUKA

© Copyright EDUKA

Глас и штампано слово А а

ПИСМЕНА ПРИПРЕМА ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ НАСТАВНОГ ЧАСА

Основна школа: „Стеван Алексић”, Јаша Томић

Датум: 28. септембар 2011.

Разред: I₁

Реализатор: Гордана Бубало

Наставни предмет: Српски језик

Наставна тема: Припрема за читање и писање

Наставна јединица: Глас и штампано слово А а

Тип часа: Обрада новог градива

Наставни облици: фронтални, индивидуални

Наставне методе: метода разговора, усменог излагања,

илустративно-демонстративна, рад на тексту, игра

Наставна средства: Буквар, радна свеска, модел слова, слике, плакат, компакт-диск

Циљ часа: Оспособљавање ученика за писање и читање слова Аа у речима и реченицама.

Образовни задаци:

- одређивање позиције гласа а у речима;
- усвајање графичке структуре великог и малог штампаног слова Аа;
- самостално писање слова Аа у речима и реченицама.

Функционални задаци: Развијање способности запажања, оспособљавање за самостално писање и читање слова а.

Васпитни задаци: Развијање уредности и темељитости у раду.

ТОК ЧАСА

🕒 Уводни део часа

➤ Говорим:

Драга децо, данас нам је свечан дан! Почињемо да учимо слова. Дивно ће бити када научимо сва слова, па кад почнемо да читамо сликовнице, књиге; да пишемо писмо баки, деки, другу и другарици!

Данас ћемо научити слово **А а**.

🕒 Главни део часа

- Читамо песму „Авион”

Авион

Аца има авион.

– Ало, ало! – зове он.

Ана има ауто плав,

а пас лаје: – Ав, ав!

Ана, Аца,

куца, маца,

бата, сека,

апотека.

- Следи разговор о песми:

– Да ли вам се допала песма? Објасните.

– Које речи смо чули у песми а почињу гласом **а**? (авион, ауто, ало, ав, Ана, Аца)

– Које се речи поменуте у песми завршавају гласом **а**? (Ана, аптека, бата, сека, куца, маца)

– Које речи из песме почињу и завршавају се гласом **а**? (Ана, Аца, аптека)

➤ Показујем моделе великог и малог слова **Аа** направљене од картона.

➤ Питам ученике да кажу на шта их подсећа велико слово **А**. Уколико треба, објашњавам да се мало слово **а** састоји од једне увијене линије и трбушчића.

➤ **Напомињем: Када изговарамо, онда је глас а, а када пишемо, онда је то слово!**

– Пишем велико и мало слово **А а** на табли, а ученици у своје свеске – два реда.

Затим ће нацртати неки предмет у чијем је називу глас а на почетку.

➤ Затим ће ученици у *Буквару* исписивати слово **Аа** тамо где оно недостаје.

🕒 Завршни део часа

- Самосталан рад ученика на наставним листићима.

1. Заокружи слово **а**.

ауто

авион

аутобус

ајкула

2. Упиши слово **а** на цртице!

_ у то

_ у тобус

_ вион

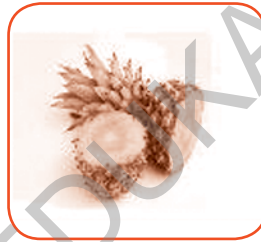
3. Упиши слово **а** на цртице!

кућ_

ж _ ђ _

_ н _ н _ с

4. Украси слово **Аа** како желиш.

А а

- Ученици (читачи) читају речи са наставних листића.
- Уколико остане времена, отпеваћемо песму „Лепа Анка” и одиграти коло.
- Домаћи задатак: Ученици самостално раде задатке у радној свесци.

НАПОМЕНА: Прилог уз припрему налази се на ЦД-у.

Штампана слова Б и Њ

Општи подаци:	
Школа:	ОШ „Никодије Стојановић Татко”
Датум одржавања часа:	6. новембар 2014. године
Час по реду:	48.
Разред и одељење:	I
Учитељ:	Лидија Вељковић
Општи методички подаци:	
Наставни предмет:	Српски језик
Наставна јединица:	Штампана слова Б и Њ
Тип часа:	Обрада
Оперативни задаци:	
Образовни:	Стицање знања о изгледу, начину писања, као и читању великих и малих штампаних ћириличних слова Б и Њ. Овладавање техником писања штампаних слова ћирилице.
Функционални:	Оспособљавање ученика за писање и читање штампаних ћириличних слова Б и Њ. Развијање способности ученика за уочавање облика слова Б и Њ, за њихово препознавање у тексту, као и уочавање њихове сличности и разликовање од других штампаних слова.
Васпитни:	Подстицање жеље, воље и упорности у правилном писању штампаних слова. Развијање склоности и жеље за повезано, уредно и читко писање штампаних слова Б и Њ.
Облици рада:	фронтални, индивидуални, у пару, групни
Наставне методе:	дијалогска метода, монолошка метода, демонстративна метода, метода писаних радова
Наставна средства:	слике, апликације, припремљени наставни листић
Наставни објекат:	учионица

Литература:	Вук Милатовић, <i>Методика наставе њачејној чииања и њисања</i> , Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 1986. <i>Буквар за ѡрви разред основне школе</i> , Едука, Београд, 2009.
--------------------	---

Образовни стандарди:
1СЈ.0.1.1. познаје основна начела вођења разговора: уме да започне разговор, учествује у њему и оконча га; пажљиво слуша своје саговорнике;
1СЈ.0.1.7. уме у кратким цртама да образложи неку своју идеју;
1СЈ.1.3.3. почиње реченицу великим словом, завршава је одговарајућим интерпункцијским знаком.

СТРУКТУРА И ТОК ЧАСА:

Емоционална и мотивациона припрема ученика

Час започињемо посматрањем сличица које су залепљене на табли (бунар, лабуд, зуб). Разговор о сличицама, изговарамо гласове од којих се састоје ове речи и уочавамо глас Б. Један ученик излази и записује речи испод слика, а ставља црту где је непознато слово. Затим лепимо сличице њиве, коња, књиге и поновимо поступак, изговор речи и записивање речи испод слика.

ПРИСТУП
ГЛАСОВИМА
Б и Њ

Најава циља часа: Данас ћемо научити слова којима се бележе гласови које смо чули, а нисмо умели да их запишемо. Научићемо велико и мало штампано слово **Б б** и **Њ њ**.

Затим прочитамо песму.

Слово **Б** је забрђљало:
„Да ме нема у дуквару
баш без мене, зайамјијије
били дисје сви у квару”.

Њ је лењи сан уснило
сања крај ѡуѡића
да корњача ѡресјијила је
малој ѡрвачића.

Обрада слова
Б и Њ

Читање
реченица и
преписивање

Самосталан и
стваралачки
рад ученика

Обрада слова

Показивање слова.

Уочавања и издвајање нових слова на различитим позицијама у речима: на почетку, средини и на крају.

Показивање и демонстрирање писања нових слова на табли.

А затим у ваздуху објашњавам поступак писања слова (слободним покретима руке у ваздуху ученици испишују слова).

Уочавање графичке структуре слова и њихово повезивање са облицима (Ѣ као балончић) или са другим познатим словима (Њ је слично слову Н).

Записивање нових слова у свескама, по два реда за свако слово, и записивање речи: бунар, лабуд, зуб, њива, коњ, књига.

Лепимо у свеску апликације, а затим их и дојимо.

Читање

Читање припремљених реченица са наставног листића. Сваки ученик чита по једну реченицу.

Две реченице ће ученици записивати у својим свескама.

Рад на наставном листићу: Читање реченица; у пару ученици слажу речи, решавају ребусе.

Наставни листић

1. Прочитај реченице.

Београд је велик и леп град.

Огњен јаше коња.

Бојан је Биљанин брат.

Тања на тањиру носи дињу.

Слобу јако боли зуб.

Миња са торња снима њиву.

2. Повежи да добијеш реч.

бом луб

об ква

лок ала

бу бона

го вањ

3. Реши ребусе:

К=Р

Њ=С

Самосталан и стваралачки рад ученика

Самостално састављање реченица са наученим словима Б и Њ на словарици и читање реченица.

Домаћи задатак:

Преписати причу „У бањи” из Читанке и научити читање приче.

ЦД **НАПОМЕНА:** Прилог уз припрему налази се на ЦД-у.

Речи супротног значења

Методички подаци о часу број ____

Разред:	1. разред
Наставни предмет :	Српски језик
Наставна јединица:	Речи супротног значења
Тип часа:	обрада
Облик рада:	индивидуални, фронтални, групни
Наставне методе:	разговора, текстуална, метода писаних радова
Наставна средства:	хамер са припремљеним осмосмеркама, фломастери, сличице – кружићи, наставни листић за групе, листићи-подсетници за свеске, рачунар и ТВ екран/видео-бим, презентација PowerPoint, наставни листић за индивидуални рад
Техничка помагала:	рачунар и ТВ екран/видео-бим
Временска артикулација часа:	Уводни део: око 3 минута Главни део: око 35 минута Завршни део: око 7 минута
Корелација:	Српски језик, СОН
ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ЧАСА:	Оспособљавање ученика за разумевање речи супротног значења, њихову самосталну и правилну употребу, као и за развој сарадничких односа.
Образовни стандарди:	СЈ.2.4.1. СЈ.2.4.3.
Литература:	<i>Грамаишчки забавник</i> , Едука, Београд. Мирољуб Вучковић, <i>Кажми ми да ти кажем</i> , Језичка култура за први разред основне школе.
Претходна ситуација:	Ученици ће бити подељени у пет група по пет ученика. Потребно је наместити клупе и столице и на њих ставити ознаке за групе.
Садржај рада: УВОДНИ ДЕО: 5 минута	Откривам слику на којој су велики и мали пас. Шта је на сликама? Какав је први пас, а какав други? (велики, мали) Шта ове речи значе? Подстичем их да наведу још неки пример за велико и мало (зрно – јабука, слон – мрав...) Слајдови 1, 2 и 3: Наводим их да трагају за речима супротног значења путем презентације (слатко – слано, обојено – необојено, једнобојан – шарен, иде – стоји, високо – ниско, весео – тужан...).

<p>ГЛАВНИ ДЕО: 35 минута</p>	<p>Слајд 4 Истицање циља часа: Учићемо речи супротног значења.</p> <p>Слајд 5 (слика зеца и корњаче). Шта бисте рекли о зецу? Зец је брз. А корњача? Корњача је спора.</p> <p>На слајду 6 су примери са супротним значењем: јак – слаб, високо – ниско, тужан – срећан, уско – широко, црно – бело, танко – дебело.</p> <p>Замолим ученике да они сами дају неки пример.</p> <p>Слајд 7: Допуњујемо дате примере речима супротног значења: хладан (топао), спор (брз), оштар (туп), вредан (лењ), кратак (дугачак).</p> <p>Пример: Пронађите у реченицама речи супротног значења. Кућа је ниска. Торањ је висок.</p> <p>Слајд 8: Допуњавамо реченице речима са супротним значењем. Камен је _____. Мрав је _____. Вуна је _____. Слон је _____.</p> <p>Следи рад по групама: Свака група добија осмосмерку на хамеру и по четири речи са стране, а њихов задатак је да у осмосмерци пронађу речи са супротним значењем од оних које су дате и да смисле и напишу бар две реченице у којима ће употребити те откривене речи.</p> <p>Пратим рад група. Дајем додатна упутства и објашњења ако је потребно.</p> <p>Кад заврше са радом, представници група објашњавају свој рад: како су радили, како су се договарали, да ли је било проблема и како су их решавали, да ли су открили сва решења и како су смислили реченице. Похваљујем рад група. Истичемо интересантне примере.</p> <p>Следећа активност: индивидуални рад на наставном листићу.</p> <p>Спој речи са супротним значењем:</p> <table data-bbox="404 1121 769 1352"> <tr> <td>лако</td> <td>гладан</td> </tr> <tr> <td>сит</td> <td>здрав</td> </tr> <tr> <td>болестан</td> <td>тешко</td> </tr> <tr> <td>непажљив</td> <td>лепо</td> </tr> <tr> <td>јак</td> <td>пажљив</td> </tr> <tr> <td>ружно</td> <td>сув</td> </tr> <tr> <td>мокар</td> <td>слаб</td> </tr> </table>	лако	гладан	сит	здрав	болестан	тешко	непажљив	лепо	јак	пажљив	ружно	сув	мокар	слаб
лако	гладан														
сит	здрав														
болестан	тешко														
непажљив	лепо														
јак	пажљив														
ружно	сув														
мокар	слаб														
<p>ЗАВРШНИ ДЕО: 5 минута</p>	<p>Путем Слајда 9 проверавамо успешност самосталног рада. Свако прати тачност и бележи плусиће поред тачног решења. Колико њих је урадило без грешке, колико са једном, колико са две грешке и тако редом.</p> <p>Домаћи задатак: Написати по четири примера речи са супротним значењем и применити их у реченицама.</p> <p>Утисци о часу: шта им се највише допало и зашто, шта им је било јасно, а шта не и зашто, каква је била атмосфера и залагање (индивидуално и у групи).</p>														

ПРИЛОЗИ ЗА ГРУПЕ

Т	Р	А	П	А	В	Ц
В	О	Л	Е	С	Е	В
А	В	Е	Т	Ш	Л	О
П	Р	И	Д	Г	Е	Р
О	Л	Е	Њ	В	Њ	Д
Е	Б	Е	О	А	А	З
Б	Е	Р	О	И	А	Т

Задатак: ОСМОСМЕРКА за 1. групу

Дате речи Пронађене речи Употреба у
супротног реченици:
значења:

црн _____
тужно _____
вредна _____
спретан _____

Е	Р	О	Г	О	З	М
И	Ј	О	Г	Т	О	О
С	А	Х	Р	В	Т	К
О	Б	И	А	О	А	О
К	М	О	К	Р	А	С
Н	Е	Р	О	Е	Т	И
Б	О	С	Ј	Н	Г	В

Задатак: ОСМОСМЕРКА за 2. групу:

Дате речи Пронађене речи Употреба у
супротног реченици:
значења:

доле _____
затворен _____
сува _____
ниско _____

Љ	С	Т	И	У	Б	Р
Л	У	Р	С	О	О	М
У	В	Г	А	Р	Д	А
Ж	У	Л	А	О	Е	К
Ш	А	Т	К	Т	С	З
Г	Ш	К	С	М	Н	М
О	Б	У	В	Ђ	О	Н

Задатак: ОСМОСМЕРКА за 3. групу

Дате речи Пронађене речи Употреба у
супротног реченици:
значења:

мокра _____
туп _____
дан _____
лево _____

Т	В	С	В	П	Р	О
Е	А	Е	С	Ш	К	Г
Д	Т	Д	З	Ч	В	С
И	А	Г	А	А	Л	Љ
И	Т	Г	Н	З	Н	И
А	У	Ш	Х	Т	Е	Ђ
Д	Б	О	С	М	И	У

Задатак: ОСМОСМЕРКА за 4. групу

Дате речи Пронађене речи Употреба у
супротног реченици:
значења:

кратка _____
одвезан _____
изаћи _____
обувен _____

А	Б	О	О	М	Ш	У
А	З	Л	И	Г	Е	С
Б	З	Е	И	С	В	К
Р	А	Б	А	Р	Х	А
Т	С	Е	Б	Е	Е	М
З	Х	Д	В	Г	Д	Е
Ж	С	И	Т	А	Н	Ж

Задатак: ОСМОСМЕРКА за 5. групу

Дате речи Пронађене речи Употреба у
супротног реченици:
значења:

крупан _____
плашљив _____
танко _____
широка _____

НАПОМЕНА: прилози се налазе на ЦД-у

На селу

Наставна јединица:	На селу
Тип часа:	говорна вежба
	<ul style="list-style-type: none">• Циљеви часа: развијање говорне културе, развијање графомоторике и пажње; проширивање и систематизовање знања ученика о одликама сеоског насеља, карактеристикама села.
Образовни задаци	<ul style="list-style-type: none">• Проширити знања ученика о селу, дворишту, објектима у сеоском домаћинству, животињама и радовима људи на селу.• Описивање појединих појмова карактеристичних за сеоску средину.• Слагање речи словима из Словарице и шчитавање.
Функционални задаци	<ul style="list-style-type: none">• Оспособљавање ученика за правилно именовање појмова у вези са селом.• Вежбање аудитивне перцепције.• Богађење активног речника ученика.• Подстицање развоја графомоторике.
Васпитни задаци	Развијање позитивног односа према сеоској средини.
Кључни појмови	Село, двориште, животиње, радови људи
Образовни стандарди	<ul style="list-style-type: none">• 1СЈ.0.1.1. познаје основна начела вођења разговора, уме да започне разговор, учествује у њему и оконча га; пажљиво слуша своје саговорнике.• 1СЈ.0.1.6. уме на занимљив начин да почне и заврши своје причање.• 1СЈ.1.3.8. користи скроман фонд речи (у односу на узраст); правилно их употребљава.
Наставне методе: илустративно-демонстративна, дијалогска, илустративна, писани и графички радови	Облици рада: фронтални, индивидуални

ТОК ЧАСА

🕒 Уводни део (5 минута)

Интелектуално-емоционална припрема

Загонетна прича (усмерено, асоцијативно и интуитивно вођење ученика до откривања сакривеног загонетног појма).

Причу прича учитељ, сугестивно и изражајно.

Замислите (ученици жмуре да би у себи дочарали приказ)... Ходамо кроз шуму, већ почиње да опада лишће, шушка под нашим ногама. Наилазимо на један воћњак. Црвени, зелени и жути плодови маме нас својим лепим изгледом и мирисом. Убрали смо по једну _____ (очекује се одговор од деце) и наставили прашњавим пољским путем. У даљини се чује граја људи који су изашли у бербу _____ (очекивани одговор). Засладили смо се мало и слатким плодовима винове лозе, то јест _____ (очекивани одговор). Настављамо пут. Пут је и даље прашњав, понегде и блатњав јер је пре неки дан падала киша. Већ се назире куће поред пута. Малене, окречене у бело, понека већ оронула од зуба времена. Улице су већ асфалтиране, али пуне рупа. Понегде се чује мук краве и мекет коза. Сусрећемо људе који воде овце на пашу. Улицом жури понеки трактор. Ретко који аутомобил. У ваздуху је свежина и мирис земље. Дишемо пуним плућима!!! (УДАХНИТЕ!!!) Наградно питање: Где смо то ми? Где смо дошли? Одговор (село). Истицање циља часа. Наслов на табли.

🕒 Главни део (30 минута)

Овај део часа базира се на језичко-стилским вежбама и развијању културе говора ученика.

- Смисли неколико речи које се римују (слажу, звуче слично) с речју село → бело, цело, јело, смело...
- Шчитавање и гласовна анализа речи село. (Село је једна реч, ту реч сам записала на табли. Реч се састоји из гласова које записујемо словима. То су слова С Е Л и О. Из колико се гласова/слова састоји реч село? Хајде да прочитамо записану реч. Хорски шчитавамо – сливамо гласове у целину.)
- Сада ћемо мало разговарати о значењу те речи, о ономе што већ знамо о селу, о животу у селу.
- Ученици посматрају слику села у *Буквару*.

(Како бисте објаснили неком детету из града какво је село? Шта се све може видети у селу? Какав је саобраћај? Какве су куће на селу? Шта се налази у сеоским домаћинствима? Које животиње човек гаји на селу? Које користи човек има од краве, овце...? Како се оглашава крава, овца, коза, кокошка, петак, магарац...? Шта раде људи у јесен у воћњаку? Које воће стиже у јесен?)

Разговор је вођен питањима о искуственим доживљајима деце која су до-
равила у селу, евоцирањем успомена. Након тога, дијалог прелази на терен
емоција, мириса, боја и укуса којима су ученицима асоцијативно повезани са
селом. Разговор је у форми игре повезивања појмова. Учитељ изговори појам,
а ученик изговори своју асоцијацију на тај појам. Које боје, укусе, мирисе,
осећања везујете за село? Или кроз игровни контекст – тражимо лепу реч. На
пример: Којим речима можемо описати... (село, баку, погачу, огњиште, ливаду,
њиву, шуму, домаће животиње)?

Село – лепо детињство, слобода, игра, љубав породичног окружења, бела
стара кућа на брегу...

Бака – љубав, сигурност, миришљава погача, колачи, топлина загрљаја,
утеха, миловање...

Огњиште – пуцкетање дрва у пећи – топлота, сигурност, приче, бајке,
загрљај, оаза мира...

Ливада – бескрајна слобода, зеленило, мирисни цветови, зелени тепих
посут жутим и љубичастим цветовима...

Шума – фијукање ветра, тужна песма ветра, шуштање лишћа, чист
ваздух, лепршање косе на ветру...

Птице – пој славуја, цвркулт, заносна песма славуја...

Цвеће – баште и двориште препуно разнобојних цветова, опојни мирис
цвећа, венчићи за косу...

Мотив је пробудити машту, лепе описе, поређења, оноματοпеје, анализе, све
с циљем развијања културе усменог изражавања и богаћења речника.

- Ученици раде задатке у *Буквару* – довршавају цртеже, боје их, повезују и
решавају лавиринт.

Цртају линије на маргинама (графомоторичке вежбе).

Завршни део (10 минута)

У завршном делу часа ученици раде илустрацију свога села (или како га
замишљају, уколико га нису посетили) уз слушање дечије песме „Накрај села
жута кућа” у извођењу дечјег хора *Колибри* и дечије песме „У моме селу” Ранка
Дамјановића. Дечија песма „У моме селу” веома је добар инспиративни под-
стицај јер у дечијој машти побуђује слику села и са мало, укусно дозираог
хумора, којим је песма проткана, ствара позитивну атмосферу у учионици,
опуштеност и задовољство код ученика.

На крају часа ученици усмено анализирају час са аспекта успешности
учења, занимљивости и сопственог залагања.

У овом делу часа пружа се добра прилика за међупредметну корелацију и
подстицање креативног изражавања ученика (музичка култура, свет око нас,
ликовна култура).

ОПШТИ ПОДАЦИ	
ПРОФЕСОР РАЗРЕДНЕ НАСТАВЕ:	Марина Праизовић
ОСНОВНА ШКОЛА:	„Владимир Назор”
МЕТОДИЧКИ ПОДАЦИ:	
НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ:	Српски језик
НАСТАВНА ОБЛАСТ:	Књижевност
НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА:	„Ветар сејач” Мира Алечковић
ЦИЉ ЧАСА:	Доживљавање и разумевање књижевноуметничког текста
ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЦИ ЧАСА	
ОБРАЗОВНИ ЗАДАЦИ:	Доживљавање и разумевање лирске песме; увођење ученика у анализу песме кроз одговоре на питања; упознавање са персонификацијом и епитетима у књижевном тексту (без именовања појмова); понављање знања о строфи, стиху и рими.
ФУНКЦИОНАЛНИ ЗАДАЦИ:	Оспособљавање за тумачење лирске песме; подстицање фантазијског уживљавања у текст; богаћење речника; развијање способности стваралачког мишљења.
ВАСПИТНИ ЗАДАЦИ:	Развијање љубави према лирској поезији, а самим тим и према књижевности.
ТИП ЧАСА:	обрада
НАСТАВНЕ МЕТОДЕ:	метода разговора; метода рада на тексту; метода усменог излагања; метода писаних радова

НАСТАВНА СРЕДСТВА:	Читанка, свеске, наставни листићи, мултимедијална презентација, ЦД плејер
ОБЛИЦИ РАДА:	фронтални облик рада; индивидуални облик рада
НАСТАВНИ ОБЈЕКАТ:	учионица
ЛИТЕРАТУРА:	<i>Настава српској језика и књижевности</i> , приручник за наставнике, Вук Милатовић, ЗУНС, Београд, 2005. <i>Методика разредне наставе</i> , Ђорђе Лекић, Нова Пролетарска, Београд, 1993.
КОРЕЛАЦИЈА	СОН (нежива природа, годишња доба)
СТАНДАРДИ ПОСТИГЊА УЧЕНИКА:	1СЈ.1.5.1. препознаје књижевне родове на основу формалних одлика поезије, прозе 1СЈ.2.2.8. износи свој став о садржају текста и образлаже зашто му се допада/не допада, због чега му је занимљив/незанимљив; да ли се слаже/не слаже са поступцима ликова 1СЈ.2.5.3. препознаје риму, стих и строфу у лирској песми 1СЈ.2.5.4. одређује карактеристичне особине, осећања, изглед и поступке ликова; и односе међу ликовима у књижевноуметничком тексту 1СЈ.3.4.4. одређује значења непознатих речи и фразеологизма на основу ситуације и текста/контекста у којем су употребљени

СТРУКТУРА ЧАСА

Емоционално-интелектуална припрема
Најава наставне јединице
Саопштавање података о писцу
Интерпретативно (изражајно) читање
Разговор о доживљају песме и сређивање утисака
Тихо усмерено читање
Тумачење непознатих речи
Анализа песме
Језик и стил
Синтеза – завршно интерпретативно читање
Самостални рад ученика
Домаћи задатак

<p>Емоционално-интелектуална припрема</p>	<p>Час започињем тако што ученицима пуштам звукове ветра. Питам их да ли по звуку могу да препознају шта смо то чули. Да ли су звуци ветрова које смо чули исти? Зашто? Које ветрове познајете? Наводим <i>џорнадо, кошаву, северац, њовешарац, лахор</i> и питам какви су то ветрови. Подстичем ученике да покажу како дува кошава, а како дува поветарац.</p>
<p>Најава наставне јединице Саопштавање података о писцу</p>	<p>Најављујем им да ћемо на часу чути песму у којој се спомиње један ветар сејач. Записујем наслов на табли, а ученици га записују у свеске (<i>Слајд 1</i>). Говорим им да је песму написала Мира Алечковић (<i>Слајд 2</i>). Она је заједно са Бранком Ђопићем и Десанком Максимовић писала за дечји часопис „Змај”.</p> <p>Питам их да ли знају ко су сејачи. Шта они раде? (<i>Слајд 3</i>) Најављујем песму у којој је један ветар представљен као сејач.</p>
<p>Интерпретативно (изражајно) читање Емоционална пауза</p>	<p>Позивам ученике да затворе књиге и да пажљиво слушају песму. Ученицима изражајно читам песму.</p>
<p>Разговор о доживљају песме и сређивање утисака</p>	<p>Након прочитане песме питам их да ли им се свидела песма, о чему су размишљали док су је слушали и каква је осећања у њима изазвала.</p>
<p>Тихо усмерено читање</p>	<p>Тражим од ученика да отворе читанке и да тихо, свако за себе, прочитају песму и подвуку непознате речи (уколико их има).</p> <p>Ученици читају и подвлаче непознате речи.</p>
<p>Тумачење непознатих речи</p>	<p>Питам ученике које речи су им непознате. Када ми каже непознату реч, тражим од ученика да прочита стих у ком се налази та реч и да ми на основу прочитаног каже шта мисли да та реч значи. Уколико не зна, питам остале ученике да ли можда они знају шта та реч значи, а затим им објашњавам (<i>зрак – ваздух, булка – врста биљке црвеног цвета</i>) <i>Слајд 4, 5. и 6.</i></p>
<p>Интерпретација песме</p>	<p>О каквом нам ветру говори ова песма? Шта он ради? Знамо ли где он сеје семење? Како закључујемо да је на ливади? Када се сеје семење: у које годишње доба се сеју биљке?</p>

<p>Тема</p> <p>Место радње</p> <p>Време радње</p> <p>Ликови</p>	<p>Како можемо у једној реченици да кажемо о чему ова песма говори? (Слајд 7)</p> <p>Поред ветра, ко се још помиње у песми? (записујемо место и време радње, тему и ликове). <i>Слајд 8.</i></p> <p>Наводимо ликове у песми (Слајд 9). На почетку песме се каже да се Неда смеје док ветар дува. Зашто се она смеје? Какав је то ветар који код Неде изазива смех? Шта ветар ради семењу? А шта ради маслачку? Шта је ветар отео булкама?</p> <p>Ученике подстичем да искажу какав доживљај код њих изазива ветар: да ли воле када ветар дува, како се тада осећају, када им ветар прија, а какав ветар не воле и сл.</p> <p>У песми се каже да ветар сеје, и наводи се да је он сејач. Има ли ветар руке? Ко има руке? Чије особине има ветар?</p>
<p>Језик и сѝил</p> <p>Синтеза – завршно интерпретатвно читање</p> <p>Самостални стваралачки рад ученика</p> <p>Домаћи задатак</p>	<p>Кажем ученицима да погледају текст и да ми кажу по чему знамо да је то дело песма. Подсећамо се шта је стих. Шта чини строфу? Да ли је свуда исти број стихова у строфи? По чему се још језик песме разликује од језика приче?</p> <p>Ученицима још једном читам песму.</p> <p>Делим наставне листиће (Прилої 1) на којем ученици самостално раде. Одговоре проверавамо заједно. (Слајдови 10, 11, 12)</p> <p>Ученици у оквиру наставног листића имају 4. задатак за домаћи. С обзиром да је наредног часа писана вежба „Кад је ветар дувао”, ученици имају задатак да напишу састав на тему, па ће се на наредном часу анализирати радови ученика.</p>

ИЗГЛЕД ТАБЛЕ

Ветар сејач
М. Алечковић

Непознате речи:

зрак – ваздух
булка – врста биљке црвеног цвета

Место радње: на ливади

Време радње: у пролеће

Тема: Ветар сејач сеје младе биљке.

Ликови: Нада, ветар и мама.

Ветар сејач

1. Заокружи колико строфа има песма „Ветар сејач” Мире Алечковић.

2 7 5 9

2. Обој речи које означавају дување ветра.

жубори

фијуче

звони

сипи

дува

3. Пронађи речи које се римују у овој строфи и подвуци их.

Ветар дува као луд,
а Неда се смеје.
Мама каже: Он сад свуд
путем цвеће сеје.

4. Напиши у свесци састав са темом „Кад је ветар дувао”.

НАПОМЕНА: прилог се налази на ЦД-у.

ОПШТИ ПОДАЦИ

ШКОЛА	Прва основна школа краља Петра II
МЕСТО	Ужице
НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Српски језик
РАЗРЕД	I ₂
РЕАЛИЗАЦИЈА	фебруар/март 2016. година
НАСТАВНИК	Славица Ристовић
НАСТАВНА ТЕМА	ЗИМСКЕ СЛИКЕ – говоримо, читамо, пишемо
НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА	<i>Бајка о ладугу, Десанка Максимовић</i>
ТИП ЧАСА	обрада
ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ЧАСА	<ul style="list-style-type: none"> – упознавање са садржајем бајке, обнављање знања о бајкама, анализа бајке, оспособљавање ученика за уочавање логичких целина и главних ликова, као и образлагање порука дела; богаћење фонда речи и језичког израза, јачање кохерентности групе кроз сараднички рад – постепено увођење у тумачење основне предметности књижевног дела (осећања, догађаји, радње, ликови, поруке, језичко-стилске карактеристике) – овладавање усменим и писменим изражавањем према захтевима програма (описивање, причање)
ОБРАЗОВНИ СТАНДАРДИ	1CJ.0.1.1., 1CJ.0.1.3., 1CJ.1.2.1., 1CJ.1.2.2, 1CJ.1.2.6, 1CJ.1.2.8, 1CJ.1.5.3., 1CJ.1.5.4.
АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	слушање, индивидуално и групно решавање задатака, анализа текста, извештавање и извођење закључака, стваралачки рад, бојење, записивање
АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	организација и реализација часа, објашњавање, давање упутстава и инструкција за рад, помоћ у раду и решавању задатака, као и доношењу закључака
РЕЗУЛТАТИ ЧАСА – ИСХОДИ	усвојеност основних знања о бајкама, оспособљеност за сараднички и самостални стваралачки рад, разумевање текста и порука бајке, самостално уочавање ликова бајке

КЉУЧНИ ПОЈМОВИ	Бајка, особине књижевних ликова, поруке књижевног дела
ОБЛИЦИ РАДА	фронтални, индивидуални, групни
НАСТАВНЕ МЕТОДЕ	метода разговора, аналитичко-синтетичка, метода рада на тексту, метода писаног излагања, метода практичних радова
НАСТАВНА СРЕДСТВА И ИЗВОРИ ИНФОРМАЦИЈА	рачунар, видео-бим, читанка, фотографије, илустрације, наставни листићи са задацима, фломастери, музички записи, интернет, методике наставе српског језика, читанке за први разред, сликовнице са бајкама
МЕСТО ИЗВОЂЕЊА НАСТАВЕ	учионица
КОРЕЛАЦИЈА	Ликовна култура (цртање и бојење, упознавање са илустрацијама); Музичка култура (слушање музике и рад уз музику); Свет око нас (појмови: планина, језеро, временске одреднице, годишња доба), Физичко васпитање (опонашања кретања – пливање лабуда); Математика (редни бројеви)
ЛИТЕРАТУРА И ДОДАТНИ МАТЕРИЈАЛ ЗА НАСТАВНИКЕ	Жежељ Ралић, Радмила: <i>Приручник за наставнике</i> , Klett, 2008. Смиљковић, Стана; Миленковић, Миомир: <i>Методика наставе српског језика и књижевности</i> , Учитељски факултет у Врању, Учитељски факултет у Ужицу, Врање, 2008. мр Ђорђе Лекић: <i>Методика разредне наставе</i> Симеон Маринковић: <i>Методика креативне наставе српског језика</i> Радомир Радовановић: <i>Учење откривањем у разредној настави</i> , Просветни преглед, Београд, 1982.
ЛИТЕРАТУРА И ДОДАТНИ МАТЕРИЈАЛ ЗА УЧЕНИКЕ	читанка, словарица, прибор за писање и цртање, наставни листићи
ИКТ у настави	Prezi презентација: https://prezi.com/hy6zlllnolwt/edit/#5_112771030 Youtube
НАПОМЕНА	<ul style="list-style-type: none"> – слајдови из презентације немају аутоматски приказ у једнаким временским размацима – слајдове из презентације приказује учитељ, пратећи рад у свом одељењу – планиран рад је 90 минута (двочас)

ТОК ЧАСА

Уводни део часа
(од 15 до 20 минута)

ПРВА АКТИВНОСТ: слушање музике: П. И. Чајковски, „Лабудово језеро” са интернет адресе: <https://www.youtube.com/watch?v=S76CGGPqI3s&list=PL3AD6162DB7E92F2B>; подела ученика на шест група насумичним избором на основу извучених бројева. Ученици образују хетерогене групе; све то раде уз музику, слободно се изражавајући покретом и пратећи ритам и динамику композиције; долазе до обележених места за групе и припремају се за даљи рад на часу (међусобно се договарају ко ће бити вођа групе).

ДРУГА АКТИВНОСТ: мотивациони садржај, који ће уједно бити и покретач истицања циља часа. На клупама се налази словарица (азбука). Задатак је да ученици открију слова која се налазе под задатим редним бројевима, а задатак чита вођа групе; исти се налази на наставном листићу на словарици. Изглед наставног листића:

Треба да будете мали детективи!

Пронађи слова која се крију иза ових редних бројева:

2. 1. 11. 12. 1. 18. 13. 1. 2. 24. 5. 24.
5. 7. 21. 1. 16. 12. 1. 15. 1. 12. 21. 10. 15. 18. 3. 10. 23.

(Приказ слајда број 1 из презентације који може да им помогне у реализацији задатка.) Уједно слажу речи од добијених слова (договарају се ко ће које слово тражити). Пратити рад и похвалити ученике који учествују у раду и подстицати и остале на учествовање у активностима. Група која сложи речи подиже смајлић 😊 и чита откривене речи. Сачекати и друге групе да сложе слова. Приказ слајда број 2 из презентације.

Главни део часа
(око 60 минута)

ТРЕЋА АКТИВНОСТ: истицање циља часа – приказ слајда број 3 из презентације и записивање у свеске.

ЧЕТВРТА АКТИВНОСТ: наставник ученике мотивише за слушање бајке: „Пре него што чујете бајку, хоћу да се удобно наместите, „отворите” уши и пажљиво слушате. У овом царству нема зле краљице, тамо је прелепа зима пуна сјаја и светла. И ви сте ту, а ту је и ваша нова другарица. Крените са њом у авантуру!” Читање бајке са интернет адресе: <https://www.youtube.com/watch?v=9YmfUDx3bos> уз приказивање слајдова од 4 до 7 из презентације; слајдове приказивати у складу са деловима текста.

ПЕТА АКТИВНОСТ: Дати ученицима времена да се „врате” у учионицу и поделе своја осећања („надам се да се нисте смрзли и да сте се лепо провели”: ученици говоре како се осећају; шта им се свидело; где се тренутно у својој машти налазе; кога би волели да глуме у филму који би се можда снимао по овом тексту). Истаћи да је бајку написала Десанка Максимовић (приказ слајда број 8) и прочитати кратку биографију о писцу (приказ слајда број 9).

ШЕСТА АКТИВНОСТ: „Пре него што кренемо у авантуру звану анализа текста, да се подсетимо шта су бајке” (приказ слајда број 10 из презентације). Ученици износе оно што знају о бајкама, а упоредо се приказују слајдови од 11 до 17 из презентације. Прављење мапе учења, тзв. „грозда” у свескама (преписивање са слајда).

СЕДМА АКТИВНОСТ: „Да видимо где сте били и кога сте све упознали”. Следи анализа текста уз приказ слајда број 18, на ком се налазе питања која ученици читају (ученик који прочита питање тражи, по слободном избору, друга или другарицу да да одговор). Саслушати њихова мишљења о томе шта сматрају порукама текста и објаснити им шта значе пословице – упитати: да ли су их чули раније, да ли могу да их они објасне – „пријатељ се у невољи познаје”; „лепа реч и гвоздена врата отвара”. Када се заврши анализа текста, водити разговор са ученицима о томе да ли су, како и коме помогли; шта значи бити љубазан. Захвалити им се на њиховој жељи и труду у анализи текста уз приказ слајда број 19 из презентације.

ОСМА АКТИВНОСТ: подела наставних листића који садрже анализу бајке; лепљење листића у свеске. Изглед наставног листића:

ТЕМА: како је настао бели лабуд

ВРЕМЕ ДОГАЂАЈА: некада давно

МЕСТО ДОГАЂАЈА: врхови снежне планине и планинско језеро

ЛИКОВИ И ЊИХОВЕ ОСОБИНЕ:

Снежана: весела, разиграна, добар пријатељ, уме пажљиво да слуша, умиљата, лепо васпитана

Лабуд: веран пријатељ, тужан, усамљен, тих

Сребрна Звезда: стара, добра, спремна да помогне

ПОРУКЕ: – пријатељ се у невољи познаје

– лепа реч и гвоздена врата отвара

ДЕВЕТА АКТИВНОСТ: ученици самостално образују две колоне.

Испред њих се налазе наставни листићи: *Како нацртајте лабуда*. Наставник окреће већи папир на ком је бело и црно перо, постављено у правцу формираних колона. Тим путем ученици сазнају које ће доје бити лабуд ког буду нацртали уз помоћ упуства за рад са наставног листића. Следи цртање и дојење лабуда (индивидуални рад) према упутству (ко раније заврши цртање и дојење лабуда може да доцрта делове бајке док чека да остали заврше рад). Док раде, ученици слушају музику са интернет странице <https://www.youtube.com/watch?v=S76CGGPq13s&list=PL3AD6162DB7E92F2B>.

ДЕСЕТА АКТИВНОСТ: ученици добијају танграм – лабуд, који треба да саставе од датих делова. Објаснити шта је *џан-џрам* (најстарија и најпознатија слагалица; потиче из Кине; има седам делова од којих се слажу одређени предмети).

Сви чланови групе учествују у слагању танграма. Група која прва заврши подиже смајлић 😊. Потребно је да све групе сложе танграм. Бодре се они који мало заостају у раду. Приказ слајда број 20 из презентације као помоћ у слагању танграма за оне групе које спорије решавају.

Сви добијају аплауз након успешно завршеног задатака, уз приказ слајда број 21 из презентације. Док слажу делове слагалице, рад прати музика са интернет странице:

<https://www.youtube.com/watch?v=ATXifclxtq8>, К. С. Санс „Лабуд”.

**Завршни део
часа
(15 минута)**

ЈЕДНАЕСТА АКТИВНОСТ: евалуација – подела упитника.

Обој квадратић! Број 1 = незанимљиво и некорисно, број 2 = занимљиво и корисно, број 3 = веома занимљиво и корисно:

Слушање музике током часа	1	2	3
Задатак откривања слова	1	2	3
Слушање бајке	1	2	3
Разговор о бајци	1	2	3
Откривање порука бајке	1	2	3
Цртање и дојење лабуда	1	2	3
Састављање танграма	1	2	3

Слушање и гледање балета *Лабудово језеро на леду* са интернет странице <https://www.youtube.com/watch?v=KKc2t7CPlwo>.
Изражавање кроз слободан покрет уз музику.

Подела наставних листића за домаћи задатак: препричати бајку према подсетнику:

ПЛАН ПРЕПРИЧАВАЊА:

- Снежана, краљица зиме се игра
- црна птица говори Снежани зашто је тужна
- Снежанино обећање
- краљица зиме моли Сребрну Звезду за помоћ
- црна птица постаје бели лабуд

ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ

У одговарајућу колону уцртајте знак \surd процењујући степен присутности тврдње/показатеља.

(1 – присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3
Време на часу је ефикасно искоришћено.			
Атмосфера за рад је подстицајна.			
Делови часа су повезани и структурирани.			
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).			
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.			
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.			
Наставник похваљује напредак ученика.			
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.			
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.			
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.			
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.			
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.			
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.			
Ученици стичу знања на часу.			
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.			
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.			
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.			
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.			

Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Технике преиспитивања праксе (коришћено у анализи сопственог рада на овом часу):

- дневнички записи
- дискутовање са ученицима

Кратки приказ неких техника преиспитивања праксе:

Вођење дневника рада – то је најједноставнији начин за отпочињање процеса рефлексije јер је потпуно личан. После часа, наставник треба да запише шта се догађало, да опише своје и ученичке реакције и осећања. Велика је вероватноћа да ће овакав осврт довести до промишљања о ономе што се догодило. Писање дневника не подразумева стриктну динамику бележења.

Дискутовање са ученицима – наставник може да пита своје ученике за мишљење о ономе што се на часовима дешава. Њихова мишљења и запажања дају нову димензију наставниковом погледу на сопствену праксу.

Литература: Буђевац Н., Јошић С., Радишић Ј., Бауцал А. (2013.) *Наставник као рефлексивни практичар – ириручник*

Коментар наставника: _____

Коментари ученика: _____

НАПОМЕНА: Прилог уз припрему налази се на ЦД-у.

Лепо писање

ПРИПРЕМА ЗА УГЛЕДНИ ЧАС

- Основна школа:** „Милан Ракић”, Медошевац
Учитељица: Слађана Стевановић
Наставни предмет: Лепо писање
Разред: први
Тип часа: вежбање
Облици рада: фронтални, групни
Методе рада: разговор, текстуална, писаних радова
Наставна средства: припремљен текст у деловима, листови од блока, ужи маркери, наливпера
Циљ и задаци часа: Оспособити ученике да повезивањем издвојених делова приче створе целину и да уоче редослед догађаја у њој. Подстицати сарадничке односе у групи и уважавање туђег мишљења. Развијање креативног приступа лепом писању. Практична примена наученог из народне традиције.
Корелација: српски језик, ликовна култура, народна традиција

ТОК ЧАСА

🕒 Уводни део часа:

– Укратко се, кроз разговор, подсетити на који начин су се у нашој прошлости израђивали одевни предмети, простирке, столњаци, прекривачи, украсни детаљи за кухињу...

🕒 Главни део часа:

– Најава часа. Подела ученика тако што ће свако од њих из корпице извући сличицу са везеним, плетеним или тканим предметом како би се формирале три групе.

– Свака група добија комплет папира – делова приче и задатак да заједнички саставе причу, али тако да делове правилно распореде како би се добила логичка целина. Нагласити да зато сваки део треба пажљиво прочитати и размислити који му део претходи, а који следи.

Када се сви у групи буду сложили да је прича правилно састављена, делови се лепе на велики папир.

– Рад ученика у групи контролише учитељ, дајући извесне сугестије и подстицаје.

- По истеку времена за рад, свака група лепи на таблу своју коначну причу.
- Учитељица прочита комплетну причу, а ученици проверавају јесу ли њене делове правилно сложили.

Недавно сам била код прабаке на селу. Зна да волим њене приче из прошлости и да једва чекам да је због њих посећим.

Али, овој пући ја нису биле приче о томе како се облачила кад је била мала, како је изгледала школа и њен строји учитељ, какве јој је дека праке праке праке. Ово ја пући сам сазнала како је још као мала научила да везе и плете, а касније и да тка.

Онда ми је отворила суну шкринају у којој је сачувала претивне делове одеће: скућаче, тканице, вућарке, плетене чарапе, везене кошуље и још многа ствари.

Била сам одушевљена што сам сазнала још нешто ново из старих времена и свидело ми се све оно што су вредне руке моје баке створиле.

Одећала ми је да ће ово народно благо претати мени да би се сачувало од заборава.

– Анализира се текст да би се проверило да ли су ја ученици разумели (уз тумачење неизнатих речи).

- Показује се неколико куварица, па се постави питање чему су оне служиле, где су их домаћице постављале и шта их у данашње време замењује. Ишчитају се поруке које су на њима извезене и проверава се разумевање значења. Нпр. *Куварице, мање збори да ти ручак не забори.*

Затим уочавају шта је на њима још извезено и начин на који су уоквирене.

- Уколико су чули за још неке, ученици их изговарају или смишљају неку нову.
- Затим на листу блока исписују лепо и уредно, тањим маркером, једну поруку са куварице, по избору. Потом исликају и направе оквир, али све то раде наливпером.

Завршни део часа:

- Направи се изложба радова, уз заједничку усмену анализу њиховог квалитета.
- Евалуација часа са аспекта учења, сарадње, мотивације и атмосфере.

Прилози

Примери куварица

- *Куварице, мање збори да ти ручак не забори.*
- *Свежа вода је здравље.*
- *Куварица плете плете, из плетена вода плете.*
Пиле ћемо да мезимо, куварицу да љубимо.
- *Без орача и здрава кољача и пракице Мице не би било хлеба ни колача.*
- *Гладној не прета плетени, нећо нахранити.*
- *Вредне су руке у наше Јакоде испекле целој ћурана.*
- *Ако постоји нису бесни, ни софра није плетена.*
- *У рибара мокре праће, за вечеру не зна шта ће.*

Кретање и сналажење у простору и времену

ПРИПРЕМА ЗА ЧАС

Предмет:	Свет око нас
Разред:	први
Учитељица:	Катарина Милановић
Наставна тема:	Кретање и сналажење у простору и времену
Наставна јединица:	Сналажење у времену. Временске одреднице: дан, седмица, месец, годишње доба, година.

Тип часа: Систематизација градива – јавни час

Циљеви часа: Ученици треба да утврде и систематизују знања о временским одредницама: дану, седмици, месецу, годишњем добу, години, као и сналажење у њима.

Образовни задаци: Ученик треба да разуме значење појмова: пре, сада, после, јутро, подне, вече, ноћ, дан, седмица, месец, година; да зна називе и редослед месеци у години; да зна називе годишњих доба и њихов редослед смењивања.

Функционални задаци: Развијање: способности учачавања основних својстава појава и процеса у окружењу и њихове повезаности; способности логичког размишљања и закључивања; способности активног слушања и посматрања; свести о коришћењу савремене технологије у стицању знања. **Васпитни задаци:** Развијање: радозналости, позитивног става према стицању знања и сарадње

Исходи/стандарди: Учачају и именују различите природне појаве (временске прилике); сналазе се у времену: знају да именују месеце; разликују недељу, месец и годину; знају односе: пре, сада, после; самостално постављају питања, самостално износе идеје, знања и искуства и размењују их с другима, траже одговоре у различитим истраживачким активностима 1ПД.1.4.4.

Корелација: Српски језик, математика, музичка култура, ликовна култура, народна традиција за први разред

Литература наставника:

И. Јухас, *Свеј око нас 1а*, Едука, Београд, 2014.

М. Смрекарев Станковић, С. Цветковић, *Музичка сликовница*, музичка култура, уџбеник за први разред, Едука, Београд, 2014.

Наставни материјал: Наставни материјал који су припремили ученици пре јавног часа: годишња доба – на платну исцртана крошња дрвета и на њу нашивени дугмићи; костими који означавају годишња доба. Наставни материјал који је припремила учитељица пре јавног часа – песмице „Ситна је киша падала”, „Пада снежак”, „Висибаба” и „Престај, престај, кишице” из уџбеника музичке културе за први разред; стрип-прича *Мајин рођендан*, урађена у програму *Toondoo*; табле хамер папира, фломастери; квиз урађен у програму PowerPoint; палице на који-

ма је исписано Т (тачно) и Н (нетачно); дрвени модел календара, презентација урађена у програму PowerPoint; жуте и плаве картице од хамера; картончићи од хамере, пано, мета од стиropора, шпенадле.

Првачићи освајају
време (2).ppt

Presentation2. ppt

ТОК ЧАСА

🕒 Мотивација (7, 8 минута)

Активност учитељице: Дели ученике у четири групе. Пушта песмице о годишњим добима. Даје упутства ученицима да пронађу своје ручне радове – крошње дрвећа украшене дугмићима. Прати представљање ученика. Активност ученика: Слушају упутства наставника и проналазе своје ручне радове – крошње од дугмића, које су раније направиле на часу народне традиције. Певају. Бирају представника групе који говори о једном годишњем добу. Методe и облици рада: Сценски наступ, метода разговора, метода демонстрације, групни облик рада. Наставна средства: Ручни радови ученика, годишња доба – на платну исцртана крошња дрвета и на њу нашивени дугмићи. Песмице „Ситна је киша падала”, „Пада снежак”, „Висибаба” и „Престај, престај, кишице”. Циљ: Мотивисање ученика да песмом и игром започну утврђивање градива. Развијање доброг расположења и сарадње међу ученицима.

🕒 Утврђивање (око 40 минута)

Активност 1.

Активност учитељице: Путем рачунара и пројектора показује причу у стрипу *Мајин рођендан* уз музику „Данас нам је диван дан”. Води разговор о редоследу дешавања на рођендану. Активност ученика: Анализирају стрип-причу. Препознају редослед дешавања на рођендану. Методe, облик рада: Метода показивања, групни облик рада. Наставна средства: Рачунар, стрип-прича „Мајин рођендан”, урађена у програму *Toondoo*. Циљ: Утврђивање значења термина: пре, сада, после.

Активност 2.

Активност учитељице: Даје ученицима палице на којима је исписано Т (тачно) и Н (нетачно). Пушта квиз на пројектору. Даје упутства ученицима да на постављено питање одговарају подизањем једне од палица. Прати да ли сви ученици учествују, помаже онима који се слабије сналазе. Активност ученика: Учествују у квизу, размишљају, одговарају на питања, такмиче се. Методe, облик рада: Метода показивања, фронтални, индивидуални облик рада. Наставна средства: Рачунар, квиз урађен у програму PowerPoint, дидактички материјал – палице. Циљ: Утврђивање појмова: јутро, подне, вече, ноћ, обданица, поноћ. Развијање сарадње међу ученицима.

Активност 3.

Активност учитељице: Пушта квиз *Шша Војин ради субојом?* Квиз је тако направљен да се од ученика очекује да на основу слике у стрипу одговарају на питања у које доба дана главни јунак обавља своје обавезе. Даје ученицима картице са бројевима 1 и 2 и упућује их у правила решавања квиза. Прати тачност одговора. Активност ученика: Размишљају, сарађују, договарају се, решавају квиз. Методe, облик рада: Метода показивања, решавање квиза, групни, индивидуални облик рада. Наставна средства: Рачунар, стрип-квиз *Војинов обичан дан*, урађен у програму *ToonDo*, дидактички материјал – картице од хамера. Циљ: Утврђивање значења термина: јутро, пре подне, подне, после подне, вече, ноћ. Долажење до закључка да ако се добро организује по одређеним деловима дана, свако од ученика има више времена за омиљене активности

Активност 4.

Активност учитељице: Учитељица изводи ученике да на дидактичком материјалу – дрвеном календару поставе свој датум рођења. Прати излагање, проверава тачност датума рођења ученика. Активност ученика: Слушају упутства учитељице, сарађују, коментаришу, склапају датум. Методe, облик рада: Дијалoшка метода, групни и индивидуални облик рада. Наставна средства: Дидактички материјал – дрвени модел календара, ПП презентација. Циљ: Исписивањем личног датума рођења утврђивање писања датума. Самостални рад омогућује наставнику да прати индивидуална постигнућа ученика и ниво усвојености градива.

Активност 5.

Активност учитељице: Дели дидактички материјал – жуте и плаве картице. Објашњава да свака плава има свој пар – жуту картицу, на основу сличности значења (седмица – седам дана; месец – март; година – 12 месеци...). Тачност повезаних картица приказује ПП презентацијом. Активност ученика: Прате упутства наставника, сви заједно проналазе парове и каче их на пано. Методe, облик рада: Метода разговора, метода практичних радова, групни облик рада. Наставна средства: Рачунар, дидактички материјал – жуте и плаве картице од хамера, ПП презентација. Циљ: Утврђивање значења појмова: дан, седмица, месец, година, као и броја дана у седмици и месеци у години.

Активност 6.

Активност учитељице: Учитељица даје ученицима пецаљку и чинију са пластичним рибицама на којима су залепљени бројеви. Даје упутства ученицима како да упецају рибицу и да број који извуку треба да повежу са месецом који се у календару налази под тим бројем. Прати атмосферу на часу. Активност ученика: Ученици пецају, размишљају, повезују бројеве и месеце. Методe, облик рада: Метода разговора, метода практичних радова, индивидуални облик рада. Наставна средства: Дидактички материјал – рибице, пецаљка, картице с бројевима, календар. Циљ: Утврђивање редоследа месеци у току године.

Активност 7.

Активност учитељице: Пушта песму „Дани у недељи”. Дели ученике у парове. Упућује ученике да један из пара извлачи број а други треба да пронађе картицу

на којој пише назив дана у седмици који се налази под тим бројем. Активност ученика: Певају, извлаче бројеве и картице, размишљају, сарађују, такмиче се. Методe, облик рада: Метода разговора, метода практичних радова, рад у пару.

Наставна средства: Дидактички материјал – картице са бројевима, картице са називима дана у недељи. Циљ: Певање песмице треба да помогне ученицима са слабијим знањем да обнове редослед дана у недељи, а повезивањем бројева и појмова да утврде редослед дана у недељи.

Активност 8.

Активност учитељице: Даје ученицима шешир и објашњава им да се у њему налазе папирићи са исписаним даном и редним бројем часа. На пројектору путем рачунара приказује распоред часова. Активност ученика: Из шешира извлаче папир на коме је исписан дан и број часа. Са распореда читају одговарајући предмет. Методe, облик рада: Метода разговора, индивидуални облик рада. Наставна средства: Дидактички материјал – картончићи од хамера, распоред часова. Циљ: Провера функционалног знања, путем примене стеченог знања о данима у недељи и о редним бројевима, у сналажењу при коришћењу распореда часова.

Активност 9.

Активност учитељице: Подсећа ученике на већ ранији договор да свако од ученика представља једно годишње доба. Даје им задатак да свако од ученика на картончићу цртаном асоцијацијом представи име месеца којим његово годишње доба почиње. Активност ученика: На картончићу исцртавају асоцијације за почетни месец годишњег доба које представљају. Каче радове на пано и читају своје мапе ума. Методe, облик рада: Метода практичних радова, индивидуални облик рада. Наставна средства: Дидактички материјал – картончићи од хамера, фломастери, пано. Циљ: Повезивање годишњих доба и месеци којим та годишња доба почињу.

Евалуација (2-3 минута)

Активност учитељице: Учитељица даје упутства родитељима и колегама да оцене њен рад. На мети се налазе питања: 1. Да ли сам задовољан односом учитељице према ученицима? 2. Да ли сам задовољан атмосфером на часу? 3. Да ли сам задовољан степеном усвојености знања ученика? и одговори: „веома сам задовољан”, „задовољан сам” и „нисам задовољан”. Активност ученика: Попуњавају мету, дају искрена мишљења о часу. Методe, облик рада: Метода мета – метода за евалуацију рада наставника.

Наставна средства: Дидактички материјал – мета од стиropopora, шпенaдле. Циљ: Оцена часа и начина рада учитеља која ће му веома користити да побоља наставу и приближи градиво ученицима.

ПРИПРЕМА ЗА УГЛЕДНИ ЧАС УЧИТЕЉИЦЕ МАЈЕ ЈОЦИЋ ОШ „БЕЛЕ КУЛА”, НИШ

- Наставни предмет:** Свет око нас, први разред
Наставна јединица: Годишња доба
Тип часа: утврђивање
Задачи:
- Образовни: утврђивање стечених знања о годишњим добима.
 - Васпитни: неговање љубави према природи и њеним појавама.
 - Функционални: примена наученог у конкретним ситуацијама; оспособљавање за самостално представљање карактеристика годишњих доба.
- Облици рада:** индивидуални, фронтални и групни рад
Наставне методе: дијалогска, демонстрације, писаних радова, рада на тексту, илустративна
Наставна средства: картице са текстом, беџеви, плакат (игра асоцијација), ученички плакати, стикери, предмети које су донели ученици (за представљање годишњих доба)

ТОК ЧАСА

Уводни део: На табли је плакат са припремљеном игром асоцијација са темом „Годишња доба”. Ученици откривају поља А, Б, В, Г и долазе до коначног решења.

Асоцијације

А	Б	В	Г
Зелено	Сунце	Златна	Пахуље
Ласта	Море	Кише и магле	Снешко Белић
Висидаба	Сладолед	Воће	Санке
ПРОЛЕЋЕ	ЛЕТО	ЈЕСЕН	ЗИМА

ГОДИШЊА ДОБА

5 минута

Истицање циља часа: Данас ћемо обнављати оно што смо научили о годишњим добима.

Главни део: Ученици су подељени у четири групе и свака група добија картицу са стиховима допуњаљкама. Задатак ученика је да прочитају стихове, открију годишња доба и допуне.

Прва група

Пчелице нам зује,
процвало је цвеће,
све око нас шарено,
дошло је _____ (ПРОЛЕЋЕ) (картица је зелене боје)

Друга група

Зрело жито по њивама,
невен је процвет'о,
зрело воће виси с грана,
стигло нам је _____ (ЛЕТО) (картица је жуте боје)

Трећа група

Ветар дува, киша пада,
сазрео је кестен,
жуто лишће
на све стране
стигла нам је _____ (ЈЕСЕН) (картица је наранџасте боје)

Четврта група

Снешко Белић
јавља свима
снег је пао по пољима,
радујте се пахуљама
дошла нам је _____ (ЗИМА) (картица је беле боје)

Пошто су препознали годишња доба, ученици у чаробној кутији проналазе беџеве и стављају их око врата (пролеће – зелена картица са висидабом, лето – жуто сунце, јесен – наранџасти лист, зима – Снешко Белић и пахуљице).

Затим свака група добија по један хамер и фломастере, као и картицу са питањима која се односе на карактеристике годишњих доба које треба да представе.

ПИТАЊА

ПРОЛЕЋЕ

1. Која је боја тог годишњег доба?
(објасни)
2. Нацртај веснике пролећа.
3. Како изгледа дрвеће?
4. Шта раде птице?
5. Нацртај пролећно дрво.

ЛЕТО

1. Која је боја тог доба? (објасни)
2. Какво је време?
3. Како се облаче људи?
4. Чиме се расхлађују?
5. Нацртај неке симболе лета.

ЈЕСЕН

1. Које су доје тог годишњег доба? (објасни)
2. Какво је време?
3. Шта облаче људи и без чега не излазе напоље?
4. Зашто се каже да је то најбогатије годишње доба?
5. Нацртај јесење дрво.

Ученици раде у групама, одговарају на питања. По завршеној изради плаката, групе код табле подносе извештаје. Сваки извештај лепимо на таблу.

Извештај сваке групе награђујемо аплаузом.

25 минута

Завршни део: У једном делу учионице на клупи су бројни предмети који ученицима могу да помогну као симболи за једно од годишњих доба. Ту су на пример: наочаре за сунце, наочаре за роњење, пераја, кишобрани, кабанице, гумене чизме, лопте, вијаче, тротинет, качкети, зимске капе, шал, рукавице, чизме, јакне...

Ученици добијају задатак да користећи ове предмете уз неку пригодну песму и игру представе своје годишње доба.

Пошто су се маскирали, ученици су запевали и заиграли уз песме:

ДОШЛО ЈЕ ПРОЛЕЋЕ
КАД ЛЕТО ДОЂЕ
ЈЕСЕН
ЗИМСКА ПЕСМА

За крај часа сви заједно смо запевали са четвртом групом „Зимску песму” зато што је наш угледни час одржан баш у то годишње доба.

Евалуација: Ученици добијају разнобојне стикере на којима треба да прикажу да ли им се час допао или није. Ако им се час свиђа, треба да нацртају насмејаног „смајлића”, а ако им се не свиђа, онда тужног. Следи усмена размена и образложење оцена часа.

15 минута

Маја Јоцић, професорка разредне наставе
телефон: 062243994
ОШ „Беле кула”, Ниш,
Радних бригада 28
email: oscelekula68@gmail.com

Шта смо научили о води – Тематско понављање – вода

Методички подаци о ОГЛЕДНОМ часу у 1. разреду – БЛОК ЧАС –	
Наставна тема	НЕЖИВА ПРИРОДА
Наставна јединица	Шта смо научили о води – ТЕМАТСКО ПОНАВЉАЊЕ – ВОДА
Претходна наставна јединица	Стања воде
Наредна наставна јединица	Особине ваздуха
Тип часа	Утврђивање
Циљ часа	Утврђивање стечених знања кроз очигледне огледе за доказивање особина воде као дела неживе природе.
СПЕЦИФИЧНИ ЗАДАТАК огледног часа	Праћење начина прихватања и адаптације на нове појмове и упознавање са појмовима <i>хемија–хемикар–ојлед</i> који су мало изнад узрасне категорије првог разреда.
Задаци часа	<ul style="list-style-type: none">– утврђивање основних знања о води;– разликовање различитих облика појављивања воде– уочавање три стања у којима се вода може појавити;– уочавање узрочно-последичних веза током посматрања процеса извођења огледа и извођење закључака;– усмеравање пажње на битно.
Наставне методе	<ul style="list-style-type: none">– експериментална,– вербално-текстуална,– демонстративно-илустративна.
Наставна средства и потребан материјал	слике, листићи за рад, ППП са асоцијацијом о води, прибор и материјал за извођење огледа, вода, лед, прехранбене боје, уље, со, шећер у коцкама, течни сапун, ацетон, алкохол, видео-бим...

Активности ученика	<ul style="list-style-type: none"> - Посматрају, закључују. - Одговарају на питања. - Учествују у извођењу огледа према упутствима и уз контролу наставника.
Активности наставника	<ul style="list-style-type: none"> - Припрема и приказује слике за уводну активност. - Даје упутства за играње квиза. - Поставља питања. - Помаже ученицима током игре представљања. - Припрема и изводи одређене експерименте (огледе), даје упутства за посматрање огледа.
Резултати часа – исходи 1ПД.1.3.1 1ПД.1.3.2 1ПД.2.1.1	Ученици ће: <ul style="list-style-type: none"> - умети да употребе појмове везане за воду; - знати да разликују три агрегатна стања воде; - знати и умети да објасне како вода мења стања у којима се јавља; - знати објаснити шта се раствара, а шта се не раствара у води; - знати начине промене стања воде; - разликовати облике појављивања воде; - знати начин настанка изведених боја и именовати основне боје.
Корелација	Чувари природе, Ликовна култура
Коришћена литература	<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>100 научних експеримената</i>, ЛогосАРТ – Феникс либрис. 2. Сенћански, Т., <i>Мали кућни оiledи 1</i>, Креативни центар, Београд, 2002. 3. Сенћански, Т., <i>Мали кућни оiledи 2</i>, Креативни центар, Београд, 2003. 4. Сенћански, Т., <i>Мали кућни оiledи 3</i>, Креативни центар, Београд, 2003.
ТОК ЧАСА:	
Уводни део часа – 10 минута	<ul style="list-style-type: none"> - Играју игру АСОЦИЈАЦИЈЕ – уз видео-бим ППП. - ПОНАВЉАЊЕ: <ul style="list-style-type: none"> ➤ Шта је природа? Како смо поделили природу? Шта је вода? Које су особине чисте воде? Шта треба да радимо да би се вода из течног стања претворила у гасовито? Шта радимо да се вода из течног претвори у чврсто стање? Како се зове вода у гасовитом стању? А у чврстом?

Главни део
часа
– 55 минута

ЗАДАТАК 1.

Индивидуално – разврставање појмова са слике у одређе-
но стање, подела листића за рад, ПРИЛОГ 1.

Провера урађеног у пару.

ЗАДАТАК 2.

Индивидуално – употреба воде, подела листића за рад,
ПРИЛОГ 2.

Провера урађеног у пару.

ПРЕДСТАВЉАЊЕ професије ХЕМИЧАР и ПРОФЕСОР ХЕМИЈЕ, ППП.

ЗАДАТАК 3.

Фронтални рад, приказивање огледа.

1. ОГЛЕД – ПРОМЕНА СТАЊА ВОДЕ – ПРИЛОГ 3.

Приказивање КОНДЕНЗАЦИЈЕ.

Усвајамо нов појам: КОНДЕНЗАЦИЈА ЈЕ ПРОЦЕС ПРЕТ-
ВАРАЊА ВОДЕНЕ ПАРЕ У ТЕЧНО СТАЊЕ ВОДЕ.

* Ученицима се приказује прибор за извођење огледа
и задаци огледа. ПРИЛОГ 3 – упутство за извођење
огледа.

Ученици треба да закључе шта смо огледом потврдили.

ЗАДАТАК 4.

Индивидуални рад – ПРИЛОГ 4.

Израда схеме 1. Кружење воде у природи.

Подела схема. Листић за децу.

ЗАДАТАК 5.

Фронтални рад. Приказивање огледа.

Оглед 2: ВОДА КАО РАСТВОРАЧ

Ученицима се приказује прибор за извођење огледа и
задаци огледа. ПРИЛОГ 5 – упутство за извођење огледа.
Ученици треба да закључе шта смо огледом потврдили.

Ученици попуњавају Табелу 1.

Листић за децу – уписивање +

Табела 1.	РАСТВОРА СЕ	НЕ РАСТВОРА СЕ
ВОДА + сируп сока		
ВОДА + шећер		
ВОДА + со		
ВОДА + јестиво уље		
ВОДА + земља		
ВОДА + пиринач		

ЗАДАТАК 6.

Фронтални рад. Приказивање огледа.

Оглед 3: ВОДА И ДРУГЕ ТЕЧНОСТИ – ГУСТИНА.

Ученицима се приказује прибор за извођење огледа: чаше, супстанце, посуде. **ПРИЛОГ 6 – УПУТСТВО:** ученици треба да закључе шта смо огледом потврдили. Ученици попуњавају Табелу 2. Листић за ученике – 1 најгушће...

ВРСТА ТЕЧНОСТИ	РЕДОСЛЕД 1, 2, 3, 4	ГУСТИНА
ВОДА + БОЈА		
ТЕЧНИ САПУН		
УЉЕ		
БЕНЗИН + БОЈА		

ЗАДАТАК 7.

Фронтални рад. Приказивање огледа.

Оглед 4: МЕШАЊЕ БОЈА

Ученицима се приказује прибор за извођење огледа: чаше, супстанце, посуде. **ПРИЛОГ 7. УПУТСТВО:** ученици треба да закључе шта смо огледом потврдили. Ученици попуњавају Табелу 3.

ТАБЕЛА 3. Листић за ученике – која боја настаје...

ЛЕД 1	ЛЕД 2	БОЈА ВОДЕ
ЖУТА	ПЛАВА	
ЦРВЕНА	ПЛАВА	
ЖУТА	ЦРВЕНА	

ЗАДАТАК 8

Извођење огледа 5: ШЕЋЕРНЕ СЛИКЕ

Прилог 8*: Ученицима се приказује прибор за извођење огледа: коцке шећера у разним бојама, папир за печење, тацна, вода.

Поступак: на тацну се стави папир за печење, сипа се танак слој воде и распореде се коцке шећера у боји. Након неког времена појаљују се различите боје које настају топлеем шећера. Кретањем честица шећера које су обојене у води настаје шећерна слика.

Закључак: Шећер додат у воду раствара се у води што изазива кретање честица које су различите боје. Мешањем боја добија се одговарајућа визуелна представа – слика.

<p>Завршни део часа – 15 минута</p> <p>АКТИВНОСТ У ОКВИРУ ЛИКОВНЕ КУЛТУРЕ</p>	<p>Играмо се бојама – сликамо</p> <p>Ученици у растворене шећерне боје потапају папирне убресе и остављају отисак на листу папира. Од добијених отисака праве слике по свом избору доцртавањем по добијеној подлози.</p>
<p>(Само)евалуација и корекција часа – ЗАПАЖАЊА О ЧАСУ</p> <p>Ученици образлажу шта им је било тешко/нејасно/занимљиво и зашто; дискутују о начину сарадње у групи и анализирају сопствено залагање.</p>	

НАПОМЕНА: прилози се налазе на ЦД-у

Дани у седмици

Школа	ОШ „Боривоје Ж. Милојевић”
Место	Крупањ
Име и презиме наставника	Весна Лазаревић
Разред	први
Објекат	мултимедијална учионица
Наставни предмет	Свет око нас
Наставна област	Кретање у простору и времену
Наставна јединица	Дани у седмици
Тип часа	обрада
Циљеви и задаци часа	Оспособљавање ученика да именују дане у седмици, да разумеју значење појмова дан и редослед дана у седмици, да разумеју и правилно користе временске одреднице: јуче, данас, сутра, као и да развијају сарадничке односе у групи.
Облици рада	индивидуални, фронтални, групни
Наставне методе	дијалогска, монолошка, метода писаних радова, демонстративна, игровне активности
Наставна средства и потребан материјал	текст песме, презентација, наставни листић, картони са називима делова дана и дана у седмици, плакат, трака времена, ЦД
Корелација	Српски језик – вежбе усменог и писменог изражавања и богаћење речника; Физичко васпитање – игра, Математика – редни бројеви, оријентација у времену; Музичка култура, Ликовна култура – илустрација.
Активности ученика/ученица	Погађају називе дана у стиховима. Одговарају на питања. Договарају се у групи и решавају задатке. Самостално раде задатке у наставном листићу и у Радној свесци. Учествују у играма.

Активности наставника	Поставља питања; помаже ученицима да дођу до исправног одговора; подстиче разговор; организује игровне активности.
Очекивани исходи	Сналазити се у времену: знати и именовати дане у недељи; оријентисати се у току дана и недеље; знати односе (јуче, данас, сутра); самостално исказивати идеје, знања и искуства и размењивати их са другима.
Образовни стандарди	1ПД.1.4.4

ТОК ЧАСА

УВОДНИ ДЕО ЧАСА – ДО 10 МИНУТА

Понављање саржаја о деловима дана. Шта чини дан? (обданица, ноћ) Шта је обданица, а шта ноћ? Настављамо даљи разговор о деловима дана. У кутији су смештени картончићи с исписаним деловима дана (по седам црвених, плавих и жутих). Од ученика захтевати да извуку папириће из кутије, да се групишу према боји коју су извукли и да прочитају назив дела дана који су извукли. Ученици праве врсту од добијених делова дана: јутро, преподне, подне, после-подне, вече, поноћ и ноћ. Делим једну врсту на два дела и питам ученике по чему су слични: јутро, преподне, подне и послеподне, а по чему: вече, поноћ и ноћ.

Ученици закључују да прва група припада делу дана када има сунчеве светлости – обданица, а друга група припада делу дана када је ноћ, односно када нема сунчеве светлости.

Анализирамо слајдове у презентацији и на основу њих ученицима постављам питања која се односе на занимања људи у току дана и ноћи.

Скренути ученицима пажњу на начин међусобног поздрављања људи ујутру, после подне, увече и када пођемо на спавање.

Мотивација ученика за рад. Читање песме „Дани” Бранислава Милићевића.

ДАН

Још мрак није пао с крова
стиже дан са девет слова
зна га сваки радник, сељак –
он се зове ПОНЕДЕЉАК.
За њим жури, пружа корак,
већ га стиже дан УТОРАК.
Погађајте, није греда –
за уторком иде СРЕДА.
Немој неко да ми омане
и да не зна ове дане!

Каже Цртко, звани Цртак
четврти је дан ЧЕТВРТАК.
Неком тетка, неком тетак
стиже дан звани ПЕТАК.
На шестом се месту мота
иза петка дан СУБОТА.
Седми дан је дан весеља,
дан за одмор зван НЕДЕЉА!
Немој неко да ми омане
и да не зна ове дане!

Најава наставне јединице:

Данас ћемо се упознати са данима у седмици.

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА – ОКО 25 МИНУТА

Уводимо појам седмице и подстичемо децу да објасне зашто се тако зове. Упутити ученике на чињеницу да су дани груписани у седмице да би се људи лакше сналазили у времену. Сваком дану дали су назив и одредили му место у низу. Ученици именују дане у недељи. Упознати ученике са појмом викенд и са тим који га дани чине. Од ученика захтевати да сами донесу закључак којим даном почиње, а којим се завршава седмица и шта се догађа када се заврши једна седмица.

Правимо разлику између радних и нерадних дана. За које дане кажемо да су викенд?

Певање песме „Седмица” (ученицима је песма позната из вртића):

КАД ЈЕ КОЈИ ДАН?

– Који дан је био пре данашњег дана?

Уводимо појмове јуче и прекјуче.

– Који дан ће бити после данашњег дана?

Уводимо појмове сутра, прекосутра.

Објаснити ученицима да се за дан који је сада каже ДАНАС, дан који је прошао је ЈУЧЕ, а дан који ће тек доћи јесте СУТРА. ПРЕКОСУТРА – значи за два дана, а ПРЕКЈУЧЕ – пре два дана.

Рад у групама (задаци у три нивоа сложености):

1. група

На траку подељену на седам делова – ученици имају задатак да распореде папире са називима дана на одговарајућа места.

2. група

На траку подељену на пет делова ученици имају задатак да распореде папире са називима дана (данас, јуче, сутра, прекосутра, прекјуче).

3. група

Ученици решавају задатак:

Марија и Јована воле да читају. Јована у библиотеку иде сваки други дан, а Марија сваки трећи. У понедељак су биле обе у библиотеци. Којих дана је Јована била у библиотеци, а којих Марија? Када ће се поново срести у библиотеци?

Извештавање група.

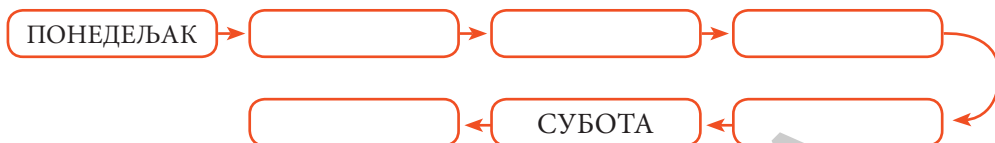
ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА – ОКО 10 МИНУТА

Самосталан рад ученика на наставном листићу. Провера урађених задатака усменим путем. У наставку часа ученици играју игру „Ко пре”. Ученике делим у три групе. Све три групе добијају картончиће са именима дана у недељи. Три ученика из сваке групе излазе да формирају три колоне. Учитељ даје свакоме од њих картончић са називом једног дана (ученици који су на челу колоне добијају различите дане, на пример, први ученик добија картончић на коме је написано субота, осталих шест ученика формира колону иза првог али са картончићем наредног дана; тако и остале колоне).

Домаћи задатак: Направити папирну траку и на њу исписати дане у седмици. (На наредном часу радимо месеце, тако да ће нам траке које ученици направе послужити за увођење појма месеца.)

НАСТАВНИ ЛИСТИЋ

1. У означена поља упиши називе дана у недељи.

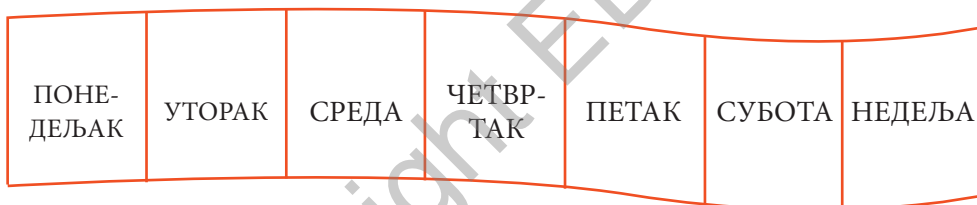

2. На траци су означени дани у седмици. Обој називе дана на следећи начин:

ЦРВЕНО – данашњи дан

ПЛАВО – јучерашњи дан

ЗЕЛЕНО – сутрашњи дан

3. Допуни реченице:

Први радни дан је _____.

Четврти дан у седмици је _____.

Викенд чине _____.

Ако је данас субота, јуче је био _____.

Ако је данас уторак, сутра ће бити _____.

Ако ће сутра бити недеља, данас је _____.

Наведи којим данима се иде у школу: _____.

НАПОМЕНА: Прилог се налази на ЦД-у.

Младен Глигоријевић

Два, четири, шест, осам, чик погоди ко сам – игра

ОПШТИ ПОДАЦИ	
Назив школе:	ОШ „Горан Остојић”, Јагодина
Датум одржавања часа:	18. март 2015.
Час по реду:	50.
Разред и одељење:	I ₂
Учитељ	Младен Глигоријевић
МЕТОДИЧКИ ПОДАЦИ	
Наставни предмет:	Свет око нас
Наставна тема:	Жива и нежива природа
Наставна јединица:	Два, четири, шест, осам, чик погоди ко сам – игра
Садржај наставне јединице	ланац исхране, животиње и биљке различитих станишта
ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ:	
• образовни:	– Понављање, продубљивање и проширивање знања о биљкама и животињама различитих станишта у околини.
• функционални:	– Оспособљавање ученика да разликују биљке и животиње различитих станишта. – Оспособљавање ученика за самосталан рад.
• васпитни:	– Развијање љубави према природи. – Развијање свести о значају биљног и животињског света. – Развијање културе рада ученика, њиховог позитивног односа према самосталном раду.
Тип часа:	утврђивање
Наставне методе:	дијалошка, демонстративна

Наставна и помоћна средства:	Kahoot, компјутери – дигитална учионица. https://play.kahoot.it/#/k/3269aa98-8e87-4bd5-99cc-c4949d21e312
Облици рада:	фронтални, индивидуални
Наставни објекат:	дигитална учионица
Стандарди	1ПД.1.1.2. 1ПД.1.1.4. 1ПД.1.1.6. 1ПД.2.1.5.
Исходи часа	<ul style="list-style-type: none"> – разуме ланац исхране; – препознаје, именује и разликује биљке и животиње различитих станишта.
Опште/ међупредметне компетенције	<ul style="list-style-type: none"> – компетенција за учење, – одговоран однос према околина, – решавање проблема, – дигитална компетенција.
Корелација:	
Литература	<i>Маша и Раша – свети око нас</i> , уџбеник и радна свеска за први и други разред, Клет, Београд.

ТОК ЧАСА

Уводни део	<p>Како бисмо утврдили знање о различитим стаништима биљка и животиња, организујем квиз у програму Kahoot који се игра преко интернета и умрежени су сви компјутери који приступе програму са датом шифром. Ученици раде индивидуално или у пару (у зависности од броја компјутера). Игра се тако што на табли излази питање и понуђени одговори. Ученик на свом компјутеру треба да кликне на одговарајући одговор (сваки понуђени одговор је у другој боји и другим обликом је приказан). За свако питање имају одређено време за које треба да одговоре. Након што сви ученици одговоре, на табли се приказује тачан одговор, као и колико ученика је кликнуло (заокружило) на дате одговоре. Након сваког задатка анализирамо тачан одговор. Питања се бодују у односу на време давања тачног одговора. Након сваког питања свим ученицима излази број поена, као и на ком месту се налазе, док на табли излази табела првих пет ученика. На крају квиза могуће је преузети документ са свим одговорима ученика, тако да тачно можемо видети шта ученици добро знају, а шта не.</p> <p>Ученицима објашњавам да смо у дигиталној учионици како бисмо обновили и проширили знање о различитим стаништима кроз игру.</p> <p>Пре него што кренемо да радимо квиз, ученицима дајем упутство за рад – подсећам их како да укуцају шифру и приступе квизу, на који начин одговарају и да раде самостално.</p>
-------------------	---

Главни део	Извођење квиза (Прилог 1).
Завршни део	Свођење утисака о квизу и анализа резултата ученика.

Прилој 1

* Тачни одговори су подебљани. *

Питања квиза:

1. У ком станишту живи следећа животиња?

У бари.	У шуми.	На ливади.	У реци.
---------	----------------	------------	---------

2. Препознај животињу са слике.

шаран	штука	сом	кечига
--------------	-------	-----	--------

3. Како се називају животиње које једу месо?

сваштоједи	месоједи	биљоједи
------------	-----------------	----------

4. На слици су приказане биљке које настањују

шуме.	баре.	ливаде.	реке.
-------	--------------	---------	-------

5. Дрво са кога опада лишће назива се

листопадно дрво.	зимзелено дрво.
-------------------------	-----------------

6. Избаци уљеза.

рода	маслачак	жаба	комарац
------	-----------------	------	---------

7. Како се зове место где извире вода?

речица	извор	река	поток
--------	--------------	------	-------

8. Избаци уљеза.

шаран	сом	штука	рода
-------	-----	-------	-------------

9. Шта недостаје у следећем ланцу исхране? КОМАРАЦ – _____ – РОДА

сом	чапља	жаба	пуж
-----	-------	-------------	-----

10. Која животиња са слике живи у шуми?

пољски миш	дивља свиња	лептир	кртица
------------	--------------------	--------	--------

11. Препознај биљке које настањују ливаде.

буква	попино прасе	трска	маслачак
-------	---------------------	-------	-----------------

12. Која биљка се скрива у следећим речима: наљутићу се

маслачак	љутић	тиса	трава
----------	--------------	------	-------

13. Пронађи правилан распоред.

сова – рода – чапља – дивља гуска	чапља – сова – рода – дивља гуска	сова – чапља – рода – дивља гуска	дивља гуска – сова – чапља – рода
-----------------------------------	-----------------------------------	--	-----------------------------------

14. Који ланац исхране одговара ливади?

вилин коњиц – жаба – рода	трава – зец – лисица	трава – јелен – медвед
---------------------------	-----------------------------	------------------------

15. На слици је приказана камилица.

Нетачно.	Тачно.
----------	---------------

16. Како се другачије називају следеће птице?

птице тркачице	птице грабљивице	птице пловуше
----------------	------------------	----------------------

17. Имам велике зубе. Волим да једем месо. Живим у шуми и често ме повезују са Црвенкапом. Ја сам

ловац.	лисица.	вук.	медвед.
--------	---------	-------------	---------

18. Дом сома, шарана, белоушке, роде, вилин-коњица јесте

река.	шума.	бара.	ливада.
-------	-------	--------------	---------

19. Од камилице, мајчине душице и хајдучке траве може да се направи

салата.	месо.	чај.
---------	-------	-------------

20. Рода једе

комарце.	трску.	локвањ.	жабе.
----------	--------	---------	--------------

21. Пронађи животињу у следећој реченици. Коса ми је порасла.

орао	коса	оса	прасе
------	------	------------	-------

22. Волим да зујим, уједам и да досађујем осталим животињама, али и људима. Ја сам

пчела.	комарац.	орао.	вилин коњиц.
--------	-----------------	-------	--------------

23. Животна заједница трава, цвећа и животиња јесте

бара.	шума.	ливада.	река.
-------	-------	----------------	-------

24. Како се називају животиње које једу биљке?

месоједи	сваштоједи	биљоједи
----------	------------	-----------------

25. Како се зове место где живе различите биљке и животиње?

простор	станиште	шума	бара
---------	-----------------	------	------

26. Вук је

месојед.	ученик првог разреда.	биљојед.	сваштојед.
-----------------	------------------------------	----------	------------

27. Препознај животињу са слике.

штука	сом	шаран	корњача
-------	------------	-------	---------

28. Да ли вам се допао квиз?

Дааааааааа!!!	Неееееееее!!!
----------------------	----------------------

Утицај остатака хране и неких пића на наше зубе (оглед са јајима)

СЦЕНАРИО ЗА ЧАС

Реализатор часа	Марија Миловановић, проф. разредне наставе
Школа	ОШ „Стефан Немања”
Место	Ниш
Разред	први
Час	Еколошка секција
Тема	Утицај остатака хране и неких пића на наше зубе (оглед са јајима)
Тип часа	обрада
Циљеви	На практичном примеру, експериментом, уз поштовање процеса научног истраживања показати ученицима како остаци хране и нека пића утичу на наше зубе.
Задаци	<ul style="list-style-type: none">• Усвајање знања о утицају намирница на здравље зуба.• Развијање свести о потреби да се чува и штити здравље зуба.• Подстицање запажања, мишљења, закључивања.• Оспособљавање ученика да стечена умења, знања и навике примењују у свакодневним животним ситуацијама.
Исходи	Ученици: <ul style="list-style-type: none">– Знају утицај намирница на здравље зуба.– Разумеју значај правилне хигијене и заштите зуба.– Примењују научено у свакодневним животним ситуацијама.
Наставне методе	дијалошка, демонстративна, метода писаних радова, експериментална, хеуристичка
Облици рада	фронтални, индивидуални, групни

Наставна средства	кувана јаја у љусци, некувано јаје у љусци, тегле са поклопцем, дубља пластична посуда, сирће, скувана кафа, скувани чај, „кока-кола”, газирани сок по избору, вода, паста за зубе, четкица за зубе; експериментална свеска, прибор за писање и цртање
Корелација	српски језик, свет око нас, ликовна култура
Активности ученика	<ul style="list-style-type: none"> – Постављање питања. – Изношење хипотеза. – Извођење огледа. – Сумирање резултата. – Извођење закључака. – Записивање корака у свеску за огледе. – Илустровање корака научног истраживања.
Активности учитеља	<ul style="list-style-type: none"> – Припрема за реализацију активности. – Вођење кроз процес научног истраживања.

ПОСТУПАК РАДА

Пре почетка извођења огледа, са децом разговарамо о зубима (састав, улога и важност, потреба одржавања редовне и правилне хигијене). Подстицати ученике да уз нашу помоћ уоче на основу чега је могуће помоћу јаја приказати дејство хране и пића на наше зубе.

ПРВИ ДАН

А. Шта се дешава са нашим зубима ако их након јела не оперемо темељно и правилно?

Подстичемо ученике да пре огледа усмено формулишу претпоставке, а наставник из записује на табли.

Ојлед др. 1:

У теглу са поклопцем стављају некувано јаје у љусци. Сипају сирће и затварају теглу.

Б. Шта се дешава са нашим зубима ако их после конзумирања неких пића не оперемо темељно и правилно?

Ојлед др. 2:

У теглу са поклопцем стављају кувано јаје у љусци. Сипају скувану кафу и затварају теглу.

Ојлед др. 3:

У теглу са поклопцем стављају кувано јаје у љусци. Сипају скувани чај и затварају теглу.

Ојлед др. 4:

У теглу са поклопцем стављају кувано јаје у љусци. Сипају „кока-колу” и затварају теглу.

Оілед др. 5:

У теглу са поклопцем стављају кувано јаје у љусци. Сипају газирани сок и затварају теглу.

- * Ученици цео поступак записују у свеску. Илуструју огледе.

ДРУГИ ДАН (после 24 часа)

Након што су јаја у течностима стајала 24 часа, отворити тегле.

Оілед др. 1:

Јаје постаје „гумено”, мекано, веће него што је било приликом стављања у теглу са сирћетом.

Разговарати са децом шта мисле о томе шта се и због чега догодило.

Оіледи др. 2, 3, 4 и 5:

Љуске свих јаја су промениле боју и имају флеке различитог интензитета. Ученици наносе пасту за зубе на четкицу и трљају („перу”) љуске јаја. Јаја повремено потапају у посуду са водом како би их опрали од пасте.

Све флеке и све нијансе боја могу се опрати четкицом и пастом за зубе.

Разговарати са децом шта мисле о томе шта се и због чега догодило.

- * Ученици упоређују резултате огледа са својим претпоставкама. Усмено, фронтално закључују о важности правилне заштите и неге зуба. Ученици све записују у свеску за огледе. Илуструју записано.

НАПОМЕНА: на ЦД-у се налазе фотографије резултата огледа изведених на часу.

Авантуре малог Јују

	ПИСАНА ПРИПРЕМА ЗА ЧАС МУЗИЧКЕ КУЛТУРЕ
Разред:	I-и
Датум:	3. децембар 2015.
Учитељица:	Ивана Милошевић
Наставна јединица:	Авантуре малог Јују
Тип часа:	Обрада песме по слуху
Циљеви и задаци часа:	<ul style="list-style-type: none">• оспособљавање за разумевање могућности музичког изражавања;• неговање способности извођења музике (певање/свирање);• подстицање стваралачког ангажовања у свим музичким активностима (извођење, слушање, истраживање и стварање звука);• оспособљавање ученика за заједничко музицирање и глуму; развијање креативности и љубави према музици и глуми; развијање осећаја за тонске односе и проширивање обима дечјег гласа.
Наставне методе:	дијалoшка, илустративна, демонстративна
Наставни облици:	фронтални, индивидуални, групни
Наставна средства:	ЦД-плејер, фрула, синтисајзер, звечке, даире, дубањ, позоришна сцена, лутке на штапићима, лутке, сличице, хамер
Корелација са осталим предметима:	<p>Српски језик: понављање претходно наученог градива, уочавање и разумевање фабуле, ликова у песми, утврђивање сценске игре.</p> <p>Свет око нас: проширивање знања о животињама, уочавање различитости у изгледу људи који живе у различитим деловима света.</p> <p>Математика: решавање математичких задатака (повнављање градива које смо досад научили).</p>

Активности ученика:	Распевавање, решавање задатака у оквиру игрице у уводном делу часа, разумевање радње песме, учење песме по слуху, певање, свирање, драматизација песме, решавање слагалице, бојење, прављење слике која представља илустрацију песме.
Активности учитеља:	Мотивише, анимира, усмерава, води кроз час, објашњава.

СТРУКТУРА ЧАСА

УВОДНИ ДЕО ЧАСА (5 мин)

- Распевавање
- Игра „Питања каменчића”
- Откривање мистериозног створења

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА (35 мин)

- Истичем циљ часа
- Изражајно читање песме
- Емоционална пауза
- Разговор о песми
- Певам и свирам песму
- Учимо део по део, надовезујући сваки следећи на претходни
- Певамо целу песму заједно
- Певање по групама уз инструменте
- Слушање песме на ЦД-у
- Задаци по групама (1) извођење представе
- Задаци по групама (2) сликовни приказ песме

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА(5)

- Разговор о утисцима
- Оцена часа (осећање)
- Задавање домаћег задатка
- Подела похвала

ТОК ЧАСА

УВОДНИ ДЕО ЧАСА

На почетку часа се распевамо на слоге речи
 МАМА, ТАТА и ШУШТАЊЕ ВЕТРА
 (ШШШШШШ – тише и гласније)
 МА-МА-МА-МА-МАААА, ТА-ТА-ТА-ТА-ТАААА,
 шшшшШШШШ, ШШШШшшшш...

Говорим деци:

Док смо се ми распевавали на слоге речи МАМА и ТАТА, њихов мали дечак пошао је сам у шетњу и уплашио

Потребна прилагођавања

Сви прате предвиђене наставне садржаје и учествују у планираним активностима.

се јер је чуо шушкање. Потрчао је да пређе реку и почео да трчи по каменчићима, али због силног страха веома је несигуран у себе, а каменчићи су клизави. Ми му можемо помоћи тако што ћемо тачно одговорити на нека питања која се крију на каменчићима.

Играмо игру „Питања каменчића” (Прилог 1)

Када дечак пређе, питам децу да ли желе да знају какво је то шушкање дечак чуо.

Деца жмуре, сви смо тихи и чекамо да видимо мистериозно створење, а када деца отворе очи, приказујем слику великог крокодила.

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА

Истичем циљ часа: Данас ћемо учити једну песму која такође говори о дечаку који се нашао у невољи због једног крокодила, а тај дечак се зове Јују.

Песма „Авантуре малог Јују”

- Читам изражајно песму
- Емоционална пауза.
- Разговор о песми:
 - О чему се говори у песми? Како се зову његови мама и тата? Која река се помиње у песми? Та река се налази у Африци, а Јују, Кукунда и Таранта имају другачију боју коже (тамнију) – такви су људи тамо.
 - Како се то дечак нашао у невољи? Како су га они спасли, шта је захтевао крокодил? Какве су животиње крокодили, да ли су опасни, шта једу?
- Певам и свирам песму.
- Учимо песму део по део.
- Сваки следећи научен део надовезујемо на претходни.
- Певамо два пута сви заједно, а затим по групама уз пратњу синтисајзера или фруле.
- Поједина деца свирају дубањ, даире и звечке
- Слушамо песму на ЦД-у и певамо.

1. задатак по групама:

- Присећамо се представе *Пејар Пан* коју смо скорије гледали. Каква је то представа, ко су глумци?
- Објашњавам ученицима да ће они сада имати задатак да изведу луткарску представу, а лутке ће бити ликови из песме.
- Уз помоћ других учитеља изводим представу, уз пратњу песме (као могућу варијанту драматизације) – када се обраћа неки лик у песми, само он говори, а остатак песме певају сви.

Све групе добијају луткице на штапићима направљене од папира: мама Кукунда, тата Таранта, дечак Јују, Крокодил и печени во, како би се спремили за извођење представе са правим луткама (Прилог 2).

- Драматизација песме

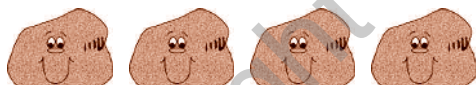
2. задатак по ирујама:

- Деца добијају исечене слике (као пазле) и њихов задатак је да пронађу делове и да склопе целину, а затим да их обоје.
- Након завршетка ове активности правимо сликовни приказ песме на великом хамеру.

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА

- Разговор о утисцима
 - Шта им се највише допало
 - Оцена часа (понуђен „смајли”, равнодушна линија усана и тужић)
- Прислањају папирић са обликом усана у складу са осећањем и задовољством и сви се сликамо
- За домаћи задатак деца добијају листић са текстом песме, а недостају поједине речи. Њихов задатак је да допишу речи које недостају (Прилог 3).

Прилој 1

Задаци:

1. У речи има укупно четири каменчића. Ја сам скочио на први. На колико још каменчића морам скочити да бих прешао реку?
2. Моју ужу породицу чинимо тата, мама и ја. Ако ми мама роди једну сестру, колико ће нас бити укупно?
3. Како гласи умањено значење речи мама и тата?
4. Колико гласова има у речима –дубока река?

Прилој 2

Мама
Кукунда

Тата
Таранта

Мали дечак
Јују

Крокодил

Печени во

Обој ликове из песме „Авантуре малог Јују”

АВАНТУРЕ МАЛОГА ЈУЈУ

Била мама _____, Кукунда,
био тата Таранта, _____,
имали су малога _____.
Једном су се _____, шетали,
крај дубоке _____ Нил, реке Нил,
где је био велик _____.
Искочио крокодил, крокодил,
из дубоке реке _____, реке Нил,
ухватио _____ Јују.
Плаче _____ Кукунда, Кукунда,
плаче _____ Таранта, Таранта,
врати нама нашега _____.
Проговара крокодил, крокодил,
из дубоке реке Нил, реке Нил,
донесите ми вола _____.
Трчи мама Кукунда, Кукунда,
трчи тата Таранта, Таранта,
донели су _____ печеног.
Проговара крокодил, крокодил,
из дубоке реке Нил, реке Нил,
ево вама _____ Јују.

НАПОМЕНА: Прилог уз припрему налази се на ЦД-у.

ДРУГИ РАЗРЕД

© Copyright EDUKA

© Copyright EDUKA

„Лисица и гавран”, народна басна

ПРИПРЕМА ЗА ЧАС	
Школа	ОШ „Исидора Секулић”, Панчево
Предавач	Гордана Гајин Цветкоски
Разред	Други
Наставни предмет	Српски језик
Наставна јединица	„Лисица и гавран”, народна басна
Тип часа	Обрада
Облици рада	Фронтални, групни рад, индивидуални
Образовни стандарди	1СЈ.1.2.5. одређује основну тему текста 1СЈ.1.5.3. одређује главни догађај и ликове (који су носиоци радње) у књижевноуметничком тексту 1СЈ.1.2.2. одговара на једноставна питања у једној реченици, пасусу 1СЈ.2.2.2. изводи једноставне закључке у вези са текстом, анализирајући и обједињујући информације исказане у различитим деловима текста или у једноставној табели 1СЈ.2.5.5 уочава везе међу догађајима (нпр. одређује редослед догађаја у књижевноуметничком тексту) 1СЈ.3.2.1. изводи сложеније закључке на основу текста, обједињујући информације из различитих делова дужег текста 1СЈ.3.5.1. тумачи особине, понашање и поступке ликова позивајући се на текст
Циљ часа Образовни задаци	<ul style="list-style-type: none">➤ Проширивање знања о баснама.➤ Упознавање са народном басном „Лисица и гавран”.➤ Уочавање устаљене структуре басне кроз одређивање тока догађаја.➤ Откривање особина ликова.

<p>Функционални задаци</p> <p>Васпитни задаци</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Разумевање теме и поуке у басни „Лисица и гавран”. ➤ Схватање супротности у особинама лисице и гаврана кроз њихове поступке у овој басни. ➤ Увиђање поука басне „Лисица и гавран”. ➤ Развијање способности за самостално истраживачко читање, доживљавање и разумевање прочитане басне. ➤ Обогаћивање ученичког речника. Оспособљавање ученика да запажају појединости у басни које ће им помоћи да сагледају особине ликова. Продубљивање ученичких знања о алегоричном начину изражавања у баснама кроз анализу особина ликова басне. Припремање ученика за повезивање поука басне са животним ситуацијама и поступање у складу с њима. ➤ Неговање навика за читање народних басни. ➤ Подстицање развоја моралних норми код ученика, разликовање позитивних и негативних ликова из басне. ➤ Оспособљавање ученика за критички однос према особинама као што су: наивност, непромишљеност и лукавост ради подвале.
<p>Наставне методе</p>	<p>Вербално-текстуална, дијалогска, демонстративна, метода писаних радова</p>
<p>Наставна средства</p>	<p>PowerPoint презентација, Читанка, Радна свеска, наставни листићи, „мета”</p>
<p>Корелација</p>	<p>Грађанско васпитање, Свет око нас</p>
<p>Активности ученика</p>	<p>Слушају инструкције учитеља, решавају ребус, прате презентацију, промишљају, учествују у разговору у кругу, решавају задатке, анализирају урађено, сарађују, пишу, износе своје мишљење о часу.</p>
<p>Активности учитеља</p>	<p>Даје инструкције, поставља питања, подстиче ученике на активност, приказује презентацију, пружа подршку ученицима по потреби, задаје домаћи задатак, бележи степен остварености циљева.</p>
<p>Резултати часа – исходи</p>	<p>Ученици су проширили знања о баснама, знају да наведу ликове, њихове особине и поступке, наводе редослед догађања у басни, износе своје мишљење, учествују у анализи, доносе закључке, препознају своје врлине.</p>
<p>Кључне речи</p>	<p>➤ Басна, редослед догађања, ликови; поступци и особине, тема, поуке</p>

<p>Коришћени извори</p>	<p>Николић, Милија (1999), <i>Методика наставе српској језика и књижевности</i>, ЗУНС, Београд. Марела Манојловић, Снежана Бабуновић (2014), <i>Чишанка за 2. разред основне школе</i>, Едука, Београд. Марела Манојловић, Снежана Бабуновић (2014), <i>Рагна свеска, српски језик за 2. разред</i>, Едука, Београд. <i>Нове технике за подстицање кривичкој мишљења у различитим наставним предметима</i>, ЦИП, Београд, 2002.</p>
<p>ТОК ЧАСА</p>	
<p>Уводни део часа (5 минута)</p>	<p>➤ Учење путем откривања</p> <p>Ученици су детективи. Седе у кругу. Добили су СМС поруку – која се налази на листићу у облику мобилног телефона. Прилог 1 (Надомак шуме догодила се превара) – разговор о томе шта мисле да се догодило, ко је кога преварио, зашто тако мисле.</p> <p>Да ли је њих неко преварио? А они некога? Следи ребус и откривање ко је кога преварио (лисица је преварила гаврана).</p> <p>Учитељица приказује слике гаврана и лисице и укључује аудио-запис – оглашавање гаврана и лисице. Прилог 2</p> <p>Ученици „се шуњају” до места да заједно открију шта се догодило надомак шуме.</p>
<p>Главни део часа (35 минута)</p>	<p>➤ Истицање циља часа</p> <p>На овом часу ћемо учити народну басну „Лисица и гавран”.</p> <p>Од вас очекујем да знате шта је басна, да проширите своја знања о баснама, да уочите главне ликове, њихове поступке и особине, редослед догађања, тему и поуке.</p> <p>То ћете постићи ако пажљиво пратите презентацију, ако усмерите пажњу на текст када будете читали, ако сарађујете у групи и ако активно учествујете у свим активностима.</p> <p>➤ Хајде да се подсетимо шта су басне. А шта значи народне?</p> <p>➤ Интерпретативно читање текста – учитељ, уз презентацију. Прилог 3</p> <p>➤ Разговор о првим утисцима и о доживљавању дела Шта вам се највише допало у басни? Шта вас је изненадило у басни? Чије поступке не одобравате?</p> <p>➤ Истраживачко читање – ученици (уочавање и подвлачење непознатих речи)</p>

➤ **Објашњење непознатих речи и израза**

Плен – оно што је отето од другог

Заграктати – оглашавање гаврана

➤ **Анализа текста – групни рад „Обилазак галерије”**

Формирају су четворочлане групе ученика.

Ученици анализирају текст у групама из различитих углова.

Окретањем „точка среће” (**Прилог 3** наставак презентације) одређује се број групе и добијају се задаци.

1. и 2. група анализирају редослед догађања, 3. и 4. група се баве анализом ликова, 5. група уочава поуке, а 6. група повезује басну са животним ситуацијама. **Прилог 4** задаци за рад по групама

Резултати рада група се окаче на зид. На знак учитеља, групе се ротирају да би прегледале све радове и допуниле својим одговорима. Сви ученици имају задатак да активно учествују и доприносе раду групе. Могу се доделити и одређене улоге у групи.

Читач: чита члановима групе задатке.

Сажимач: понавља закључке и идеје чланова групе.

Дежурни: води рачуна о времену, подстиче на активност.

Извештач: извештава о резултатима рада и о сарадњи у групи.

➤ **Самостални и стваралачки рад ученика**

Наставни листићи на три нивоа сложености **Прилог 5**

➤ Учитељ прати рад ученика и бележи оствареност циљева и стандарда.

➤ **Уопштавање PowerPoint: Откривалица**

Врста текста: народна басна

Особине лисице: лукава, досетљива, подмукла, слаткоречива, препредена, неискрена...

Особине гаврана: опрезан на почетку приче, лаковеран, наиван, сујетан, непромишљен, лакомислен...

Тема: Гавранова лакомисленост и лијино лукавство.

Лисица је надмудрила гаврана

Редослед догађања:

1. Гавран је нашао сир и, стојећи на грани, чврсто држао сир у кљуну.
2. Лисица је желела да се домогне сира.
3. Лисица је хвалила гавранову лепоту, али не и певање.
4. Гавран је заграктао и испустио сир.
5. Лисица је уграбила плен и побегла.

	<p>Поуке: Непромишљени поступци нас могу довести у невољу. Лако је лаковерног преварити и надмудрити. Не веруј ономе ко ти превише ласка.</p>
<p>Завршни део часа (5 минута)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Разговор о врлинама и манама Шта су врлине, а шта мане? Навођење примера. ➤ Ученици на једном листу папира опцртају своју шаку. На длану напишу своје име, а на палцу врлину коју сматрају да поседују. Затим замоле четири друга/другарице да у остале прсте напишу шта мисле о њима записујући по једну позитивну особину. Један друг бележи врлину на једном прсту. <p>➤ Домаћи задатак: Радна свеска, стр. 38.</p> <p>➤ Евалуација часа од стране ученика „Мета” Учитељ припреми круг подељен на онолико исечака колико је активности на часу које се процењују. У сваком исечку је назив активности и ученици уписују + за активност која им се допала, ? за активност која им се осредње допала и – за активност коју би изоставили.</p> <div style="text-align: center;"> </div>
<p>Коментари и запажања</p>	

ЦД НАПОМЕНА: прилози се налазе на ЦД-у

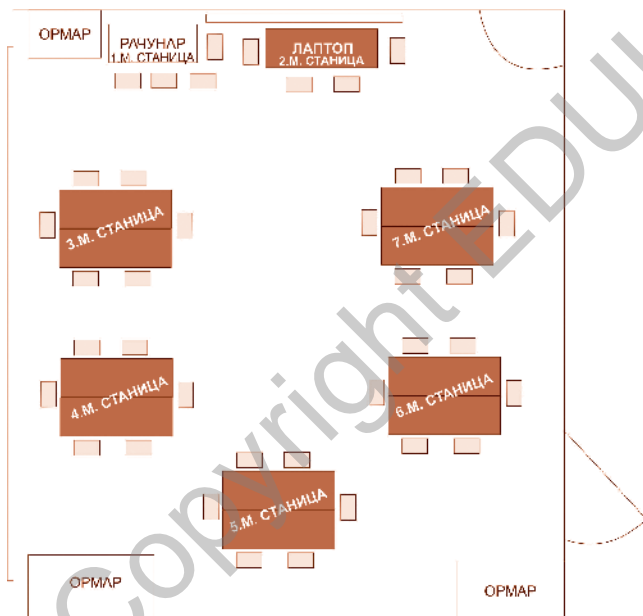
Задаци са две операције

Школа:	ОШ „Мирко Јовановић”
Учитељица:	Љиљана Павловић
Наставна тема:	Природни бројеви до 100
Разред:	други
Наставна јединица:	Задаци са две операције (множење и сабирање; множење и одузимање)
Тип часа:	утврђивање
Облик рада:	фронтални, индивидуални, групни
Циљ часа:	Утврђивање знања о бројевним изразима са две операције: множење и сабирање и множење и одузимање, записивање израза и поштовање редоследа рачунских операција при рачунању.
Образовни задаци:	Утврђивање знања о записивању израза са две рачунске операције: сабирања и множења и одузимања и множења; даље увежбавање вештине израчунавања израза са две операције уз поштовање редоследа рачунских операција.
Функционални задаци:	Оспособљавање ученика за примену усвојених знања. Развијање усмерене пажње.
Васпитни задаци:	Развијање упорности, систематичности, уредности, тачности. Оспособљавање ученика за сарадњу у оквиру групе.
Наставне методе:	вербална, текстуална, писаних радова, метода игре, хеуристичка
Наставна средства и помагала:	припремљени наставни листови, слагалица, PowerPoint презентације: Математичка игра и Математички точак; два рачунара, математичке значке, материјал за евалуацију
Образовни стандарди:	МА.1.1.3, МА.1.1.4. МА.2.1.4., МА.3.1.3.
Корелација:	Ликовна култура
ТОК ЧАСА	
УВОДНИ ДЕО ЧАСА	
<ul style="list-style-type: none"> Формирање група – учитељица је унапред припремила материјал за формирање хетерогених група. На припремљеним картицама је поред задатка написано и име сваког ученика. Учионица је већ припремљена за групни рад. 	

30	Филип 15 x 2	Андреа 6 x 5	Новак 45 - 15	Реља 61 - 31	Наталија 17 + 13
42	Ива 21 x 2	Тамара 6 x 7	Михајло Ж. 45 - 3	Теодора 61 - 19	Алекса 29 + 13
64	Михајло В. 8 x 8	Исидора 16 x 4	Магдалена 76 - 12	П. Андреа 100 - 36	Јован 45 + 19
72	Ђурђа 8 x 9	Вукашин 3 x 24	Дуња 56 + 16	Бојана 39 + 33	Теодора 91 - 19
88	К. Алекса 44 x 2	Лука 8 x 11	М. Дуња 90 - 2	Огњен 26 - 62	Маја 39 + 49
81	Здравко 9 x 9	Матеја 50 + 31	Анђела 36 + 45	Тамара 23 + 58	

На почетку часа учитељица подели ученицима картице са задацима. Ученик треба да израчуна збир, разлику или производ на својој картици и да пронађе друге ученике који имају исти резултат. На тај начин се формирају групе.

- Изглед учионице:

- Након што су формиране групе, учитељица истиче наставну јединицу: **Задаци са две операције (множење и сабирање; множење и одузимање)** – записивање наслова на табли.

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА

- Давање ученицима упутстава за рад. Ученике упутити да се осврну око себе и да погледају распоред намештаја у учионици. Формирано је 7 математичких станица. На свакој станици се налазе задаци. Свака група бира једну станицу од које ће почети да ради; пошто је формирано 7 станица, једна станица је увек слободна за групе које буду брже решавале задатке. Сваки ученик са собом носи свеску и оловку. Групе које пређу најмање две станице добијају математичку значку (правило је у нашој учионици да на сваком

часу најактивнији ученици добију математичку значку, за три скупљене значке ученик добија петицу).

- Давање кратких упутстава за сваку станицу:

1. Математичка станица: *Математички точак*

- Кликом на тастер „Покрени точак” завртите точак.
- Прво израчунајте математички израз у пољу испод точка. Број који вам показује стрелица помножите бројем који сте добили решавањем израза у пољу испод точка.
- Кликните на поље са леве или десне стране у коме се налази резултат који сте добили.

- Кликом на тачан резултат добијате нови задатак. Поново завртите точак и рачунајте.
- Кликом на тастер „Играј”, започните игру.

2. Математичка станица *Математичка игра*

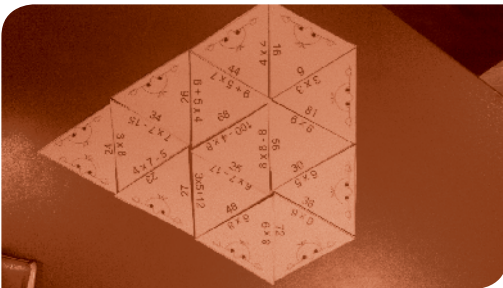

Упутство за игру:

- Кликни на задатак.
- Пажљиво прочитај текст задатка.
- Задатак решавај у свесци.
- Кликни на тачно решење у тотему*.
- Ако си тачно решио/решила задатак, у облачићима ће се јављати делови поруке.

* Тотем је предмет обожавања у неким племенским заједницама.

3. Математичка станица: *Триомино*

(Слика је одштампана и залепљена на картон, а затим је исечена по линијама.) Ученици имају задатак да споје резултат са одговарајућим задатком. Након што група сложи триомино, учитељица за следећу групу поново растури делове слагалице.

4. Математичка станица: *Изјубљени знаци*

Ученици треба у празне квадратиће да упишу знак +, - или x како би добили тачну једнакост.

У празан квадратић упиши знак +, - или x како би једнакост била тачна.

16 x 5	25 = 55	
71 - 2	5 = 61	
100 - 7	9 = 37	
40 x 2	41 = 39	
9 + 5	5 = 34	
67 - 17	2 = 33	
22 + 3	21 = 85	
8 x 0	29 = 29	

У празан квадратић упиши знак +, - или x како би једнакост била тачна.

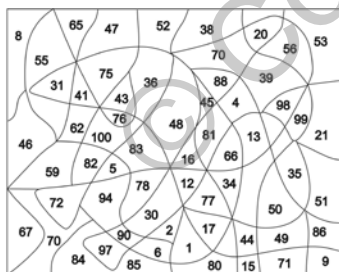
16 x 5	-	25 = 55
71 - 2	x	5 = 61
100 - 7	x	9 = 37
40 x 2	-	41 = 39
9 + 5	x	5 = 34
67 - 17	x	2 = 33
22 + 3	x	21 = 85
8 x 0	+	29 = 29

5. Математичка станица: *Мајематичка слагалица*

Помешани су делови две слагалице – ученици решавањем задатака издвајају делове на којима се налазе решења задатака. Затим слажу слику редоследом којим су добили решења.

6. Математичка станица: *Сабери, одузми, помножи*

6 x 6 =	15 + 16 =	100 - 17 =
5 x 9 =	14 + 27 =	91 - 13 =
7 x 8 =	32 + 44 =	25 - 13 =
9 x 9 =	18 + 25 =	47 - 17 =
4 x 5 =	57 + 25 =	52 - 35 =
13 x 3 =	33 + 67 =	61 - 45 =
4 x 12 =	25 + 47 =	78 - 44 =
35 x 2 =	13 + 81 =	89 - 23 =
5 x 15 =	63 + 27 =	51 - 47 =
8 x 11 =	85 + 12 =	92 - 15 =
9 x 11 =	49 + 49 =	100 - 95 =

Ученици имају задатак да реше задатке испод слике и да на слици обоје поља са добијеним решењима.

7. Математичка станица: *Скривена реч*

Решавањем понуђених задатака ученици откривају скривену реч.

- Правила рада у групи – са ученицима укратко поновити правила групног рада:
 - *Сви имају иста права.
 - *Док један прича, други слушају.
 - *Свакоме дати довољно времена да изнесе своје мишљење.
 - *Сваки предлог размотрити.
 - *Члановима групе се обраћати с поштовањем.
- Ученицима рећи да свака група, када заврши рад на једној математичкој станици, треба да обавести учитељицу, која ће преконтролисати и забележити коју станицу је одређена група прешла.
- Самосталан рад ученика у групама.

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА

- Извештавање група: свака група извештава остале групе о томе колико су математичких станица прошли. Групама које су прошле две станице учитељица даје математичке значке. Ученици их лепе у свеске.
- Евалуација. Учитељица ученицима дели листиће за евалуацију и даје упутства за попуњавање листића.

Овој станици које представља твој доживљај овог часа:

Процени и оцени свој рад и рад осталих чланова групе оценом од 1 до 3. Рачунај податке доданим члановима групе. Израчунај број бодова за себе и број бодова за целу групу:

	себе	члановима	целу групу
Радовала сам највише што ми је:	1	2	3
Сарађивала сам са другима:	1	2	3
Задовољна сам својим резултатима:	1	2	3
Рад 1. члана групе: Иво	1	2	3
Рад 2. члана групе: Иво	1	2	3
Рад 3. члана групе: Иво	1	2	3
Рад 4. члана групе: Иво	1	2	3
Рад 5. члана групе: Иво	1	2	3
Број бодова које сам добила:	1	2	3

Овој станици које представља твој доживљај овог часа:

Процени и оцени свој рад и рад осталих чланова групе оценом од 1 до 3. Рачунај податке доданим члановима групе. Израчунај број бодова за себе и број бодова за целу групу:

	себе	члановима	целу групу
Радовала сам највише што ми је:	1	2	3
Сарађивала сам са другима:	1	2	3
Задовољна сам својим резултатима:	1	2	3
Рад 1. члана групе: Иво	1	2	3
Рад 2. члана групе: Иво	1	2	3
Рад 3. члана групе: Иво	1	2	3
Рад 4. члана групе: Иво	1	2	3
Рад 5. члана групе: Иво	1	2	3
Број бодова које сам добила:	1	2	3

Ученици треба да обоје „смајли” који представља њихов доживљај овог часа. Затим треба да процене и оцене свој рад и рад осталих чланова групе оценом од 1 до 3. Потом размењују податке са осталим члановима групе и рачунају број бодова за себе и број бодова за целу групу.

- Синтеза укупних резултата – групе усмено извештавају о томе до каквих су резултата дошли.

ЦД **НАПОМЕНА:** прилози се налазе на ЦД-у

Мерење времена – час и минут

- ОСНОВНА ШКОЛА:** „Вук Караџић”, Краљево
НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Математика
РАЗРЕД: П₁
АУТОР: Весна Ристовић
НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА: **КОРИСТИМО ЧАСОВНИК:**
Мерење времена – час и минут
ТИП ЧАСА: обрада
КОРЕЛАЦИЈА: ликовна култура (рад са различитим материјалима и ликовним техникама за израду часовника)
ЦИЉ ЧАСА: Усвајање појмова – час, минут; активно коришћење јединице за време – час, минут; знање коришћења мерних инструмената (часовник), исправно записивање исхода мерења.
НАСТАВНЕ МЕТОДЕ: дијалогска, метода практичних радова, илустративно-демонстративна
НАСТАВНИ ОБЛИЦИ: фронтални, индивидуални
НАСТАВНА СРЕДСТВА: ППТ презентације, модели часовника, наставни листић

ОБРАЗОВНИ СТАНДАРДИ:

ИМА. 1.4.4. уме да чита једноставније табеле

ИМА.2.4.2. зна јединице за време (секунда, минут, сат, дан) и уме да претвара веће у мање и да пореди временске интервале у једноставним ситуацијама

ИМА.3.4.1. зна јединице за време (минут, сат, дан) и уме да претвара из једне јединице у другу и да пореди временске интервале у сложенијим ситуацијама

АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА:

УВОДНА АКТИВНОСТ

Читање текста: Како су људи некад мерили време – настанак календара (Прилог 1).

Краћи разговор о тексту и размена постојећих ученичких сазнања.

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА

(О врстама сатова ученици више могу погледати у презентацији коју сам припремила о врстама сатова.)

Посматрамо ППТ презентацију. Шта на часовнику представљају дуже, а шта краће црте?

Ученици затим посматрају велику казаљку. Она се креће брже и показује минуте. Мала казаљка се креће спорије и показује сате.

Ако дан (обданицу и ноћ) поделимо на 24 једнака дела, добићемо час. Ученици треба да науче да један час има 60 минута.

КАЗАЉКЕ

- Велика казаљка се креће брже од мале, али се обе крећу у истом смеру (како показује стрелица на слици).
- Мала казаљка показује сате, а велика минуте

Дан има 24 сата

- За један дан мала казаљка часовника обиђе пуна два круга: први круг пре подне, а други круг после подне.
- Зато поподневне сате пишемо као 13.00 (12+1), 14.00 (12+2) и тако редом до 24.00 (12+12).

Посебну пажњу обратити на означавање времена од поноћи до поднева (бројеви од 1 до 12) и од поднева до поноћи (бројеви од 12 до 24).

1. Колико часова имају три дана; два дана; пола дана?
2. Јована је заспала у 10 h увече, а мама је пробудила у 7 h. Колико часова је спавала?
3. Воз из Зајечара креће у 11 h пре подне, а стиже у 14 h и 30 минута. Колико дуго путује воз?
4. Колико часова путује аутомобил ако крене у 9 часова пре подне, а стигне на одредиште у 16 часова?

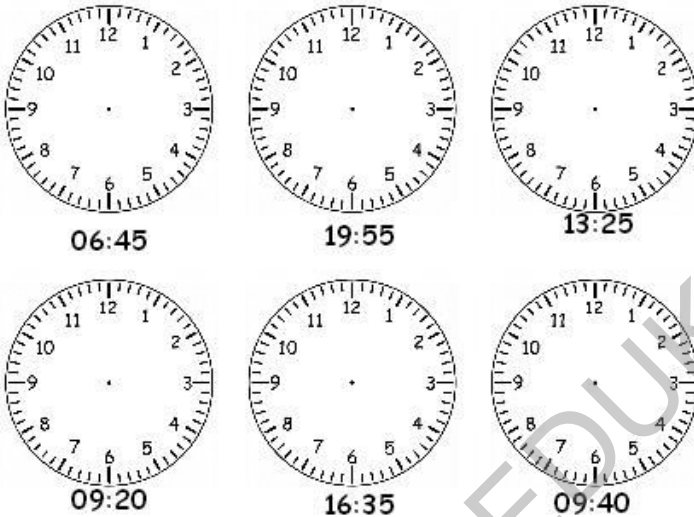
Данашњи часовници се знатно мењају, па све више користимо дигиталне часовнике који се налазе на улицама, станицама јавног превоза, а многи користе и часовник са мобилног телефона.

ЗАНИМЉИВОСТ. Знамо да мале казаљке показују сате, а велике минуте. Занимљиво је да сат на тврђави у Новом Саду показује обрнуто – велика казаљка показује сате, а мала минуте. Сат се навија ручно свакога дана. Кад је хладно, касни, а кад је топло, жури, тако да је он више значајан као део споменика него што је поуздан мерач времена (слика у прилогу презентације).

Ученици затим индивидуално раде на наставном листићу. Наставник обилази и проверава урађено.

Доцртај казаљке

КОРЕЛАЦИЈА СА ЧАСОМ ЛИКОВНЕ КУЛТУРЕ. На часу ликовне културе ученици у групама израђују часовнике, при чему утврђују знања о мерењу времена, о коришћењу часовника, о временским одредницама – минут, час, дан, седмица, месец, година.

Утврђивање знања о материјалима – коришћење различитих материјала за израду часовника: пластика (стари дискови), дрвене подлоге, картонске подлоге, као и коришћење различитих ликовних техника – употреба боја, лепка, салвета, лакова за нокте – примена технике декупаж и израда инструмената за мерење времена – часовника.

(Прилог о поступку на часу ликовне културе дат је кроз ППТ презентацију уз припрему)

КАКО СУ ЉУДИ НЕКАДА МЕРИЛИ ВРЕМЕ (ПРИЛОГ ЗА УВОДНИ ДЕО ЧАСА)

Наши преци живели су од лова и риболова и нису мерили време никаквом справом. Колико се пута сунце појави на небу, толико је и дана. За дужу употребу користили су месец, који је на небу имао неколико фаза – од танког српа до пуног круга.

Касније су почели да посматрају своје засађене биљке – побадањем штапа у земљу и мерењем његове сенке одредили су периоде који су касније окарактерисани као годишња доба.

Цезар је реформисао календар – по њему се свака година састојала од 365 односно 366 дана. Наравно, тај календар је усавршаван. Данас се помињу јулијански и грегоријански календар. До данашњих дана, најтачнији календар осмислио је Милутин Миланковић, један од наших најзначајнијих научника, веома цењен и у свету.

Откад меримо време, стварамо и инструменте за мерење времена.

ЦД **НАПОМЕНА:** прилог се налази на ЦД-у.

Множење једноцифреног и двоцифреног броја

НАСТАВНИК:	Александра Стругар
ПРЕДМЕТ:	Математика
РАЗРЕД:	други
НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА:	Множење једноцифреног и двоцифреног броја
ТИП ЧАСА:	обрада
МЕСТО ИЗВОЂЕЊА:	учионица
КОРЕЛАЦИЈА:	Свет око нас (наст. јединице: Здрава исхрана, Вода, Рециклажа)
ОБЛИК РАДА:	фронтални, индивидуални
МЕТОДЕ РАДА:	дијалогска, демонстративна, рад на тексту
НАСТАВНА СРЕДСТВА:	PowerPoint презентација, наставни листови

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ЧАСА:

Образовни:

- обнављање таблице множења;
- усвајање знања о поступку множења двоцифреног броја једноцифреним.

Васпитни:

- усвајање знања о заштити животне средине захваљујући текстуалним задацима (чији садржај је повезан са наставним садржајима предмета СВЕТ ОКО НАС, као и изборног предмета ЧУВАРИ ПРИРОДЕ);
- утврђивање знања о важности правилне исхране и формирању здравих навика.

Функционални:

- оспособљавање за свакодневну примену множења двоцифреног броја једноцифреним;
- оспособљавање за активно учествовање у заштити животне средине.

АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА: Показује ученицима поступак множења двоцифрених бројева једноцифреним. Кроз сваки текстуални задатак подсећа ученике зашто је значајно да се понашају у складу са еколошким правилима.

АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА: Активно учествује у изради задатака; износи своје идеје и запажања.

ТОК ЧАСА

УВОДНИ ДЕО (траје 5 минута): Наставник кроз задатак представљен PowerPoint презентацијом са ученицима обнавља множење.

Хајде да обновимо множење...

Мара, Јанко, Петар и Сара кренули су на пијацу... Купују поврће. Шта је ко купио? Повежи тачан резултат...

- Мара има 48 динара.
- Сара има 54 динара.
- Петар има 63 динара.
- Јанко има 72 динара.

Ученици дају предлоге за повезивање тачних одговора:

- $9 * 6$ шаргарепа.
- $7 * 9$ першуна.
- $8 * 9$ паприка.
- $6 * 8$ парадајза.

Након тога следи краћи разговор: Зашто је здрава шаргарепа? А зашто паприка? Подсећа их и на 16. октобар – Светски дан здраве хране.

Учитељ поставља ученицима проблемски задатак:

Марина више воли воће... Једна јабука кошта пет динара. Она жели да купи

12. Колико јој је новца потребно?

Данас ћемо то учити...

Како израчунати $12 * 5$?

НАЈАВА НАСТАВНЕ ЈЕДИНИЦЕ

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА (35 минута)

Учитељ подсећа ученике на проблемски задатак (текст задатка чита неко од ученика).

1. Марина више воли воће... Једна јабука кошта пет динара. Она жели да купи 12. Колико јој је новца потребно?

Како ће Марина израчунати колико јој је новца потребно?

Једна јабука кошта пет динара...

Она жели да купи 12.

Подсећање ученика да је: $10 + 2 = 12$

Затим учитељ показује поступак:

Марина рачуна:

$$12 * 5 = (10 + 2) * 5 = 10 * 5 + 2 * 5 = 50 + 10 = 60$$

И на крају учитељ подсећа ученике да је записивање одговора речима обавезно.

Одговор: Марини је потребно 60 динара.

Ученици самостално раде следеће задатке, а затим проверавају урађено читањем одговора.

2. Марина жели да купи три банане. Једна банана кошта 18 динара. Колико јој је новца потребно?

$$3 * 18 = ?$$

Број 18 може се записати као збир: $18 = 10 + 8$ или као разлика: $18 = 20 - 2$.

Број 18 (пошто је ближи броју 20) пишемо као разлику и рачунамо:

$$3 * 18 = 3 * (20 - 2) = 3 * 20 - 3 * 2 = 60 - 6 = 54$$

Одговор: **Марини је потребно 54 динара за три банане.**

3. А сад да израчунамо неколико примера...

$$7 * 11 = 7 * (10 + 1) = \underline{\hspace{2cm}}$$

$$6 * 14 = 6 * (10 + 4) = \underline{\hspace{2cm}}$$

$$3 * 22 = 3 * (20 + 2) = \underline{\hspace{2cm}}$$

$$4 * 19 = 4 * (20 - 1) = \underline{\hspace{2cm}}$$

$$5 * 18 = 5 * (20 - 2) = \underline{\hspace{2cm}}$$

4. За израду једне тоне папира потребно је посећи 17 стабала. Колико је стабала потребно посећи за израду три тоне папира?

Мала помоћ:

Једна тона је веома много килограма, 1000, а то је 10 пута 100 килограма.

РЕШЕЊЕ: $3 * (20 - 3) = 3 * 20 - 3 * 3 = 60 - 9 = 51$

Одговор: За три тоне папира потребно је посећи 51 стабло.

Учитељ води разговор о рециклажи – шта је то рециклажа и показује слику панона који је био урађен за ПРОМО ЕКО-ДАН.

5. Једно одељење за једну недељу скупи 6 килограма пластичне амбалаже. Један килограм пластичне амбалаже кошта 15 динара. Колико новца ће добити то одељење?

РЕШЕЊЕ: $6 * 15 = 6 * (10 + 5) = 6 * 10 + 6 * 5 = 60 + 30 = 90$

Одговор: Одељење ће за скупљену пластичну амбалажу добити 90 динара.

Учитељ разговара са ученицима о селекцији отпада и о могућности спровођења акције – прикупљања пластичне амбалаже.

6. Из отворене славине за један минут истекне 11 литара воде. Колико истекне воде из отворене славине за три минута?

РЕШЕЊЕ: $3 * 11 = 3 * (10 + 1) = 3 * 10 + 3 * 1 = 30 + 3 = 33$

Одговор: Из отворене славине за три минута истекне 33 литара воде.

Учитељ показује ученицима слику награђеног панона „КАКО ВОДА СТИЖЕ ДО НАС”

7. За један дан из славине која капље исцури 17 литара воде. Колико ће непотребно исцурети воде за три дана?

Рачунамо:

$$17 * 3 = (20 - 3) * 3 = 20 * 3 - 3 * 3 = 60 - 9 = 51$$

Одговор: Непотребно ће исцурети 51 литар воде.

Учитељ разговара са ученицима о потреби континуираног чишћења речних токова и о акцијама које су прошле године спроводили на обали Атеничке реке.

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА (5 минута)

- На крају, задатак за мале мислише: Ако скратите туширање за два минута, уштедећете 19 литара воде. Ако у четворчланој породици сви чланови скрате туширање за два минута, колико воде ће уштедети?
 $4 * 19 = 4 * (20 - 1) = 4 * 20 - 4 * 1 = 80 - 4 = 76$
Одговор: Уштедеће 76 литара воде.

Учитељ на крају часа показује одговарајућу страну у уџбенику и задаје домаћи задатак у РАДНОЈ СВЕСЦИ, стр. 97.

На листићу ученици треба да оцене час.

Разговор о здравој ужини након часа

Данас си, поред рачунања множења једноцифреног и двоцифреног броја, сазнао/сазнала понешто и о заштити животне средине. Сад је на реду одмор и здрава ужина!

УЖИВАЈ У ИГРИ И ЗДРАВОЈ УЖИНИ!!!

Уколико ученик није у школи тај дан, сличну PREZI презентацију може наћи на линку:

http://prezi.com/ucnazksq9bbs/?utm_campaign=share&utm_medium=copy

 НАПОМЕНА: прилози се налазе на ЦД-у.

Електрицитет и наелектрисање материјала

Предавач:	Наташа Динчић
Разред:	други
Наставни предмет:	Свет око нас
Наставна тема:	Људска делатност
Наставна јединица:	Електрицитет и наелектрисање материјала
Тип наставног часа:	Обрада новог градива
ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЦИ ЧАСА	
Образовни:	Упознавање са појмовима <i>електрициитета</i> и <i>наелектрисање</i> . Стицање знања о начинима наелектрисања тела и особинама које тела тада испољавају.
Функционални:	Развијање способности уочавања појаве електрицитета, као и материјала који могу да се наелектришу. Оспособљавање ученика да самостално доносе закључке. Оспособљавање ученика за правилно извођење огледа и уочавање узрочно-последичних веза. Развијање способности да се стечена знања примене у новим ситуацијама.
Васпитни:	Развијање интересовања за извођење огледа и даље изучавање процеса наелектрисања и појаве електрицитета.
Облици наставног рада:	Фронтални, групни рад на диференцираним задацима
Наставне методе:	Дијалогска, монолошка, демонстративна, метода лабораторијских и практичних радова
Наставна и помоћна средства:	вунена тканина, свилена крпа, стиропор, метални послужавник, стаклена плоча, восак, папирићи, пластични лењир, чешаљ, балони, платно, вата, гума, стаклена чаша, дрвена оловка, метална и пластична кашичица, стаклена тегла, картон, алуминијумска фолија, цртани филм, лап топ, пројектор

Литература:	У свейу елекѝрициѝейѝа, Вера Бојовић, Завод за уѝбенике и наставна средства, Београд Мали кућни оѝлеги 1 и 2, Томислав Сенћански, Креативни центар, Београд Свей око нас за 2. разред основне школе, Симеон Маринковић, Креативни центар, Београд
СТРУКТУРА И ТОК ЧАСА	
I Постављање и дефинисање проблема:	Час започињем монологом, фронталним обликом рада. Најављујем ученицима да ћу испричати причу, да је њихов задатак да пажљиво слушају и обратe пажњу на принцезу и шта она ради: <i>Некада давно, у сѝарој Грчкој, живео је један краљ који је имао чеѝири кћери. Најмлађа кћи је била највреднија. Једноѝа дана, док је ѝрела вуну, веѝио окрећући вреѝено од ћилидара, ѝримеѝила је неѝио необично – вуна се лейѝила за вреѝено! Принцеза је била изненађена, јер до сада није зайазила ову „чудну ѝојаву” и одмах је ѝозвала краља и сесѝре да јој објасне ѝиѝа се доѝодило.</i> Подстичем ученике да уоче и усмено формулишу проблем.
II Проналажење принципа решења:	<i>Принцезе су биле изненађене, али је свака имала различѝио миѝљење. Најсѝарија ѝринцеза мислила је да је лейѝак залеѝио вуну за ћилидар. Друѝа ѝринцеза рекла је да „чудесна ѝојава” може бити елекѝрициѝейѝ, а ѝрећа ѝринцеза мислила је да је веѝар јаче дунуо кроз ѝрозор, а вуна је лаѝана, ѝа се залеѝила.</i> <i>Иѝак, краљ није знао која је ѝринцеза у ѝраву, ѝа је најмлађу кћер уѝуѝио код виле Елекѝрисе, како би јој она ѝомоѝла да нађе ѝраво решење.</i> Разговарам са ученицима која принцеза би могла бити у праву – ученици наводе своје претпоставке и образложења.
III Декомпозиција проблема:	Решење датог проблема може се поделити на три ужа проблема: ✓ појам електрицитета и процес наелектрисања, ✓ начини наелектрисања тела, ✓ наелектрисање материјала.
IV Процес решавања проблема:	Напомињем ученицима да ћемо проблем решити тако што ћемо изводити различите огледе. Садржај се реализује групним обликом рада на диференцираним задацима. Свака група има своје обележје (чаробне штапиће – свака група другу боју) и представљаће вилине помоћнике, који ће принцезу одвести до виле Електрисе.

	<p>Ученици су подељени у шест група и свака група добија потребан материјал за извођење огледа и упутство за рад са питањима. Време за рад у групи је 5-7 минута.</p> <p>Објашњавам да су огледи препреке на које принцеза наилази на путу ка вили.</p>
Снежна олуја	<p>Оглед 1.</p> <p>Ученици имају задатак да направе <i>снежну олују</i> трљајући свиленом крпом преко стаклене плоче, како би подигли комадиће стиropора који су на металном послужавнику испод стакла.</p>
Ослободи принцези пут	<p>Оглед 2.</p> <p>Задатак ученика је да трљају вунену крпу о лењир и принесу га гомилици од ситног и крупног стиropора, папирића, комадића воска. Циљ је да закључе да наелектрисани предмет (од пластике) привлачи једино ситне, лаке предмете.</p>
Чаробна фонтана	<p>Оглед 3.</p> <p>Ученици имају задатак да испитају шта се дешава када вуненом крпом трљају само један крај чешља и приближе га папирићима, а шта када папирићима приближе други крај чешља. Циљ је да ученици закључе да се тела морају наелектрисати да би привлачила друга лака тела.</p>
Златни прах	<p>Оглед 4.</p> <p>Задатак је да се један балон протрља о косу, а затим том страном додирне други балон. Други балон се приноси гомилици (папирићи и стиropор). Циљ је да ученици уоче да се тела могу наелектрисати и додиром.</p>
Изгубљени штапић	<p>Оглед 5.</p> <p>Задатак је да се лењир протрља прво платном и принесе папирићима па онда да се протрља вуненом тканином и принесе гомилици. Циљ је да ученици уоче да ли је важно чиме трљамо неки предмет.</p>
Вилин задатак	<p>Оглед 6.</p> <p>Задатак ученика је да наелектришу вуненом тканином стаклену чашу, гуму, дрвену оловку и металну кашичицу, а потом сваки предмет да принесу гомилици од папирића, стиropора и вате. Циљ овог огледа је да се уочи који материјали, када се наелектришу, привлаче друге лаке предмете.</p> <p>Пошто се ураде огледи, следи извештавање сваке групе.</p>
V Општи закључак	<p>Након извештавања, скрећем пажњу ученицима да се присетимо који проблем је имала принцеза и која од њених сестара је била у праву. На основу свих закључака, ученици доносе општи закључак: Електрицитет настаје када предме-</p>

	<p>те од стакла и пластике наелектришемо вуненом тканином и приближимо другим лакшим предметима.</p> <p>Оглед 7.</p> <p>Показујем ученицима на који начин можемо проверити наелектрисање неког тела – електроскопом. Дајем упутство сваком ученику како да га изради код куће.</p>
<p>VI Примена у новим ситуацијама:</p>	<p>Разговарам са ученицима да ли су у свакодневним активностима приметили наелектрисање (чешљање суве косе, при скидању одеће, миловање мачке и слично).</p> <p>Задачи за ученике:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. На који начин се може украсити учионица, соба различитим цртежима, а да се при том не користе ексерти или селотејп? <ul style="list-style-type: none"> – Од чега зависи колико дуго ће цртеж „висити” на зиду? – Које дебљине треба да буде хартија? Зашто? 2. На који начин можемо љуљати лутку, а да не гурамо љуљашку? (Како направити љуљашку за лутку – исећи танку траку стиропора, везати је на крајевима свиленим концем и окачити о дрвено постоље. Од хартије или стиропора направити лутку која седи на љуљашци.) 3. Мама вам је рекла да јој донесете помешан оригано и со, а ви сте грешком донели бибер и со. На који начин издвојити бибер, а можете користити само пластичну кашичицу? Шта ће се догодити ако користимо металну кашичицу? 4. Цртани филм, Бенџамин Френклин, електрицитет – задатак ученика је да уоче на који начин се јавља електрицитет у природи.
<p>VII Евалуација часа:</p>	<p>Са ученицима водим разговор о успешности часа: шта им је било лако/ тешко и зашто, шта им је било занимљиво, необично и слично. Ученици образлажу своје ангажовање, сарадњу и атмосферу у групном раду.</p>

НАПОМЕНА: прилог се налази на ЦД-у.

Каква су некада била насеља

ОПШТИ ПОДАЦИ	
Назив школе:	ОШ „Милоје Васић” Калуђерица
Датум одржавања часа:	
Час по реду:	
Разред и одељење:	
Предавач:	Професорка разредне наставе Милена Алексић
МЕТОДИЧКИ ПОДАЦИ	
Наставни предмет:	Свет око нас
Наставна тема:	Насеља
Наставна јединица:	Каква су некада била насеља
Садржај наставне јединице:	Како је некада изгледало насеље, тј. град у којем живимо и његова околина, зашто се налази управо на ушћу, како су се људи образовали, превозили, облачили, дружили и забављали.
Претходна наставна јединица:	Шта нас повезује у насељу
Наредна наставна јединица:	Човек ствара
Циљ часа:	Да ученици уоче знаменитости из прошлости града у коме живе, да усвоје основна знања о изгледу свог насеља некада и о животу некадашњих људи у њему и да умеју да их примене.
ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЦИ ЧАСА	
– образовни	Проширивање знања о некадашњем изгледу насеља – града и околине у којем живимо, промене; о специфичном начину живота, обичајима, радним навикама, оруђима, превозним средствима. Препознавање некадашњег идентитета родног града.

– функционални	Оспособљавање ученика за самостално учење – самосталан рад на полупрограмираном материјалу. Увођење ученика у самостално кретање и сналажење по граду.
– васпитни	Развијање поштовања према традицији – граду који траје упркос разним разарањима; развијање одговорнијег односа према очувању старих објеката; развијање интересовања за прошлост нашег града.
Тип наставног часа:	Обрада
Наставна средства:	Полупрограмирани материјал, запис на табли, штампани материјал, дим-пројектор – рачунар, пауер поинт презентација, фотографије, снимак, 3Д филм – „Средњовековни Београд”
Наставни објекат:	Учионица
Наставне методе:	Метода рада на тексту, метода писаних радова, метода разговора и метода усменог излагања.
Исходи:	Ученици: <ul style="list-style-type: none"> ➤ знају да препознају који су то извори, локације – сведоци прошлости који нам помажу да упознамо прошлост свог краја; ➤ знају како је њихово насеље – тј. град некада функционисало, како су се људи превозили, образовали и забављали; ➤ свесни су да сви ти објекти и целокупно наслеђе имају велику вредност за нашу културу и традицију; ➤ имају одговоран однос према очувању старих грађевина, старих предмета и др.; ➤ боље се сналазе и оријентишу у граду и самостално се крећу.
Корелација:	<u>Српски језик</u> – култура говора – дискусија о погледаном снимку (видети на приложеном диску), одговарање на питања: Где се дешава радња снимка? Ко су актери дешавања? Шта странац пита пролазника, рођеног Београђанина? <u>Ликовна култура</u> – осмишљавање, дојење разгледнице са сликом Београда некада.
Литература:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вулетић, Александра, <i>Између њосела и балова</i>, Београд, ЗУНС, 2005. 2. Деретић, Јован, <i>Културна историја Срба</i>, Београд, Народна књига, 2005.

3. Лакетић, Миљана, *Београд, њоред које њролазимо*, Београд, Народна књига, 2002.
4. Банђур, Лазаревић, www.zvrk.co.yu *Методика настаиве њрприроде и друшњива*, УФ Јагодина, 2001.
5. Јанићијевић, Јован, *Кулњурна ризница Србије*, Београд, Лагуна, 2000.
6. Ђорђевић, Тихомир, *Из Србије краља Милана*, Београд, ЗУНС, 1997.
7. Калић Мијушковић, Ј., *Београд у средњем веку*, СКЗ, Београд, 1967.
8. Младеновић, Б., *Србија у великом рају*, Београд, ЗУНС, 2008.
9. Дармановић, М., *Народне ношње, накит и текстилно њокућство из етнографској наслеђа Косова и Метохије*, Београд, Етнографски музеј, 2001.
10. Душковић, В., *Дарови Етнографском музеју – градска култура у Србији 1804–1914*, Етнографски музеј, 1991.

ТОК ЧАСА

УВОДНИ ДЕО ЧАСА:

♥ емоционално-интелектуална припрема

На почетку ученицима презентујем кратак снимак (**Прилог бр. 1 – дат је у електронском прилогу**) – о дечаку рођеном у Београду који не зна да објасни странцима где је Градска скупштина јер та они питају где је Стари двор (не зна да је данашња Градска скупштина некада била двор). Пре гледања снимка наглашавам да пажљиво прате оно што следи, да обратe пажњу на то где се дешава следећа ситуација. Коментаришемо снимак помоћу питања. У ком граду се одвија радња овог снимка? (У Београду) Испред које грађевине се сусрећу пролазници? (Испред Градске скупштине) Кога дечак среће на улици? (Страну држављанку, туристкињу) Шта туристкиња пита дечака? (Где се налази Стари двор?) Шта јој дечак одговара? (Дечак не зна где је.) Како он именује зграду испред које се налази? (Градска скупштина) Шта бисте ви рекли да вас тако неко сретне и пита вас?

♥ најава наставне јединице

Да се некоме од њих не би догодило да не знају основне ствари из прошлости свог града, говорим им да ће се на данашњем часу самостално упознати са насељем, тј. градом, у којем живимо – Београдом, са тим какав је он био некада, и то уз помоћ једне веома познате личности. Записујем наслов на табли: **Каква су некада била насеља**. Ученици ништа не пишу пошто ће добити материјал са насловом.

* Уколико њрвобитну замисао не моју да реализујем услед техничких сметњи, њрејричавам им снимак и следе њишања.

<p>ЦЕНТРАЛНИ ДЕО ЧАСА:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♥ објашњавање начина рада ♥ самостални рад ученика на програмираном материјалу ♥ синтеза 	<p>Објашњавам ученицима начин рада на данашњем часу. Анализирамо упутство заједно, акценат је на томе да решења не преписују, јер то није циљ, већ да самостално ураде шта се од њих тражи и да на наредној страни само провере урађени део.</p> <p>Ученицима делим полупрограмирани материјал (Прилог др. 2) и наглашавам им да за рад имају двадесетак минута. Уколико не препознају одређене делове града на мапи, прилазим им и објашњавам им.</p> <p>Ученици након овога самостално уче из подељеног полупрограмираног материјала. За ученике који раније заврше, припремљени су додатни задаци. (Прилог др.4)</p> <p>Пошто материјал креће од конкретног насеља – града и бави се његовом историјом, садржај наставне јединице употпуњујем – уопштавам питајући ученике да ли се у свим деловима Србије тако живело (у сеоским насељима начин живота био је другачији, људи су се бавили другачијим занимањима, куће су другачије изгледале него градске, имали су другачију гардеробу). Како би боље разумели о чему им говорим, имаћемо реалан пример – на час ће ући девојка обучена у народну ношњу (Прилог др. 5). Излагање је праћено фотографијама (Прилог др. 6).</p>
<p>ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♥ систематизација ♥ домаћи задатак 	<p>Као резиме читаве приче ученици ће погледати кратак филм – симулација живота на Београдској тврђави – у 3Д формату (Прилог др. 7 – дат је у електронском прилогу). Посматрање ће повремено прекидати моја надовезивања. Ако им нешто није јасно, објашњавам им.</p> <p>За домаћи задатак ученици треба да са својим родитељима посете једну од установа културе (Прилог др. 8) и да напишу кратак извештај о томе.</p>

ЦД **НАПОМЕНА:** Прилози се налазе на ЦД-у.

Наша планета (у част Дана планете Земље, 22. априла)

- Наставни предмет:** Чувари природе
Разред: II
Наставна јединица: Наша планета (у част Дана планете Земље, 22. априла)
Тип часа: утврђивање
Циљеви и задаци часа: развијање еколошке свести о важности заштите природе и човекове околине; утврђивање основних знања о значају заштите природе и човекове околине за здрав живот и складан развој света у природи; оспособљавање ученика за уочавање узрочно-последичних веза човека и природе; изграђивање правилног односа према околини и навике да се чува и заштити животна средина.
- Наставне методе:** драмски метод, дијалoшка, текстуална, демонстративна
Облици рада: фронтални, групни и индивидуални
Наставна средства: еколошки драмски текст из књиге *Природа деци ѝријовeда*, картончићи са задацима и решењима, еколошка азбука Луције Тасић, „зелене мисли”, пронађени на интернету, песма Љубивоја Ршумовић „Имао сам, сада немам...”, цртежи, хамер папири, сличице.
- Корелација:** српски језик (извођење драмског текста, смишљање текста стрипа), свет око нас – еколошки садржаји, музичка култура – певање песама)
- Место извођења часа:** ЕКО-кутак у школском дворишту

АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА

ПРВИ КОРАК

- Ученици изводе прилагођен драмски текст који су претходних часова добили да припреме – еколошки драмски текст „Деца са природом приповедају” (из књиге *Природа деци ѝријовeда* Душице Бојовић).
- Краћи разговор о тексту и о првим утисцима.
- Подела задатака ученицима и избор одговарајућих активности.

ДРУГИ КОРАК

- Рад у групама

ПРВА ГРУПА: ЧУЈТЕ НАШ ГЛАС

Група добија картице са ликовима (кртица, риба, жаба, голуб, сунце и планета Земља) и празан папир од кога ће направити облачиће (знак да неко нешто говори). Задатак чланова групе јесте да се ставе у улоге ликова који живе у загађеној средини и да говоре из тих улога.

„Ми смо део природе, природа је део нас, не загађујте природу, чујте наш глас, њени становници, сва бића жива, не желе да природно богатство постане сенка сива!”

ДРУГА ГРУПА: НОВИНАРИ ИСТРАЖИВАЧИ

Истраживачки задатак ученика са претходног часа – пронаћи „зелене мисли”, мисли познатих о природи, путем интернета (нпр. НИКОЛА ТЕСЛА: „Све што се добро уради за добробит је људи. Али, има и оних који више мисле само на свој успех него на добро осталих, који су око њега. Зато тај егоизам ствара много невоља. Лако је рушити, много теже је градити...”).

Објаснити 10. еколошку заповест: „Не пропусти ниједан дан да не помислиш на Мене јер ја сам твоја права Мајка и Мајка твог оца и твоје мајке и свега око нас, и кад сам ја здрава – и ви сте здрави; кад сам ја болесна – и ви болујете, а ако ја умрем – сви ћете поумирати и Земља ће се претворити у санту леда.”

- Шта бисте ви додали овој заповести?

Завршна активност ове групе јесте израда ЕКОЛОШКИХ ЗИДНИХ НОВИНА, уз помоћ већ добијеног и пронађеног материјала (песме, еколошка азбука из књиге *Исиод неба деци шреба* Луције Тасић, „зелене мисли”, 10. еколошка заповест, претходно прикупљене сличице и подаци путем интернета...).

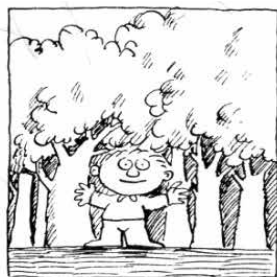
ТРЕЋА ГРУПА: ЧУВАРИ ПРИРОДЕ

Уз помоћ већ припремљених сличица стрипа, које сведоче о нарушеној природној равнотежи, група покушава да додавањем порука у облачиће измени постојећу слику нарушене природе и тако као заштитници и чувари природе учине свет лепшим и бољим за сва жива бића. Овај задатак се ради у виду стрипа, а као основа послужиће песма Љубивоја Ршумовић „Имао сам, сада немам”.

Стрип у настави

Љ. Ршумовић

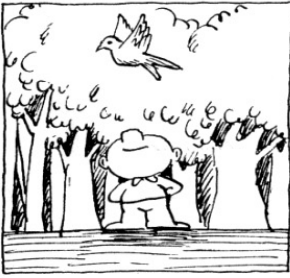
**ИМАО
САМ...**

Имао сам једну шуму.

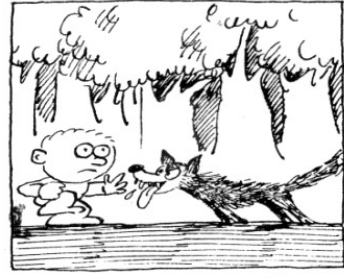
Дође медвед: **дај мало!**

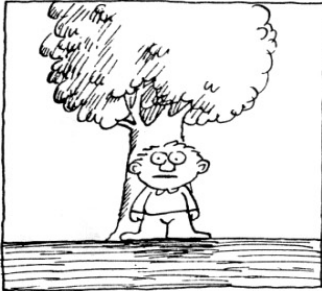
Дође птица: **дај мало!**

Дрвосеча: **дај мало!**

Дође и вук: **дај мало!**

Свима дадох помало,
Мени мало остало.

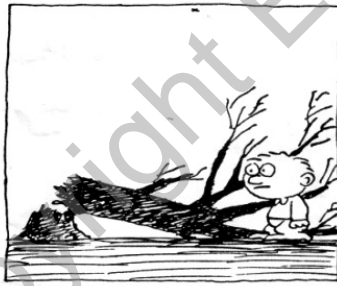
Остало ми једно дрво.
Дође хајдук: **дај мало!**

Дође ветар: **дај мало!**

Севну муња: **дај мало!**

Па ми и то дрво пало..

...САДА НЕМАМ

Илустровао:
Радивој Гвозденовић
Из "Полетарца"

Шта уништимо
данас немамо
за сутра!

Човек дивна чуда
прави снагом бистрог
ума само ако му је
здрава шума!

Будимо Чуvari
природе, заједно
смо јачи!

Чувајући природу
стварамо
бољи свет!

Морамо сачувати
наше другаре
листопаде и четинаре!

Морамо преузети део одговорности!

Чувајмо имовину коју нам је природа дала!

Чувај мир и листић зелен што плеше кад ветар дува. Чувај да те чува!

Као прво, посадићу за свако дете ново дрво. Тако ће поред сваког друма шуморити шума!

Па ће ново лето баш тебе да чека, чувајући све то чуваш човека!

ТРЕЋИ КОРАК:

- Презентација радова група ученика оним редом којим су добијали задатке: Чујте наш глас – Новинари истраживачи – Чувари природе.
- Приликом презентације, сви ученици учествују у дискусији.

ЧЕТВРТИ КОРАК

- Анализа часа са аспекта ефикасности учења, занимљивости и сарадње у групи. На крају СВИ певамо и песмом шаљемо поруку целом свету!

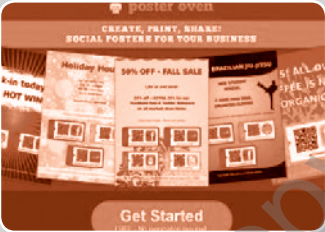

АЛА ЈЕ ЛЕП ОВАЈ СВЕТ!!!

Милијана Петровић,
професорка разредне наставе

Израда дигиталне честитке путем алата Poster Oven

ПРИПРЕМА ЗА ЧАС

Назив школе:	ОШ „Ђура Даничић”, Београд
Наставница:	Наташа Симуновић
Разред:	II
Наставни предмет:	Од играчке до рачунара
Наставна тема:	Креирамо, стварамо
Наставна јединица:	Израда дигиталне честитке путем алата Poster Oven
Тип часа:	обрада
Циљ и задаци часа:	<ul style="list-style-type: none">• упознавање ученика са веб алатом Poster Oven и оспособљавање ученика за коришћење овог алата;• оспособљавање ученика да сачувају документ на рачунару и да га отворе;• оспособљавање ученика да стварају и решавају задатке путем рачунара;• развијање стваралаштва.
Наставне методе:	метода разговора, демонстративна метода, метода практичних радова.
Облици рада:	Фронтални, индивидуалан рад
Наставна средства:	рачунари, пројектор, пауер поинт презентација, интернет
Објекат рада:	дигитална учионица
Литература:	Вебциклопедија http://www.posteroven.com/
Етапе часа са временском артикулацијом: 1. Разговор о Дану жена (3 минута) 2. Најава наставне јединице (2 минута) 3. Упознавање алата <i>Photo Peach</i> и практичан рад на честитки (35 минута) 4. Разговор о производу (5 минута)	

<p>Разговор о Дану жена</p>	<p>Питати ученике који празник се ближи, односно шта је 8. марта (Дан жена). Питати ученике: <i>Којој особи женској њола дисције улейшали овај дан и зашто стје одабрали баш њу?</i> Прозвати неколико ученика да одговоре на питање. Питати ученике: <i>На који начин стје до сада изражавали љубав и њоштовање љрема драјим особама женској њола?</i> Прозвати неколико ученика да наведу примере из сопственог искуства.</p>
<p>Најава наставне јединице</p>	<p>Најавити наставну јединицу. Истаћи циљ часа: <i>На овом часу ћемо научити да користимо један алат, њомоћу која ћемо најравити дијиталну осмомаршовску честитику за маму или неку другу драју жену.</i> Позвати ученике да путем гугла пронађу везу до веб алата <i>Poster Oven</i> http://www.posteroven.com/.</p>
<p>Упознавање алата <i>Photo Reach</i> и практичан рад на честитки</p> 	<p>Приказати ученицима путем <i>Power Point</i> љрезињације пут израде честитке помоћу новог алата, корак по корак.</p> <p>Позвати ученике да кликну (притиском на лево дугме миша) на наранџасто дугме испод слика (<i>Get Started</i>), чиме и започињемо рад на честитки.</p> <p>Отворен је нови дијалог. Под бројем 1 (<i>Choose Template</i>) треба да изаберемо шаблон, односно позадину за нашу честитку. Позвати ученике да кликну на сивом бојом осенчен текст, испод наранџастог текста за старт.</p> <p>Након клика на текст <i>Choose Template</i>, отвара се прозор са више понуђених шаблона. Са десне стране налази се трака која се мишем повуче на дно и омогућава нам да прегледамо целу страну са шаблонима. Упутити ученике да кликну на онај шаблон који им се највише допада, на коме ће исписати поруку за мајку или неку другу драгу жену.</p>

Под бројем 2 (*Customize Design*) можемо прилагодити шаблон, променити боју шаблона. Кликом на мали обојени квадратич са десне стране отвара се прозорчић са бојама. Кликом на боју, мењамо боју одабраног шаблона.

Позвати ученике да кликну на број три испод прозора за прилагођавање шаблона.

Отвара се нови прозор за дијалог. Упутити ученике да у првом простору за куцање текста (HEADING) избришу постојећи текст коришћењем дугмета на тастатури *backspace*, а затим у пољу упишу наслов, односно текст: *Срећан 8. март!*

Позвати ученике да у другом, већем оквиру за куцање текста (TEXT BOX) опет избришу постојећи текст и упишу поруку за драгу жену. Понудити нека решења (*Мама, воли ње њвој... или Бако, волим ње!*) Постоје још два простора где могу унети још текста. Уколико не желе да допуњују, треба да обришу постојећи текст.

Напомена: Упутити ученике да изаберу писмо (ћирилицу или латиницу) пре почетка уноса текста. Сугерисати ученицима да воде рачуна о правописним правилима при куцању текста. Обићи ученике и дати сваком одговарајућу сугестију. Објаснити ученицима како могу унети велико слово, како узвичник и слично. Ученике који држе раде можемо позвати да помогну другу до себе.

Позвати ученике да након уноса текста, испод прозора број 3, кликну на број 4. Отвориће се нови прозор за дијалог. Овде сугерисати ученицима да кликну на све црвене иксиће, јер наше честитке нећемо слати путем фејсбука и других друштвених мрежа.

Позвати ученике да кликну на број 5 испод прозора број 4. Отвориће се нови оквир за дијалог. Упутити ученике да кликну на прво наранџасто дугме (*Download PDF*). Алат ће аутоматски направити честитку у пдф формату.

Упутити ученике да отворе документ који је рачунар преузео са интернета, кликом на опцију **Отп.** Кликом на дискету у горњем десном углу изнад документа отвара се прозор за чување документа. Сугерисати ученицима да укуцају своје име и презиме у пољу за унос текста и да изаберу место (по налогу наставника) на рачунару где да сачувају документ (радна површина, дељени документи...)

Разговор о производу

Позвати ученике да изнесу утиске о раду: да ли је било тешко и зашто, шта је било лако, занимљиво, досадно... Тражити да изнесу утиске о свом дигиталном производу – да ли им се допада честитка и зашто.

Рећи ученицима да ће учитељ/учитељица мама послати честитке за Дан жена мејлом, а за оне драге жене које немају мејл, честитка у боји ће се одштампати, па ће се тако предати.

Коментар наставника: Све честитке су фотографисане и помоћу новог веб алата *Photo Peach* (<http://photoreach.com/?logout=true>) је направљена презентација, која се може погледати на следећој адреси: <http://photoreach.com/album/192helx#spiral>.

Љиљана Арсенијевић и Предраг Аритонович

Преобликовање материјала или предмета њиховим спајањем (везивање)

ПИСАНА ПРИПРЕМА ЗА ЈАВНИ ЧАС
ИЗ ПРЕДМЕТА ЛИКОВНА КУЛТУРА

ОПШТИ ПОДАЦИ	
Школа:	ОШ „Никодије Стојановић Татко” Прокупље
Предавач:	Љиљана Арсенијевић Предраг Аритонович
Датум:	20. 11. 2015.
Разред и одељење:	Други
ОПШТИ МЕТОДИЧКИ ПОДАЦИ	
Наставни предмет:	Ликовна култура
Наставна јединица:	Спајамо, градимо, нешто ново радимо
Ликовна тема:	ПРЕОБЛИКОВАЊЕ МАТЕРИЈАЛА ИЛИ ПРЕДМЕТА ЊИХОВИМ СПАЈАЊЕМ (ВЕЗИВАЊЕ)
Циљеви часа:	Развијање креативног ликовног изражавања; оспособљавање ученика за коришћење и комбиновање различитих материјала; развијање перцепције и маште код ученика; подстицање на слободу израза психолошких и ликовно-интелектуалних вредности.
Образовни задаци:	Развијање и унапређивање знања ученика о ликовној техници спајања различитих материјала, о њеним специфичностима и начинима примене у складу са узрастом и индивидуалним могућностима; развој способности креативног коришћења дате ликовне технике у самосталном ликовном изражавању и стварању.
Васпитни задаци:	Развијање маште, креативности, богатства идеја код ученика; развијање правилног односа према раду и подстицање ученике на машту и оригиналност; формирање естетских критеријума ученика и оспособљавање за самосталну анализу и естетско процењивање у природи, уметничким делима, сопственим ликовним радовима и радовима других.

Функционални задаци:	Развијање способности ученика за опажање облика, величина и боја; повезивање опажених информација што чини основу за визуелно мишљење; оспособљавање ученика за прављење лепих предмета са мало материјала; развијање спретности руке и опште спретности, визуелне и моторне координације; оспособљавање ученика за коришћење предвиђене технике и естетску анализу.
Тип наставног часа:	Обрада <u>напомена: ЈАВНИ ЧАС</u>
Корелација:	У уводном делу часа остварује се корелација са предметом Свет око нас тако што ученици понављају садржаје о материјалима. У главном делу часа остварује се корелација са наставом музичке културе.
Облици рада:	Фронтални, индивидуални, групни.
Наставне методе:	Монолошка, дијалошка, демонстративна, метода практичних радова
Наставна средства:	PowerPoint презентација, глиномол, лаптоп, пројектор, модлице, канап, штапићи, темпере...
Мотивациони садржај:	Уводним разговором утичемо на мотивацију ученика PowerPoint презентацијом и видео-снимком како бисмо им што сликовитије приближили садржај наставне јединице и како би они касније што успешније одговорили на постављени задатак. У главном делу часа, музика, која прати ученички рад, представља иницијатора дечје ликовне активности. Она је ту да их подстакне, мотивише, пружи помоћ у проналажењу идеје приликом рада. Користимо композиције: А.Кораћ, <i>Рагосиј Евроје</i> ; Ж.Масне, <i>Мегийиација</i> ; М. Илић, <i>Песма о одјеку</i> ; Ж. Б. Лили, <i>Док месец сја</i> ; Р. Шуман <i>Дивљи јахач</i> ; К. Сен-Санс, <i>Кукавица и Пийице</i> ; В. Илић, <i>Летј једној змаја</i> ; песма из Француске <i>Блосијај, блосијај, звездо моја</i> ; песма из Аустрије <i>Кукавица</i> ; народна из Пољске <i>Пролећна йесма</i> .
Наставни објекат:	Учионица
ТОК ЧАСА	
Уводни део:	Уводни део часа почињемо тако што са ученицима усмено понављамо научено о материјалима. Људи су још у далекој прошлости обрађивали различите материјале: камен, земљу, глину, дрво, како би за

себе направили предмете који су им потребни за свакодневни живот. Тада су се предмети добијали ручном обрадом.

Данас човек помоћу посебних алатки и машина обрађује материјале и даје им нови облик. Материјали се обрађују не само ради добијања употребних, већ и украсних предмета.

Путем PowerPoint презентације ученицима показујемо уметничка дела настала обрадом материјала, а затим и слике предмета направљених од дрвета, камена, глине и глинамола. Питамо ученике да наведу још неке предмете од ових материјала.

Приказујемо видео-снимак на коме је приказан поступак обраде глине и са ученицима разговарамо о њему.

Предмети који нас окружују често су направљени од комбинације више различитих материјала. Приказујемо слику аутомобила и питамо ученике:

– Шта видимо на слици?

– Од којих материјала је направљен аутомобил?

(точкови – гума и метал; прозори – стакло; врата – метал; волан – пластика, метал и гума; седишта – сунђер и кожа...)

Различити материјали се могу употребити како би се направили разни предмети. Исто тако можемо искористити много различитих материјала како бисмо направили један предмет.

Показујемо слике предмета направљених од више различитих материјала.

Након тога ученицима говоримо да ћемо на данашњем часу користити у раду глинамол подељени у две групе. Прва група има задатак да уз помоћ модлица различитих облика и глинамола направи звезду, срце, цвет, а да затим добијени облик причврсти на дрвени штапић. Друга група има задатак да већ направљене предмете од глинамола обоји и украси.

Главни део:

Пошто су ученици поновили који је њихов задатак на данашњем часу, почињу са индивидуалним и групним радом, који пратимо кроз три фазе. Користимо прилику да позовемо госте да, ако желе, учествују у раду на часу.

1. ФАЗА – ФОРМИРАЊЕ ЛИКОВНИХ ИДЕЈА

У овој фази разговарамо са сваким учеником о идеји за рад коју ученик има и сугеришемо шта још може да се уради. Заједно са учеником сагледавамо задатак и дајемо

	<p>основне смернице за рад с циљем да се унапреди ликовно изражавање ученика, затим остварујемо увид у започети рад ученика и дајемо детаљна упутства како би лакше савладали задатак часа.</p> <p style="text-align: center;">2. ФАЗА – СПРОВОЂЕЊЕ ЛИКОВНИХ ИДЕЈА У ДЕЛО</p> <p>Друга фаза је индивидуална корекција. Проверавамо са сваким учеником шта је успео, а шта није. Сугеришемо ученику на који начин да исправи недостатке и пружамо помоћ где је неопходна. Ако приметимо да више ученика прави исту грешку, обавезно је колективно кориговање.</p> <p style="text-align: center;">3. ФАЗА – ФИНАЛИЗОВАЊЕ КРЕАТИВНИХ ИДЕЈА КРОЗ ЗАВРШНО ЛИКОВНО ДЕЛО</p> <p>Финализирање активности ученика на најбољи и најефикаснији начин како би се заокружила креативна стваралачка активност. Додатним идејама помажемо ученицима да радове приведу крају. Разговарамо са сваким учеником о томе шта је урађено а шта се још могло урадити.</p>
<p>Завршни део:</p>	<p>У завршном делу часа естетски анализирамо радове. Са ученицима разговарамо о томе који је био њихов задатак и на који начин је задатак испуњен.</p> <p>Циљ разговора је развој креативног изражавања, критичког мишљења и смисла за естетско вредновање и самовредновање.</p> <p>Од ученика тражимо да коментаришу радове (шта је урађено, а шта се још могло урадити).</p> <p>На крају следи евалуација часа од стране гостију и ученика.</p> <p>Похваљујемо све учеснике за труд и залагање и захвалимо на сарадњи.</p>

НАПОМЕНА: Прилог се налази на ЦД-у.

ТРЕЋИ РАЗРЕД

© Copyright EDUKA

© Copyright EDUKA

„Љутито мече”, Бранислав Црнчевић

ПРИПРЕМА

Разред и одељење: III

Датум: _____

Час по реду: _____

Наставни предмет: Српски језик

Наставна тема: 2. Књижевност

Наставна јединица: „Љутито мече”, Бранислав Црнчевић

Тип наставног часа: обрада

Образовни циљеви: Усвајање појма песме као књижевне врсте. Уочавање описних придева.

Функционални циљеви: Уочавање и тумачење битних чинилаца текста: тема, порука, ликова и места догађања. Оспособљавање ученика за доживљавање уметничког текста, продубљивање доживљаја и развијање способности исказивања доживљаја о уметничком тексту. Оспособљавање за самостални приступ анализи песме, издвајање детаља из целине.

Васпитни циљеви: Развијање способности расуђивања и закључивања код ученика. Развијање сарадње, као и неговање читалачких навика.

Исходи: Ученици разумеју појам песме као књижевне врсте; тумаче песму радећи у пару; уочавају песничке слике, уочавају описне придеве.

Образовни стандарди:

1СЈ.0.1.3. казује текст природно, поштујући интонацију реченице/стиха, без тзв. „певушења” или „скандирања”.

1СЈ.1.2.6. разуме дословно значење текста.

1СЈ.1.5.1. препознаје књижевне родове на основу формалних одлика поезије, прозе и драме.

1СЈ.2.2.7. изводи једноставне закључке на основу текста (предвиђа даљи ток радње, објашњава расплет, уочава међусобну повезаност догађаја, на основу поступака јунака – актера закључује о њиховим особинама, осећањима, намерама и сл.).

1СЈ 2.4.1. одређује врсте речи (именице, заменице, придеве, бројеве и глаголе).

1СЈ 2.5.3. препознаје риму, стих и строфу у лирској песми.

1СЈ.3.2.4. изводи сложеније закључке на основу текста и издваја делове текста који их поткрепљују; резимира наративни текст.

Активност наставника: планира, припрема наставни материјал, даје упутства, демонстрира, објашњава, наводи примере, даје повратну информацију и домаћи задатак.

Активност ученика: слуша, уочава песничке слике, говори, анализира песму, пише, чита, црта, замишља, предлаже, анализира.

Облици рада: фронтални, индивидуални, рад у пару, групни рад

Наставне методе: разговор, рад на тексту, писани радови, илустративно-демонстративна

Наставна средства, медији: Читанка, илустрације, припремљени материјал, наставни лист, ПП презентација, ЦД *Звучна читанка* за 3. разред

Коришћена литература: *Читанка за српски језик*, 3. разред

Иновација: активна настава, ИКТ у настави

Корелација са другим наставним предметима: природа и друштво, ликовна култура

СТРУКТУРА И ТОК ЧАСА,

ВРЕМЕНСКА АРТИКУЛАЦИЈА ЧАСА

🕒 1. Уводни део часа (4 минута)

1.1. Припремни разговор (учитељица прича деци како је, кад је била мала, по савету родитеља морала сваки дан да пије рибље уље. То јој није пријало, али су родитељи говорили да је то здраво. Да ли ваши родитељи нешто слично траже од вас? Да ли сте некада посматрали како се понашају животиње према својим младунцима? Шта мислите, имају ли и младунци животиња примедбе на своје родитеље?).

Игра: „Ко су младунци?“:

Вук, вучица и _____.

Јелен, кошута и _____.

Медвед, медведица и _____.

🕒 2. Главни део часа (30 минута)

2.1. Најава циља часа: Данас ћемо сазнати шта је једно мече замерало својим родитељима у тексту „Љутило мече“ Бранислава Црнчевића (наставник пише на табли, ученици у свеске).

2.2. Интерпретативно читање песме.

2.3. Психолошка пауза.

2.4. Разговор о непосредном доживљају песме:

– Како сте се осећали док сте слушали песму?

– Који део песме вам се највише допао?

– Шта вас је изненадило у песми?

– Шта вас је заинтересовало, насмејало? Зашто?

2.5. Усмерено читање песме (ученици):

Отворите *Читанку* на страни где је песма. Подвуците непознате и мање познате речи; уочите ликове и шта их брине.

2.6. Непознате речи (уз помоћ ученика и наставника долази се до значења ових речи).

2.7. Анализа песме (ПП презентација – ИКТ у настави).

– Посматрамо и читамо прва три стиха прве строфе. Хајде замислите ту слику. Опишите како изгледа небо у тој слици? Када се облаче чизме и капути?

– Посматрамо и читамо последња три стиха прве строфе.

Шта се догађа доле у шуми? Како је мече гледало у звезде? Због чега је био замишљено? Да ли ви гледате у звезде када сте замишљени? Објасните.

– Посматрамо и читамо другу строфу.

Зашто се мече љутило? Како је оно показало своју љутњу? Ко се љутио на мече? Шта су му говорили? Нађите то у тексту. Објасните њихове речи.

– Посматрамо и читамо трећу строфу.

Шта га је питала мама? Због чега га је мама то питала? Да ли је мама љута или забринута? Зашто?

– Посматрамо и читамо четврту строфу.

Шта га је бака питала? Да ли је и она била забринута и зашто? Шта би се десило мечету кад падне снег, а оно није у зимском сну? Због чега је мече морало да слуша родитеље? Да ли ви слушате своје родитеље? Због чега?

– Посматрамо и читамо пету и шесту строфу.

Шта је радило мече док су се мама и тата љутили на њега? Шта им је рекло? Нађите то у тексту. Какво је било његово понашање? Како коментаришете стихове: *Нећу да сјавам, нећу, и њачка*? Какве особине мече показује оваквим понашањем? Зашто помиње баш зеца и мачку? А зашто птицу?

– Посматрамо и читамо седму строфу.

Како разумете стих: *Баш ми је криво ишло сам мече*? Зашто је то рекло? Како се тада осећало? Како су се осећали његови мама, тата и бака кад је мече то рекло? Како сте се ви осетили кад сте прочитали ове стихове?

– Посматрамо и читамо осму строфу.

Шта жели мече да уради? Зашто тротинет? Где мече жели да оде? Зашто? Шта би оно волело да буде? Због чега? Упоредите себе и мече.

– Посматрамо и читамо девету строфу.

Зашто се песник овим строфама опет враћа на почетак песме? Шта нам говоре ови стихови? Како се називају приче у којима су главни ликови животиње? Да ли вас ова песма подсећа на басне и због чега? У баснама се животињама приписују особине људи и кроз њихове поступке долази се до поруке.

2.8. Записивање теме, места радње, ликова, њихових особина и поруке (ученици у свеске, учитељ на табли).

3. Завршни део часа (11 минута):

2.1. Рад на наставном листу (ПРИЛОГ 1)

2.2. Анализа и евалуација (рад у пару)

2.3. Занимљивости – припремљен материјал (текст о мрком медведу, ПРИЛОГ 2)

ДОМАЋИ ЗАДАТАК: Научити песму напамет.

ИЗГЛЕД ТАБЛЕ

Љути мече Бранислав Црчевић

Тема: Мече се љути што га терају у зимски сан.

Место радње: шума

Време радње: вече

Ликови: мама, тата, бака и мече

Особине ликова: Мече – мало, детињасто, непослушно,
дрско, преко, дрзоплето...

Мама, тата, бака – брижни, забринути, љути...

Порука: Треба слушати родитеље јер они знају шта је најбоље за нас.

ПРИЛОГ 1. НАСТАВНИ ЛИСТ

Небом језде _____ и _____.

Месечеве чизмице су _____ доје.

Објасни зашто су Месечеве чизмице те доје. _____

Облаци су обукли _____ капуте.

Објасни зашто. _____

Зашто се мече љути? _____

Због његове љутње брину се _____ и _____

и кажу му: _____.

Шта га пита мама? _____

Шта му каже бака? _____

Зашто мече неће да спава? _____

При крају мече саопштава нешто сасвим тихо због чега сви постају забринути. Пронађи у песми тај стих и препиши га.

На какво дете те подсећа љутито мече? _____

Да ли си ти некада био/била такво дете као што је мече и када? _____

ПРИЛОГ 2.

Мрки медвед има здепасто тело које се завршава кратким репом, шиљату њушку, заобљене уши, снажне вилице и јаке, оштре зубе. Има велику снагу и веома је спретан. Може се кретати усправно на задњим ногама, трчати, пењати се по дрвећу и добро пливати. Већина мрких медведа тешка је између 130 и 300 килограма. Мрки медведи су сваштоједи. Зиму проводе у сну у свом брижљиво спремљеном брлогу. Већина брлога у нашим крајевима је у мањим шупљинама стена. У брлогу медвед припреми удобан лежај од суве траве, лишћа и гранчица. У њега се увуче пре него што падне снег како га не би одао траговима. Женка током зиме доноси на свет 1–3 мечета, масе око 350 грама. Они су потпуно слепи и без длаке. Са мајком проводе прву годину живота и следећу зиму у брлогу.

НАПОМЕНА: прилог се налази на ЦД-у.

Прича о Раку Кројачу, Десанка Максимовић

Наставни предмет	Српски језик
Учитељице	Бојана Балаћ и Даница Коцевска
Наставна јединица	<i>Прича о Раку Кројачу, Десанка Максимовић</i>
Тип часа	интерпретација
Циљ и задаци часа	<p>Увођење ученика у поступак интерпретације књижевног текста применом интердисциплинарног приступа у уочавању веза између особина ликова и њихових поступака.</p> <p><u>Образовни задатак</u> Ученици уз примену различитих техника учења уочавају особине ликова, тумаче њихове поступке и намере и уочавају везу између садржаја текста и свакодневних животних ситуација уз примену ИКТ технологије.</p> <p><u>Функционални задатак</u> Оспособљавање ученика за повезивање садржаја текста са знањем из наставних предмета: математика, српски језик, грађанско васпитање и ликовна култура, као и са свакодневним животним ситуацијама.</p> <p><u>Васпитни задатак</u> Подстицати код ученика партнерске односе у групном раду, неговати вршњачку подршку и развијати креативне способности ученика.</p>
Наставне методе и врсте наставе	метода рада на тексту, метода писаних радова, дијалогска, индивидуализована, интерактивна
Облик рада на часу и приступ раду са ученицима	групни рад и индивидуализовани приступ у раду са ученицима
Технике	олуја идеја, коцкарење, укрштене речи, мапирање, слагалице и Венов дијаграм

<p>Стандарди</p>	<p>ИОП2: 1СЈ.1.2.2. одговара на једноставна питања у вези са текстом.</p> <p>1СЈ.2.2.7. изводи једноставне закључке на основу текста (предвиђа даљи ток радње, објашњава расплет, уочава међусобну повезаност догађаја, на основу поступка јунака/актера закључује о њиховим особинама, осећањима, намерама и сл.).</p> <p>1СЈ.2.5.4. одређује карактеристичне особине, осећања, изглед и поступке ликова, и односе међу ликовима у књижевноуметничком тексту.</p> <p>1СЈ.3.2.7. објашњава и вреднује догађаје и поступке ликова у тексту (нпр. објашњава зашто је лик поступио на одређен начин, или вреднује крај приче у односу на своја предвиђања током читања текста, или износи свој став о догађајима из текста).</p> <p>1СЈ.3.5.3. тумачи идеје у књижевноуметничком тексту, аргументује их позивајући се на текст.</p>
<p>Наставна средства и дидактички материјали</p>	<p>наставни листови, ИКТ материјал – слагалице, мапе, плакат – мозаик</p>
<p>Корелација интердисциплинарних садржаја</p>	<p>Математика: мерење и мере.</p> <p>Природа и друштво: животна станишта.</p> <p>Ликовна култура: илустровање, сликање, стрип и реклама.</p> <p>Грађанско васпитање: толеранција и препознавање потреба.</p>
<p>ТОК ЧАСА</p>	
<p style="text-align: center;">УВОДНИ ДЕО:</p> <p>I корак: Мотивација ученика формирањем мапе часа.</p> <p>Ученици се деле у шест хетерогених група. Свака група добија посебан задатак за рад:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. група: Решите асоцијацију (резултат је реч <i>мешар</i>) – група ради на рачуну уз коришћење ИКТ (<i>Електронски ѝрилої др. 1</i>). 2. група: Од датих слова сложите три речи тако да свака реч буде у једној боји (решење: <i>ірієч, шійука, йасіірмака</i>) – ИОП2: ради са ученицима у другој групи уз коришћење рачунара и ИКТ (<i>Електронски ѝрилої др. 2</i>). 3. група: Решите укрштеницу и запишите реч коју сте добили у обојеном пољу (решење: <i>маказе</i>) уз коришћење рачунара и ИКТ (<i>Електронски ѝрилої др. 3</i>). 4. група: Решите загонетну причу -- раде ученици који се образују по ИОП3 (<i>Шіяміани ѝрилої др. 1</i>). 	

5. група: Од датих слова сложите три речи тако да свака реч буде у једној боји (решење: *крекейуша, белушак и седеф*) уз коришћење рачунара и ИКТ – ради и ученица по индивидуализованом приступу (*Елекџронски џрилој др. 4*).

6. група: Решите укрштеницу и запишите реч коју сте добили у осенченом пољу (решење: *забава*) уз коришћење рачунара и ИКТ (*Елекџронски џрилој др. 5*).

На лаптопу је припремљена мапа часа (*Елекџронски џрилој др. 6*). Ученици погађају иза ког поља се налази њихово решење (имају три покушаја). Када се погађање заврши, мапа часа изгледа као у *Елекџронском џрилоју др. 6*.

II корак: **Истицање циља часа.** Ученици ће добити информацију о начину рада на часу са циљем да уочимо особине ликова и њихове поступке.

ГЛАВНИ ДЕО:

III корак: Свака група добија цртеж са ликом једног од јунака из текста са задатком да испишу у назначена поља објашњење за дати појам (наде, идеје, прошлост, будућност, снаге и слабости: *Шџамџани џрилој др.2*).

Након завршеног задатка, на слајду рачунара за рад групе појављују се сви ликови (*Елекџронски џрилој др. 7*) и онда свака група уноси своје кључне речи за дати појам. Прате упутство на слајду, а затим кратко извештавају.

IV корак: Свака група добија задатке у писаној форми – *Да сам ја... (Шџамџани џрилој др.3)*.

1. група: *Да сам ја Рак Кројач* – математички задаци (раде ученици који се образују по ИОП3).

2. група: *Да сам ја истраживач реке* – истраживачки задаци из природе и друштва (ради и ученица која се образује по индивидуализираном приступу).

3. група: *Да сам ја новинар*, писање вести о догађају у реци (ради са њима и ученица која се образује по ИОП2 и има *Елекџронски џрилој др.8*).

4. група: *Да сам ја родишељ дечака који су ошели Рака Кројача.*

5. група: *Да сам ја ауџор бајке – шџа бих џроменио.*

6. група: *Да сам ја књижевни криџичар – шџа бих забележио.*

V корак: Групе шаљу урађене задатке осталим групама на увид и формирају одељењски мозаик – пано.

Сви настављају рад у својим групама и добијају нове задатке.

1. група: Применом технике коцкарење: упоређују, описују, заузимају став, рашчлањују, наводе и повезују примере из текста са животним ситуацијама (*Шџамџани џрилој др.3*).

2. група: Црта стрип о разговору деце и родитеља.

3. група: Црта илустрацију за насловну страну књиге.

4. група: Црта предео око реке.

5. група: Илуструје новински извештај.

6. група: Смишља рекламу за радионицу Рака Кројача.

VI корак: Извештавање рада група и допуњавање одељењског мозаика новим радовима.

Ученици коментаришу радове група и дају своје мишељење о резултатима рада.

ЗАВРШНИ ДЕО:

VII корак: Евалуација часа.

Критеријуми	У потпуности	Делимично	Нисмо
Разумели смо особине ликова и њихове поступке.			
Успешно смо повезали стечена знања.			
Успешно смо користили нове технике учења.			
Успешно смо користили материјал на рачунару.			
Задовољни смо сарадњом у групи.			

Учитељица сумира одговоре група и утврђује које су области рада на часу биле успешне а које треба даље унапређивати.

На нивоу одељења постављају се циљеви учења. Циљ учења за наредних 15 дана биће одређен на основу критеријума који је имао најслабије показатеље.

НАПОМЕНА: У прилогу су фотографије са одржаног часа и фотографије продуката рада ученика.

Евалуација часа

Оствареност циља часа

		✓
--	--	---

Оствареност стандарда

		✓
--	--	---

Оствареност ИОП

		✓
--	--	---

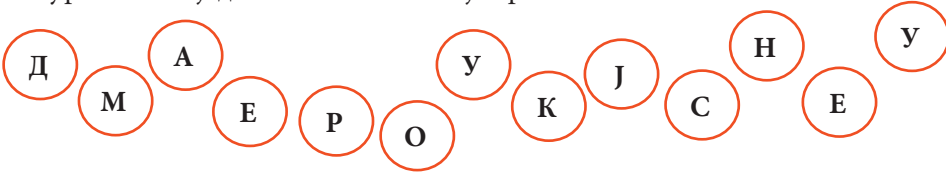
ПРИЛОГ БРОЈ 1 – ИОПЗ

ЗАГОНЕТНА ПРИЧА

Претурајући по мрачном тавану куће са бројем тринаест, Милица је пронашла малу дрвену кутију. На њеном поклопцу било је угравирано:

*Од свих ових слова
састави САМО ЈЕДНУ РЕКУ*

Унутар кутије налазили су се одвојени дрвени колутићи и на сваком од њих беше урезано по једно слово. Било их је тринаест.

Милица је старинску кутију понела са собом и код куће, на миру, решила њену тајну. Можете ли ви од свих ових колутића да саставите САМО ЈЕДНУ РЕКУ?

ПРИЛОГ БРОЈ 2

ДА САМ ЈА... ИСТРАЖИВАЧ РЕКЕ

1. Опиши карактеристике равничарских река.
2. Опиши карактеристике планинских река.
3. У ком делу тока реке живи рак?
4. Која је улога човека у заштити река?
5. Објасни зашто пастрмка може да живи заједно са гргечом и штуком само у причама и песмама.

ИНДИВИДУАЛИЗАЦИЈА

1. Нацртај живи свет равничарске реке.

ПРИЛОГ БРОЈ 2

ДА САМ ЈА... РОДИТЕЉ ДЕЦЕ КОЈА СУ ОТЕЛА РАКА

1. Шта бих рекао?
2. Како бих их саветовао?

ПРИЛОГ БРОЈ 2

ДА САМ ЈА... АУТОР БАЈКЕ

1. Шта бих променио?

ПРИЛОГ БРОЈ 2

ДА САМ ЈА... КЊИЖЕВНИ КРИТИЧАР

1. Шта бих у бајци посебно запазио? Какву бих критику написао?

ПРИЛОГ БРОЈ 3

ТЕХНИКА КОЦКАРЕЊА

ОПИШИ на који је начин Рак Кројач показао своју упорност.

УПОРЕДИ упорност Рака Кројача из „Приче о Раку Кројачу” са упорношћу најмлађег брата из народне бајке „Чардак ни на небу ни на земљи”. У чему је разлика? Представи техником Венов дијаграм.

ПОВЕЖИ. Пусти машти на вољу па замисли неку натприродну моћ којом би спасао Рака Кројача из неприлике која га је задесила.

РАШЧЛАНИ. Наведи хронолошки (редом) шта је Рак Кројач обећао рибама и да ли је приликом испуњења обећаног користио натприродне моћи.

НАВЕДИ начин на који би се ти супротставио неприлици у којој је био Рак Кројач (да будеш отет). Одговор напиши не ослањајући се на натприродне моћи.

ЗА И ПРОТИВ. Замисли ситуацију: Рак Кројач после отмице и ослобађања одмах почиње да ради. Од умора и изнемоглости добија грозницу и случајно уместо хаљине својим маказа посече себе. Заузми став. Треба ли бити упоран само ако знамо да се нећемо повредити на неки начин или треба бити упоран у животу без обзира на све последице, биле оне добре или лоше по нас ? Образложи свој став речима.

ПРИЛОГ БРОЈ 3

ЗАДАЦИ ЗА ГРУПЕ

- 4. ГРУПА: НАЦРТАЈ ПЕЈЗАЖ – ПРЕДЕО ОКО РЕКЕ И ТОК РЕКЕ.
- 5. ГРУПА: НАЦРТАЈ ИЛУСТРАЦИЈУ ЗА НОВИНСКИ ИЗВЕШТАЈ.
(КОРИСТИ СЛАЈДОВЕ ИЗ ИОП2)
- 3. ГРУПА: НАЦРТАЈ НАСЛОВНУ СТРАНИЦУ КЊИГЕ И ДАЈ НОВИ НАСЛОВ.
- 2. ГРУПА: НАЦРТАЈ СТРИП О РАЗГОВОРУ ДЕЦЕ И РОДИТЕЉА.
- 6. ГРУПА: НАЦРТАЈ РЕКЛАМУ ЗА РАДИОНИЦУ РАКА КРОЈАЧА.

ПРИЛОГ БРОЈ 4

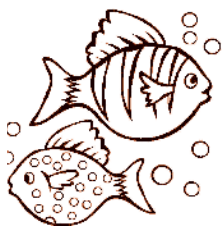
АНАЛИЗА ЛИКОВА

1. група 2. група 3. група 4. група 5. група 6. група
ИДЕЈЕ НАДЕ СЛАБОСТИ СНАГЕ ПРОШЛОСТ БУДУЋНОСТ

	1. група ИДЕЈЕ	2. група НАДЕ	3. група СЛАБОСТИ	4. група СНАГЕ	5. група ПРОШЛОСТ	6. група БУДУЋНОСТ

1. група 2. група 3. група 4. група 5. група 6. група
 ИДЕЈЕ НАДЕ СЛАБОСТИ СНАГЕ ПРОШЛОСТ БУДУЋНОСТ

НАПОМЕНА: прилог се налази на ЦД-у.

© Copyright EDUKA

Речи са истим и сличним значењем

ОПШТИ ПОДАЦИ	
Учитељица	Јелена Бабић
Школа	ОШ „Милић Ракић Мирко”, Прокупље, издвојено одељење Доње Кординце
Разред	3.
ОПШТИ МЕТОДИЧКИ ПОДАЦИ	
Наставни предмет	Српски језик
Наставна јединица	Речи са истим и сличним значењем
Тип часа	обрада
Наставна средства	свеске, <i>Поуке о језику</i> , <i>Речник сѝраних речи и израза</i> , <i>Лексикон сѝраних речи и израза</i> , пластичне чаше, штапићи у боји, комад стиропора...
Наставне методе	дијалoшка, монолошка, писаних радова
Облици рада	фронтални, индивидуални, групни
Циљеви и задаци часа	Усвајање знања о синонимима у српском језику, богаћење речника, развијање говорне културе, оспособљавање ученика за коришћење речника; развијање колективног духа, позитивне атмосфере за рад у групи и припадности групи, подстицање међусобне сарадње.
Стандарди постигнућа	1.4.1. 2.4.8.
Иновације	Ученици су у прилици да се на занимљив начин оспособе за коришћење речника, а самим тим и да усвоје што више синонима.
ТОК ЧАСА	
УВОДНИ ДЕО	Читам песму „Бака и дека” (у прилогу) која је исписана на хамеру. Наводим ученике да увиде да неке речи у песми означавају исту радњу, биће или предмет.

	<p>Заједно са ученицима подвлачим парове речи црвеним фломастером.</p> <p>Најављујем наставну јединицу: <i>На данашњем часу учићемо речи које имају слично или исто значење.</i></p> <p>Записујем наслов на табли.</p>
<p>ГЛАВНИ ДЕО</p>	<p>У песми коју сам прочитала на почетку часа чули сте да се појављују речи које имају исто или слично значење. На пример:</p> <p><i>во – дик, фора – шћос, врећа – џак, извор – врело, ићи – ходати, шмина – мрак, врећа – џак, ученик – ђак...</i> (записујем на табли, ученици у свескама). Усмено проналазимо још неке примере.</p> <p>Записујемо: <i>У српском језику истоје речи које имају исто или слично значење. Те речи називају се синоними.</i></p> <p>Ученике након тога делим у три групе: црвену, белу и плаву.</p> <p>Објашњавам им начин рада: уз помоћ добијених речника треба да пронађу што више синонима.</p> <p>Црвена група има задатак да међу именицама пронађе што више речи истог и сличног значења.</p> <p>Плава група има задатак да пронађе што више синонима међу придевима, а бела међу глаголима.</p> <p>На располагању ученици имају <i>Речник стираних речи и израза</i> Милана Вујаклије, као и <i>Велики лексикон стираних речи и израза</i> Радомира Јовановића.</p> <p>Ученицима објашњавам како се користи речник. Заједно проналазимо неколико појмова како би им поступак био јаснији.</p> <p>Свака група добија по пет пластичних чаша у својој боји и разнобојне штапиће на којима ће исписивати речи.</p> <p>Групе раде самостално, а након истека предвиђеног времена, групе извештавају о свом раду тако што сваки представник групе чита записане речи и њихове синониме.</p> <p>Након извештавања група, правимо разредни пано на стиропору.</p> <p>У првом реду на стиропору причвршћене су чаше са штапићима на којима су написане именице и њихови синоними, у другом реду глаголи, у трећем придеви.</p>

ЗАВРШНИ ДЕО

Ученици су и даље подељени у три групе.

Уз помоћ направљеног паноа организујемо игру „пронађи што више синонима” у којој свака група има минут да пронађе и ишчита што више парова речи са штапића из чаша.

Победник је она група која спари највећи број синонима.

За домаћи задатак ученици треба да пронађу и запишу још по пет речи и њихове синониме и да ураде задатке у *Поукама о језику*.

© Copyright EDUKA

Управни говор

ДНЕВНА ПРИПРЕМА

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Српски језик

БРОЈ ЧАСА: 95.

РАЗРЕД: трећи

ДАТУМ: 18. фебруар 2016.

проф. српског језика Саша Чорболоковић, проф. раз. наставе Радмила Петковић

НАСТАВНА ТЕМА: Правопис

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА: Управни говор

ТИП ЧАСА:
обрада

ОБЛИК РАДА:
фронтални, групни, индивидуални

НАСТАВНА СРЕДСТВА:

компјутери, прези презентација, видео-бим, пројекционо платно, хамер, фломастери, одштампани задаци кроз игре (карте, стрип, слагалице), инсерти из цртаних филмова

НАСТАВНЕ МЕТОДЕ:

монолошка, дијалошка (хеуристички разговор), метода демонстрације, игровне активности

КОРЕЛАЦИЈА: ликовна култура, од играчке до рачунара

МЕСТО РЕАЛИЗАЦИЈЕ:

учионица, кабинет информатике и рачунарства или кабинет српског језика

ОБРАЗОВНИ ЦИЉЕВИ

Упознавање ученика са управним говором (дословно наведеним туђим речима), са његовом структуром (пишчеве речи и управни говор), са распоредом и начином обележавања. Уочавање и издвајање сва три модела указивањем на специфичности (на све сличности и разлике) сваког од њих. Претварање управног у неуправни говор и обрнута трансформација. Идентификовање управног говора као нечијих изговорених речи, говора у свакодневним дијалогским ситуацијама чији су актери сами ученици, а све ради приближавања и лакшег разумевања ове наставне јединице.

ВАСПИТНИ ЦИЉЕВИ

Развијање навика правилног писаног изражавања. Развијање интересовања за часове језичке културе матерњег језика. Развијање истрајности и прецизности у испуњавању задатака.

ФУНКЦИОНАЛНИ ЦИЉЕВИ

Оспособљавање ученика за практичну примену усвојених знања из правописа. Подстицање развоја свести ученика о важности и неопходности примене правила ради постизања јасности у писању и доприноса очувању нашег језика. Коришћење савремених технологија и употреба интернета у настави ради стицања знања. Вежбе у јавном наступу и јасном изношењу својих идеја и закључака, али уз поштовање туђег мишљења и става.

АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА:

Проучавају прези презентацију, истражују, пишу и презентују начине (моделе) управног говора у групном раду, увежбавају научено кроз разне игре.

АКТИВНОСТИ УЧИТЕЉИЦЕ/НАСТАВНИКА:

Поставља питања, мотивише, уводи ученике у самостално проучавање презентације, слуша излагање група и исправља евентуалне грешке, подсећа на правила исправног писања три начина управног говора, негује и утиче на развијање навика правилног писања у складу са правописном нормом, подстиче ученике да шире знања употребом савремене технологије.

РЕЗУЛТАТИ ЧАСА, ИСХОДИ:

Препознавање, именоване, употреба и примена модела управног говора.

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Управни говор се према важећем Плану и програму за основну школу први пут обрађује у трећем, а потом се обнавља у четвртном разреду. Досадашња искуства из наставне праксе сведоче о бројним проблемима у његовом идентификовању и правилном обележавању, а каснија тестирања (па чак и на такмичењу из језичке културе у старијим разредима основне школе) о бројним погрешкама. Истраживања показују да највише грешака има код трећег модела (2004: 190). Зато је неопходно да правописна обука тече постепено и систематично, а да час буде добро методички постављен, а сама вежбања добро осмишљена уз погодне и занимљиве примере блиске ученицима и њиховом узрасту и искуству. Тек касније се управни говор може увежбавати и на сложенијим примерима.

КОРИШЋЕНА ЛИТЕРАТУРА

- Брборић, В. (2004). *Правойис српској језика у наставној пракси*. Београд: Филолошки факултет.
- Николић, М. (2006). *Методика наставе српској језика и књижевности*. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.
- Пешикан, М., Јерковић, Ј. и Пижурница, М. (2010²). *Правойис српскоја језика*. Нови Сад: Матица српска.
- Цветковић, М., Првуловић, Б. (2010). *Поуке о језику*. Београд: Едука.

КРАТАК ОПИС ТОКА ЧАСА

УВОДНИ ДЕО ЧАСА (3 МИНУТА)

Ради што боље мотивације за рад, ученицима се најпре показује инсерт из цртаног филма „Ледено доба”. Након тога, обавља се краћи разговор о говору

јунака из одгледаног инсерта. Пожељно је да ученици сами наведу и истакну ко је шта изговорио како би се направила добра основа за најаву нове наставне јединице из правописа: управног говора.

- **ИСТИЦАЊЕ ЦИЉА ЧАСА:** Децо, данас ћемо научити шта је управни говор и како се правилно пише.

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА (32 МИНУТА)

А) Прези презентација

Главни део часа отпочиње емитовањем прези презентације коју ученици пажљиво проучавају у оквиру своје групе. Свака група има задатак да уочи, осмисли и запише на папиру примере сва три модела управног говора, помоћу већ припремљених „шаблона”. За то време учитељ обилази групе, мотивише их за рад и правилно их усмерава да успешно заврше задатак.

Б) Карће знања

Ова игра подразумева припремљене нумерисане карте бројевима од 1 до 6. На полеђини сваке од њих је одређени задатак. Игра се реализује као групни облик рада (број ученика по групама зависи од укупног броја у одељењу). Препоручљиво је да свака има по 6 ученика, од којих је један вођа/представник. Групе могу радити на истим или различитим задацима, што зависи од концепције часа и од учитељеве креативности. Игру започиње вођа групе бацањем коцкице. Добијени број је број карте на којој је задатак који треба решити. По урађеном задатку, следећи ученик баца коцкицу, отвара одговарајућу карту и даје одговор. Уколико се не снађе или не може сам да одговори, помажу му другови из групе или се нерешен задатак оставља по страни да се уради у оквиру одељења. Игра се наставља док се не отвори свих шест карата. Учитељ са ученицима на крају сумира резултате и проглашава најуспешније групе. На евентуална неодговорена питања са картица мотивишу се сви ђаци да дају одговор и образложе га. Цела игра доприноси продуктивном понављању и увежбавању обрађеног градива.

На картама могу бити следећи задаци:

1. Реченицу *Мама је рекла доћи ћу њо њеде* напиши правилно 1. моделом управног говора, служећи се правилима _____: „_____”.
2. Реченицу *Свейлана зайлешимо узвикну Младен* напиши правилно 2. моделом управног говора, придржавајући се правила „_____!”
_____.

3. **Зашићо** **вичеш** **ујийћа** **Тодор**. Напиши ову реченицу користећи се правилима 3. модела управног говора

„_____”

4. **Сайима** **сам** **чићала** **узвикну** **Сашка** – напиши задату реченицу 1. моделом управног говора, уз поштовање научених правила.

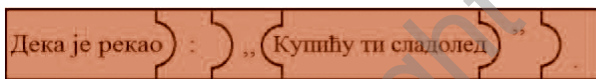
5. **Милан** **ме** **йићиао** **зашићо** **си** **јуче** **ојићиао** – Ову реченицу напиши 2. моделом управног говора, користећи се наученим правилима.

6. „**Зашићо**”, **ујийћа** **Јелена** **брайћа**, „**йлачеш**?” Дату реченицу пребаци у неуправни говор.

В) Слајалице

Друга игровна активност дата је у виду слајалице. Ученици на разнобојним картонима или папирима добијају речи и знакове интерпункције као делове реченице са управним говором. Свака група добија по три реченице. Најпре ће речи и интерпункцијске знаке који припадају истој реченици препознати и груписати по боји (црвена, плава, жута...). Када то ураде, ученици треба да саставе (сложе) реченице водећи рачуна о правописним правилима писања управног говора. Игром слагања речи и знакова, уз поштовање правила сваког начина писања управног говора, добија се правилно сложена реченица.

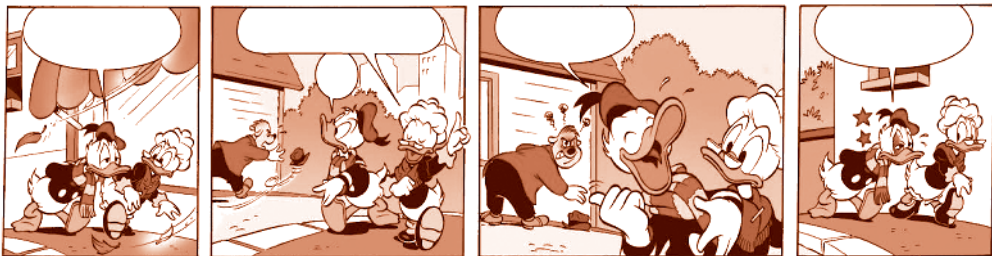
Изглед слајалица

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА (5 МИНУТА)

А) Вежбање у облику стрипа

Ученици добијају стрип одштампан на папиру. Потребно је да осмисле изговорене речи и да их упишу у празне облачиће тако да стрип буде духовит и занимљив.

Б) Домаћи задатак

Учитељ обавештава ученике о домаћем задатку, који ће им послати имејлом. Сам домаћи задатак састоји се из три дела. Први део је записивање речи јунака из задатог инсерта цртаног филма. Други део представља исправљање грешака у краћем тексту који садржи реченице са управним говором, а трећи део је стваралачки јер је потребно осмислити краћи дијалог између штрумфова и Штрумфете. Након што ураде, ученици свој задатак треба да пошаљу учитељу електронском поштом. По пријему имејла, учитељ прегледа, исправља и сваком ученику шаље одговор, као повратну информацију о урађеном задатку. На овај начин, настава правописа српског језика постаје савременија јер је повезана са савременим информационим технологијама. Ученици поспешују комуникацију са својим учитељем, више су мотивисани и мисаоно су ангажованији. Осим тога, уколико имају неку недоумицу или потешкоћу у изради задатка, помоћ могу потражити и од својих другова, што и јесте позитивна страна оваквог начина комуникације.

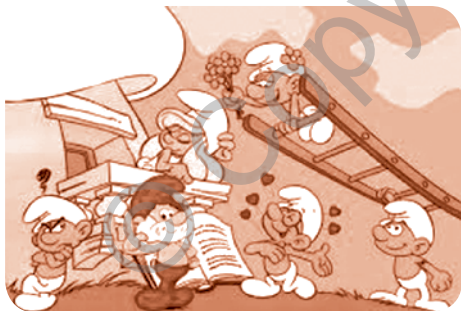
ИЗГЛЕД ДОМАЋЕГ ЗАДАТКА

1. Пажљиво погледај цртани филм и запиши речи јунака тачно онако како су изговорене, користећи правила управног говора.

2. У датом тексту исправити погрешно написане реченице које садрже управни говор.

„Кад год кренем у школу, деси се неко чудо!, рече Ања. Какво чудо, упита Милена”. „У среду сам, рече Ања, прошла поред Петра и загледала се у њега”. „Јао Ања”, узвикну Милена. Сада ће цела школа да зна да си се заљубила у Петра. Ања на то упита: Одакле ти то да сам се заљубила у Петра”. „Само је имао, додаде Ања, исту јакну као Ненад”.

3. Смисли шта је изговорио сваки штрумф и Штрумфета.

НАПОМЕНА

У раду су коришћени следећи цртани филмови:

1. <https://www.youtube.com/watch?v=sbC6JDOjpas>

2. <https://www.youtube.com/watch?v=Uqoil-1RxGI>

3. Линк прези презентације је <https://prezi.com/zp6gpi5euvlx/presentation>

Презентација је осмишљена за потребе овог часа.

НАПОМЕНА: прилог се налази на ЦД-у.

ОШ „БРАНИСЛАВ НУШИЋ” Београд

Веб-сајт: www.nusicbg.org

Писана припрема

Наставни предмет: Српски језик

Разред: трећи

Наставна јединица: Бранко Радичевић, „Циц”

Учитељица: Јасмина Црнојевић

Београд, 2016. године

ПРИПРЕМА НАСТАВНИКА
Наставни предмет: СРПСКИ ЈЕЗИК
Разред: трећи
Наставна јединица: Бранко Радичевић, „Циц”
Тип наставног часа: обрада
Циљеви и задаци часа: уочавање осећања, разумевање песничких слика, и порука песме. Даље оспособљавање за самосталну анализу и доживљавање песме; откривање вредности песме. Развијање сарадње у групном раду.
Стандарди постигнућа: 1CJ.1.2.1; 1CJ.1.2.2; 1CJ.1.2.4; 1CJ.1.5.2; 1CJ.1.5.3; 1CJ.2.2.1; 1CJ.2.2.3; 1CJ.2.2.5.
Облици рада: фронтални, индивидуални, групни
Наставне методе: метода демонстрације, метода разговора, текстуална, истраживачка метода, метода писаних радова, игровне активности
Наставна средства: рачунар, PowerPoint презентација, видео-бим, магнетне апликације са животињама, наставни листићи са задацима, мапе ума, ознаке група (чамци у боји са редним бројем 1, 2, 3 и 4), картони са апликацијама, електрична хармоника.
Активности ученика: посматрају, решавају укрштеницу у оквиру групе, учествују у разговору, певају, прате PowerPoint презентацију, уочавају, одговарају на питања, записују, израђују мапу ума, презентују, раде на истражи-

вачким задацима, проверавају, критички се осврћу на резултате свог рада, читају, уочавају, бележе, анализирају, образлажу, повезују, уочавају, закључују, учествују у игровним активностима.

Активности наставника: организује, води разговор, објашњава, покреће PowerPoint презентацију, свира на електричној хармоници, прати рад ученика и даје додатна упутства и савете за рад, помаже у реализацији, процењује и коментарише успешност ученика у самосталном раду, користи слику, звук и филм за боље остварење циља часа.

Исходи:

- препознаје осећања, разуме песничке слике и поруку;
- изражава сопствени став о прочитаној песми кроз примере из сопственог живота и искуства;
- изражава мисли и осећања на сажет и разумљив начин;
- негује сарадничке односе у групи.

Компетенције: компетенција за целоживотно учење; вештина комуникације; вештина сарадње; решавање проблема; рад са подацима и информацијама.

Корелација: математика, природа и друштво, ликовна култура, музичка култура

УВОДНИ ДЕО ЧАСА

- Ученици седе подељени у четири групе које су унапред формиране због уједначености. На столовима се налазе чамци у боји (плави, црвени, жути и зелени). Групе су означене бројевима 1, 2, 3 и 4.
- У уводном делу часа пуштамо преко видео-бима PowerPoint презентацију.
- Ученици по групама решавају укрштеницу чије је решење РИБАР.
- Водимо разговор са ученицима наводећи их да се присете песме или приче коју смо учили о рибару („Бајка о рибару и рибици” Александра Пушкина; „Рибар” В. Томерлина у корелацији са наставом музичке културе).
- Певамо песму „Рибар” В. Томерлина у пратњи инструмента (електричне хармонике) који свира учитељ.

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА

- Разговарамо са ученицима о сновима: Да ли оно што желиш може да се добије у сну? Објасни. На који начин се остварују жеље?
- Најава наставне јединице и истицање циља часа: Данас ћемо сазнати о чему сања рибар у песми „Циц” Бранка Радичевића.
- **Приказ песме.** Ученици гледају анимирани видео-запис песме „Циц” – текст песме прати анимацију тако да ученици могу да прате песму и откривају логичке целине.

 Први утисци о песми. Питамо ученике какво расположење је у њима побудила песма, како су разумели песму, о коме и о чему она говори. Ко је написао песму?

 Ученике упознајемо укратко са биографијом песника Бранка Радичевића.

 После објашњења непознатих речи, ученици по групама анализирају песму и, према шеми која се налази у пројекцији, заједнички израђују мапе ума.

 Представници група презентују своје радове (мапе ума) испред табле; упоређујемо радове ученика и истичемо тему, мотив, осећања и поруку песме.

 Свака група добија загонетку (у прилогу). Представник групе чита загонетку, а остали погађају решење. Решења загонетки одређују називе група. (Апликације са животињама се налазе на магнетној табли, редом их откривамо и делимо истраживачке задатке за самосталан рад ученика у оквиру групе.)

1. група – рибе

2. група – лабуд

3. група – рак

4. група – патка

*** ИСТРАЖИВАЧКИ ЗАДАЦИ***

✓ Свака група добија питања која ће проучавати и на основу којих ће истраживати песму.

1. ГРУПА – РИБЕ

- ✓ Песник у овој песми користи речи са умањеним значењем. Пронађите их и препишите у свеску.
- ✓ Пронађите стихове који осликавају различита рибарчетова осећања: нестрпљење, радост и разочарање.

2. ГРУПА – ЛАБУД

- ✓ Песник најпре каже да „риба већ руди”, онда „руди јоште мало”, а потом „сад ми је печена”. Шта сте уочили у том ређању слика?
- ✓ У којој строфи је највише изражена жеља рибарчета да поједе рибу? Објасните ту строфу.

3. ГРУПА – РАК

- ✓ У којим стиховима је описан рибарчетов сан, а у којима јава?
- ✓ Шта је дечак осећао када се пробудио? Може ли се оно што желиш добити у сну?

4. ГРУПА – ПАТКА

- ✓ Наведите лепе речи којима песник описује три главне слике ове песме:
а) слику неба и реке, б) рибарчетов сан, в) буђење из сна.
- ✓ Објасните стих „Оде санак пусти”. Шта мислите: вреди ли сањати?

- Повратна информација: групе презентују свој рад.
- Група која током часа сакупи највише рибица (за тачно урађене задатке) за награду добија да прва започне игру „ЦИЦ“.
- Опис игре презентујемо на видео-биму.

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА

- Пуштамо снимак песме „Рибарета сан” М. Протића, ученици певају песму по слуху.
- За крај – ученици попуњавају евалуациони листић.
- **Домаћи задатак.** Ученици добијају домаћи задатак да напишу писани састав са темом „Један мој сан”.

Анализа рада на часу (одступања од припреме – разлози, допуне и измене значајне за будући рад наставника)

Сопствена процена часа (самоевалуација и корекција)

ПРИЛОГ 1

УКРШТЕНИЦА

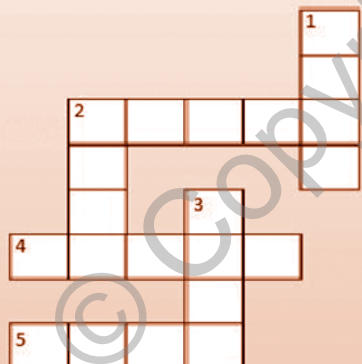
Укрштеница

ВОДОРАВНО

2. коначно решење

4. плови по води...

5. има шкрге и пераја...

УСПРАВНО

1. дубоко, плаво...

2. тражи своје ушће...

3. у њој жаба спава...

ПРИЛОГ 2

Музичка игра „Рибар” (В. Томерлин)

В. Томерлин

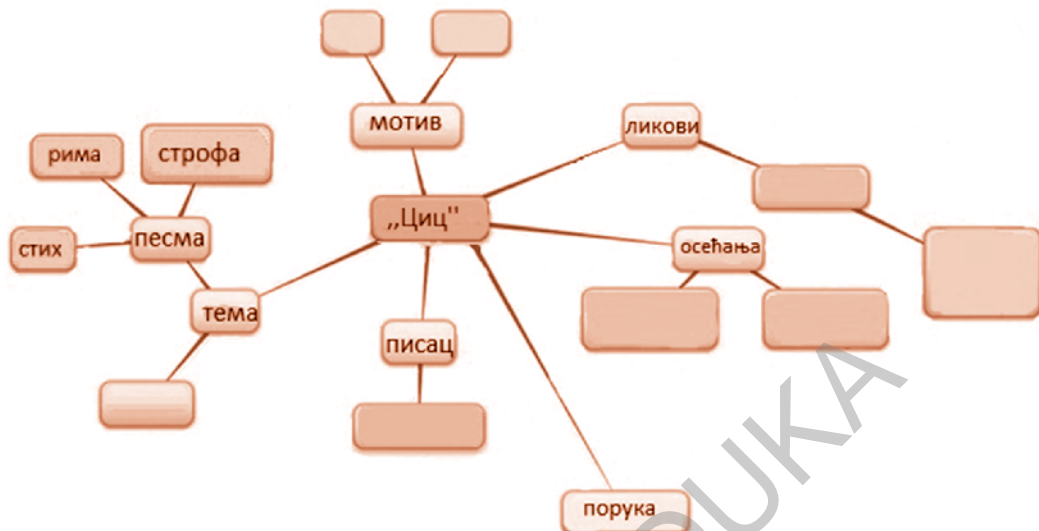

Па-зи до-бро ри-ба-ру, у-ди-цати тр-за, Ре-ци са-да на тај знак јел'то ри-ба и-ли рак. Ил' је мо-жда жа-ба ре-га, ре-га, квак.

Од-не-ће ти ме-ку-су, ри-би-ца је бр-за.

ПРИЛОГ 3

МАПА УМА

ПРИЛОГ 4

ЗАГОНЕТКЕ ЗА ОДРЕЂИВАЊЕ ГРУПА

Маказе имам, кројач нисам;
у води живим – риба нисам;
оклоп имам – војник нисам?

/РАК/

Велик као гуска, гуска није.
На води плива као патка,
патка није.

Бела крила има...

/ЛАБУД/

Кад ронимо и пливамо,
ми заиста уживамо.
Привлачи нас увек вода,
јер смо перад смешног хода.

/ПАТКЕ/

Шта без ногу бежи,
а без руку граби?

/РИБА/

По земљи скаче, по води плива,
а целе зиме дуги сан снива.

/ЖАБА/

ПРИЛОГ 5

ИСТРАЖИВАЧКИ ЗАДАЦИ

1. ГРУПА – РИБЕ

- ✓ Песник у овој песми користи речи са умањеним значењем. Пронађите их и препишите у свеску.
- ✓ Пронађите стихове који осликавају различита рибарчетова осећања: нестрпљење, радост и разочарање.

2. ГРУПА – ЛАБУД

- ✓ Песник најпре каже да „риба већ руди”, онда „руди јоште мало”, а потом „сад ми је печена”. Шта сте уочили у том ређању слика?
- ✓ У којој строфи је највише изражена жеља рибарчета да поједе рибу? Објасните ту строфу.

3. ГРУПА – РАК

- ✓ У којим стиховима је описан рибарчетов сан, а у којима јава?
- ✓ Шта је дечак осећао када се пробудио? Може ли се оно што желиш добити у сну?

4. ГРУПА – ПАТКА

- ✓ Наведите лепе речи којима песник описује три главне слике ове песме:
 - слику неба и реке,
 - рибарчетов сан,
 - буђење из сна.
- ✓ Објасните стих „Оде санак пусти”. Шта мислите: вреди ли сањати?

ПРИЛОГ 6

ИГРА „ЦИЦ”

- * Један играч неочекивано понуди другом играчу неки предмет и кад овај пружи руку да га узме, први играч нагло измакне руку и каже: „ЦИЦ”.

ПРИЛОГ 7

КАКО ЈЕ ПРОТЕКАО ОВАЈ ЧАС?

НА ОВОМ ЧАСУ САМ НАУЧИО/НАУЧИЛА:

веома мало, мало, **МНОГО**.
(заокружи)

НА ОВОМ ЧАСУ МИ СЕ ДОПАЛО:

ЗАДОВОЉАН/ЗАДОВОЉНА САМ САРАДЊОМ У ГРУПИ:

у потпуности, углавном јесам, углавном нисам, **уопште нисам**.
(заокружи)

КАКО СИ СЕ ОСЕЋАО/ОСЕЋАЛА НА ОВОМ ЧАСУ?

(Нацртај одговарајућег смајлија 😞 😊 😐)

НАПОМЕНА: прилози се налазе на ЦД-у.

Љубавна ѿесма Милована Данојлића

ПИСАНА ПРИПРЕМА ЗА УГЛЕДНИ ЧАС

Општи подаци

Назив школе: ОШ „Рада Миљковић”

Разред и одељење: III₁

Наставни предмет: Српски језик

Предавач: Наташа Миросављевић

Време реализације: 2014.

Наставна тема: Љубав је...

Наставна јединица: Љубавна ѿесма Милована Данојлића

Тип наставног часа: утврђивање

Циљ наставног часа: Оспособљавање ученика за креативно изражавање кроз ликовно, музичко и литерарно стваралаштво. Развијање маште и радозналости ученика, неговање рада у групи, богаћење речника.

Оперативни задаци часа

Образовни: Разумевање песме и посебно мотива љубави. Тумачење уметничког доживљаја, схватање расположења и осећања у песми.

Функционални: Оспособљавање ученика да, инспирисани песмом, литерарно, ликовно и кроз музику изразе своја расположења, осећања, мисли и запажања. Оспособљавање за уочавање битних детаља као и стицање вештине да маштом дочарају поједине описе.

Васпитни: Неговање и развијање читалачких навика. Неговање маште и креативности кроз интердисциплинарни приступ. Развијање сарадње и толеранције кроз рад у групи.

Наставне методе: монолошка, дијалoшка, метода рада на тексту, метода писањих радова, демонстративна метода, илустративна.

Наставни облици рада: групни, индивидуални и фронтални

Наставна средства: хамер, пројектор, платно, гитара, Читанка, лаптоп, прибор ученика, позорница за луткарску представу, микрофони, фото-апарат

Наставни објекат: учионица

Корелација: Ликовна култура, Музичка култура, Физичко васпитање

Стандарди: 1CJ.1.2.8; 1CJ.2.2.8; 1CJ3.2.7; 1CJ.2.5.4; 1CJ.3.5.1.

Исходи: Ученик уме да тумачи песму у целини. Ученик уме да искаже своја осећања и расположења инспирисана песмом. Ученик зна да се ликовно, литерарно и музички изрази. Ученик уме да сарађује и разуме значај групног рада и сарадње.

Литература:

Весна Шојић, Мира Касаповић, *Чишанка за 3. разред основне школе*, Бигз, Београд.

Милија Николић, *Методика наставе српског језика и књижевности*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 2006.

ТОК ЧАСА

Подела на групе

На свакој клупи се налази папир са називом групе и именима њених чланова. Ученици проналазе своје место и на тај начин се формирају групе.

Емоционално-интелектуална припрема:

Ученицима је припремљено изненађење – драматизација песме кроз балетску игру, коју ће извести балерине, ученице наше школе. Оне ће помоћу мелодије, ритма и покрета пренети мотиве и осећања у песми. Потом водим разговор са ученицима: Која осећања су у вама пробудиле наше балерине? Да ли вас је балетска игра подсетила на нешто? Да ли су успеле да балетом представе „Љубавну песму”? Образложите.

Најава наставне јединице:

Ученици добијају информацију да ће на данашњем часу они бити ствараоци на тему „Љубавна песма” М. Данојлића. Ученици ће својом маштом, инспирацијом и креативношћу представити песму.

Читање песме:

Песму чита ученик који је члан групе ГЛУМЦИ.

Инструкција за рад у групи:

Објашњавам задатак сваке групе, ученици пажљиво слушају.

Прва група су ИЛУСТРАТОРИ – они имају задатак да на припремљеном хамеру песму представе стрипом, водећи рачуна о томе да јасно прикажу сваку строфу – песничку слику. Истичем да је важно да се договоре о томе који ће члан групе представити њихов рад током извештавања. Напомињем да за рад имају 15 минута.

Друга група су ГЛУМЦИ – они су имали домаћи задатак да направе лутке од картона. Задатак је да поделе улоге у оквиру групе за драматизацију песме. Ликови: Маслачак, Сунце, Облачак, Срце, Киша. Њихов задатак је да драматизују песму помоћу позоришта сенки. У току извођења представе један од чланова групе ће рецитовати песму. Истичем да је важно да се договоре о томе како ће представити свој рад и да за рад имају 15 минута.

Трећа група су ПИСЦИ – они имају задатак да кроз литерарно стваралаштво представе песму. Уз помоћ маште треба да напишу причу или песму о небичној љубави пчеле и цвета. Истичем да је важно да се договоре о томе на који ће начин презентовати свој рад и да за рад имају 15 минута.

Четврта група су НОВИНАРИ – њихов задатак је да организују конференцију за штампу на којој ће разговарати о љубави маслачка и облачка. Улоге ће сами поделити у оквиру групе.

Улоге: Пчела, Лептир, Новинар, Водитељ. Усмеравам их да смисле питања за лептира и пчелу, на основу којих ћемо боље да разумемо маслачка и облачка, њихова осећања и потребе. Истичем да је важно да се договоре о томе на који начин ће презентовати стваралаштво и да за рад имају 15 минута.

Пега група су МУЗИЧАРИ – чланови ове групе су имали домаћи задатак да осмисле мелодију на текст „Љубавне песме” коју ће изводити на гитари. Задатак групе је да увежбају песму на припремљену мелодију. Истичем да за рад имају 15 минута.

Све групе подсећам да је важно да се договарају и да уважавају мишљења и идеје свих чланова групе.

Рад у групи

Ученици раде на задацима. Док они раде, обилазим их, подстичем на сарадњу и договор, усмеравам их да буду креативни и да одговоре на задатак који су добили.

Инструкција за извештавање

Подсећам ученике да је време да се договоре на који ће начин представити своје стваралаштво.

Извештавање група

Свака група на договорен начин презентује своје стваралаштво.

Евалуација часа

Ученицима показујем скалу процене и објашњавам на који ће начин приказати задовољство данашњим часом. Свака група добија „смајлић” који ће залепити на одређено место на скали процене које одређује њихов степен задовољства. Ученици процењују: ефикасност учења; занимљивост часа; атмосферу у групи; сарадњу у групи; своје залагање у групном раду.

Ученици по ИОП-у: Подстичем ученика да нађе своје место у групи ИЛУСТРАТОРА јер воли да црта. (Подстичем га да ради у групи ако не жели да ради индивидуално на припремљеном задатку.)

ЗАДАЦИ ЗА ГРУПЕ:

ИЛУСТРАТОРИ

На припремљеном хамеру „Љубавну песму” М. Данојлића представите стрипом. Сваку песничку слику прикажите стрипом.

ГЛУМЦИ

Помоћу припремљених лутака увежбајте драматизацију песме. Ликови: Маслачак, Облачак, Киша, Сунце, Срце.

ПИСЦИ

Напишите причу/песму о необичној љубави пчеле и цвета.

НОВИНАРИ

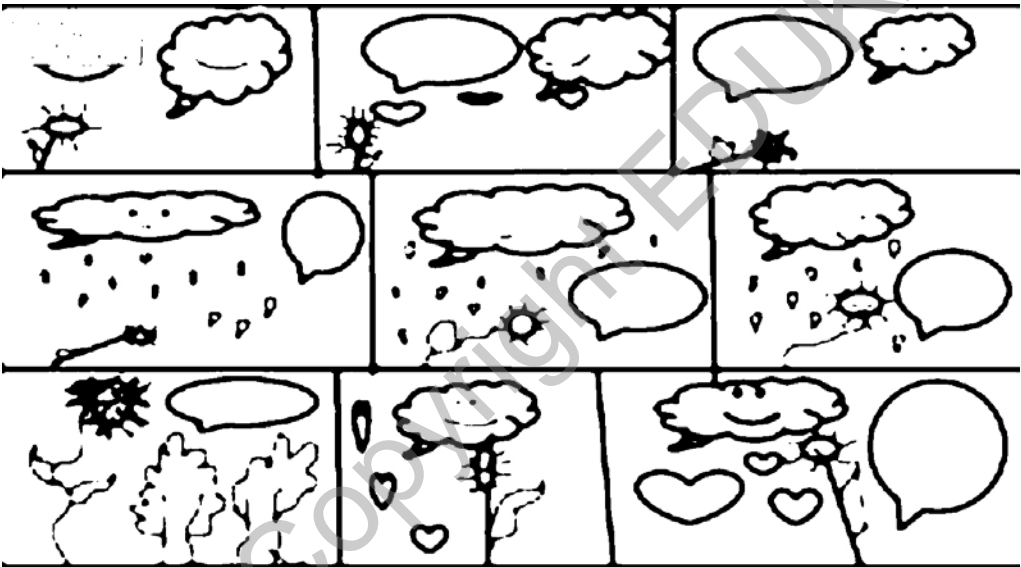
Организујте конференцију за штампу. Поделите улоге у оквиру групе: Пчела, Лептир, Водитељ и Новинар.

Новинар и водитељ треба да за пчелу и лептира осмисле питања која се односе на осећања и љубав маслачка и облачка. Задатак пчеле и лептира је да уз помоћ маште дочарају љубав маслачка и облачка, одговарајући на постављена питања.

МУЗИЧАРИ

Увежбати извођење песме на припремљену мелодију.

Прилог: стрип за индивидуални рад ученика по ИОП-у

Од плана учионице до плана града

ОСНОВНИ ПОДАЦИ

Аутор:	Марина Кукић
Разред:	трећи
Наставни предмет:	Природа и друштво
Наставна тема:	Кретање у простору и времену
Наставна јединица:	Од плана учионице до плана града
Циљеви и задаци часа:	
Образовни:	Усвајање појма план насеља, као и симбола битних за сналажење на њему.
Функционални:	Оспособљавање ученика за разумевање процеса настајања плана насеља, као и за његову употребу.
Васийни:	Развијање логичког мишљења и прецизности у раду.
Стандарди постигнућа:	1ПД.1.4.2. Зна помоћу чега се људи оријентишу у простору: лева и десна страна, стране света, адреса, карактеристични објекти. 1ПД.2.4.3. Уме да пронађе тражене улице и објекте на плану насеља.
Тип часа:	обрада
Наставне методе:	метода разговора, усменог излагања, текстуална, метода самосталног и практичног рада ученика и демонстративна метода
Наставна средства:	план града (више примерака), метар, лењири, хамер са апликацијама, PowerPoint презентација, рачунари, интернет
Облици рада:	фронтални, индивидуални, групни
Наставни објекат:	дигитална учионица
Корелација:	математика, ликовна култура, од играчке до рачунара
Усаглашеност са наставним програмом:	
Садржај је у потпуности усаглашен са наставним програмом.	

СТРУКТУРА И ТОК ЧАСА

⌚ 1. Уводни део часа (Трајање: око 5 минута)

На почетку часа ученицима читам кратку причу:

Софија живи у Новом Саду. Данас је за њу посебан дан. Одржава се Београдски маратон, а она је одлучила да учествује у трци задовољства. Рано ујутру

се упутила на аутобуску станицу. Жели да стигне на време. Досад није била у Београду. Али то Софију не брине. Зна да ће без проблема стићи од аутобуске станице до платоа испред Народне скупштине где је старт трке. Са собом је понела план града.

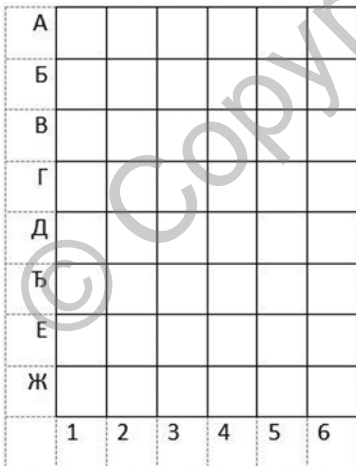
Знате ли шта је план града? Да ли сте некада имали прилике да га користите?

⊕ 2. Главни део часа (Трајање: око 30 минута)

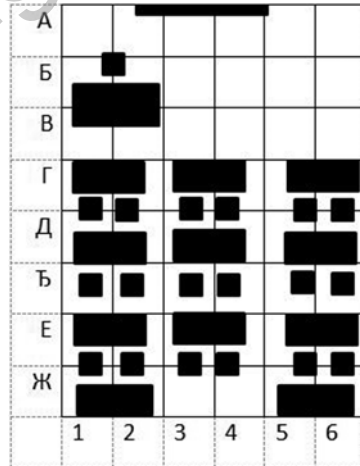
Пре него што се ближе упознамо са планом града, покушаћемо да направимо план своје учионице.

Шта је уопште план? То је умањени цртеж објеката гледаних одозго.

Да бисмо почели са израдом свог плана, морамо прво утврдити колико ћемо умањити учионицу и предмете у њој. Нека то буде десет пута. Значи, један дециметар на плану одговара једном метру у природи. Тај однос растојања на цртежу и стварне величине у природи назива се размера. Како је наша учионица широка шест метара, а дугачка осам метара, на плану ће њене димензије бити шест и осам дециметара. На таблу качим унапред припремљен пано на коме је нацртан правоугаоник тих димензија, издељен на једнаке квадрате (као што је приказано на Слици 1). Унапред сам припремила и апликације које представљају умањен намештај у учионици (клупе, столице, катедру, ормаре, таблу...). Те апликације је потребно правилно распоредити на паноу. Ученике делим у групе како бисмо извршили потребна мерења. Део ученика мери стварна растојања (нпр. од табле до катедре, од катедре до прве клупе), док остали утврђују колико та растојања треба да износе на плану учионице и мере, а затим лепе апликације на одговарајућа места (Слика 2).

Слика 1

Слика 2

Након што смо завршили са израдом плана учионице, анализирамо га. Објашњавамо како нам исцртани квадрати служе да се на плану лакше снађемо.

На сличан начин као план учионице, а такође и по истим правилима, настаје и план неког насеља, односно града. Више о томе ученици ће сазнати самосталним

проучавањем припремљене PowerPoint презентације. Притом, добиће и планове града Београда како би на конкретном примеру видели оно о чему уче.

Шта је план града?

План града је издељен приказ распореда улица, важних објеката и места одређеним ознакама, а у односу на стране света.

Служи нам за лакше сналажење у непознатом граду или делу града.

Где се на плану града налази која страна света?

Оно што се у природи налази на северу, приказано је на горњој страни плана града. На доњем делу је приказано оно што се налази на југу. Десно је исток, а лево запад.

Овај распоред важи за све планове.

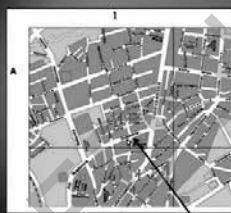

Зашто је план града подељен на квадрате?

У великим насељима има много улица и различитих објеката. Зато је, ради лакшег сналажења, план града издељен на једнаке квадрате. Редови квадрата су обележени словима, а колоне бројевима, па сваком квадрату одговара по једно слово и број.

На полеђини плана града налази се списак улица. Поред сваког назива улице, уписани су слово и број квадрата у коме се улица налази. Тако знамо тачно где на плану града треба да је тражимо.

Пример!

Ово је исечак плана једног града.

Душанова улица се налази у квадрату А1 (односно у првом реду и првој колони).

Када пронађемо одговарајући квадрат, лако ћемо наћи и улицу коју тражимо.

Како различите објекте приказујемо на плану?

Да бисмо на плану града приказали све што је потребно, користимо унапред договорене знакове – симболе. Њихов списак са објашњењима налази се у легенди, која је саставни део сваког плана.

Како да знам где је почетак неке улице?

Улица увек почиње од неког трга или друге, веће улице. Парни бројеви кућа и зграда налазе се са десне стране, а непарни са леве.

План града на интернету

Осим планова града у штампаној форми, данас постоји и велики број оних који се могу наћи на интернету. Сналажење на њима је врло једноставно. Да бисмо пронашли неку улицу, довољно је да њен назив упишемо у претраживач.

Кликни на дате линкове, и видећеш како ови планови града изгледају. Потражи на њима улицу у којој живиш, или ону у којој се налази твоја школа!

<http://www.planplus.rs/>

<http://www.infograd.rs/>

🕒 3. Завршни део часа (Трајање: око 10 минута)

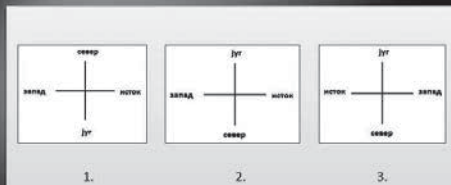
Саставни део PowerPoint презентације коју су ученици користили за обраду садржаја јесте и део који се односи на проверу усвојености. Кроз одговоре на

питања, односно задатке примене знања, биће у прилици да провере шта су научили на данашњем часу. Евентуалне нејасноће заједнички отклањамо, а ако је потребно, ученицима дајем додатне инструкције и објашњења.

1. Која од наведених тврдњи није тачна?

1. План града је умањени приказ распореда улица, важних објеката и места одређеним ознакама, а у односу на старне света.
2. Ради лакшег сналажења, план града издељен на једнаке кругове.
3. Списак симбола коришћених на плану града, заједно са објашњењима, налази се у легенди.

2. На којој слици је правилно приказан распоред страна света на плану града?

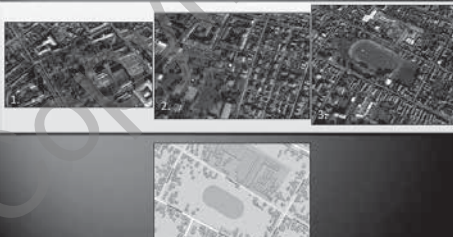
3. Зоран живи у Босанској улици. Кроз које све улице он мора да прође да би дошао до школе која се налази у Добановачкој улици?

4. Милица живи у Првомајској улици број 90, а Невена у истој улици, али у згради број 71. Да ли Милица, када иде код Невене, мора да пређе улицу?

5. Пажљиво погледај снимке три различита дела града. Који од њих је приказан на датом исечку плана града?

На самом крају часа ученици попуњавају евалуациону листу на којој означавају како су се на данашњем часу осећали.

На часу сам се осећао/осећала (заокружи реч или речи које именују твоја осећања):

срећно

задовољно

тужно

уплашено

поносно

одушевљено

забринито

досадно

нервозно

збуњено

НАПОМЕНА: PowerPoint презентација налази се на ЦД-у.

	ДНЕВНА ПРИПРЕМА НАСТАВНИКА	
	Датум	
	Основна школа	„Посавски партизани“
	Наставник	Тања Караџић
Наставна тема	Животне заједнице	
Наставна јединица	Повртњак	
Редни број часа:	53.	
Тип часа:	обрада	
Облик рада	фронтални, групни, индивидуални	
Наставне методе	дијалогска, рад на тексту, метода писаних радова, демонстративна	
Наставна средства	слике, слагалице, наставни листићи, презентација	
Корелација	српски језик (писање састава), ПИД (станишта и животне заједнице)	
Циљ и задаци часа	<p>Циљ часа Стицање знања о уређењу повртњака, о повртарским биљкама, о пожељним и непожељним станарима повртњака.</p> <p>Задаци часа</p> <p>Образовни задаци</p> <ul style="list-style-type: none"> – Усвајање знања о разноврсности биљног и животињског света повртњака. – Стицање знања о пословима које људи обављају у повртњаку. – Стицање знања о значају поврћа за здравље човека. <p>Функционални задаци</p> <ul style="list-style-type: none"> – Оспособљавање ученика за рад и учење у групи. <p>Васпитни задаци</p> <ul style="list-style-type: none"> – Развијање свести о важности здраве исхране. 	

Образовни стандарди

1ПД.1.1.6. Разликује станишта према условима живота и живим бићима у њима.
1ПД.2.1.1. Разуме повезаност живе и неживе природе на очигледним примерима.
1ПД.2.1.6. Разуме међусобну зависност живих бића у животној заједници.

СТРУКТУРА ЧАСА И ВРЕМЕНСКА АРТИКУЛАЦИЈА

Уводни део (5 минута) Кратко обнављање усвојеног градива. Тражимо заједничко за низ појмова са слика и долазимо до наслова наставне јединице.

Централни део (30 минута) Самостални рад ученика у групама и извештавање група.

Завршни део (10 минута) Повратна информација. Самостални и стваралачки рад ученика (писање кратког састава о датом поврћу на занимљив и забаван начин). Евалуација часа.

ТОК ЧАСА

УВОДНИ ДЕО

Кратак мотивациони разговор кроз игру. На табли се налазе четири папира обележена бројевима 1, 2, 3, и 4. Ученици бирају број. Сваки број носи једно питање. Када ученик тачно одговори, окрећем тај папир и указује се слика.

Питања су:

1. Шта је станиште?
2. Шта су култивисана станишта?
3. Ко сачињава ланац исхране?
4. Наведи култивисана копнена станишта.

Пошто одговоре на сва питања, указаће се четири слике: **КРАСТАВАЦ, ПАПРИКА, ЉУБИЧИЦА И ПАРАДАЈЗ**. Ученици треба да препознају која биљка не припада скупу а шта то повезује остале три.

Долазимо до наслова наставне јединице.

Краставац, паприка и парадајз спадају у ПОВРЋЕ.

– Где се узгаја поврће?

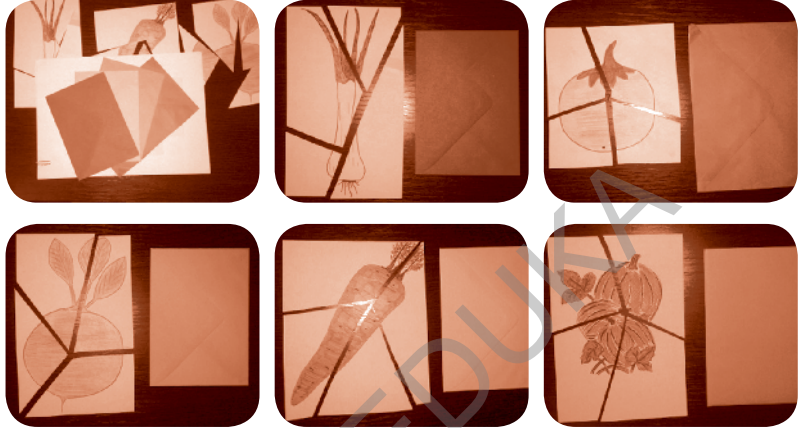
Поврће се узгаја у ПОВРТЊАКУ.

Најава наставне јединице и запис наслова.

ЦЕНТРАЛНИ ДЕО

Ученици су пре почетка часа подељени у групе. Намештај у учионици је унапред организован за групни облик рада тако да су ученици већ заузели своја места у групама. Договорили су се ко ће бити вођа групе.

Вође група извлаче коверте у којима су слагалице. Сlike које сложе одлучиће који текст ће добити за групни рад.

Следи самосталан рад група, а потом извештавање урађено. Упоредо са извештавањем, пратимо PowerPoint презентацију и правимо запис на табли и у свескама.

ЗАВРШНИ ДЕО

Рад на наставном листићу и повратна информација.

Писање кратког састава о поврћу са слагалице. Читање и коментарисање састава. Евалуација часа: ученици оцењују и образлажу колико им је процес учења био јасан, колико су задовољни наученим, колико је час био занимљив, и како су сарађивали у групи (оценама: у потпуности, делимично, нисам задовољан/на).

ЗАПИС НА ТАБЛИ

Повртњак

Повртњак је култивисано станиште у којем се гаји поврће.

У исхрани се користе различити делови поврћа.

Станари повртњака:

А) пожељни: јеж, дубамара, сеница;

Б) непожељни: златица, кртица...

Радови у повртњаку трају током целе године.

Поврће је здрава храна.

НАПОМЕНА: прилог се налази на ЦД-у.

1. група – ТИКВА

Повртњак – култивисано животно станиште

Култивисана станишта уређује човек и он брине о њима. Могу бити копнена и водена. У копнена култивисана станишта спадају: повртњак, њива, воћњак, виноград, парк и пчелињак.

Повртњак је култивисано станиште повртарских биљака (поврћа). **Поврће** спада у зељасте биљке и користи се у исхрани људи и домаћих животиња. Човек брине о тим биљкама, па се оне још зову и **култивисане или гајене биљке**.

У повртњаку расту и многе **самоникле биљке – коров**. Те биљке ометају раст култивисаних биљака, узимају им простор, храну и воду.

Због изобиља хране, у повртњаку живе и многобројне **животиње**.

Повртњаци се подижу на равним или благо нагнутим теренима. Земљиште мора бити плодно, с доста светлости, топлоте, и у близини воде.

Поврће се гаји и у **стакленицима** и у **пластеницима**. У њима поврће држе расте и има га током целе године.

Питања:

1. Шта је повртњак?
2. Биљке о којима човек брине зову се још и...
3. Животну заједницу повртњака чине:
4. Где се још гаји поврће?
5. Какво мора бити земљиште да би поврће дало добар род?

2. група – ШАРГАРЕПА

Биљке у повртњаку

У повртњаку се гаји **поврће**. То су **зељасте биљке**, а пошто о њима брине човек, зову се још и **култивисане или гајене биљке**. Најчешће се узгајају: парадајз, паприка, шаргарепа, кромпир, лук, грашак, боранија, зелена салата, спанаћ...

Човек у **исхрани** користи разне **делове поврћа**:

- А) **корен**: шаргарепа, цвекла, ротква, целер, першун;
- Б) **подземно стабло**: лук, кромпир;
- Б) **листо**ве: купус, зелена салата, спанаћ;
- Г) **плодо**ве: парадајз, паприка, боранија, краставац, патлиџан;
- Д) **семе**: пасуљ, грашак;
- Ђ) **цвет**: карфиол, броколи.

Повртњак је погодно станиште и **коровским биљкама**. Оне **ометају раст и развој** поврћа. **Заузимају простор, узимају храну и воду** из земљишта. Те биљке су **непожељни станари** повртњака. Човек редовно чупа коровске биљке (**плеви и окопава** повртњак) или користи средства против коровских биљака (**хербициде**).

Питања:

1. Поврће спада у (заокружи): зељасте биљке/дрвенасте биљке.
2. За шта човек користи поврће?
3. Који део датог поврћа човек користи у исхрани?
шаргарепа, купус, карфиол, краставац.
4. Шта су коровске биљке?
5. Како се човек бори против коровских биљака?

3. група – ЛУК

Животиње у повртњаку

Повртњак је станиште многобројним животињама. Неке животиње су **пожељни станари**, а друге су **непожељни станари** повртњака.

Непожељни станари уништавају поврће и ометају његов раст. Називамо их још и **штеточине**. Такве су: **кртица, кромпирова златица, лептир купусар, гусеница**.

Кртица, копајући канале под земљом, уништава корење поврћа. Кромпирова златица храни се лишћем кромпира. Лептир купусар и гусеница лептира купусара хране се листовима купуса.

Поврћу велику штету наносе још и **мишеви, ровац, слепо куче, пуж голаћ**.

Неке животиње човек не спречава да бораве у повртњаку. Оне се обично хране непожељним станарима и тако штите поврће. То су **пожељни станари: глиста, сеница и врабац, јеж, бубамара**.

Глиста непрестано копа канале, ситни земљу, и чини је плодном. Сеница и врабац хране се инсектима који биљкама наносе штету. Једу и зрневље корова. Јеж се храни пужевицама који поврћу наносе штету. Бубамара чисти биљке од ваши.

Биљке и животиње чине једну животну заједницу на одређеном станишту. Оне су **повезане** и начином исхране у **ланац исхране**. Пример:

кромпир – златица – сеница
купус – лептир купусар – врабац
спанаћ – пуж – јеж

Питања:

1. Непожељне станаре (животиње) називамо још:
2. Набројте неколико непожељних станара повртњака.
3. Које животиње су пожељни станари повртњака?

4. Повежи стрелицом и објасни:
 кромпирова златица пожељни станар
 глиста непожељни станар
 дубамара
5. Наведи један ланац исхране у повртњаку.

4. група – ЦВЕКЛА

Радови у повртњаку

Да би род био добар и квалитетан, поврћу треба обезбедити **плодно** и добро **обрађено земљиште**. Повртњаци се подижу на равним или благо нагнутим теренима. Земљиште мора бити плодно, с доста светлости, топлоте, и у близини воде.

Радови у повртњаку трају током целе године. **У јесен се земља у повртњаку припрема**. Уситњава се и пођубри.

Поврће се најчешће **сеје и сади у рано пролеће**. Неке врсте поврћа, као што су: цвекла, кромпир, шаргарепа, краставац, сеју се на сталном месту. Неке се расађују. Такво поврће је парадајз, паприка, купус. Прво се гаји у топлим лејама, а сади се на сталном месту кад прођу мразеви.

Поврће се сади у **лејама** како би му се обезбедило довољно светлости.

Поврће треба редовно **заливати**. Земљиште се мора чистити од коровских биљака, зато се **окопава и плеви**. Биљке дохрањујемо разним ђубривима (**ђубри-мо**) и **прскамо** да бисмо их заштитили од штеточина.

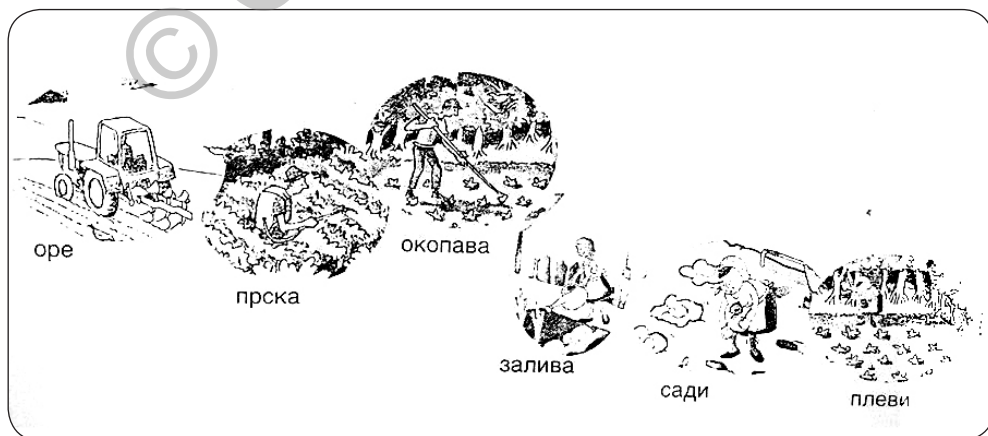
За рад у повртњаку човек користи разна **оруђе и машине**: мотику, ашов, грабуље, сејалице, мотокултиватор.

ДА ЛИ СТЕ ЗНАЛИ?

Ђубриво је храна која се догаје земљи да би биљке боље расле. Моћу бићии вештачка и природна. Вештачка ђубрива човек производи у фабрикама.

Пестициди и хербициди спадају у заштитна средства. То су отрови којима се уништавају штеточине и коров.

Прејераном употребом ђубрива и пестицида може се загадити земљиште и поврће.

Питања:

1. У ком годишњем добу почињу а када се завршавају радови у повртњаку?
2. Које послове људи обављају у повртњаку? Погледај слике па испод њих напиши чиме се људи баве.

3. Зашто се поврће сади (сеје) у лејама?
4. Наведи машине и оруђе које људи користе за рад у повртњаку.
5. група – ПАРАДАЈЗ

Значај поврћа

Поврће је важна људска **храна**. Садржи витамине и друге хранљиве састојке. Витамини су материје које човека штите од болести и омогућавају му држи и бољи раст. Неки од најважнијих витамина јесу А, Бе, Це, Де. Има их највише у сировом поврћу.

Поврће се користи и **за** припремање различитих **јела**. Поврћа има највише у пролеће и у лето. У јесен се припрема **зимница**. Прави се ајвар, туршија, кисели се купус. Парадајз, паприка, грашак, боранија стављају се у замрзивач.

Пошто се поврће све више гаји у пластеницима и стакленицима, може се наћи током целе године на пијацама.

Због лековитог својства поврћа, користи се и у медицини **за прављење лекова** (бели лук) и **за прављење козметичких препарата** (краставац).

ДА ЛИ СТЕ ЗНАЛИ?

Египатски фараон Кеопс ангажовао је велики број људи при изградњи пирамиде. Наредио је да његови радници свакој дана једу **бели лук** ради одржавања физичке снаге и заштите од болести.

Стари народи су **јершун** називали чаробна трава. Грци су га уличили у венце којима су награђивали победнике у спортистичким такмичењима. Данас се користи као зачин и као храна.

Питања:

1. Зашто је поврће важно за човека?
2. Шта су витамини. Наведите неки витамин.
3. Витамини се највише налазе (заокружи): у сировом поврћу/у куваном поврћу.
4. За шта се поврће користи?
5. Захваљујући чему поврће можемо јести током целе године?

ПРОВЕРИМО ЗНАЊЕ

1. Повртњак је (заокружи): природно станиште/култивисано станиште.
2. Заокружи тачне тврдње:
А) Златица је пожељни станар повртњака.
Б) Окопавањем и плевљењем уништава се коров.
В) Поврће се користи у исхрани, медицини, козметици.
3. Направи ланце исхране од датих карика:
Врабац – лептир купусар – купус

Пуж – јеж – спанаћ

4. На цртицу упиши број животиње:
кртица ____ сеница ____ златица ____ лептир купусар ____

1.

2.

3.

4.

Значај и заштита вода и водених животних заједница

ОПШТИ МЕТОДИЧКИ ПОДАЦИ

Школа:	ОШ „Вук Караџић“, Краљево
Датум:	26. новембар 2015.
Разред и одељење:	III ₃
Наставник:	Данијела Грујић Јована Пешић
Наставна тема:	Природа–човек–друштво
Наставна јединица:	Значај и заштита вода и водених животних заједница
Тип часа:	обнављање
Циљеви и задаци часа:	Проширивање и продубљивање знања о значају воденог станишта и животних заједница, о узроцима загађења и заштити воде; уочавање разлике између еколошки пожељног и еколошки непожељног понашања; даље развијање свести о последицама загађења воде.
Исходи:	Ученици треба да: <ul style="list-style-type: none">– знају који су узроци загађења воде и водених животних заједница;– уоче разлику између еколошки пожељног и еколошки непожељног понашања;– објасне зашто и на који начин се мора чувати природно окружење.
Наставне методе:	дијалогска, монолошка, демонстративна, истраживачка, метода писаних радова
Облици рада:	фронтални, индивидуални, рад у пару
Активности ученика:	<ul style="list-style-type: none">– активно слуша,– одговара на питања,– прати активности током часа,– гледа видео-запис,– наводи примере из свакодневног живота и из свог окружења.

Активности наставника:	<ul style="list-style-type: none"> – даје упутства за рад, – прати активности ученика током часа, – отклања проблеме са којима се суочавају ученици, – мотивише ученике, – евалуира наставни процес.
Наставна средства и потребан материјал:	ПП презентација, фотографије, предмети од различитог материјала, припремљени листићи и потребна опрема за радионицу глуме (реквизити)
Опрема:	рачунар, пројектор
Место извођења:	учионица
Стандарди:	<p>1ПД.1.2.2. Зна употребну вредност природних ресурса.</p> <p>1ПД.1.2.3. Разликује повољно и неповољно деловање човека по очување природе.</p> <p>1ПД.2.1.1. Разуме повезаност живе и неживе природе на очигледним примерима.</p> <p>1ПД.2.1.5. Разуме повезаност услова живота и живих бића у станишту.</p> <p>1ПД.2.1.6. Разуме међусобну зависност живих бића у животној заједници.</p> <p>1ПД.2.2.3. Зна основне мере заштите живе и неживе природе као природних ресурса.</p> <p>1ПД.2.2.4. Зна шта је добробит животиња и поступке којима се она штити.</p> <p>1ПД.3.1.1. Разуме повезаност живе и неживе природе на мање очигледним примерима.</p>
Корелација:	чувари природе, српски језик, ликовна култура, математика
Литература:	<p>Радмила Жежељ Ралић, <i>Маша и Раша</i>, Природа и друштво, уџбеник за трећи разред основне школе, Klett, Београд.</p> <p>Радмила Жежељ Ралић, <i>Маша и Раша</i>, Природа и друштво, радна свеска за трећи разред основне школе, Klett, Београд.</p> <p>Живољуб Лазаревић, Вељко Банђур, <i>Методика наставе њрироде и друштва</i>, Учитељски факултет, Београд.</p>
Интернет извори:	<p>Фотографије коришћене приликом израде овог рада налазе се на следећим интернет страницама:</p> <p>http://ekogornjadrina.blogspot.rs/2013/03/22-2013.html</p> <p>https://sh.wikipedia.org/wiki/Zaga%C4%91enje_vode</p> <p>https://www.flickr.com/photos/uropetrovic/6892702379</p>

АРТИКУЛАЦИЈА ЧАСА

🕒 Уводни део часа (5 минута)

Наставник пушта ПП презентацију са асоцијацијом (Слика 1). Ученици погађају решења колоне све док не открију коначно решење ЗАГАЂЕЊЕ ВОДА. Наставник истиче циљ часа и најављује наставну јединицу која се појављује на следећем слајду.

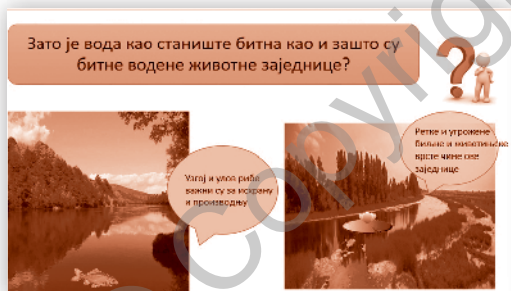
(Остварени образовни стандарди: 1ПД.1.2.3,1ПД.1.2.2,1ПД.2.2.3)

РЕКЕ	КОНТЕЈНЕР	БАРЕ
ПОТОЦИ	КАНТА	ЈЕЗЕРА
ИЗВОРИ	МЕТЛА	МОРА
ТЕКУЋЕ ВОДЕ	СМЕЂЕ	СТАЈАЋЕ ВОДЕ
ЗАГАЂИВАЊЕ ВОДА		

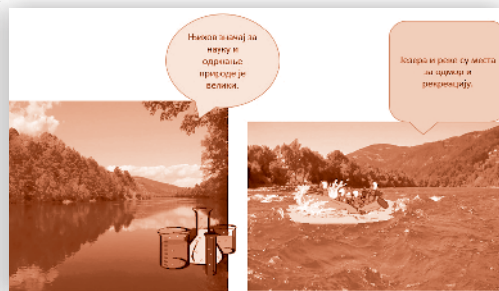
Слика 1.

🕒 Главни део часа (30 минута)

Наставница биологије, са шеширом који је окићен цвећем и лептирима, представила се ученицима као Цвета и пушта презентацију. Први слајд приказује воду као станиште (слике 2 и 3). Ученици усмено наводе разлоге и закључују зашто је вода као животно станиште значајна.

Слика 2.

Слика 3.

Наставник разредне наставе, који има на глави шешир окићен празном амбалажом и непотребним предметима, представља се ученицима као Смеђко. Он иде учионицом и баца око себе разне предмете. Цвета га зауставља и пита зашто то ради. На његов одговор да је то смеће и да се оно тако баца, Цвета га пита да ли зна колико треба времена да се разграде ти предмети. Смеђко слеже раменима, показује празну амбалажу начињену од различитих врста материјала, коју најчешће можемо видети у рекама, и пита ученике да ли знају колико је период разградње одређених предмета, тј. материјала. (Слика 4.)

Веома важним и занимљивим подацима ученици проширују своје знање о трајању процеса разградње одређених материја.

Слика 4.

На пример:

- период разградње хране, цвећа и свих органских производа траје од једне недеље до две недеље;
- папир се у природи разграђује од 10 до 30 дана;
- памучна одећа од два месеца до пет месеци;
- филтер од цигарете од две године до пет година;
- дрво од 10 до 15 година;
- конзерва од 100 до 500 година;
- стиропор од 400 до 500 година;
- пластичне кесе се разграђују од 400 до милион година;
- стаклена флаша – НИКАДА!

Смећко пита: Која је разлика између смећа и отпада? Шта треба урадити са отпадом?

Ученици обнављају стечено знање о рециклажи и уче Смећка шта убудуће да ради.

Ученици посматрају слике 5, 6 и 7 и усмено наводе начине на које се загађују водена станишта и које су последице по жива бића. (Слика 5, 6 и 7).

Понекад поред реке и неког другог воденог станишта можемо да видимо непријатне сцене.

Слика 5

Да ли ће наше окружење изгледати овако...

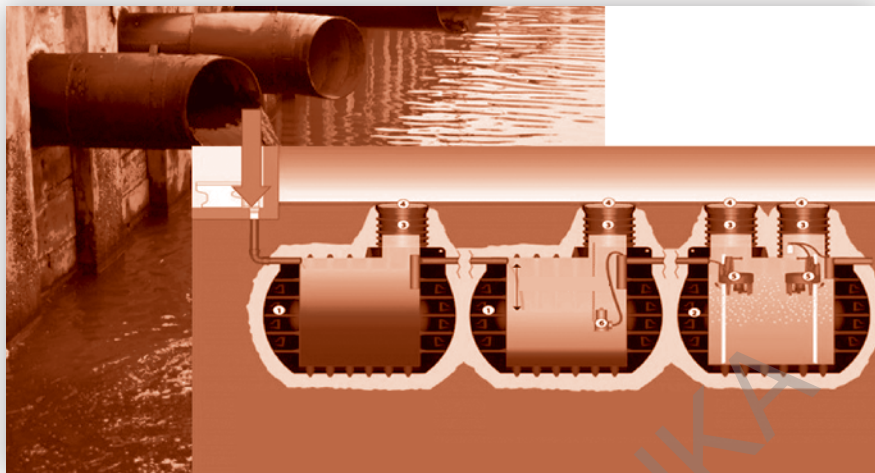
Слика 6

Или овако...

Слика 7

Закључују да је реалан разлог загађења природе људско незнање и немарност.

Слика 8

Коментаришу на које начине се могу заштитити водене животне заједнице од загађивања (Слика 8 - пречишћавање воде).

Наставник дели ученицима наставне листиће са текстом о изворима/врстама загађења вода и водених животних заједница (Прилог 1) и листић са временским периодима разградње одређених материјала (Прилог 2).

Загађење воде неповољно утиче на биљке и животиње које живе у воденим стаништима.

Главни загађивачи вода су отпадне материје и отпадне воде, док штету спречавају развој еколошке свести и системи за обраду отпадних вода.

Треба напоменути да многи пољопривредници користе разне врста пестицида (отрова) да би спречили раст корова. Приликом падавина ти отрови се спирају и доспевају до површинских и подземних вода где настављају да делују отровно.

Нечистоће у води доводе до смањења количина кисеоника у води који је потребан живим бићима (биљкама, рибама и др.), а сам недостатак кисеоника доводи до угинућа живих бића у води и таква вода постаје мртва.

Загађеност воде је у блиској вези са повећаним потребама становништва за водом. Од искоришћене чисте воде настаје прљава, отпадна вода, која је штетна уколико се претходно не пречисти. Доспевање отпадних вода у реку мења, на пример, особине воде (боју, мирис, укус, температуру, провидност и др.).

Прилог 1.

Прилог 2.

(Остварени образовни стандарди: 1ПД.2.1.6, 1ПД.2.1.5, 1ПД.2.1.1, 1ПД.1.2.3, 1ПД.1.2.2, 1ПД.2.2.3, 1ПД.2.2.4, 1ПД.3.1.1)

🕒 **Завршни део часа** (10 минута)

Степен усвојености градива проверава се кроз радионицу драматизације.

На столу су два шешира:

- шешир „ЕКОЛОШКОГ ЗНАЊА“ – окићен цвећем и зеленилом;
- шешир „ЕКОЛОШКОГ НЕЗНАЊА“ – окићен непотребним стварима, изгужваним новинама, пластичним предметима и сл.

Задатак ученика је да одаберу шешир и да сходно шеширу који су одабрали одглуме ситуацију на обали реке/језера.

Ученик са шеширом „еколошког знања“ мора објаснити ученику који је „еколошки неписмен“ како на природу/окружење утиче његово незнање.

Наравно, приликом игре ученици се подстичу да наводе и објашњавају еколошки пожељне поступке, тј. понашање..

Овим начином учења ученици на забаван начин усвајају друштвено и еколошки прихватљиво понашање и своје искуство могу лако пренети особама које су „еколошки неписмене“ у реалним животним ситуацијама.

(Остварени образовни стандарди: 1ПД.2.1.6, 1ПД.2.1.5, 1ПД.2.1.1, 1ПД.1.2.3, 1ПД.1.2.2, 1ПД.2.2.3, 1ПД.2.2.4, 1ПД.3.1.1)

ПРИПРЕМА ЗА ЧАС

РЕАЛИЗАТОР ЧАСА:	Лела Петровић
РАЗРЕД:	III
ПРЕДМЕТ:	Народна традиција
НАСТАВНА ТЕМА:	Стари занати
НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА:	Пекар
ТИП ЧАСА:	обрада
НАСТАВНЕ МЕТОДЕ:	дијалoшка, монолошка, илустрaтивно-демонстрaтивнa методa, текст-методa, истраживачкa, аналитичкo-синтетичкa, методa практичних радовa
ОБЛИЦИ РАДА:	фронтални, индивидуални, групни рад
НАСТАВНА СРЕДСТВА:	наставни листови са текстoвима и математичким задаткoм, мапa, сличице, хaмер, тесто зa моделирање, модлицe
АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА:	читање, писање, цртање, презентовање, закључивање, истраживање, моделирање
КОРЕЛАЦИЈА:	српски језик, ликовнa културa, математикa, грађанскo васпитање, музичкa културa

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ЧАСА

- Упознавање ученика са пекарским занатом, с начином мешења, печења и продаје хлеба у прошлости.
- Оспособљавање за самостално стицање знања користећи разне изворе сазнања.
- Развијање комуникацијских вештина и међусобне сарадње.
- Развијање критичког мишљења.
- Оспособљавање за повезивање нових знања са личним искуством, као и примену у новим ситуацијама.

Мотивација и новине у настави

Често у настави наилазимо на проблем да ученици уче лекције без разумевања, траже објашњења не покушавајући да самостално реше недоумицу, не повезују нове садржаје са личним искуством и с претходно стеченим знањем. Све наведено је мотивација да се чешће организују часови који ће оспособљавати ученике да самостално стичу знања са разумевањем, да разликују битне од небитних чиње-

ница, да истраживањем не само стичу нова знања већ и пронађу стил учења који њима највише одговара. Такође, циљ овог часа јесте оспособљавање ученика да јасно износе своја сазнања и да аргументовано бране своје мишљење, а све то кроз разноврсне активности и повезивањем више наставних предмета.

АКТИВНОСТИ

1. АКТИВНОСТ

Ученици слушају песму чија садржна говори о пекарству <https://youtu.be/jKiSDJ2CPj0> Након одслушане песме следи разговор о песми. Кроз разговор истичемо да песма говори о пекару и, на основу текста песме и личног искуства, ученици објашњавају поступак израде хлеба.

2. АКТИВНОСТ – У УЛОЗИ ИСТРАЖИВАЧА

На претходном часу ученици су добили истраживачки задатак да истражују о пекарском занату. Добили су препоруку да приликом истраживања користе садржаје са интернета (<http://networkedblogs.com/QAAHn>), да разговарају са бакама, да оду до оближње пекаре и информишу се како је некада изглала пекара и пекарски занат, или да пронађу још неки извор сазнања, а све у складу с њиховим могућностима. Такође су имали задатак уколико пронађу прибор који су користиле њихове баке за припрему хлеба да га донесу на час.

– Ученици извештавају о истраживачком раду, говоре које су изворе користили, шта им је било посебно интересантно, шта лако/тешко и зашто, показују материјал који су припремили за час и објашњавају чему служи.

3. АКТИВНОСТ – ИСТРАЖИВАЧИ НА ДЕЛУ

Током ове активности заступљен је рад у групи. Задатак ученика је да на хамеру представе пекарски занат, у корацима, од саме производње до излагања хлеба у излогу пекаре. Како би успешно реализовали задатак, потребно је да наставе са својим истраживачким радом. Током истраживачког рада користе свој уџбеник, материјал који су прикупили и одштампане слике о пекарству у прошлости.

Прилог 1

Slike.doc

Такође, добијају одштампане текстове који говоре о производњи хлеба у корацима. Текстове преписују на папириће који подсећају на листове старе књиге. Добијене слике и текстови треба да буду повезани јер ће их касније лепити на хамер. На хамеру исписују и непознате речи чије објашњење налазе у уџбенику. Договарају се о подели задужења у групи.

Прилог 2

Tekst.doc

– Ученици који су преписивали текстове прослеђују их својим друговима из разреда. Добијене текстове заједно лепе на одговарајуће место на хамеру.

ИЗВЕШТАВАЊЕ. Након представљања пекарства на хамеру, следи извештавање. Ученици објашњавају који су кораци производње у пекарству, који се алат користио, како су изгледале радње у којима су се некада продавали пекарски производи.

4. АКТИВНОСТ – МАТЕМАТИЧКИ ИЗАЗОВ

Формирамо две групе пребројавањем: парни бројеви су једна група, а непарни друга група. Групе добијају математички задатак. Решавањем математичког задатка помажу дечаку Ђорђу у решавању проблема. Група која прва тачно реши задатак има предност током наредне активности. Проглашавамо победника, а награда је тридесет секунди предности у следећем задатку.

5. АКТИВНОСТ – ИЗГУБЉЕНО БЛАГО

Током ове активности ученици имају прилику за започну игру проналажења блага. Кроз игру путују у давну прошлост, уче да читају мапу. Добијају мапу помоћу које ће наћи изгубљено благо (тесто). Пронађено благо (тесто) биће им потребно за следећи задатак.

МОДЕЛИРАЊЕ. Задатак ученика је да од пронађеног теста направе разна слова. Слова пеку у пећи у учионици. Завршена слова лепе на хамер који је продукт истраживачког рада и употпуњују целокупну слику о пекарству.

6. АКТИВНОСТ – НАША ПЕКАРА

Формирамо две групе насумичним извлачењем папирића на којима је слика пекаре у прошлости и савремене пекаре. Задатак група је да осмисле називе својих пекара, договоре се које производе ће њихова пекара производити, а најбитније је да се присете довољно аргумената зашто је њихова пекара боља (квалитет производа, изглед, цена...). Након тога следи излагање група и дебата о предностима савременог пекарства, односно пекарског заната у прошлости.

7. АКТИВНОСТ – ЕВАЛУАЦИЈА ЧАСА

На зидовима учионица су излепљени листићи који описују делове часа. Ученици прилазе до листића који описује активност која им се највише допала. Након тога пребројавамо ученике и закључујемо која активност је најинтересантнија деци. Након тога, ученици усмено коментаришу и образлажу свој избор.

ЦД **НАПОМЕНА:** прилози се налазе на ЦД-у.

Програмирање робота - BeeBot у свету геометријских облика

Од играчке до рачунара кроз проблемску наставу

Проблемска настава је сложена педагошка метода у којој ученици конструишу знања кроз сараднички рад на решавању конкретних проблема. Кроз проблемску наставу ученици стичу знања из наставног предмета, али и драгоцену искуство у решавању проблемских ситуација. Циљеви проблемске наставе су:

- развијање функционалних знања,
- јачање вештина за решавање проблема,
- подстицање саморегулације у учењу,
- развијање компетенција за сараднички рад и
- подстицање унутрашње мотивације ученика.

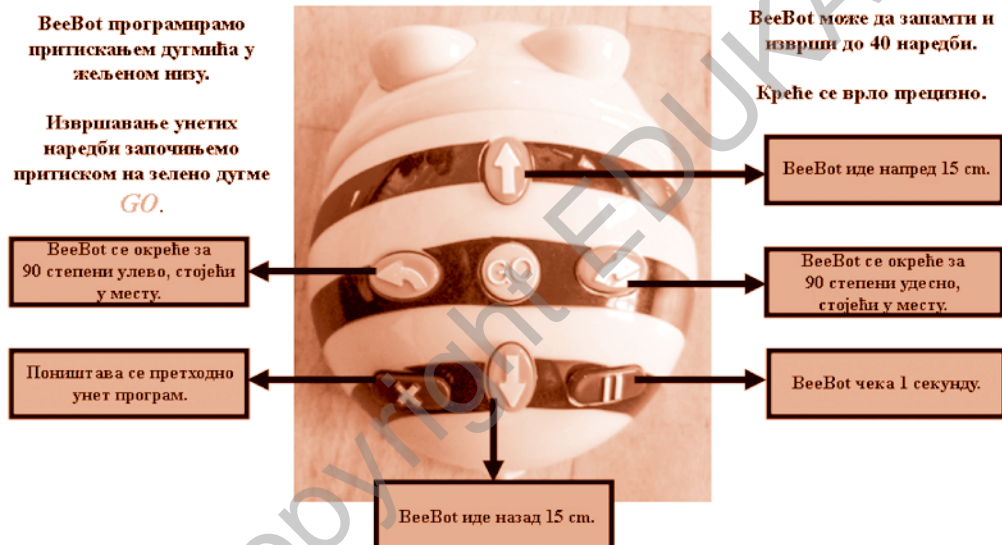
Проблемска настава је вид активног учења. Ученицима се представи проблемска ситуација за коју треба да пронађу решење регрутујући претходна знања и радећи сараднички, у групама. У оквиру својих група, ученици долазе до прве верзије решења, коју затим коригују више пута, сходно сопственим закључцима и повратним информацијама коју добијају од вршњака и/или наставника. У реализацији проблемске наставе, наставник је више ментор него традиционални наставник. Он не сме да нуди готова решења, већ треба да подстиче ученике на размишљање и изналажење сопствених. Нарочито је важно да наставник убеди ученике да су грешке дозвољене, чак и пожељне, јер воде развијању логичког мишљења и јачају самопоуздање.

Проблемски приступ настави предмета „Од играчке до рачунара” омогућава ученицима да не буду само корисници технологије, већ њени будући креатори. Да би постали креатори, потребно је да разумеју основне информатичке принципе, да информатички мисле. На представљеном двочасу ученици се упознају са важним информатичким појмовима ПСЕУДОКОД* и АЛГОРИТАМ** и одмах их примењују у циљу програмирања једноставног робота BeeBot-а. Решавајући проблемске задатке ученици регрутују раније стечена знања из математике. Тестирајући решења, ученици сагледавају значај уочавања грешака и кориговања решења проблемских задатака.

BeeBot је робот кога је изузетно лако програмирати (Слика 1). Ако наставник нема робота, часови се могу реализовати употребом било које играчке и симулацијом рада робота.

Слика 1: Команде BeeBot-а

ОД ИГРАЧКЕ ДО РАЧУНАРА	
Аутор	Катарина Алексић, наставница информатике
Разред	Трећи
Трајање	Два школска часа (двочас)
Наставна тема	Креирамо, стварамо
Наст. јединица	Програмирање робота - BeeBot у свету геометријских облика

* Алгоритам је опис поступка решавања проблема – приказ, често графички, коначног низа корака који доводе до решења једног или неке класе проблема.

** Алгоритам је опис поступка решавања проблема – приказ, често графички, коначног низа корака који доводе до решења једног или неке класе проблема.

Општи циљ	Упознавање ученика са појмовима псеудокод и алгоритам и развијање способности за решавање задатака програмирањем робота.
Специфични циљеви	<p>Образовни</p> <ul style="list-style-type: none"> – Регрутовање раније стечених знања о начину рада BeeBot-а. – Упознавање ученика са појмовима псеудокод и алгоритам. – Постављање ученика у ситуацију решавања конкретне проблема – нпр: <i>Постави BeeBot-а на жути круи и иди до зеленеи ироуила.</i> (НАПОМЕНА: Задаци су диференцирани на основу броја и сложености захтева које садрже. Сви ученици крећу од задатка основног нивоа и напредују у свом ритму.) – Освешћивање да је алгоритам својеврстан рецепт за решавање конкретне проблема који може да примени било ко, а не само његов аутор, кроз тестирање ваљаности алгоритма и програма који су креирали други ученици. – Уочавање евентуалних грешака и корекција алгоритма/ решења. – Подстицање мисаоних процеса (анализа проблема, регрутовање постојећих знања, закључивање, дефинисање решења, тестирање решења, кориговање решења). – Конструкција функционалних знања. <p>Васпитни</p> <ul style="list-style-type: none"> – Јачање самопоуздања ученика у сфери решавања проблемских ситуација – Развијање способности за тимски рад – Активно учење у конструкцији знања – Афирмација напора уложеног у корекцију решења – уочавање и исправљање грешке једнако је важно колико и тачно решење
Тип часа	Обрада новог градива
Облик рада	<ul style="list-style-type: none"> – фронтални – рад у паровима
Методе рада	<ul style="list-style-type: none"> – проблемска настава – дијалогска метода (хеуристички разговор) – метода практичног извођења – вршњачко учење
Наст. средства	Робот BeeBot, табла димензије 60x60 cm подељена на 16 поља димензија 15x15 cm са уцртаним геометријским облицима различитих боја и величина (квадрати, правоугаоници, кругови и троуглови).

Место извођења	Информатички кабинет или учионица	
Корелација	Рад на часу је у корелацији са наставом математике	
Компетенције	Дигитална компетенција, Решавање проблема, Комуникација	
ТОК ЧАСА		
Активност 1 Оквирно трајање 10 мин.	Како ради BeeBot? – кратко подсећање на начин функционисања робота (команде)	
	<u>Активности наставника</u> Најављује тему часа и подстиче ученике да демонстрирају како ради робот BeeBot;	<u>Активности ученика</u> Демонстрирају рад BeeBot-а;
Активност 2 Оквирно трајање 10 мин.	Упознавање ученика са појмовима псеудокод и алгоритам	
	<u>Активности наставника</u> Уводи појмове псеудокод и алгоритам; Разговара са ученицима о потреби писања алгоритма; Наглашава да је алгоритам и својеврсно упутство другим програмерима како да реше проблем;	<u>Активности ученика</u> Активно учествују у дискусији о појмовима псеудокод и алгоритам;
Активност 3 Оквирно трајање 65 мин.	Представање проблемске ситуације: <i>нпр. Имајући у виду како ради робот BeeBot, програмирајте га тако да испуни задатку који вам је додељен. Најбољи алгоритам.</i> Решавање проблемске ситуације и писање алгоритма. Тестирање решења и провера ваљаности алгоритма. Корекција решења (по потреби) или прелазак на задатак вишег нивоа.	
	<u>Активности наставника</u> Дели ученике у парове; Дели задатке-проблемске ситуације које треба да реше; Појашњава задатак: – <i>најбољи алгоритам</i> – <i>одредите упућујући BeeBot-а</i> – <i>најбољи алгоритам</i> ;	<u>Активности ученика</u> Прате инструкције и излагање наставника; Постављају питања; Активно раде на решавању проблема у оквиру свог тима; Пишу одговарајући алгоритам;

	<p>Усмерава парове да размене креиране алгоритме и тестирају решења својих другова;</p> <p>Заједно са ученицима тестира решења;</p> <p>Провоцира закључивање о недостацима предложених решења;</p> <p>Подстиче ученике да коригују алгоритам;</p> <p>Усмерава ученике;</p> <p>Одговара на питања;</p> <p>Пружа повратну информацију.</p>	<p>Размењују креирани алгоритам са паром који одреди наставник;</p> <p>Заједно са наставником тестирају додељено решење;</p> <p>Закључују о недостацима предложених решења;</p> <p>Коригују алгоритме;</p> <p>Тестирају кориговано решење;</p> <p>Прелазе на нови задатак;</p> <p>Постављају питања, траже и/или пружају помоћ.</p>
<p>Активност 5 Оквирно трајање 5 мин.</p>	<p>Анкета: Шта је била најважнија ствар коју си данас научио/ла? Шта ти је остало нејасно?*</p>	
	<p><u>Активности наставника</u> Дели ученицима анкету са два питања и моли их да на њих одговоре; Одговара на питања ученика; Појашњава задатак;</p>	<p><u>Активности ученика</u> Разјашњавају недоумице; Попуњавају анкету;</p>

Примери проблемских задатака:

Основни ниво
<p>Поставите БиБота на жути троугао и идите до зеленог троугла. Поставите робота на плави квадрат и идите до црвеног круга. Поставите БиБота на црвени квадрат и идите до плавог круга.</p>
Средњи ниво
<p>Поставите робота на зелени правоугаоник и посетите све остале правоугаонике. Поставите БиБота на плави квадрат и посетите све остале квадрате. Поставите БиБота на црвени круг и посетите све остале кругове.</p>
Напредни ниво
<p>Поставите робота на црвени квадрат и посетите све мале квадрате, тако да не пређете преко плавих облика. Поставите робота на жути круг и идите до плавог троугла тако да не пређете преко црвених облика. Поставите робота на мали жути квадрат и посетите други мали квадрат и два мала круга, али тако да не пређете преко било ког плавог облика</p>

* Прво питање поставља ученике у ситуацију да мисле и брзо донесу суд о главним тачкама часа. Друго питање их охрабрује да се преиспитају и освесте шта нису заиста разумели. Анализирајући одговоре, наставник добија слику о протеклом часу и мерама које треба да предузме на следећим часовима.

© Copyright EDUKA

ЧЕТВРТИ РАЗРЕД

© Copyright EDUKA

© Copyright EDUKA

Придеви и врсте придева

СЦЕНАРИО ЗА ЧАС СРПСКОГ ЈЕЗИКА
(учење путем игре)

Наставна јединица: Придеви и врсте придева

Тип часа: понављање

Трајање: 45 минута

Аутор и реализатор: Миомир Дејановић, уз помоћ ученика четвртог разреда

Школа: ОШ „Светозар Марковић”, Врање

Циљеви часа: Понављање и продубљивање досад наученог о речима које ближе одређују именице (по особинама, припадању или казују од чега је нешто); одређивање врсте придева (описни, присвојни, градивни); развијање способности запажања и самосталног закључивања; стварање и одржавање подстицајне атмосфере на часу.

Наставне методе: дијалогска, илустративно-демонстративна, метода писаних радова, игра

Облици наставног рада: фронтални, индивидуални, рад у пару

Наставна средства/дидактички материјал: листићи са придевима, три мале кутије и једна велика кутија, апликације (текстови и цртежи), наставни листићи, графофолија (видео-дим), коверат, стрип

Корелација: у оквиру самог предмета – врсте речи, богаћење фонда речи

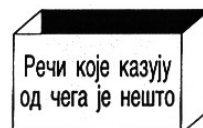
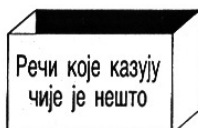
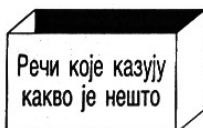
Стандарди постигнућа ученика: 1.4.1, 2.4.1, 2.4.2.

ТОК ЧАСА

УВОДНИ ДЕО ЧАСА: Препознавање речи које казују какво је нешто, чије је нешто, од чега је нешто и подсећање на њихов назив – придеви.

Игра помоћу речи

– Децо, свако од вас ће добити по листић, а на сваком листићу је по једна реч. Помоћу тих речи ћемо извести „игру”. Који су циљеви те „игре”, објаснићу вам после поделе листића. (Док један од ученика дели листиће, на сто стављам три кутије са натписима – на првој кутији пише „речи које казују какво је нешто”, на другој „речи које казују чије је нешто”, а на трећој „речи које казују од чега је нешто”):

Први циљ игре: Одабери одговарајућу кутију.

– Једно по једно ћете излазити, стати поред кутија, гласно прочитати реч коју имате на листићу, а онда ту реч убацили у једну од кутија. Притом ће свако да објасни зашто се определио баш за ту кутију. (На пример, ако ученик реч **плаво** убаци у прву кутију, треба да каже да реч **плаво** казује какво је нешто. У случају да неко погрешно, исправљамо га уз краће образложење.)

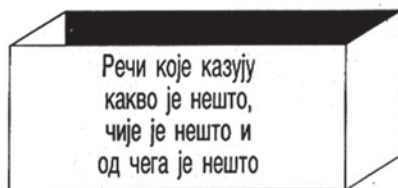

Други циљ игре: Здружи речи и сети се њиховог заједничког назива.

– У прву кутију сте убацили речи које казују какво је нешто, у другу речи које казују чије је нешто, а у трећу речи које казују од чега је нешто. Хајде да ове речи здружимо тако што ћемо их из ове три мале кутије пребацити у једну велику. (Ово обавља неко од ученика):

– Шта сада имамо у великој кутији? (Пошто ученици закључе да се у великој кутији сада налазе и речи које казују какво је нешто, и речи које казују чије је нешто и речи које казују од чега је нешто, на велику кутију стављам натпис „речи које казују какво је нешто, чије је нешто и од чега је нешто“):

– Како једним именом називамо речи које казују (означавају) какво је нешто, чије је нешто и од чега је нешто? (Ученици се сете да су то ПРИДЕВИ, па на велику кутију преко натписа „речи које казују какво је нешто, чије је нешто и од чега је нешто“ стављам нови натпис – ПРИДЕВИ):

ИСТИЦАЊЕ ЦИЉА ЧАСА:

– Ученици уз помоћ учитеља уочавају о чему ће се говорити на часу односно откривају циљ часа. (У горњем делу паноа откривам натпис – наслов: ПРИДЕВИ И ВРСТЕ ПРИДЕВА.)

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА: Везивање придева за именицу. Одређивање врсте придева.

(Испред табле стоји девојчица и држи натпис ИМЕНИЦА. Долази дечак који носи натпис ПРИДЕВ и стаје поред девојчице.)

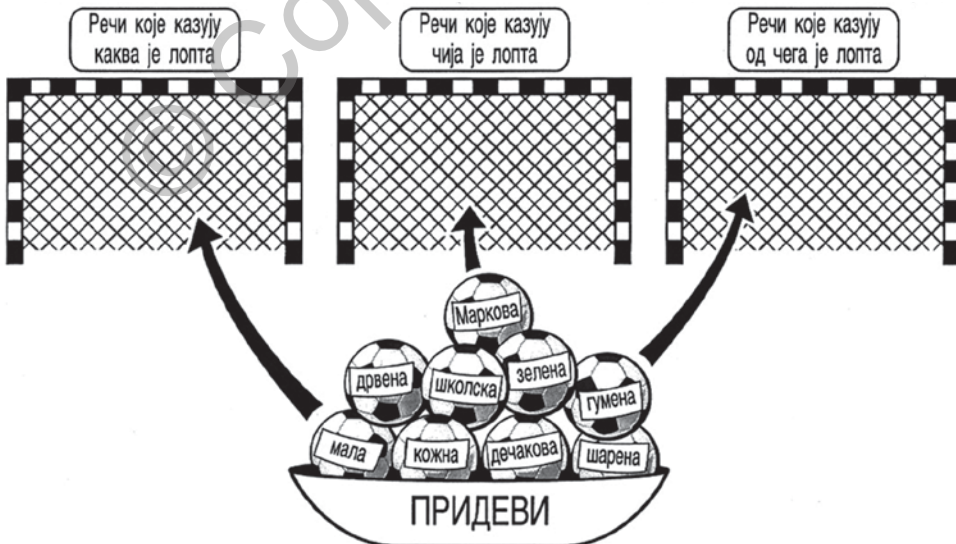

– Коју врсту речи придеви ближе одређују? (Ученици одговарају: „Придеви ближе одређују именице“.)

(Затим преко натписа ИМЕНИЦА стављамо натпис ЛОПТА, а преко натписа ПРИДЕВ стављамо, један за другим, различите придеве – на пример: МАРКОВА, КОЖНА, МАЛА..., тако да ученици уоче да се за именицу ЛОПТА могу везати бројни придеви који је ближе одређују):

– Видели смо да уз именицу ЛОПТА могу да стоје разни придеви. Кроз нову „игру“ ћемо одређивати врсту тих придева. (За „игру“ сам припремио овакав пано):

*Објашњење „игре”: Ученици, једно по једно, из „корпе” узимају придеве који су исписани на „лоптама” и „убацују” их у одговарајуће „голове”. Када тако распореде све придеве, питам их како називамо придеве који казују каква је лопта, како придеве који казују чија је лопта, а како оне који казују од чега је лопта, и ученици закључују да се придеви који казују **какво је нешто** називају ОПИСНИ ПРИДЕВИ (испод првог „гола” стављамо натпис ОПИСНИ ПРИДЕВИ), придеви који казују **чије је нешто** називају се ПРИСВОЈНИ ПРИДЕВИ (испод другог „гола” стављамо натпис ПРИСВОЈНИ ПРИДЕВИ), а придеви који означавају **од чега је нешто** јесу ГРАДИВНИ ПРИДЕВИ (испод трећег „гола” стављамо натпис ГРАДИВНИ ПРИДЕВИ).

По завршетку „игре”, пано изгледа овако:

– Сада ћемо проверити шта сте упамтили о ПРИДЕВИМА И ВРСТАМА ПРИДЕВА. (Следи самостални рад ученика на наставним листићима):

ПРИДЕВИ И ВРСТЕ ПРИДЕВА

Задатак У датом тексту подвуци придеве, а онда их распореди по врстама:

Весела деца шетају градским парком. Уморни људи су заузели дрвене клупе.
 Дуноу је хладан ветар. Миланова вунена капа паде на бетонску стазу.
 Ситна киша сипи и у школском дворишту.

Описни придеви: _____

Присвојни придеви: _____

Градивни придеви: _____

Име и презиме ученика: _____

– Свој листић предај другу/другарици до себе. (Рад у пару – провера тачности урађеног на основу пројекције са графофолије или видео-бима. На графофолији

(видео-биму) су подвучени сви придеви и правилно су распоређени по врстама, па то ученици упоређују са оним што је њихов друг/њихова другарица урадио/урадила на свом листићу. Затим, пре него што уследи дискусија о урађеном и указивање на евентуалне пропусте, свако добија свој листић како би имао увид у грешке.)

Напомена: Неко од ученика сада гласно чита текст са графофолије (или наставног листића), али **без придева**. Сви увиђамо да је текст знатно **осиромашен!**

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА: Резимирање стечених знања о ПРИДЕВИМА. Евалуација часа.

(Сваки ученик „прима писмо”, односно добија коверат са стрипом који сам за ову прилику нацртао. Онај који има коверат са натписом „ШТА СУ ПРИДЕВИ И КОЈЕ СМО ПРИДЕВЕ ДОСАД УПОЗНАЛИ?” излази, чита ово питање и одговара. Тачност одговора проверава тако што отвара коверат, унутра налази стрип и гласно га чита. Остали ученици прате читање – отварају своја „писма” и свако гледа свој стрип.)

(Ученици процењују, усмено коментаришу и образлажу: ниво разумевања у процесу учења; занимљивост учења; прецизност у раду; сарадњу са паром из клупе.)

– Децо, сачувајте овај стрип. Он ће вам бити подсетник о ПРИДЕВИМА И ВРСТАМА ПРИДЕВА.

ДОМАЋИ ЗАДАТАК:

– У вези са ПРИДЕВИМА И ВРСТАМА ПРИДЕВА јесте и ваш домаћи задатак – *Задавна играмашка*, страна 24. и 26. Сутра ћемо проверити тачност урађеног.

ЦД **НАПОМЕНА:** прилог се налази на ЦД-у.

Глаголске одредбе

Наст. јединица:	Глаголске одредбе			
Тип часа:	обрада			
Циљеви часа: ❖ образовни: ❖ васпитни: ❖ функционални:	<ul style="list-style-type: none"> • Научити шта су то глаголске одредбе, које врсте глаголских одредби постоје, на која питања се добијају и разликовати глаголску одредбу од атрибута. • Развијати код ученика љубав према српском језику. • Неговање логичког мишљења и закључивања по аналогји (<i>ученици на основу обраде нпр. глаголске одредбе за време аналојно закључују о осталим врстама глаголских одредби, наводе дефиницију, питање, пример</i>). 			
Наст. методе:	монолошка (објашњавање), дијалoшка (усмерени разговор), текст метода, илустративно-демонстративна, метода писањих радова			
Облици рада:	фронтални, рад у пару, индивидуални			
Наст. сред.:	видео-бим (асоцијација, ппт презентација), наставни листић,			
Стандарди:	1.СЈ.1.4.1. 1СЈ.2.4.1. 1СЈ.2.4.2. 1СЈ.3.4.3.			
Датум:				
Уводни део:	Ученици усмено решавају асоцијацију.			
		А	Б	В
1.	сат	боравиште	Како?	
2.	кишовито	седење	једноставно	
3.	... је новац	насеље	ужурбано	
4.	брзо пролази	Иди на...	лагано	
р.к.	ВРЕМЕ	МЕСТО	НАЧИН	
К.	ГЛАГОЛСКЕ ОДРЕДБЕ			

Главни део:

Ученици уз помоћ наставника уочавају о чему ће се говорити на часу и откривају циљ часа.

Наставник представља примере и подстиче ученике да уоче речи које означавају време, место и начин вршења радње.

❖ Примери:

- ▶ Синоћ сам посматрао звезду Северњачу. (време)
 - ▶ Рођена сам у Ђуприји. (место)
 - ▶ Љубазно се поздравио са мном. (начин)
- ▶ Глаголске одредбе су глаголски додаци којима се ближе одређује глаголска радња по месту, времену и начину.

ВРСТЕ ГЛАГОЛСКИХ ОДРЕДБИ

ГЛАГОЛСКА ОДРЕДБА ЗА
НАЧИН

ГЛАГОЛСКА ОДРЕДБА ЗА
ВРЕМЕ

ГЛАГОЛСКА ОДРЕДБА ЗА
МЕСТО

Наставник представља следеће примере и подстиче ученике да самостално уоче и одреде речи које показују начин вршења радње.

❖ Примери:

- ▶ Дечак вредно пише задатак.
 - ▶ Дечак брзо пише задатак.
 - ▶ Дечак упорно пише домаћи задатак.
- ▶ Глаголска одредба за начин јесте глаголска одредба која показује начин вршења радње.
- ▶ Добија се на питање **КАКО**.
- ▶ Глаголске одредбе за начин су нпр.: *брзо, добро, тихо, весело, ујорно, дуго...* Подстиче ученике да усмено наведу још неколико примера.

Наставник представља нове примере и подстиче ученике да самостално уоче и одреде речи које показују време вршења радње.

❖ **Примери:**

- ▶ Увече дечак пише задатак.
- ▶ Дечак на време пише задатак.
- ▶ Дечак пише задатак после школе.
- ▶ **Глаголска одредба за време јесте глаголска одредба која показује време вршења радње.**
- ▶ Добија се на питање **КАДА**.
- ▶ Прилошке одредбе за време су нпр.: *увече, ујутру, данас, јуче, после школе, у рану зору, јесенас, лејос...* Подстиче ученике да усмено наведу још неколико примера.

Наставник представља примере и подстиче ученике да самостално уоче и одреде речи које показују место вршења радње.

❖ **Примери:**

- ▶ Дечак у соби пише задатак.
- ▶ Дечак пише задатак за радним столом.
- ▶ Дечак у дворишту пише задатак.
- ▶ **Глаголска одредба за место јесте глаголска одредба која показује место вршења радње.**
- ▶ Добија се на питање **ГДЕ**.
- ▶ Прилошке одредбе за место су нпр.: *горе, доле, лево, десно, у соби, у шуми...* Подстиче ученике да смисле и усмено наведу још неколико примера.
- ▶ **Морамо да правимо разлику између глаголске одредбе и атрибута: глаголска одредба допуњује глагол, а атрибут именицу.**

Ученици на овом примеру самостално уочавају и одређују речи које представљају начин вршења радње и атрибут.

- ▶ Родитељи су брзо стигли брзо дете.
брзо (*стийили*) – глаголска одредба за начин
брзо (*геџе*) – атрибут

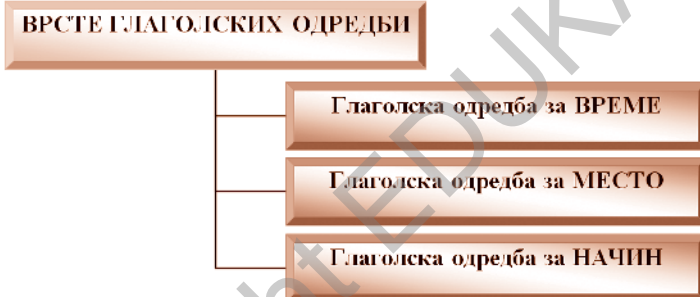
Завршни део:

1. Подвуци глаголску одредбу у реченици:
 - а) Зими волим да се санкам.
 - б) Мој брат лепо црта.
 - в) Вечерас ћу гледати добар филм.
 - г) Када дође пролеће, у шуми берем љубичице.

2. Подвуци глаголске одредбе и одреди им врсту:
- а) Милица тихо прича јер јој брат спава. _____
- б) Данас сам радила тест из математике. _____
- в) У дворишту гласно лаје пас Жућа. _____ , _____
3. Једном цртом подвуци глаголску одредбу, а атрибут заокружи:
- а) Вредно дете вредно учи.
- б) Криво стабло криво расте.
- в) Пажљив дечак пажљиво пише.

РЕШЕЊА

1. Попуни поделу глаголских одредби:

2. Подвуци глаголску одредбу у реченици:
- а) Зими волим да се санкам.
- б) Мој брат лепо црта.
- в) Вечерас ћу гледати добар филм.
- г) Када дође пролеће, у шуми берем љубичице.
3. Подвуци глаголске одредбе и одреди им врсту:
- а) Милица тихо прича јер јој брат спава. **гл. одредба за начин**
- б) Данас сам радила тест из математике. **гл. одредба за време**
- в) У дворишту гласно лаје пас Жућа. **гл. одредба за место, гл. одредба за начин**
4. Једном цртом подвуци глаголску одредбу, а атрибут заокружи:
- а) Вредно дете вредно учи.
- б) Криво стабло криво расте.
- в) Пажљив дечак пажљиво пише.

Евалуација часа: ученици процењују, усмено коментаришу и образлажу: ниво разумевања у процесу учења; занимљивост учења; прецизност у раду; сопствено залагање на часу.

НАПОМЕНА: прилог се налази на ЦД-у.

Употреба заменице *Ви* из почаст

Учитељ:	Јелена Ивановић
Назив школе:	Основна школа „Горачићи”, Горачићи
Наставни предмет:	Српски језик
Разред:	четврти
Наставна јединица:	Употреба заменице <i>Ви</i> из почаст
Тип часа:	обрада

Циљ часа:

Образовни: Усвајање употребе личне заменице *Ви* из почаст.

Васпитни: Развијање позитивног односа према раду. Развијање сарадничких односа у групи. Даље подстицање учтивог понашања.

Функционални: Оспособљавање ученика за решавање проблемске ситуације.

Оспособљавање ученика да користе личну заменицу *Ви* у писању и у комуникацији са старијим особама. Развијање логичког мишљења и закључивања.

Наставне методе: дијалoшка, монолошка, текст метода, писаних радова, кооперативна

Облици рада: фронтални, индивидуални, групни рад

Наставна средства: наставни листићи, корпа, мултимедијална презентација, ознаке за групе, ЦД плејер, ЦД

Техничка помагала: лаптоп, пројектор и пројектно платно

Корелација: грађанско васпитање: учтиво понашање

Образовни стандарди: 1СЈ.1.4.2. 1СЈ.2.3.5 1СЈ.2.4.2. 1СЈ.2.4.3. 1СЈ.3.4.1.

🕒 Уводни део часа

На почетку часа ученици решавају ребус, где је коначно решење *заменице*, а потом разговарам са ученицима.

”

””

Н: Хајде да се подсетимо шта су заменице.

У: Заменице су речи којима се замењују имена лица према њиховом учешћу у говору.

Н: У ком броју могу бити заменице?

У: Могу бити у једнини и множини.

Н: Које су личне заменице у једнини, а које у множини?

У: ЈА, ТИ, ОН (ОНА, ОНО) у једнини; МИ, ВИ, ОНИ (ОНЕ, ОНА) у множини.

Н: Имају ли личне заменице род?

У: Има само треће лице једнине и треће лице множине.

Н: Коју службу обично врше личне заменице?

У: Врше субјекатску службу.

Н: Хајде да наведемо једну реченицу у којој ће заменица вршити службу субјекта.

У: Он иде у шетњу.

Ученицима приказујем слајд на коме се дечак обраћа другарици и једној госпођи. На основу његовог обраћања треба да закључе како се дечак обраћа другарици Весни, а како госпођи Весни.

У: Другарици се обратио личном заменицом ТИ, а госпођи Весни са ВИ.

Н: Зашто се дечак личном заменицом ВИ обратио овој госпођи?

У: Зато што је она старија од њега и из поштовања према њој обратио јој се са ВИ.

Н: На овом часу научићемо коме се све обраћамо са ВИ и како правилно употребљавамо, односно пишемо, личну заменицу ВИ из почасти, тј. поштовања.

Приказујем наслов на следећем слајду, а ученици записују у своје свеске: *Упоштреда личне заменице Ви из њочасџи.*

⌚ Главни део часа

Ученицима приказујем слајд са писмом које је једна девојчица написала својој учитељици.

Н: Пред собом имате писмо које је једна девојчица која се зове Ана написала својој учитељици. Ана је завршила четврти разред, сада је пети, али у другој школи, и чим је почела школска година, она се писмом јавила својој учитељици. Па да послушамо шта је она то написала.

Драга учитељице,

Јуче сам провела први дан у новој школи. Кад је звонило за први час, помислила сам да ћете се **Ви** појавити на вратима учионице. Али, уместо **Вас**, ушао је мој нови разредни старешина. Он нам предаје историју. Упознала сам и остале наставнике. Жао ми је што и **Ви** нисте са нама у овој школи. Сећам се како сте нас саветовали да добро учимо у петом разреду. Послушаћу **Вас**. Писаћу **Вам** кад добијем прве оцене.

Поздравља **Вас**

Ана Петровић

Н: Чули смо шта је Ана написала. Којом заменицом се Ана обраћа својој учитељици?

У: Личном заменицом **ВИ**.

Н: Којим почетним словом је писала облике те заменице?

У: Писала је великим почетним словом.

Н: Коме се обраћамо са **ВИ**, а коме са **ТИ**?

У: Са **ВИ** се обраћамо учитељу, директору, старијим особама, непознатим особама..., а са **ТИ** се обраћамо другарима, брату, сестри, родитељима...

Н: Неком саговорнику се можемо обратити личном заменицом за друго лице јединине (**ТИ**), а када желимо да јој укажемо посебно поштовање и почасти, користимо личну заменицу за друго лице множине (**ВИ**). Тада се ова заменица пише великим почетним словом (**Ви**, **Вас**, **Вам**, **Вама**).

Н: Да ли знате како се каже када се неком обраћамо заменицом **Ви**?

У: Каже се да му персирамо.

Ученици овај закључак записују у свеске.

КАДА НЕКОЈ ОСОБИ ЖЕЛИМО ДА УКАЖЕМО ПОСЕБНО ПОШТОВАЊЕ И ПОЧАСТ, КОРИСТИМО ЛИЧНУ ЗАМЕНИЦУ ЗА ДРУГО ЛИЦЕ МНОЖИНЕ (Ви).

ТАДА СЕ ОВА ЗАМЕНИЦА ПИШЕ ВЕЛИКИМ ПОЧЕТНИМ СЛОВОМ (Ви, Вас, Вама, Вам).

Ученицима приказујем следећи слајд где у табелу треба да упишу знак ✓ како би обраћање било правилно.

Стави у табелу ✓ тако да обраћање буде правилно.

САГОВОРНИЦИ	ти	ви	Ви
Купац и продавац			✓
Дечаци и девојчице из истог одељења		✓	
Ученик се обраћа наставнику			✓
Пацијент и лекар			✓
Дечак од 8 година и дечак од 10 година	✓		
Дечак се обраћа непознатој особи			✓

Након тога приказујем следећи слајд где у датом тексту треба да исправе грешке у писању личне заменице Ви из почастии, а потом слајд где одређени текст треба да допуне одговарајућим обликом личне заменице Ви .

У датом тексту исправи грешке у писању личне заменице Ви из почастии.

Драга учитељице,

Ускоро се растајем са вама.
Трудићу се да вас не разочарам
и да вам својим учењем и успесима
осветлам образ.
Хвала вам на знању и лепом васпитању.

ваша ученица
Ема Костић

Допуни следећи текст одговарајућим обликом личне заменице Ви из почастии.

Поштовани докторе,

Молим _____ да ме примите на преглед.
Чекао сам да почнете да радите.
Ја _____ одајем велико признање и имам
поверење у _____ лечење.

Поздравља _____ Марко Милекић

Након усмених задатака, следи задатак где ученици у својим свескама треба да напишу две реченице користећи различите облике личне заменице Ви из почастии.

Ученике делим у четири групе. Групе формирам тако што сваки ученик извлачи по један папирић на коме ће бити исписана по једна лична заменица. Они ученици који извуку личну заменицу у првом лицу једнине, представљаће прву групу; треће лице једнине другу групу; друго лице множине трећу групу и треће лице множине четврту групу. Свака група ће изабрати свог представника, који ће на крају часа презентовати рад групе. Подсећам ученике да сарађују у оквиру групе и да питају учитеља ако буде било каквих нејасноћа у раду. Свака група добија радне задатке.

Задаци за групни рад:

I група: Треба да разговараш са нашим познатим дечјим писцем или песником. Како ћеш му се обратити и која ћеш му питања поставити?

(Нека од могућих питања су:

- Да ли сте Ви као мали маштали о томе да постанете песник?
- Када излази Ваша следећа збирка песама?
- Која Вам је збирка песама најдража?
- Да ли Вас често питају због чега сте се одлучили да пишете за децу?)

II група: Замислите да треба да одете у позориште са друговима из одељења. Напишите писмо својој учитељици и позовите је да иде са вама.

(Једно од могућих решења:

Драга учитељице,
Хоћете ли Ви сутра са нама у позориште?
Ми Вас позивамо да пођете са нама. Надам се да ће
Вам се свидети позоришна представа. У Вама, учитељице,
видимо велику подршку.)

III група: Налазите се на рођендану код најбољег друга (другарице). Лепо је време, играли сте фудбал у дворишту и неко је разбио прозор. Слављеников отац је посумњао да си то ти урадио. Обрати му се и испричај шта се десило.

(Једно од могућих решења:

Чика Милане, Ви знате да то нисам намерно урадио.

Играли смо се и лопта је случајно одлетела.

Молим Вас да ми опростите, а ја ћу се трудити да следећи пут будем пажљивији.)

IV група: Замислите да сте лекар и напишите дијалог који ћете водити са пацијентом.

(Једно од могућих решења:

- Шта Вас боли?
- Како Вам могу помоћи?
- Да ли Вам је било боље после прве терапије?
- Да ли Ви редовно пијете лекове?)

Након рада у групама следи извештавање. Представници група читају написано. Следи усмена размена коментара.

🕒 Завршни део часа

Градиво са ученицима понављам у виду квиза (скривалице). Ученици су по редовима подељени у две групе. Иза сваког поља крије се по једно питање везано за личну заменицу ВИ. Када отворе сва поља, добиће скривену реченицу којом се ученици похваљују за рад на овом часу. Објашњавам ученицима да сакривена поља отварамо редом. Прво одговара прва група; уколико не знају одговор, друга група може преузети питање.

СКРИВАЛИЦА

Када се лична заменица ВИ
пише великим словом?

НАЗАД

Евалуација часа:

Ученици процењују, усмено коментаришу и образлажу: ниво разумевања у процесу учења; занимљивост учења; ниво сарадње и сопственог залагања у групном раду.

Ученици наводе и евентуалне проблеме који су се дешавали у оквиру група и начине на које су их решавали.

Домаћи задатак: Напишите пет реченица у којима ћете употребити личну заменицу ВИ из поштовања.

НАПОМЕНА: прилог се налази на ЦД-у.

Градивни придеви

ПРИПРЕМА ЗА УГЛЕДНИ ЧАС

Учитељица:	Софија Ристовић
Школа:	ОШ „Иво Андрић”, Ниш
Разред:	четврти
Наставни предмет:	Српски језик
Наставна тема:	Граматика
Наставна јединица:	Градивни придеви
Тип часа:	обрада
Циљеви и задаци часа:	Усвојити појам градивних придева и применити знање у новим ситуацијама.
Наставне методе:	дијалoшка, илустрaтивно-демонстрaтивна, метода разговора, метода писаних радова
Облици рада:	фронтални, индивидуални, у пару
Наставна средства:	хамери – плакати, наставни листићи (1 и 2), уџбеник
Стандарди постигнућа:	1CJ.1.4.1., 1CJ.1.4.2., 1CJ.2.4.1., 1CJ.2.4.2.

ТОК ЧАСА

Уводни део: Обнављање о врстама именица и придева.

Главни део: Обрада садржаја о градивним придевима.

Завршни део: Провера усвојености знања о градивним придевима помоћу наставног листића.

🕒 УВОДНИ ДЕО

Ученици усмено, фронтално, одговарају на питања наставника:

Шта су именице? (Именице су речи које означавају имена бића, предмета и појава.) Које врсте именица познајемо? (Именице могу бити властите, заједничке, збирне, градивне.) Шта су градивне именице? (Градивне именице су речи које означавају и најмању и највећу количину неке материје.) Наведите неки пример за градивне именице. (Вода, шећер, песак, памук, дрво...) Шта су придеви? (Придеви су речи које ближе одређују именицу. Придеви казују какво је нешто/какав је неко, чије је нешто/чији је неко, од чега је нешто.)

Показујем плакат о придевима са изостављеним градивним придевима.

ПРИДЕВИ–ОПИСНИ–ПРИСВОЈНИ– _____

🕒 ГЛАВНИ ДЕО

Истицање циља часа:

Данас учимо о још једној врсти придева – градивним придевима. (Записујем наслов на табли.)

На хамеру приказујем песму „Врата” у којој су речи у трећој строфи написане црвеном бојом због истицања садржаја који се обрађује на часу. Постављам питања, а ученици усмено одговарају:

Каква врата могу бити? (Бела, плава, зелена, висока, тешка, малена.)

Чија врата могу бити? (Кућна, дворишна, градска, школска, сеоска, царска.)

Од чега могу бити врата? (Дрвена, златна, платнена, бетонска.)

Истичем: Речи које су написане црвеном бојом јесу ГРАДИВНИ ПРИДЕВИ. Градивни придеви су речи које означавају од које је грађе (материје) нешто направљено.

Пишем дефиницију на табли, а ученици у свескама.

ГРАДИВНИ ПРИДЕВИ СУ НАСТАЛИ ОД ГРАДИВНИХ ИМЕНИЦА.

На Наставном листићу бр. 1 ученици у паровима решавају први задатак:

Од градивних именица саставите градивне придеве.

1. Дрво- камен- песак- стакло- порцелан-

Анализирамо тачност урађеног читањем одговора.

Ученици у паровима решавају преостале задатке са листића.

2. а) златне руке _____; златан прстен _____.
б) стаклени поглед _____; стаклена чаша _____.
в) гвоздена воља _____; гвозден ексер _____.
г) камено срце _____; камена секира _____.
ђ) бакарно небо _____; бакарна жица _____.

3. Смыслите и напишите три реченице у којима ћете користити градивне придеве.

Следи анализа урађеног задатка усменим путем. Ученици уочавају да се у првој колони другој задатка налазе речи које представљају описне придеве, а у другој, градивне.

Додајем на плакату са придевима и трећу врсту придева – градивни придеви.

🕒 ЗАВРШНИ ДЕО

Путем Наставног листића бр. 2 проверава се усвојеност знања о врстама придева. Ученици задатке решавају индивидуално.

Наставни листић бр. 2

Смисли и напиши придеве за наведене именице.

придеви

Именица	описни	присвојни	градивни
пећина			
оловка			
ташна			
лопта			
чизма			
блуза			

Евалуација часа: Ученици анализирају шта им је било тешко/нејасно/занимљиво и зашто. Коментаришу сарадњу са својим паром из клупе, као и сопствено залагање у раду.

Домаћи задатак: У Радној свесци урадити задатке са стр. 65 и 66.

© Copyright EDUKA

Верослава Властић и Драгица Поповић

„Алиса у земљи чуда”, Луис Керол

Методички подаци о часу	
ОПШТИ ПОДАЦИ	
Назив школе	ОШ „Бранко Радичевић” Лугавчина
Датум одржавања часа	26.02.2016.
Час по реду	
Разред и одељење	IV
Учитељ:	Верослава Властић и Драгица Поповић
ОПШТИ МЕТОДИЧКИ ПОДАЦИ	
Наставни предмет	Српски језик
Наставна тема:	Књижевност
Наставна јединица	„Алиса у земљи чуда”, Луис Керол
Тип часа	Обрада
Циљ часа	<ul style="list-style-type: none">• Увођење ученика у разумевање и доживљавање књижевног дела у коме доминира нестварни свет људских жеља и маште.• Развијање мисаоне активности ученика.• Развијање способности за откривање пишчевих идеја и порука.
ЗАДАЦИ ЧАСА	
Образовни задаци	<ul style="list-style-type: none">• Уочавање повезаности догађаја с местом, временом и ликовима; уочавање особина и поступака ликова, као и њиховог међусобног односа.• Оспособљавање ученика за уочавање целина у тексту. Оспособљавање ученика за логичко схватање и критичко процењивање прочитаног текста.• Развијање способности ученика да схвате лепоту уметничког текста, развијање способности за уочавање целина и препричавање.• Богаћење речника кроз описивање.

Васпитни задаци	<ul style="list-style-type: none"> Развијање и продубљивање интересовања за свет створен маштом приповедача и разумевање дубљег смисла тако створеног света. Уочавање људских врлина и мана.
Функционални задаци	<ul style="list-style-type: none"> Развијање способности запажања, упоређивања, закључивања, развијање смисла за увиђање битних детаља и односа, узрочно-последичних веза и функција. Развијање маште и стваралачких способности ученика. Развијање критичког мишљења.
ОСТАЛИ МЕТОДИЧКИ ПОДАЦИ	
Облици рада	Фронтални, индивидуални
Наставне методе	Монолошка, дијалoшка, илустративна, демонстративна, метода рада на тексту
Наставна средства	Књига <i>Алиса у земљи чуда</i> , ППТ презентација, ђачке свеске, видео-џим
Корелација	новинарска секција
ОБРАЗОВНИ СТАНДАРДИ	
1СЈ.1.5.3. одређује главни догађај и ликове (који су носиоци радње) у књижевноуметничком тексту	
1СЈ.1.5.4. одређује време и место дешавања радње у књижевноуметничком тексту	
1СЈ.2.5.4. одређује карактеристичне особине, осећања, изглед и поступке ликова; и односе међу ликовима у књижевноуметничком тексту	
1СЈ.2.5.5. уочава везе међу догађајима (нпр. одређује редослед догађаја у књижевноуметничком тексту)	
1СЈ.3.2.4. изводи сложеније закључке на основу текста и издваја делове текста који их поткрепљују; резимира наративни текст	
ТОК ЧАСА	
Уводни део часа – 10 минута Емоционално-интелектуална припрема	<p>Ученици су на претходном часу припремљени на то да ће обраду дела <i>Алиса у земљи чуда</i> радити по групама на следећи начин:</p> <p>Представници група <i>Алиса</i>, <i>Краљица</i>, <i>Војвођићиња</i>, <i>Зеи</i>, <i>Корњача</i> и <i>карће</i> (<i>Петшица</i>, <i>Седмица</i> и <i>Двојка</i>) гостоваће у Дечјем дневнику, а чланови група ће им, као телевизијски гледаоци постављати кључна питања на која ће они одговарати. Ученици ће имати задатак да размисле која су то кључна питања у вези са Кероловом <i>Алисом</i> и њеним ликовима (главни догађаји, носиоци радње; време и место радње; главне особине, осећања, изглед и поступци ликова; редослед догађаја и њихова повезаност, закључци).</p>

	<p>Када у Дневнику дође тренутак да ученици – гледаоци постављају питања представницима својих група који тумаче одређене ликове из <i>Алисе</i>, треба им дати десет минута да у својим свескама напишу питања. За то време, приказује им се одломак цртаног филма <i>Алиса у земљи чуда</i> (који су они већ имали прилике да виде на часу мотивације за читање). Када се заврши емитовање инсерта, ученици по групама редом постављају питања, а њихови представници на њих одговарају.</p>
<p>Главни део часа – 20 минута</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Час почиње Дечјим дневником. Ученица чита текст. Остали ученици су гледаоци. <p>Водитељ: <i>Добар дан, грађи гледаоци, ово је Дечји дневник! Прошле недеље је зајочело друго пољубоднише. Ученици четвртог разреда су одлично почели, што се показало на првом контролном из Српског језика. Али, што ће морати да више вежбају мајемашкику и боље се припреме за други контролни задатак.</i></p> <p><i>Такмичење из мајемашкике одржано је у суботу 27. 2. текуће године. Наша ученица Тамара показала је одличне резултате освојивши 50 поена.</i></p> <p><i>Дневник насћавамо најновијим вестима. Нашу школу „Бранко Радичевић” у Лујавчини посетила је девојчица Алиса из Земље Чуда. Она је са својим пријатељима данашњи гости Дневника.</i></p> <p>Док ученици улазе на сцену, учитељ пушта инсерт из цртаног филма <i>Алиса у земљи чуда</i>.</p> <p>Водитељ наставља емисију тако што позива гледаоце да се својим питањима „уживо” укључе у емисију тако што ће постављати питања учесницима, ликовима из романа: Алиси, Краљици, Војвоткињи, Зецу, Корњачи и картама (Седмици, Петици и Двојци). Док траје инсерт, ученици бележе питања.</p> <p>Захваљујући емисији, ученици издвајају кључна питања у вези са главним елементима дела, а одговарајући на питања, дубље улазе у анализу ликова.</p> <p>Алиса одговара на питања групе Алиса (Тај принцип важи и за остале ликове.) Могу се очекивати следећа питања.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Када је и где почела твоја авантура? 2. Због чега си расла и смањивала се? 3. Зашто си пила разне напитке? 4. Шта се догодило када си порасла у кући зеца? 5. Да ли си била некада уплашена? Када и зашто?

6. Шта си помислила када си толико порасла?
7. Шта си помислила: зашто су људи љути?
8. Кога си све срела у Земљи Чуда?
9. Да ли си се уплашила у сусрету са краљицом? Зашто?
10. Како си поступила да би суђење било праведно?

Бели Зећ:

1. Наведите своје најважније особине.
2. Где живите и са ким?
3. Због чега стално касните?
4. Где сте се први пут срели са Алисом?
5. Шта мислите о Алиси?
6. Да ли Вас је она некада наљутила? Објасните.

Гусеница

1. Укратко се представите: ко сте Ви и где живите?
2. Где сте упознали Алису?
3. Шта сте Ви тада урадили?
4. Да ли је Вас некада Алиса увредила, наљутила? Објасните.
5. Шта Ви мислите о Алиси?

Корњача

1. Где Ви живите и како сте ту доспели?
2. Шта је у Вашем животу лажно, а шта истинито?
3. Како сте били расположени када сте упознали Алису?
4. Коју игру сте показали Алиси?
5. Какав је утисак на Вас оставила Алиса?

Краљица

1. Опишите своје краљевство.
2. Ко су Ваше слуге?
3. Шта изговарате када сте љути?
4. Опишите игру коју ви играте.
5. Објасните своје понашање према Алиси.

Карте (Пејшица, Седмица и Двојка)

1. Опишите врт и свој посао у њему.
2. Зашто беле руже бојите у црвено?
3. Зашто се плашите Краљице?

Војвоткиња

1. Где Ви живите и са ким?
2. Због чега се Ваше расположење мења?
3. Како вам се чинила Алиса када сте је срели?
4. Да ли вам се чинило да сте је некада наљутили? Објасните.

	<p>Ученици, независно од група, смишљају додатна питања за сваки лик. Затим их усмено постављају, а ликови треба на њих да одговоре.</p> <p>Водитељ захвали ликовима на гостовању у Дневнику и одјави емисију.</p> <p>Ученици затим уз помоћ наставника формулишу и записују тему дела, место радње, ликове, њихове особине и поруку.</p>
<p>Завршни део часа: 15 минута</p>	<p>Ученици заједно са наставником врше евалуацију припремања за час, као и реализацију часа: процењују, коментаришу и образлажу ефикасност учења, ниво разумевања дела, прецизност и јасноћу у постављању питања и у одговарању, као и сопствено залагање у раду.</p>

Дељење са остатком

Наставни предмет:	Математика
Наставна тема:	Скуп природних бројева
Наставна јединица:	Дељење са остатком
Тип наставног часа:	обрада
Циљеви и задаци часа:	Усвајање поступка дељења вишецифрених бројева једноцифреним, двоцифреним и троцифреним бројем са остатком. Оспособљавање ученика за практичну примену усвојених знања при решавању задатака. Развијање поступности, истрајности и прецизности у раду.
Наставне методе:	метода демонстрације, монолошка, дијалогска
Облици рада:	фронтални, индивидуални, рад у паровима
Наставна средства:	уџбеник, радна свеска, наставни листићи (Прилог 1, 2 и 3), лаптоп, видео-бим, ЦД са презентацијом (Прилог 4)
Стандарди постигнућа:	Основни ниво: 1МА.1.1.3, 1МА.1.1.4, 1МА.2.1.4, 1МА.3.1.1, 1МА.3.1.3, 1МА.3.1.4.
Уводни део (5 минута):	– Понављање раније наученог градива кроз задатке.
Главни део (30 минута):	– Истицање циља часа, објашњење поступка дељења вишецифрених бројева једноцифреним, двоцифреним и троцифреним бројем са остатком кроз пример, а затим решавање примера у уџбенику, радној свесци и на наставном листићу уз примену стечених знања.
Завршни део (10 минута):	– Понављање наученог на часу кроз игру „Музичке столице”.
УВОДНИ ДЕО (5 МИНУТА): Уводни део часа намењен је обнављању стеченог знања о дељењу са остатком коришћењем PowerPoint презентације (слајдови 1–3). Ученици се кроз задатке присећају поступка при дељењу са остатком. Циљ је понављање градива наученог у трећем разреду.	

ГЛАВНИ ДЕО (30 МИНУТА):

Истицање циља часа и представљање назива наставне јединице на видео-биму (4. слајд). Обрада наставне јединице ради се помоћу *PowerPoint* презентације, табле, уџбеника, радне свеске и наставних листића.

Учитељ/учитељица поставља и решава задатак на табли:

- Израчунајмо количник бројева 2132 и 3:

$$2132 : 3 = 710$$

$$\begin{array}{r} 2132 : 3 = 710 \\ \underline{- 21} \\ 03 \\ \underline{- 3} \\ 02 \\ \underline{- 0} \\ 2 \end{array}$$

Читамо: 2132 подељено са 3 даје количник 710 и остатак 2.

Учитељ/учитељица истиче да се провера дељења са остатком врши прво множењем количника са делиоцем а затим сабирањем добијеног производа са остатком.

Провера:

$$\begin{array}{r} \underline{710} * 3 \\ 21304 \\ \underline{2130} \\ + 2 \\ 2132 \end{array}$$

– То записујемо и овако $3 * 710 + 2 = 2132$

Учитељ/учитељица истиче да остатак увек мора бити мањи од делиоца. Ученици записују у свеску правило:

ПРИ ДЕЉЕЊУ СА ОСТАТКОМ, ОСТАТАК УВЕК МОРА БИТИ МАЊИ ОД ДЕЛИОЦА.

Учитељ/учитељица диктира правило. Правило је представљена и на 5. слајду презентације.

Ученици самостално решавају задатак из уџбеника. Учитељ/учитељица путем презентације даје ученицима решења за сва три примера задатка (слајдови 6–8).

1. Израчунај количник и остатак.

а) $4367 : 3$

б) $9452 : 23$

в) $7200 : 25$

Ученици у свесци записују правило:

АКО ЈЕ ОСТАТАК ПРИ ДЕЉЕЊУ БРОЈА А БРОЈЕМ Б ЈЕДНАК 0, КАЖЕМО ДА ЈЕ БРОЈ А ДЕЉИВ БРОЈЕМ Б.

Учитељ/учитељица диктира правило. Правило је представљено и на 9. слајду презентације.

Следи рад задатака у Радној свесци. Ученици самостално решавају следеће задатке:

1. Допуни реченице на основу приказаног поступка дељења.

$$1627 : 9 = 180 \text{ (остатак 7)}$$

$$\begin{array}{r} - 9 \\ \hline 72 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} - 72 \\ \hline 007 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} - 0 \\ \hline 7 \end{array}$$

Када број 1627 делиш са 9, количник је _____ а остатак је _____.

То записујеш: $1627 = \underline{\hspace{2cm}}$.

2. Израчунај количник.

а) $56\,834 : 95 =$

б) $197\,745 : 342 =$

3. Попуни табелу како је започето.

Дељеник	1378	1937	38.167	745
Делилац	6	25	1363	
Количник	229			62
Остатак	4			

4. Нађи број који:

а) када се дели са 5, даје количник

б) када се дели са 25, даје количник 261 и остатак 2.7528 и остатак 5.

Када ученици заврше са решавањем задатака из Радне свеске, следи провера урађених задатака. Ученици ће заменити свеске са другом/другарицом из клупе. Ученици ће прегледати рад свог друга/своје другарице из клупе, користећи и решења задатака која су приказана на слајдовима презентације (слајдови 10–19). После провере следи самосталан рад ученика на наставним листићима (прилози бр. 1, бр. 2, бр. 3).

Задаци су осмишљени у три нивоа постигнућа.

Напомена: Ако ученици не стигну да ураде све задатке на часу, урадиће их за домаћи.

ЗАВРШНИ ДЕО (10 МИНУТА):

Ученици играју игру „Музичке столице”. Два ученика која последња остану, смишљају задатак који остали ученици решавају. Игра се понавља неколико пута.

Евалуација часа: ученици наводе шта им је било лако/тешко, јасно/нејасно, занимљиво/незанимљиво на часу и усмено образлажу. Такође, анализирају свој рад: сам поступак решавања задатака, прецизност, залагање на часу, као и сарадњу са паром.

НАПОМЕНА: прилози се налазе на ЦД-у.

Јединице мере за површину

МЕТОДИЧКИ ПОДАЦИ О ЧАСУ	
Час по реду	54. час
Наставна тема	Мере и мерења
Наставна јединица	Јединице мере за површину
Претходна наставна јединица	Јединице мере за површину
Наредна наставна јединица	Површина правоугаоника
Тип часа	утврђивање
Облици рада	фронтални, индивидуални, групни
Циљеви и задаци часа	Утврђивање стечених знања о јединицама мера за површину и њиховом међусобном односу; изражавање једних јединица другима и вишеименим бројем; основне операције са вишеименим бројем.
Наставне методе	демонстративна, метода практичних радова, вербална, метода писаних радова
Наставна средства и потребан материјал	С. Зарупски, Н. Мијановић, <i>Математика, вежбања за четврти разред. Маша и Раша, математика 4</i> , припремљен материјал (лабиринт, школица).
Активности ученика	Рачуна, закључује, сарађује, саопштава, решава проблеме, упоређује, примењује.
Активности наставника	Планира, објашњава, упућује, усмерава, мотивише, контролише, сарађује, саветује, помаже, оцењује.
Резултати часа – исходи	Ученик уме да површину дату у једним јединицама мере изрази у другим јединицама.
Коришћена литература	<i>Маша и Раша, математика 4</i> , уџбеник за четврти разред основне школе (Б. Поповић и сарадници).

ТОК ЧАСА:

Уводни део часа – 5 минута	<p>Обнављамо стечена знања. Учитељ поставља питања на која ученици усмено одговарају:</p> <p>Која је основна јединица мере за површину?</p> <p>Које су мање јединице мере за површину од метра квадратног?</p> <p>Које су веће јединице мере за површину од метра квадратног?</p>
Главни део часа – 30 минута	<p>Ученици су подељени у три групе. Групе се формирају тако што ученици извлаче листић у боји (има три боје). Када су формирали групе, по један од ученика из сваке групе извлачи број 1, 2 или 3 и тако се добија редослед група. Учитељ чита задатке, а групе их решавају по редоследу: ако једна група не зна да реши задатак, следећа група покушава.</p> <p>Решавају задатке који чине лавиринт (нацртан на хамеру) у такмичарском духу (група која прва реши задатак добија поене). Лавиринт има три пута којима група може да крене, а на сваком путу има 10 задатака који се крећу од лакших ка тежим (примери задатака дати су у Прилогу). Слика лавиринта је у Прилогу.</p>
Завршни део часа – 10 минута	<p>Ученици из чаробне кесе извлаче папирић на коме је написана површина изражена у некој јединици мере (на пример 500 ha), а ученик треба да на „школици” (слика „школице” је у Прилогу) пронађе ту површину изражену у другој јединици мере (5 km²), да баца бомбону на ту меру и да одигра „школицу”. Мере на папирићима могу бити и веће и мање од оне на „школици”. Припремљено је довољно папирића па их ученици више пута извлаче.</p>
(Само) евалуација и корекција часа	<p>Ученици на папир-стикерима пишу како су се осећали током часа, лепе их на таблу и усмено образлажу.</p>
Прилози	<p>Налазе се на ЦД-у.</p>

Прилози:

Задаци:

1. Дайте мере изрази у наведеним јединицама:

$$\begin{array}{lll}
 12 \text{ a} = \underline{\hspace{2cm}} \text{ m}^2 & 96 \text{ km}^2 = \underline{\hspace{2cm}} \text{ a} & 49 \text{ ha} = \underline{\hspace{2cm}} \text{ a} \quad (1. \text{ група}) \\
 4900 \text{ ha} = \underline{\hspace{2cm}} \text{ a} & 7800 \text{ ha} = \underline{\hspace{2cm}} \text{ km}^2 & 12 \text{ ha} = \underline{\hspace{2cm}} \text{ m}^2 \quad (2. \text{ група}) \\
 9 \text{ a} = \underline{\hspace{2cm}} \text{ m}^2 & 5 \text{ km}^2 = \underline{\hspace{2cm}} \text{ a} & 116 \text{ 000 m}^2 = \underline{\hspace{2cm}} \text{ a} \quad (3. \text{ група})
 \end{array}$$

2. Израчунај:

$$10 \text{ km}^2 - 50 \text{ a} - 5 \text{ ha} = \underline{\hspace{2cm}} \text{ a} \quad (1. \text{ група})$$

$$1 \text{ m}^2 + 3 \text{ a} + 4 \text{ ha} = \underline{\hspace{2cm}} \text{ m}^2 \quad (2. \text{ група})$$

$$4400 \text{ a} + 3 \text{ ha} + 1 \text{ km}^2 = \underline{\hspace{2cm}} \text{ m}^2 \quad (3. \text{ група})$$

3. Израчунај:

$$(X + 350 \text{ m}^2) : 2 = 5 \text{ a} \quad (1. \text{ група})$$

$$(X - 3300 \text{ m}^2) \cdot 4 = 72 \text{ ha} \quad (2. \text{ група})$$

$$(X + 450 \text{ m}^2) \cdot 3 = 9 \text{ ha} \quad (3. \text{ група})$$

4. Датије површине изрази у назначеним јединицама:

$$\frac{1}{8} \text{ km}^2 = \underline{\hspace{1cm}} \text{ ha} = \underline{\hspace{1cm}} \text{ a} = \underline{\hspace{1cm}} \text{ m}^2 = \underline{\hspace{1cm}} \text{ dm}^2 = \underline{\hspace{1cm}} \text{ cm}^2 \quad (1. \text{ група})$$

$$\frac{1}{4} \text{ ha} = \underline{\hspace{1cm}} \text{ a} = \underline{\hspace{1cm}} \text{ m}^2 = \underline{\hspace{1cm}} \text{ dm}^2 = \underline{\hspace{1cm}} \text{ cm}^2 \quad (2. \text{ група})$$

$$1 \text{ km}^2 = \underline{\hspace{1cm}} \text{ ha} = \underline{\hspace{1cm}} \text{ a} = \underline{\hspace{1cm}} \text{ m}^2 = \underline{\hspace{1cm}} \text{ dm}^2 \quad (3. \text{ група})$$

5. Са 40 ha добије се 100 800 килограма брашна. Колико се добије са 1 km²?

6. Са 10 a добије се 6400 килограма пшенице. Колико се пшенице добије са $\frac{1}{5}$ ha?

7. Површина поља једне собе износи 18 m², а површина шеталишта је 700 dm². Колика површина није пољопривредна?

8. Површина поља учioniце је 72 m² а школског дворишта 2450 m². За колико је површина дворишта већа од површине учioniце?

9. Површина једног квадратног парцела је 23 a, а површина другог је 456 m² мања. Колика је површина другог квадратног парцела?

10. У једној парцели засађен је крiшiавац на 350 m², а јабука на 270 m². Површина засађена поврхом чини половину површине целе те парцеле. Изрази површину парцеле у a.

Лавиринт:

Школица:

Са часа:

Једначине и неједначине са множењем и дељењем

ПРИПРЕМА ЗА УГЛЕДНИ ЧАС	
Аутори:	Данијела Ђирић и Лелица Живковић
Школа:	ОШ „Љупче Шпанац”
Разред:	IV
МЕТОДИЧКИ ПОДАЦИ	
Наставни предмет:	Математика
Наставна јединица:	Једначине и неједначине са множењем и дељењем
Тип часа:	утврђивање
Наставна тема:	Једначине и неједначине
Општи циљеви часа:	– Утврђивање правилног поступка решавања једначина и неједначина са множењем и дељењем.
Задаци часа	а) Образовни: Утврђивање поступка правилног одређивања непознатог чиниоца, дељеника и делиоца; тачног одређивања решења, односно скупа решења; правилног употребљавања знакова једнакости и неједнакости; примена стечених знања при решавању текстуалних задатака. б) Васпитни: Развијање тачности, самосталности, поступности, упорности. в) Функционални: Развијање способности закључивања, мишљења (анализе, синтезе, компарације).
Методе рада на часу:	вербална, метода откривања и решавања проблема
Облици рада:	фронтални, индивидуални, у пару, индивидуализовани
Наставна средства:	коцка, листићи у боји, наставни листићи, листићи са решењима и критеријумима за самовредновање, уџбеник

Образовни стандарди:	1MA.1.1.3, 1MA.1.1.4, 1MA.2.1.5, 1MA.3.1.1, 1MA.3.1.5.
Корелација:	српски језик и ликовна култура
Увођење новине:	самовредновање ученика
Активностии ученика Повезивање, препознавање и именовање једначина и неједначина, бацање коцке са написаним једначинама и неједначинама, решавање припремљених задатака, слушање другова, читање, размишљање, закључивање, анализирање, логичко закључивање, рад на наставним листићима са по три задатка, на три нивоа.	
Активностии наставника Води разговор са ученицима, подстиче ученике, помаже, усмерава, прати, пружа индивидуалну помоћ и подршку, даје упутства и повратну информацију ученицима.	
Литература: Тодор Малиновић, Нела Малиновић Јовановић, <i>Методика почетне наставе математике</i> , Врање, Учитељски факултет, 2002. Збирка задатака, ЗУНС. Уџбеник из Математике, Едука.	

ПЛАН РАДА СА ОСНОВНИМ МАТЕМАТИЧКИМ КОМПОНЕНТАМА

ФАЗЕ ЧАСА	УВОДНИ ДЕО	ГЛАВНИ ДЕО	ЗАВРШНИ ДЕО
ЕТАПЕ У РАДУ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Шема – повезивање, препознавање и именовање једначина и неједначина. 2. Понављање одлика једначина и неједначина. 3. Решавање уводне једначине и неједначине, уз адекватна потпитања о начину решавања. 4. Истицање циља часа. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Игра коцком (бацање коцке са написаним једначинама и неједначинама, решавање примера који се „отворио” са горње стране коцке – три примера). 2. Рад на разнобојним папирићима са једначинама и неједначинама (бирају боју и раде задатак са тог папира) – 4 примера. 3. Рад на наставним листићима са по три задатка, на три нивоа. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Подела листића са повратном информацијом и критеријумом за самовредновање урађеног. 2. Преглед тачности урађеног и самовредновање – ученици. 3. Давање домаћег задатка.
ВРЕ- МЕ	10'	30'	5'

ТОК ЧАСА

🕒 Уводни део часа

Ученици читају задатак написан на табли.

Једначина $2625 : X > 125$

Неједначина $X \cdot 15 = 3870$

ОСНОВНИ НИВО:

– Децо, шта пише на табли?

(Један ученик излази и чита записе.)

– Који запис ћемо повезати са којим?

(Други ученик излази и повезује записе.)

– Како знамо да је запис $X \cdot 15 = 3870$ једначина?

(Знамо по томе што има слово X и знак једнакости.)

– А како знамо да је запис $2625 : X > 125$ неједначина?

(Знамо по томе што има слово X и знак неједнакости.)

СРЕДЊИ НИВО:

– Ко жели да реши једначину са табле?

$$X \cdot 15 = 3870$$

$$X = 3870 : 15$$

$$X = 258$$

$$\text{ПР: } 258 \cdot 15 = 3870$$

Ученик излази, решава једначину, објашњавајући шта ради вођен потпитањима учитеља.

– Шта је непознато? (Непознат је први чинилац.)

– Како ћемо израчунати први чинилац? (Поделићемо производ и познати чинилац.)

– Колико решења имамо? (Само једно.)

– Како знамо да ли је тачно решење? (Извршићемо проверу и видети.)

НАПРЕДНИ НИВО:

– Ко жели да реши неједначину са табле?

$$2625 : X > 125$$

$$X < 2625 : 125$$

$$X < 21$$

$$X = \{20, 19, 18, \dots, 1\} \text{ Нула не може бити делилац !!!}$$

Ученик излази, решава неједначину, објашњавајући шта ради вођен потпитањима учитеља.

– Шта је непознато? (Непознат је делилац.)

– Како ћемо израчунати непознати делилац? (Поделићемо дељеник и количник.)

– Колико решења имамо? (Имамо више решења.)

– О чему треба водити рачуна при решавању неједначина са непознатим деоцем?

(Треба водити рачуна о промени знака у супротан.)

- Децо, реците ми онда шта ћемо то данас утврђивати.
(Утврђиваћемо једначине и неједначине са множењем и дељењем.)
- Тако је.

Истицање циља часа и записивање наслова наставне јединице на табли:

Једначине и неједначине са множењем и дељењем – утврђивање

⌚ Главни део часа

1. активност:

- Децо, хајде да се мало играмо! Сви знате како се игра „Не љути се, човече” или „Јамб”?

Бацамо коцку, па играмо оно што коцка покаже на горњој страни... Ми ћемо бацати своју коцку на којој су исписане једначине и неједначине. Баците коцку, па кад стане – која је једначина или неједначина одозго, преписаћемо је на таблу и решити је. Урадићемо три примера.

(На коцки је шест записа – три једначине и три неједначине. Урадићемо три записа која се окрену, а да се не понављају.)

На коцки су следеће једначине и неједначине:

$$\begin{array}{lll} 82 \cdot X = 7462, & a \cdot 36 = 2304, & m : 206 = 82 \\ X \cdot 14 < 3010, & X : 26 > 702, & 9135 : X > 45 \end{array}$$

Решења:

$$\begin{array}{lll} \mathbf{82 \cdot X = 7462} & \mathbf{a \cdot 36 = 2304} & \mathbf{m : 206 = 82} \\ X = 7462 : 82 & a = 2304 : 36 & m = 82 \cdot 206 \\ X = 91 & a = 64 & m = 16\,892 \\ \mathbf{X \cdot 14 < 3010} & \mathbf{X : 26 > 7029} & \mathbf{135 : X > 45} \\ X < 3010 : 14 & X > 702 \cdot 26 & X < 9135 : 45 \\ X < 215 & X > 18\,252 & X < 203 \\ X = \{214, 213, 212, \dots\} & X = \{18253, 18254, \dots\} & X = \{202, 201, 200, \dots, 1\} \end{array}$$

Излазе по два ученика.

ОН: Баца коцку, чита запис са горње стране.

СН или НН: Дете које ће решавати задатак записује га на табли и решава. То исто чине и остали ученици у својим свескама.

Понављамо исто и за остала два примера.

2. активност:

На четири разнобојна папирића написане су две једначине и две неједначине. Показујем папириће.

Задатак за ученике:

- Ко жели да решава задатак који је на жутом папирићу?

Ученик излази, чита задатак са папирића, записује га на табли и решава. Остали то чине у свескама. Поступак је исти и за остале папире – црвени, плави и наранџасти.

Задаци: **на жутом:** $3 \cdot X + 235 = 5302$ (Решење: $X = 1689$); **на црвеном:** $X : 14 + 2597 = 2943$ (Решење: $X = 4844$); **на плавом:** $X + 3 \cdot X \geq 3996$ (Решење: $X \geq 999$, $X = \{999, 1000, 1001, \dots\}$); **на наранџастом:** $X \cdot 5 + 11 \cdot X > 7072$ (Решење: $X > 442$, $X = \{443, 444, \dots\}$)

3. активност:

Самосталан рад ученика на наставним листићима.

Листићи су урађени на три нивоа тежине – на сваком су по три задатка прилагођена за основни, средњи и напредни ниво постигнућа.

Подела листића. У току поделе образлажем им састав листића – имају три задатка: једначину, неједначину и један текстуални задатак.

Рад ученика. Имају на располагању 10 минута.

Задачи за основни ниво:

1. Реши једначину: $X : 220 = 23$
2. Реши неједначину: $15 \cdot X > 3000$
3. Ако непознати број помножиш са 8, добићеш 1840. Одреди непознати број!

Задачи за средњи ниво:

1. Реши једначину: $c : 23 = 2135 - 1358$
2. Реши неједначину: $X \cdot 20 < 5320 - 2280$
3. Јелена је поделила број 8151 неким бројем и добила 143. Којим бројем је делила?

Задачи за најпредни ниво:

1. Реши једначину: $4310 - X : 36 = 3566$
2. Реши неједначину: $81\ 036 : X \geq 14\ 004 - 5000$
3. Трострука вредност броја увећана за 2548 мања је од 10 000. Који би то број могао бити?

🕒 Завршни део часа

Обавештавам ученике да приводе решавање крају.

Подела листића са повратном информацијом – решењима и критеријумом за самовредновање.

Сами прегледају урађено и дају себи оцену.

Табела критеријума:

ТАЧНО	
3 задатка	БРАВО!
2 задатка	ВРЛО ДОБРО!
1 задатак	ДОБРО!
0 задатака	СИГУРНО МОЖЕШ БОЉЕ!

Ученици усмено наводе утиске о часу и о свом раду.

Давање домаћег задатка: Рад на задацима у Радним свескама.

АНАЛИЗА ЧАСА: _____

 НАПОМЕНА: прилози се налазе на ЦД-у.

Драгана Живановић

Проблеми пресипања, мерења, превозења, премештања, логичко-комбинаторни задаци

ПРИПРЕМА ЗА УГЛЕДНИ ЧАС МАТЕМАТИЧКЕ СЕКЦИЈЕ	
Назив школе	ОШ „Стефан Немања”
Место	Ниш
Разред и одељење	IV
Учитељица	Драгана Живановић
Наставни предмет	Математичка секција
Наставна тема	Проблеми тешких ситуација
Наставна јединица	Проблеми пресипања, мерења, превозења, премештања, логичко-комбинаторни задаци
Тип часа	вежбање
Облици рада	фронтални, индивидуални, групни
Наставне методе	дијалогска, демонстративна, решавање проблема, рад на тексту
Наставна средства	Аудио-визуелна, теразије, посуде
Наставни објекат	учионица
Образовни стандарди	1MA3.1.1. уме да користи својства природних бројева у решавању проблемских задатака. 1MA3.1.4. уме да решава сложеније проблемске задатке дате у текстуалној форми.
Циљеви и задаци часа	Вежбање и примена стечених знања у решавању проблема тешких ситуација (које захтевају пресипање, мерење, размештање и комбинаторику). Подстицање развоја логичког мишљења.
Корелација	српски језик – разумевање прочитаног текста, народна традиција – стари занати
Компетенције	решавање проблема, сарадња

ВРЕМЕНСКА АРТИКУЛАЦИЈА ЧАСА

Уводни део часа 8 минута	Игра „Откриј скривену реч”.
Главни део 30 минута	Рад у групама, решавање задатака и објашњавање начина решавања проблемских задатака на очигледним примерима.
Завршни део 7 минута	Решавање занимљивог задатка о старим занатима.

ТОК ЧАСА

Уводни део (8 минута)	<p>Ученици индивидуално решавају задатке: „Откриј скривену реч” – ако тачно решиш ове задатке и упишеш речи из кључа, добићеш одговор на загонетку: ПРОЂОХ ОГАЊ – ПОКВАСИХ СЕ, ПРОЂОХ ВОДУ – ОСУШИХ СЕ. Свако тачно решење има одређено слово које ће те довести до одговора на загонетку.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Нађи разлику између највећег и најмањег шестоцифреног броја који се може написати цифрама 0, 1, 2, 4, 6, 9, али тако да се цифре користе по једном. 2. Да би се добило 3 кг маслаца, потребно је 75 л млека. Колико је потребно млека за 20 кг маслаца? 3. Оловка и гумица коштају 8 динара, а гумица и две оловке 13 динара. Колико кошта гумица? 4. Сваки од ова два низа бројева писан је по неком свом правилу. Пронађи правила и упиши број који следи. а) 0, 1, 3, 6, 10, 15 _____ б) 19, 1, 17, 2, 15, 3 _____ <table border="1" style="margin: 10px auto; border-collapse: collapse; text-align: center;"> <tr> <td style="padding: 5px;">861.741</td> <td style="padding: 5px;">20</td> <td style="padding: 5px;">500</td> <td style="padding: 5px;">821.640</td> <td style="padding: 5px;">3</td> <td style="padding: 5px;">21</td> <td style="padding: 5px;">13</td> </tr> <tr> <td style="padding: 5px;">В</td> <td style="padding: 5px;">Е</td> <td style="padding: 5px;">О</td> <td style="padding: 5px;">М</td> <td style="padding: 5px;">С</td> <td style="padding: 5px;">А</td> <td style="padding: 5px;">К</td> </tr> </table> <p>Решење загонетке је реч <i>восак</i>. (Прилог 1)</p>	861.741	20	500	821.640	3	21	13	В	Е	О	М	С	А	К
861.741	20	500	821.640	3	21	13									
В	Е	О	М	С	А	К									
Главни део часа (30 минута)	<p>Најава наставне јединице и запис на табли. Подела ученика у групе.</p> <p>Подела листића са задацима за сваку групу: плави – 1. група – пресипање; црвени – 2. група – проблеми мерења; зелени – 3. група – проблеми размештања; жути – 4. група – логичко-комбинаторни задаци.</p>														

1. група – Пресишање

Задаци:

1. Користећи само по један суд од 2 литра и 5 литара, измерити тачно 3 литра уља.
2. Како бисте помоћу једне канте од 4 литра и једне канте од 9 литара донели са чесме тачно 6 литара воде?
3. Винар Неша има суд од 4 литра и суд од 7 литара. Треба да наспе купцу тачно 5 литара вина. Како ће то да уради?

2. група – Проблеми мерења

Задаци:

1. У магацину је било 6 врећа брашна тежине: 22, 23, 26, 28, 29 и 31 кг. Два купца су купила пет врећа, при чему је један купио четири пута више од другог. Која је врећа остала непродата?
2. Од три наизглед једнака прстена један је нешто лакши у односу на друга два (исправна). Како га наћи једним мерењем на теразијама без тегова?
3. Које се све масе могу измерити на теразијама са два таса ако се располаже само теговима од 1 кг, 3 кг и 9 кг?

3. група – Проблеми размештања

Задаци:

1. У три корпе налази се 12, 14 и 22 јабуке. Треба са три пребацавања изједначити број јабука у корпама при чему се из једне у другу корпу може пребацити тачно онолико јабука колико их у тој корпи већ има.
2. У три тањира се налазе по 4, 8 и 12 јагода. Само једним премештањем изједначи број јагода у тањирима, при чему се из једног у други тањир може пребацити тачно онолико јагода колико у том тањиру већ има.
3. Распоредити 12 столица у соби тако да поред сваког од четири зида буду по четири столице. На цртежу „собе” уцртај кружиће који ће приказивати столице.

4. група – Логичко-комбинаторни задаци

Задаци:

1. Четири другарице: Оља, Дуња, Рада и Анита обукле су различите мајице за плес: једна белу, друга зелену, трећа

	<p>плаву, а четврта жуту. Како су се обукле ако се зна да Оља није била у плавој мајици, Дуња није била ни у плавој ни у жутој мајици, а Анита ни у плавој, ни у жутој, ни у белој. Која девојчица је носила коју боју мајице?</p> <p>2. Мира, Ана, Каја, Цеца и Нина доручковале су различита јела. Јеле су: тост, крофну, палачинке, кроасан и кобасице. Нина увек једе кроасан или тост. Ана није јела тост ни крофну. Нина није јела крофну ни кроасан. Цеца није јела палачинке. Само Ана и Каја једу месо. Мира увек једе кроасан или тост. Мира није јела палачинке. Ана није јела кобасице. Каја није јела кроасан. Ко је шта доручковао?</p> <p>3. Вања, Мира, Рада и Ана тренирају различите спортове: једна тенис, друга пливање, трећа скијање, четврта кошарку. Напиши шта која тренира ако се зна да Ана не воли игре лоптом, а да Вања, кад није на скијама, радо одлази са Миром да гледају кошарку, посебно кад игра њихова другарица. Која девојчица тренира који спорт?</p> <p>Решавање задатака по групама. Извештавање група. Напомена: свака група има испред себе задатке других група.</p>
<p>Завршни део часа (7 минута)</p>	<p>Решите до краја овај занимљив задатак, па га поставите неком старијем од себе.</p> <p>На обали реке седела су три дечака који су се презивали Стругар, Ковач и Колар, а чији су очеви били по занимању ковач, колар и стругар.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Занимљиво – рекао је дечак ком је отац био колар - да се ниједан од наших очева не бави занатом свога презимена. - У праву си – сложио се Ковач. <p>Утврди којим занатима се баве њихови очеви.</p> <p>Евалуација часа: ученици наводе шта им је било лако/тешко, јасно/нејасно, занимљиво/незанимљиво на часу и усмено образлажу. Такође, анализирају и рад своје групе и сопствено залагање: како су долазили до решења, како су отклањали евентуалне проблеме, и како су сарађивали у групи.</p>

НАПОМЕНА: прилог се налази на ЦД-у.

СЦЕНАРИО ЗА ЧАС

Реализатори часа	Душица Марковић, проф. математике Марија Миловановић, проф. разредне наставе
Школа	ОШ „Стефан Немања”
Место	Ниш
Разред	четврти и осми
Наставни предмет	математика
Наставна јединица	Научили смо (IV разред – површина; VIII разред – површина, разломци, проценти)
Тип часа	утврђивање
Циљеви и задаци часа	<ul style="list-style-type: none"> – Утврђивање стечених знања о површини кроз повезивање садржаја математичких области IV и VIII разреда; представљање математичких садржаја (разломака и процената) ученицима IV разреда. – Подстицање сарадње међу вршњацима и ученицима различитих разреда (вршњачко учење и менторство). – Подстицање критичког и аналитичког мишљења.
Стандарди постигнућа ученика:	
Наставне методе	дијалогска, метода практичног рада, метода писаних радова, илустративна, аналитичко-синтетичка
Облици рада	фронтални, индивидуални, групни
Наставна средства	листићи са задацима, колаж папир, папир у боји, хамер, тањи картон, гумице за тегле, лењери, оловке, бојице, фломастери, лепак, маказе, рајснעדле, шпенадле са ширим и дужим главама, спајалице
Корелација	српски језик, природа и друштво, биологија, физика, ликовна култура, музичка култура, рука у тесту, еколошка секција

Активности ученика	<ul style="list-style-type: none"> • припрема материјала; • припрема простора за рад; • договори унутар група; • решавање задатака и практичан рад; • презентација урађеног; • дискусија; • евалуација.
Активности учитеља и наставника	<ul style="list-style-type: none"> • припрема за реализацију активности; • организација активности; • давање објашњења и упутстава за рад; • вођење дискусије; • вођење евалуације.

ОПИС САДРЖАЈА ПО КОРАЦИМА

Припрема часа

Припрема часа подразумева:

- осмишљавање занимљивих задатака којима би се повезало градиво IV и VIII разреда;
- начин формирања група;
- начин функционалне организације простора.

Групе и задаци. Рад по групама

Ученици се деле у мешовите групе (IV и VIII разред).

Сарађују и деле задужења унутар група. Свака група ради један од два задатка (непарне раде први, а парне други задатак).

* Задаци

1. Гитара – мој инструмент

- A) Збир свих ивица коцке јесте 24 dm.
- B) Нацртајте њену мрежу.
- B) На једној страни коцке нацртајте кружни отвор који заузима 40% стране.
- Г) Исеците мрежу коцке и нацртани отвор.
- Д) Склопите мрежу и залепите је.
- Ђ) Направите чивије гитаре.
- Е) Преко отвора кутије превуците различито затегнуте еластичне гумице.

2. Математички портрет

- A) На колаж папиру или папиру у боји исцртајте квадрате димензија 5 cm x 5 cm.
- B) Исеците нацртане квадрате.
- B) Користећи исечене квадрате, направите људско тело.
- Г) Израчунајте површину добијеног колажа пребројавањем искоришћених квадрата.

Д) Пребројавањем искоришћених квадрата израчунајте колики део колажа чине:

– глава; – руке; – ноге; – труп; – обућа; – одећа.

➤ Добијене резултате изразите:

– разломцима;
– процентом.

Презентације групног рада

Пошто групе заврше задатке, презентују свој рад. После презентације следи дискусија.

Евалуација

Ученици евалуирају садржај часа, начин рада, сарадњу у групи, као и сопствено залагање.

Литература:	<i>Мајмајика око нас</i> , Центар за промоцију науке, Београд, мај 2013. године.
Прилози	Фотографије са часа. Фотографије продуката рада.

Опасност и заштита од пожара

- ОСНОВНА ШКОЛА:** „Вук Караџић”, Житковац, ИО Моравац
УЧИТЕЉИЦА: Данијела Стефановић
РАЗРЕД: четврти
ПРЕДМЕТ: Природа и друштво
НАСТАВНА ТЕМА: Природне појаве
НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА: Опасност и заштита од пожара
ТИП ЧАСА: обрада
ОБЛИК РАДА: фронтални, индивидуални, групни
НАСТАВНА СРЕДСТВА: ППТ презентације, едукативни филмови, плакати, тетрапак амбалажа
НАСТАВНЕ МЕТОДЕ: дијалoшка, демонстративна, практичан рад
ОБРАЗОВНИ СТАНДАРДИ: 1ПД.1.2.3, 1ПД.1.5.4, 1ПД.2.2.3.
ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ЧАСА:
- развијање основних појмова о узроцима и заштити од пожара;
 - развијање свести о важности пажљивог начина руковања запаљивим средствима;
 - оспособљавање за сналажење у ситуацијама у којима је угрожен живот;
 - навикавање на коришћење и проучавање додатних извора знања, уз редовну употребу ИКТ-а;
- КОМПЕТЕНЦИЈЕ:** за учење; одговоран однос према свом здрављу.
КОРЕЛАЦИЈА: Српски језик (писано изражавање), Ликовна култура (израда плаката), Од играчке до рачунара (коришћење интернета и израда ППТ презентације)

КОРАЦИ У ОБРАДИ НАСТАВНЕ ЈЕДИНИЦЕ:

1. Ученицима је на претходном часу дат задатак, како би се припремили за час по принципима изокренуте учионице. Градиво ће проучавати код куће, својим темпом и у сопственој организацији времена, по сопственом плану рада, користећи видео материјале и материјале са интернета, текстове и енциклопедије и друго.
2. Ученици су подељени у четири групе, према интересовањима, могућностима укључивања у рад и способностима. Групама су додељени следећи материјали и задаци:

Прва група: задужена је да пронађе слике и текстове (књиге, енциклопедије и сл.) у којима се налазе садржаји о непажњи и изазивању пожара, материјалима који су запаљиви и који најлакше доводе до пожара, као и о правилном поступању у случају пожара (од слика и текстова, као и додатног записивања одговора, у завршном делу часа ученици праве плакат).

Задатак им је да припреме презентацију коју ће извести пред одељењем и гостом.

Друга група: има за задатак да на страницама подсајтова одељењског сајта (Данијелине Паметнице) постави презентације направљене од материјала нађених на интернету (о узроцима пожара, о запаљивим материјалима, као и о правилном поступању у случају пожара).

На овај начин припремају се да друговима и госту – ватрогасцу презентују своје радове и покажу до којих су закључака дошли промишљајући о сакупљеним подацима:

<http://ivoninsajt.weebly.com/1042104010581056105410431040105710621048.html>

<http://eminsajt.weebly.com/vatrogasci.html>

Трећа група: добила је материјал у виду едукативних филмића са интернета у којима је приказан рад ватрогасних јединица.

Задатак ове групе је да прегледа видео материјале и припреми се за интервју са ватрогасцем, спремајући питања о лако запаљивим материјалима, о најчешћим узроцима настанка пожара, о материјалима од којих се израђује одећа ватрогасаца и сл.

<https://www.youtube.com/watch?v=QZh7thctetQ>

<https://www.youtube.com/watch?v=OLyw7yimjeY>

Четврта група: има задатак да направи честитку и нацрта пожар и ватрогасца који гаси ватру, као и да напише похвалницу за његов труд и рад, коју ћемо му доделити на крају дружења. (задачи са посебним индивидуалним активностима, за ученике који раде по посебном плану и програму)

3. Наставна јединица се обрађује у присуству професионалног ватрогасца из локалне ватрогасне јединице, који најпре слуша и гледа презентовање истраживачких радова група, а затим кроз одељењски интервју одговара на припремљена питања ученика.

4. Ученици записују одговоре, коментаришу и закључују колико су прецизни и тачни подаци које су сами пронашли кроз истраживање у односу на одговоре које је давао ватрогасац. Следи фронтална дискусија, уз коментарисање критеријума по коме су бирали садржаје из коришћених извора.
5. Ученици се подељени у групе баве рециклирањем тетрапака, картонских кутија и других материјала, тако што од њих праве лутку ватрогасца, а група која је сакупила текстове и слике прави плакат о опасности и заштити од пожара, као и о ватрогасцима.
6. Госту свечано додељујемо похвалницу.
7. **Евалуација:** ученици усмено процењују и образлажу процес учења (планирање и реализацију), коришћене изворе информација и квалитет презентације.

 НАПОМЕНА: ППТ презентација се налази на ЦД-у.

Природна богатства и њихово коришћење (обрада)

Предмет: Природа и друштво	разр./одељ. IV ₁ и IV ₂
Наставник: Весна Бранковић и Милица Шилић	
Школа и шк.год.: ОШ „Ђорђе Јовановић” Селевац школска 2015/16. година	
Наставна тема: Рад, енергија, производња и потрошња	
Наставна јединица: Природна богатства и њихово коришћење – обрада	
Циљ часа: Даље усвајање знања о природним богатствима, њиховом значају за живот, начинима њиховог коришћења. Развијање свести о значају штедње природних богатстава. Оспособљавање ученика за самостално учење и процењивање научног. Неговање сарадничких односа у групи.	
Облик наставног рада: фронтални, индивидуални, групни рад.	
Наставне методе: дијалогска, текстуална, илустративно-демонстративна, игровне активности.	
Стандарди постигнућа: 1ПД.1.1.1, 1ПД.1.2.1, 1ПД.1.2.2, 1ПД.2.2.2.	
Исходи: ученик познаје природна богатства Србије и разуме њихов значај; зна за шта их човек користи.	
Наставна средства: наставни листићи са задацима за групни рад, РС ИК Klett.	
Активности ученика: гледа, чита, уочава, размишља, закључује, записује, слуша, процењује.	
Активности наставника: планира, организује, објашњава, усмерава, прати.	
Компетенције: сарадња, одговоран однос према околини.	
ТОК ЧАСА	
<p>🕒 Уводни део: до 10’</p> <p>Мотивација и увођење у наставну јединицу кроз игрицу: На стикерима су исписани појмови који се односе на природна богатства равничарских и планинских предела (нпр. грожђе, река, бања, свиња, крава, коза, и сл.). Стикери су на катедри, а табла подељена на два дела: равничарски и брдско-планински предели.</p>	

Ученик узима стикер, чита га и лепи на одговарајуће место. (Скрећем пажњу ученицима да оно што треба да буде у обе области залепе на средину, на линију.)

Читам исписано на табли и наводим децу на откривање наставне јединице.

⌚ Главни део: до 30'

Најављујем наставну јединицу, записујем наслов на табли и истичем циљ часа:

Данас ћемо проширити наша знања о природним богатствима; закључићемо које све користи имамо од њих, као и зашто је важно да их чувамо. Учићемо из текста и од наших другова, зато вам предлажем да пажљиво слушамо једни друге. На крају ћемо проверити у којој мери смо усвојили садржаје.

Делим ученике у групе. Дајем групама упутства за рад, табеле (прилог 1) у које треба да упишу закључке изведене на основу текста (прилог 2).

Рад у групи на задацима.

Извештавање рада група. Записујем закључке на табли. Остале групе прате извештаје, анализирају и исправљају евентуалне грешке.

Закључујемо за шта човек користи природна богатства. Зашто је важно да се природна богатства економично користе?

⌚ Завршни део: до 5'

Провера разумевања градива: Деца читају кратак текст (прилог 3) у коме је једна реченица нетачна и проналазе је. Свака група добија текст на коме није радила у главном делу часа. Представници група читају, истичу нетачну реченицу, а остале групе исправљају по потреби. Ученици затим по групама израђују мапу усвојених појмова. Мапе појмова група се анализирају, упо­ређују уз аргументовање избора.

ДЗ: Задатак из РС

Евалуација часа: ученици процењују степен усвојености градива, атмосфере у групи, ниво сарадње, као и сопствено залагање у групном раду.

Прилој 1.

	КОРИСТ
ВОДЕ	
ПЛОДНО ЗЕМЉИШТЕ	
БИЉНИ И ЖИВОТИЊСКИ СВЕТ	
ЛИВАДЕ И ПАШЊАЦИ	
РУДНО БОГАТСТВО	

ВОДА

Наша земља је богата водама, а то су: планинске и равничарске реке, језера, извори минералних вода – бање.

Планинске реке су уске и брзе. На њима се граде хидроелектране које користе снагу река за производњу електричне енергије. Некада је човек снагу воде користио и за воденице. Данас се оне ређе користе, јер су замењене савременим млиновима.

Воде равничарских предела су широке и споре. Реке у Војводини имају велики значај за водени саобраћај. Тиса и Дунав повезани су каналом Дунав – Тиса – Дунав који има велики значај за наводњавање обрадивих површина у сушним периодима. Многа језера поред река претворена су у рибњаке.

ПЛОДНО ЗЕМЉИШТЕ

Плодно земљиште, посебно црница, покрива велики део наше земље (највише равницу, а мање брда и ниске планине). Уз повољне климатске услове и могућност наводњавања, плодно земљиште је добар услов за развој пољопривреде, посебно земљорадње.

На обрадивим површинама гаје се житарице, највише пшеница и кукуруз. Такође се доста гаје индустријске биљке: сунцокрет и шећерна репа, као и крмно биље, што је предуслов за развој сточарства.

У долинама великих река изузетно су повољни услови за гајење поврћа.

Обронци ниских планина у равничарским крајевима погодују узгоју винове лозе и воћа.

БИЉНИ И ЖИВОТИЊСКИ СВЕТ

Разноврстан биљни и животињски свет, ретке врсте које се гаје по резерватима и ловиштима представљају посебно и значајно природно богатство. Очување природних заједница је велика обавеза свих нас. У Србији живе и многе ретке и угрожене врсте, којима је због крчења шума, изградње насеља, индустријског развоја, угрожен опстанак. Обнова животних заједница је дуготрајан и скуп процес.

ШУМЕ

Шуме су некада заузимале велика пространства широм Европе. Крчењем, да би се добиле обрадиве површине, као и материјал за прераду, шуме су полако нестајале. Иако су у Србији површине под шумом знатно смањене, оне представљају велико природно богатство.

Природна станишта пружају могућност да се уз минималну прераду користе и многе намирнице добијене из природе. На пример, велики број биљака има лековита својства; многе печурке су врло хранљиве, и друго.

ЛИВАДЕ и ПАШЊАЦИ

Велике површине под ливадама и пашњацима, посебно у планинским крајевима доприносе развоју сточарства. Значај сточарства и производње квалитетних производа за исхрану и даљу прераду, данас постаје све већи.

У вишим планинским пределима, изнад појаса шума, налазе се пространи пашњаци и ту људи узгајају углавном овце. Вуна је значајна сировина за фабрике у којима се производи текстил.

РУДНО БОГАТСТВО

На простору низија у северном делу земље су налазишта нафте и земног гаса. Резерве ових извора енергије нису велике. У низијима дуж река, јужно од Панонске низије, налазе се богата лежишта угља слабијег квалитета који се користи у термоелектранама за добијање електричне енергије. Каменог угља који има већу енергетску вредност има мало.

Наша земља располаже разноврсним рудним богатством. Због састава стена, у брдским и планинским крајевима налазе се наши значајни рудници квалитетног угља и руда разних метала: олова, цинка, бакра, боксита... По неким од њих познати смо и у свету.

Прилоі 3.

ВОДА

Наша земља је богата водама: планинске и равничарске реке, језера, извори минералних вода – бање. Планинске реке су широке и споре и имају велики значај за водени саобраћај.

ПЛОДНО ЗЕМЉИШТЕ

Плодног земљишта највише има у равницама. Њега човек највише користи за прераду метала.

ШУМЕ; БИЉНИ И ЖИВОТИЊСКИ СВЕТ

Шуме су некада заузимале велика пространства широм Европе. Веома су значајне за развој сточарства. Очување природних заједница шума је велика обавеза свих нас. У Србији живе многе ретке и угрожене врсте животиња, али биљни свет није угрожен.

ЛИВАДЕ и ПАШЊАЦИ

Велике површине под ливадама и пашњацима, посебно у планинским крајевима доприносе развоју сточарства. На њима човек највише гаји свиње.

РУДНО БОГАТСТВО

На простору низија у северном делу земље су налазишта руда метала. Лежишта угља слабијег квалитета користе се у термоелектранама за добијање електричне енергије.

 НАПОМЕНА: прилог се налази на ЦД-у.

Како откривамо прошлост

Разред:	IV
Реализатори	Миља Зеџ, професор разредне наставе
Наставна тема:	Наше наслеђе
Наставна јединица:	Како откривамо прошлост
Садржај наставне јединице:	Упознавање са начинима откривања прошлости кроз истраживачки рад. Упознавање са занимањем археолога и значајем истог за сазнавање чињеница о прошлости.
Тип часа	Обрада
Циљеви и задаци часа:	Стицање и проширивање знања о начину откривања и сазнавања прошлости – упознавање са занимањем археолога. Оспособљавање ученика за самостално истраживање и учење.
Наставне методе:	Метода разговора, метода демонстрације, метода практичних радова
Наставна средства:	Кутије у којима су „закопани” предмети, четкице, штапићи.
Облици рада:	Фронтални, индивидуални, групни.
Исходи:	Користи стечена знања за решавање проблема уз договор са члановима групе.
Међупредметна компетенција:	Вештина комуникације, решавање проблема, вештина сарадње унутар групе;
Корелација:	Српски језик
Објашњење идеје:	
<p><i>Као увод у лекције које следе на часовима Природе и друштва, а то је Како откривамо прошлост и Трагови прошлости, ми смо се играли археолога. Том часу су пријеходиле пријеме које су изледале овако:</i></p> <p><i>Ученици су се поделили у групе и код куће, где су им помагали и родитељи, у кућију од цијела, „закопали” су предмете својих чланова породице кренувши од најстарије. Сваки предмет је био покривен различитом врстом брашна,</i></p>	

жиџарица... На час Природе и друшћива донели су своје куџије и разменили је са друћом їрућом. Тага је уследила аванјура. Свака їруџа је имала загаџак да „искоџава“ їредмете, сїрїљиво их анализира и све їо бележи. Тако смо најравили увод у откривање їрошлости, истовремено се уїознавши са занимањем археолоџа.

Све можеџе їоїлегатїи на <http://miljinsvet.weebly.com/105610721076-10891072-109110951077108510801094108010841072.html>

ТОК ЧАСА

УВОДНИ ДЕО ЧАСА

Трајање: 5'

Рад на ребусу. (Прилог број 1)

Решење ребуса је ПРОШЛОСТ

Обнављам са ученицима шта су запамтили о прошлости.

Разговарамо на тему прошлости ученика. Како знају шта се догодило у прошлости?

Како знамо како су људи живели у прошлости?

Најава наставне јединице: „Како откривамо прошлост”

ЦЕНТРАЛНИ ДЕО ЧАСА

Трајање: 30'

Ученици су на претходном часу подељени у групе.

Имали су задатак да код куће спреме и „закопају” предмете и те куџије донесу у школу (Прилог број 2).

Куџије су замењене тако да ниједна група није добила своју куџију већ потпуно непознату.

Крећу на самостални истраживачки рад.

Подсећам ученике да је неопходно да буду прецизни, стрпљиви и пажљиви.

Чланови сваке групе се договарају о подели улога: како ће и ко откривати слојеве, ко ће бележити чињенице и претпоставке, како ће проверити податке које су добили, и на који начин ће формулисати закључке.

Наставник обилази групе и помаже уколико је потребно.

Једни пажљиво откопавају, док други с нестрпљењем очекују нови предмет и записују претпоставке о следећем: коме је сваки предмет припадао; на које начине могу да провере своје претпоставке; од ког материјала је; да ли је и у којој мери оштећен; чему је служио; какав би могао бити део који недостаје.

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА

Трајање: 10'

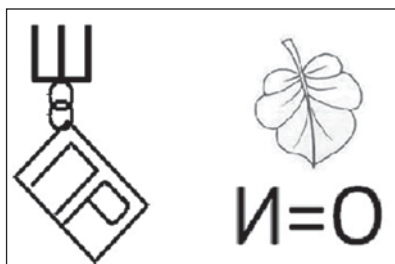
Време за излагање и представљање пронађеног „плена”.

Чланови сваке групе пажљиво слушају и коментаришу.

Уколико није све „откопано”, група која је „закопавала” износи своје мишљење о успешности археолошког рада групе.

Евалуација часа: Ученици заједно са наставником процењују успешност припреме и реализације задатка на часу: пажљиво поступање, тачност претпоставке и исправност процеса потврђивања, комуникацију и сарадњу у групи, као и јасноћу и систематичност презентације.

Прилог број 1

ПР о Ш ЛоСТ = ПРОШЛОСТ

Прилог број 2

Уйушсїво за рад у іруїама (їрїїремање маїтеријала)

1. У већу куїију од циїела, на дно, сїавиїи їредмеї кої їрїїада најсїа-ријем члану ваше їородице. Преко їої їредмеїа сїїаїи їшенично брашно. Поїрскаїи са мало воде.
2. На їшенично брашно сїавиїи їредмеї кої їрїїада особи која је мало млађа од їреїходне. Преко їої їредмеїа сїїаїи кукурузно брашно. Поїрскаїи са мало воде.
3. На кукурузно брашно сїавиїи їредмеї кої їрїїада особи која је мало млађа од їреїходне. Преко їої сїїаїи неко инїеїрално брашно. Поїрскаїи са мало воде.
4. На їреїходни слој брашна сїавиїи їредмеї кої їрїїада најмлађој особи из ваше їородице. Преко їої їредмеїа сїїаїи їриз или врсїу брашна које до сада нисїе сїїали. Поїрскаїи водом.

Путовање кроз Србију

ПРИПРЕМА ЗА ЧАС – тематски дан

Школа и место	Основна школа „Михајло Пупин” Ветерник
Наставни предмети	Природа и друштво, српски језик, математика, физичко и музичка култура
Редни број часа	18.
Разред и одељење	IV3 и IV1
Учитељице	Даница Коцевска и Славојка Милошевић
Наставна јединица	Путовање кроз Србију
Тип часа	систематизација
Циљ и задаци часа	<p><u>Циљ:</u> Интердисциплинарним приступом садржају омогућити да ученици проширују и продубљују знања стечена из различитих извора, повезују и примењују иста у практичним задацима и даље стичу и развијају своје читалачке и истраживачке вештине и способности.</p> <p><u>Задаци:</u></p> <p><u>Образовни:</u> Кроз истраживачке задатке „путовати” Србијом (са севера или југа) и повезати знање о садржајима из природе и друштва који могу да се виде и „посете” у Новом Саду и у Гучи. Кроз практичне задатке вежбати текстуалне задатке са сабирањем и одузимањем. Увежбавање писања великог слова. Упознавање са музичким инструментима и народним играма.</p> <p><u>Васпийни:</u> Развијање осећања поштовања и љубави према својој домовини, становништву и природним лепотама. Неговање и јачање сарадничких односа.</p> <p><u>Функционални:</u> Развијање способности сналажења на географској карти и читања података са ње. Развијање способности хоризонталног и вертикалног повезивања садржаја и примене стечених знања. Оспособљавање ученика за коришћење новца којим располажу за смештај, храну, улазнице.</p>

Стандарди постигнућа:	ИОП2: Подстицање опажајних способности, препознавање и именовање ученог и виђеног на карти и фотографијама. ИОП3: Коришћење истраживачког поступка- прикупљање и сређивање података према датом критеријуму.
Наставне методе	Интерактивна настава различитих нивоа сложености, Кооперативна мозаик 2 метода, метода рада на тексту, истраживачка и метода практичних радова
Технике	Олуја идеја; слагалица; мапирање, Венов дијаграм; ланац знања
Наставна средства и дидактички материјали	Наставни листићи са диференцираним задацима; картице за ланац знања; филмови
Интердисциплинарни садржаји	<u>Математика</u> : писмено сабирање и одузимање (текстуални задаци) <u>Српски језик</u> : употреба великог слова у писању вишечланих географских имена <u>Чувари природе</u> : правила понашања у националном парку <u>Ликовна култура</u> : симболи <u>Музичка култура</u> : музика Србије (Војводина и централна Србија) <u>Физичко васпитање</u> : народна кола <u>Енглески језик</u> : комуникација
Компетенције	Решавање проблема, сарадња

ТОК ЧАСА

1. корак: Гледамо презентацију Туристичке организације Србије: *Једно иушовање – безброј доживљаја*

Применом технике олуја идеја, са ученицима започети дијалог о путовањима. Шта нас све асоцира на реч ПУТОВАЊА. На табли формираму мапу ума коју ученици допуњују асоцијативним појмовима.

Најава циља часа и наставне јединице.

Материјал за рад: упутство (*Прилој брoј 1*), хамер и мапа Србије.

Ученица која се образује по ИОП2 има прилагођене задатке који су саставни део задатака за рад група

2. корак: Подела ученика на 4 групе. Групе су хетерогеног састава и имају по 6 чланова. У једној групи је ученик који се образује по ИОП2, а два ученика која се образују по ИОП 3 су заједно у истој групи. Подела у групе се врши по месту седења јер су ученици навикли да се једноставним премештањем лако формира група за рад. Задаци за рад група су тематски увезани али се односе на специфичности саме групе, како на предео који је тема њиховог рада, тако и на нивое сложености, у зависности од састава групе. То је у напомени прилога наглашено, али не и на оригинал прилозима са којима су ученици радили.

Групе су:

Гости са севера: млади странци који улазе у Србију на граничном прелазу Хоргош и желе да посете *Сабор џирубача* у Гучи. Имају задатак да дефинишу свој правац кретања, организују себи смештај, набавку хране и бензина, посету занимљивим местима и упознају музику крајева кроз који пролазе. На располагању имају 500 евра. Подаци су им на прилозима: *нема* карта Србије, ценовник и ЦД са песмама

Домаћини у Гучи; млади предузетници имају задатак да гостима који долазе са севера припреме смештај, храну, забаву, обилазак знаменитим местима; притом треба да воде рачуна о суми од око 500 евра. На крају ће своје госте дочекати и са њима комуницирати на енглеском језику.

Гости са југа; млади странци који у Србију улазе на граничном прелазу Прешево, такође располажу појединачно сумом од по 500 евра и имају циљ да посете Фестивал *Exit* у Новом Саду. Имају задатак да дефинишу свој правац кретања, организују себи смештај, набавку хране и бензина, посету занимљивим местима и упознају музику крајева кроз који пролазе. На располагању имају 500 евра. Прецизнији задаци су у *Прилоју број 1*

Домаћини у Новом Саду; млади предузетници који имају задатак да гостима који долазе са севера припреме смештај, храну и забаву, обилазак знаменитим местима и да притом воде рачуна о суми од око 500 евра. На крају ће своје госте дочекати комуницирајући са њима на енглеском језику.

Прецизнији задаци за рад група су у *Прилоју број 1*

За слушање музике се користи централни лап-топ и интернет, како би слушали музику са линкова са YouTube.

Пре почетка рада група сви прате ППТ презентацију „*Пућујемо Србијом*”, која садржи основне смернице за реализацију часа. (*Прилој др.2*)

Ученици који се образују по ИОП3 и индивидуализацији за надарене имају проширене захтеве из математике, што је наведено у прилозима, али се не налази на одштампаним папирима за рад група (већ се даје предлог на нивоу групе).

<p>3. корак: Када ученици одраде први задатак са <i>Прилога бр. 1</i>, прате презентацију „<i>Пушћујемо Србијом</i>” Прилог бр. 2; Ту уочавају кроз које пределе би прошли гости и шта све може да им се понуди да виде.</p> <p>Свака група врши избор за своју понуду односно план путовања у складу са задацима.</p> <p><u>ОРГАНИЗОВАЊЕ САЈМА ТУРИЗМА.</u> Групе бирају слајдове са Сајма туризма (са ППТ презентације), које ће затим приказати током своје презентације урађених материјала. (Прилог бр. 3)</p> <p>4. корак: Дочек гостију. Групе презентују свој рад тако што група гостију и група домаћина на одређено место лепе своје плакате и једни другима представљају своје жеље – понуду. На самом почетку комуницирају на енглеском језику (форме учтивог обраћања), а затим користе српски језик.</p> <p>Домаћини се хвале својим гостопримством, а странци бирају и уклапају своју суму новца којом располажу са понудом, којих има три.</p> <p>На посебном плакату који се зове ПОНУДА СРБИЈЕ записујемо називе: градова, планина, река, бара, језера, бања, манастира, села, као и храну, музику и познате личности. Деле се рекламни материјали: фотографије, флајери, ЦД са музиком, ЦД са филмовима о Гучи, Новом Саду...</p> <p>Процењујемо која је група била најактивнија односно која нас је убедила да посетимо њен крај.</p>	<p>Ученици који се образују по индивидуализацији за надарене имају проширене захтеве из математике, што је наведено у прилозима, али се не налази на одштампаним папирима за рад група (већ се усмено усмеравају на нивоу групе).</p>											
<p>ЕВАЛУАЦИЈА ЧАСА</p> <p>5. корак: Ученици након презентације слушају <i>Ужичко коло</i> и играју га, онако како су гледали на снимку. Плакат утисака:</p> <p>На посебном плакату ученици записују своје утиске о часу.</p> <p>Оствареност циља часа</p> <table border="1" data-bbox="206 1372 414 1426"> <tr> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☒</td> </tr> </table> <p>Ученици процењују степен усвојености градива, атмосферу у групи, ниво сарадње, као и сопствено залагање у групном раду.</p>	☐	☐	☒	<p>Оствареност ИОП2</p> <table border="1" data-bbox="933 1130 1144 1184"> <tr> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>+</td> </tr> </table> <p>Оствареност ИОП</p> <table border="1" data-bbox="933 1299 1144 1354"> <tr> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>+</td> </tr> </table>	☐	☐	☐	+	☐	☐	☐	+
☐	☐	☒										
☐	☐	☐	+									
☐	☐	☐	+									

Пред новогодишњу чаролију

Учитељица:	Љиљана Соколовић
Разред:	IV Одељење: 3
Писана припрема за тематски дан: Пред новогодишњу чаролију	
Наставни предмет:	Математика
<i>Наставна јединица:</i>	Писмено дељење вишецифреног броја једноцифреним бројем
Наставни предмет:	Српски језик
<i>Наставна јединица:</i>	Писање честитки – вежбање
Наставни предмет:	Ликовна култура
<i>Наставна јединица:</i>	Игре облицима Новогодишње честитке – практичан рад
Наставни предмет:	Час одељењског старешине
<i>Наставна јединица:</i>	Ведар одељењски састанак
Тип наставног дана:	утврђивање
Циљ часа:	Обнављање и увежбавање обрађених наставних садржаја кроз тему Нова година.
ЗАДАЦИ ЧАСА	
Образовни:	
Математика: Оспособљавање ученика за писмено дељење вишецифрених бројева једноцифреним.	
Српски језик: Оспособљавање ученика да примењују правописна правила.	
Ликовна култура: Примена усвојених знања, вештина и доживљаја везаних за колаж и асамблаж.	
Час одељењског старешине: Уочавање важности добре комуникације, међусобног уважавања и бриге за друге.	
Функционални:	
Математика: Развијање способности уочавања лакшег и рационалнијег решавања задатака.	
Српски језик: Подстицање развоја креативности и вештине лепог писања.	
Ликовна култура: Оспособљавање ученика за самостално ликовно изражавање и стварање класичним и савременим ликовним материјалима и техникама.	

Час одељењског старешине: Оспособљавање ученика за анализу сопственог напредовања.

Васийини:

Математика: Развијање тачности, уредности и упорности у раду.

Српски језик: Развијање основних социјалних и моралних вредности.

Ликовна култура: Развијање креативности ученика.

Час одељењског старешине: Развијање осећаја припадности групи и добре климе у одељењу.

**Облици
наставног рада:**

Индивидуални, групни, рад у пару, фронтални

**Наставне
методе:**

Разговор, демонстративна, писаних радова,
практичних радова

Наставна и техничка средства и наставна помагала: припремљени задаци, честитке – слагалице, лепак, маказе; припремљена презентација, пројектор, видео бим, лаптоп, папир у боји, различити материјали (дугмад, траке у боји, вуница, картон, шљокице...), „јелка новогодишњих жеља”, друштвене игре, ЦД плејер и ЦД са дечјом музиком.

Активности учитељице: Објашњава начин рада, дели задатке групама, усмерава, помаже и мотивише.

Активности ученика: Учествују у разговору, анализирају, рачунају, коригују, охрабрују, решавају, склапају слагалицу, препричавају, описују доживљај, самостално израђују и пишу празничне честитке, истражују, постављају питања.

Уводне напомене:

Последњи наставни дан пред Нову годину увек је посебан због новогодишње еуфорије па је због тога често тешко одржати пажњу ученика и уједно остварити циљеве часа. Управо због тога се и јавила потреба да организујем часове тематским приступом. Овај тематски дан сам испланирала раније, и ученици и ја смо имали припремне задатке. Напомињем и да су часови, због реновирања учионице, изведени у наставничкој зборници чији је део преуређен за извођење наставе.

Литература и наставни материјал:

1. *Наставни програм за четврти разред основног образовања и васпитања*, ЗОУВ (са интернет странице <http://www.zuov.gov.rs/osnovno-obrazovanje-i-vaspitanje/>)
2. Интернет страница <http://zelenaucionica.com/slagalica/?lang=lat>
3. Милија Николић, „Методика наставе српског језика и књижевности”, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд 1992.
4. Интернет страница <http://zelenaucionica.com/igramo-se-i-ucimo/sekcije/page/5/?lang=lat>

ТОК ТЕМАТСКОГ ДАНА

МАТЕМАТИКА

Наставна јединица *Писмено дељење једноцифреним бројем*

Уводни део
часа

Подсећам ученике на договор да данашњи последњи наставни дан у старој години посветимо предстојећем празнику, Новој години.

Главни део
часа

Упознајем их са циљем данашњег часа математике. Подсећамо се правила рада у групи. Ученике делим у групе (5) на основу места на ком седе. Објашњавам начин рада. Свака група добија по 9 задатака и слагалицу □ честитку која се састоји из 10 делова. Када у групи сви ураде први задатак, проверавају решења између себе. Ако је решење задатка свима у групи исто, гледају полеђину дела слагалице који носи број 1. Уколико је резултат који су добили идентичан броју на полеђини слагалице, онда на папиру у боји лепе тај део слагалице. Поступак се понавља у раду на преосталим задацима. Кад успешно реше свих девет задатака, залепљеним деловима слагалице додају и последњи, десети део, за који не постоји задатак. Тако добијају новогодишњу честитку. Уколико им резултат који су добили није тачан □ траже грешку, исправљају је и потврђују свој тачан резултат. У току рада се договарају како ће задатак решити, али сваки члан групе самостално израчунава задатак. Упоредују решења, коригују и охрабрују једни друге.

На крају, свих пет честитки постављамо на одељењски пано.

Завршни део
часа

Анализирамо рад на часу, залагање ученика, прецизност у раду, као и сарадњу у групама.

СРПСКИ ЈЕЗИК

Наставна јединица *Писање новогодишње честитки*

Уводни део
часа

Почињем мотивациони разговор на тему *Нова година* надовезивањем на активност са часа математике.

Главни део
часа

Пошто смо направили честитке, требало би и да их посветимо некоме. Зашто пишемо честитке пред Нову годину?

Пре него што некоме напишемо новогодишњу честитку треба да знамо нека правописна правила. У тексту ћемо, највероватније, поменути назив празника. Каквим словима пишемо назив овог празника? Ученици одговарају да само почетно слово прве речи пишемо великим почетним словом, а реч *година* почињемо малим словом.

<p>Завршни део часа</p>	<p>Такође, треба да знамо и да правилно адресирамо честитку. Наравно, трудићемо се да нам рукопис буде леп и да пишемо читко.</p> <p>Понављамо правописно правило писања назива улица, тргова, градова и села. Записујемо један пример адресе на таблу и у свеске.</p> <p>Задатак: У свескама ћемо вежбати писање честитке.</p> <p>Написаћемо адресу драге нам особе и текст честитке. Обраћање треба да буде јасно и кратко, без понављања речи, са лепим жељама. Ученици пишу.</p> <p>Читање написаног. Проверавамо да ли смо писали по правописним правилима, какав нам је био рукопис.</p>
<p>Уводни део часа</p> <p>Главни део часа</p> <p>Завршни део часа</p>	<p style="text-align: center;">ЛИКОВНА КУЛТУРА Наставна јединица <i>Игре облицима – Новојодушње честитке</i></p> <p>Ученици су за час донели материјал по договору. Подсећам их да ћемо на овом часу правити новогодишње честитке.</p> <p>Пуштам презентацију. На њој се налазе неки примери новогодишњих честитки које могу да се направе од донетог материјала. Ови примери служе као показатељ како се неки од материјала могу користити, али и као мотивација и подстицај да направе нешто слично или нешто потпуно другачије, нешто своје, оригинално. Ученици пажљиво прате слајдове, интересују се за поједине примере, постављају питања у вези са начином израде, потребним материјалом и слично.</p> <p>Након тога, приступају самосталном раду или раду у пару. Стварају своју честитку од донетог материјала, помажу једни другима, нуде решења за поједине детаље, подстичу једни друге. Ученике у току рада охрабрујем да буду слободни и оригинални у ликовним решењима, да их самостално проналазе; подстичем да обрете пажњу на боје, површине и текстуре. Мотивишем их на сарадњу и помажем у раду тамо где је то потребно.</p> <p>На крају, правимо одељењску изложбу радова са циљем да уочимо естетску вредност у сваком раду. Анализирамо рад и залагање ученика, начине на које су дошли до оригиналног решења, и сарадњу у току рада. Честитке ће бити приказане на изложби у холу школе.</p>

ЧАС ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ,

Наставна јединица *Ведар одељењски сасџанак*

Уводни део часа

Мозгалица: Ученици усмено наводе појмове на које их асоцира појам Нове године, које записујемо на табли, и кратко прокоментаришемо.

Главни део часа

Затим сваки ученик наводи и образлаже чиме је био/није био задовољан у текућој години, као и шта ће променити у свом понашању/учењу у наредној години. Потом са зида спуштамо пано са „јелком новогодишњих жеља” коју чине „поштански сандучићи”. Ученици у мањим групама прилазе, отварају своје сандучиће, читају поруке које су добили, и образлажу зашто им је добијена порука значајна.

Завршни део часа

У ведром расположењу, уз дечју музику и друштвене игре настављамо претпразнично дружење.

© Copyright EDUKA

ПРИПРЕМА ЗА УГЛЕДНИ ЧАС	
НАСТАВНИК: Весна Савић, Весна Радоичић	
ДАТУМ: 05.11.2015.	
РАЗРЕД: I, II, III, IV	
НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Слободне активности (Покажи шта знаш)	
НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА: Вук Стефановић Караџић	
ОБЛИК РАДА: индивидуални, фронтални	
НАСТАВНЕ МЕТОДЕ: дијалогска, монолошка, текстуална, писаних радова	
НАСТАВНА СРЕДСТВА: компјутер, PowerPoint презентација, хамер, папир у боји, дрвене боје, прибор за писање	
ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ: Разумевање значаја дела Вука Стефановића Караџића. Уочавање значаја народних умотворина за наш народ и културу. Развијање говорне културе.	
АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА: Слика, осмишљава, записује, чита, слуша, прича, посматра, истражује	
АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА: Води разговор, презентује, подстиче ученике на разговор, задаје задатке, прати ангажовање ученика	
КОРЕЛАЦИЈА: Српски језик, Народна традиција, Математика, Ликовна култура	
ТОК ЧАСА	
Уводни део часа	<ul style="list-style-type: none">❖ Подсећање на активности са јучерашњег часа Српског језика кроз следећа питања:<ul style="list-style-type: none">– Којој особи је био посвећен јучерашњи час Српског језика?– Шта смо до сада научили о Вуку Караџићу? (Где се родио? Како су му се звали родитељи? Зашто је добио име Вук? Шта је најзначајније што је Вук урадио?)❖ Све ово што смо сада поновили видећемо кроз једну презентацију о Вуку.

Главни део часа	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Приказ презентације у PowerPointu уз излагање наставника. ❖ Припрема ученика за долазак госта: <ul style="list-style-type: none"> – Које године се родио Вук? – Да ли знате у ком месецу? – Зна ли неко који је то век био? – У ком веку сте ви рођени? – Хајде да се посетимо колико један век има година. Долазак госта глумца који ученицима приближава лик Вука Караџића. ❖ Подела задужења ученицима: <ul style="list-style-type: none"> – Први разред има задатак да по свом избору напише и украси по једно велико и мало штампано слово. – Други разред има задатак да напише и илуструје народну умотворину по свом избору. – Трећи разред има задатак да напише један народни обичај по свом избору. – Четврти разред има задатак да напише састав о Вуку. ❖ Самосталан рад ученика.
Завршни део часа	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Ученици представљају своје радове и уређење паноа. ❖ Сарадња са другарима из ОШ „Јован Јовановић Змај” са Алексиначких Рудника (повезивање путем Skype-а). Ученици преносе једни другима, шта су ново сазнали о Вуку Караџићу и на који начин су посветили час овом великану.
Евалуација часа	<p>Ученици са наставником анализирају процес учења, рад и сарадњу у оквиру групе, као и сопствено залагање.</p>

Прилој: шексїј за ілумца

Драга децо,

Драго ми је да сам дошао у вашу школу. Много ми се допала, јер у моје време уопште није ни било школе. Ја сам прва слова научио од мог рођака Јевте. Писао сам на кори од брезе, нисам имао тако лепе свеске и оловке као што ви данас имате. Имао сам само јаку жељу да научим да читам и пишем, али то није било баш тако лако. Да ли знате каква су некада слова била?

Е, сада ћу да вам покажем. Хајде да чујемо прво од првака из које књиге уче слова.

Ево, ја ћу сада да запишем на табли реч БУКВАР.

Сада ћу вам показати како су некада изгледала слова.

Шта мислите, коме је било лакше: мени или вама?

Е, због тога сам се трудио да за свако слово буде један знак. Руководио сам се изреком: *Пиши као што говориш, а читај како је написано.*

А сада да чујем прваке да ли су научили сва слова.

Да ли знате колико слова има азбука?

Хајде старији другари да им помогну.

Да ли може неко да нам исприча азбуку?

Да ли знате шта сам ја још радио, сем што сам упростио азбуку?

А сада да питамо и трећаке.

Осим народних умотворина, шта сам ја то још сакупио?

Браво децо, па ви све знате !

Ваше учитељице су ми рекле да данас правите пано посвећен мени. Пошто сам ја стар и боли ме нога, ја ћу сада да седнем док ви радите.

На крају часа када завршимо пано:

Децо, срећан сам што видим да мој труд није био узалудан и надам се да се и у другим школама овако лепо чува наслеђе које сам вам оставио.

Штафетне игре

Основна школа	„Серво Михаљ”, Зрењанин
Наставни предмет:	физичко васпитање
Разред:	четврти
Учитељ:	Мр Наталија Остојић
Учитељи сарадници:	Индира Николић, Лидија Монић, Габријела Лукач и Илона Прец
Наставна тема:	Елементарне и штафетне игре
Наставна јединица:	Штафетне игре
Тип часа:	увежбавање
Циљ часа:	<ul style="list-style-type: none">• Задовољавати потребу ученика за кретањем.
Образовни задаци:	<ul style="list-style-type: none">• Усвајање знања ради разумевања значаја и суштине физичког васпитања дефинисаног циљем овог васпитно-образовног подручја.
Функционални задаци:	<ul style="list-style-type: none">• Увежбавати манипулативну спретност ученика (руку, ногу).• Комбиновати различите облике кретања у низу.• Повећавати покретљивост кичменог стуба.
Васпитни задаци:	<ul style="list-style-type: none">• Подстицање развоја воље и истрајности.
Исходи:	<ul style="list-style-type: none">• Савладава полигон од основних елемената спортских игара• Учествоје у решавању задатака у тимским играма у месту и кретању, у пару и у мањим групама и примењује основна правила у ситуационим условима игре.
Међупредметне компетенције:	1. Комуникација Уважава саговорника реагујући на оно што говори, а не на његову личност. Уме да саслуша излагање саговорника до краја и без упадица.

	<p>2. Сарадња Одговорно и савесно извршава заједничке активности стављајући интересе групе изнад сопствених.</p>
Образовни стандарди:	<ul style="list-style-type: none"> • ФВ.3.1.1. игра спортску игру примењујући сложене елементе технике, испуњавајући тактичке задатке. • ФВ.1.3.1. испољава позитиван став према физичком вежбању у свакодневном животу. • ФВ.1.3.2. испољава заинтересованост за физичко вежбање.
Облици рада:	фронтални рад, групни, индивидуални
Наставне методе:	демонстративна, метода практичних радова, разговора
Наставна средства:	струњаче, високе и ниске препреке...
Место извођења наставе:	фискултурна сала
Литература и додатни материјал за наставнике:	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Оријентациони распоред васпитно-образовног рада са дидактичко-методичким ујучиством за IV разред основне школе</i>, Учитељски факултет, Центар за усавршавање руководилаца у образовању, Београд, 1995.
Уводни део часа	<p>На уласку у фискултурну салу деца узимају беџеве у боји и распоређују се у групе (црвени, жути, плави, зелени, љубичасти...).</p> <p>Сваку групу води један учитељ. Инструкције добијају од учитеља и сарадника. Добијају инструкције о начину организације часа.</p>

**Опис вежбе
обликовања**

1. Почетни став: мали раскорак, руке на куковима, окретати главу лево па десно, напред па назад.

2. Почетни став: раскорачни, одручење, изводи мале, па веће бочне кругове у једну па у другу страну.
3. Почетни став: раскорачни, узручење, дланови шака окренути споља, вући дланове ка горе.
Задржати положај 10 секунди. Из тог положаја руке испружити напред, дланови окренути споља, задржати 10 секунди.
4. Почетни став: раскорачни, једна рука је у узручењу, друга на куку. Радимо отклон трупом на леву па на десну страну, задржати 10 секунди.
5. Почетни став: у раскораку једна нога испред и савијена у колену, друга назад повијена благо у колену, руке на тлу. Спустити што ниже кукове ка подлози и задржати положај 20 секунди, те променити ногу.
6. Почетни положај: сед у широком раскораку. Руке испружене напред, радити претклон трупом напред, задржати 10–15 секунди.
7. Почетни положај: лежећи на леђима одручити, подићи се у сед, обухватити рукама колена и вратити се у почетни положај. Поновити вежбу 5 пута.
8. Почетни положај: седећи са састављеним стопалима, обухватити стопала рукама и вући тело напред. Нагињати се напред из кукова, не повијати рамена или савијати леђа.

Намена:

- јачање и истезање ротатора и екстензора вратног дела кичменог стуба;
- јачање мускулатуре раменог појаса;
- истезање мускулатуре руку и раменог појаса;
- јачање и истезање бочних група мишића, стомака и леђа и дела мишића раменог појаса;
- јачање и загревање мишића ногу, истезање и јачање препона, истезање мишића карлице;

- истезање мишића леђа и задњих група мишића ногу;
- јачање трбушних мишића и прегибача кука;
- истезање препона и унутрашњих мишића карличног појаса.

Главни део часа

Већ подељене групе са учитељицом задуженом за одређену групу постављају се у договорене позиције.

Полигон са препрекама има вишестрани утицај на биопсихосоцијални развој и антрополошки статус ученика. Примењује се ради усавршавања моторичких знања и подизања нивоа моторичких достигнућа, развоја моторичких способности, усавршавања научених моторичких задатака, учења правилног и одговорног решавања задатака, такмичења и међусобне сарадње.

Изглед полигона

Полигон

1. Колут напред

2. Вођење лопте кроз препреке

На предвиђеном месту такмичар оставља лопту и узима кружић који треба да подигне и носи са собом.

3. Прескакање више препрека

4. Трчање око поређаних препрека

5. Обилазак последње препреке и спринт назад. Кружић предаје следећем такмичару из групе.
На крају часа следи проглашење победника.

Завршни део

Евалуација часа

Самоевалуација

Сваки ученик ће добити стикер који треба да стави на, по његовом мишљењу, одговарајућег „смајлија“:

- ☺ Веома ми се допао час.
- ☹ Равнодушан сам према часу.
- ☹ Није ми се допао час.

Последица пада

ШКОЛА:	ОШ „Ђура Даничић”
ПРЕДМЕТ:	ПРАВОСЛАВНИ КАТИХИЗИС
РАЗРЕД:	ЧЕТВРТИ
ВЕРОУЧИТЕЉ:	Мирослав Радошевић
РЕД. БР. ЧАСОВА	23. и 24.
НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА	Последица пада
ТИП ЧАСА	обрада, обнављање
МЕТОДЕ РАДА	дискусија, разговор, рад на тексту, писани рад
ОБЛИЦИ РАДА	фронтални, индивидуални, групни
НАСТАВНА СРЕДСТВА	мултимедијални квиз, презентација, филм
ВРСТА НАСТАВЕ	активна, мултимедијална
ОБЈЕКТИ	дигитална учионица
КОРЕЛАЦИЈА	природа и друштво, српски језик
ЦИЉЕВИ ЧАСА	Стицање знања о томе да постојање света има свој циљ – јединство свих створених бића међусобно и на крају јединство свих са Богом кроз Богочовека Исуса Христа; развијање одговорности за личне поступке; изграђивање свести да Бог општи са створеним светом кроз Исуса Христа; схватање да је извор свакога греха егоизам – индивидуализам.
ВАСПИТНИ ЗАДАЦИ	Развијање љубави код ученика према Богу и према ближњима, осећања заједнице са другима и изграђивање хришћанских врлина.

ИНОВАЦИЈЕ

- **Изокренута учионица**

Ученици се унапред припремају за час кроз самостални рад код куће, а стечена знања примењују на часу.

• Употреба ИКТ у настави

У раду користимо ППТ презентације, дигиталне филмове и приче, рачунаре, интернет, веб-алате, а све то с циљем бољег разумевања садржаја и повећања интересовања ученика за учење.

• Прича чији ток и крај нису извесни и зависе од избора ученика

ИЗОКРЕНУТА УЧИОНИЦА – припремни рад (ученици самостално раде код куће)

Задатак:

1. На сајту www.veronauticar.weebly.com одабрати страницу „За ученике” и у падајућем менију одабрати „Уради и реши”. На овој страници ученици налазе „задатак за четвртак”. Пратећи упутства у задатку настављају са радом.
2. Ученици отварају PPS документ и пратећи упутства прво гледају цртани филм у трајању од око 25 минута.
3. После одгледаног филма, ученици решавају интерактивни квиз. Кроз одговарање на постављена питања ученици стичу нова знања, употпуњују и обнављају већ научено.
4. На крају квица налази се краћи сажетак наученог што треба да усмери и припреми ученике за рад на часу у школи.
5. Као мали подстрек после обављеног задатка, на самом крају постављена је веза ка сајту са едукативним игрицама чији су јунаци главни јунаци цртаног филма који су ученици одгледали.

ПРИЧА О ПАДУ

(рад у школи у трајању до два часа)

УВОДНИ ДЕО ЧАСА

Разговор о ономе што су ученици научили самосталним радом код куће. Подсећамо се шта је то слободна воља, шта се дешава када човек свесно греш и да то стање називамо духовни пад, подсећамо се и чињенице да, ако свесно грешимо, можемо очекивати да ћемо за то сносити последице. Очекивани закључак: слободна воља је велики дар, али изискује и велику одговорност.

Подела у групе

Сваку групу чине три или четири ученика. Пошто час реализујемо у дигиталној учионици, свака група на располагању има рачунар на којем ради. Наставник даје упутства за рад.

ПРВИ ДЕО ЧАСА

Рад на тексту који има један почетак али неколико различитих наставака и завршетака.

Текст на којем ученици раде написан је у ППТ а зове се „Прича о паду”. Наставник може претходно да постави документ на рачунаре на којима раде ученици. Документ за преузимање налази се на сајту www.veronauticar.weebly.com на страници „За ученике”. У падајућем менију одаберемо опцију „Уради и

реши” где у „**задатку за четвртак**” имамо део за рад у школи са постављеним ППТ документом.

Ученици раде на тексту. После првог дела текста налазе се три „дугмета” са хиперлинком за наставак текста. На сваком „дугмету” је почетак прве реченице из следећег дела приче. Ученици бирају како ће наставити причу. **ВАЖНО: НЕ ПОСТОЈЕ ТАЧНИ ИЛИ НЕТАЧНИ НАСТАВЦИ ПРИЧЕ, НЕ ПОСТОЈИ ПОГРЕШАН ИЗБОР.** Свака група одлучује у којем смеру желе да иде њихова прича.

После прочитаног другог дела текста, опет се налазе три „дугмета” и ученици опет бирају какав ће бити ток приче. На овај начин ће свака група на крају добити другачију причу (може се догодити да две групе добију исту причу, али то није нешто што треба избегавати).

Пошто текст има један први део, три различита друга дела и три различита краја, ученици, комбинујући их, могу добити девет различитих прича.

Подела у оквиру групе:

- Читач, његов задатак је да разговетно чита текст;
 - Први записничар, записује кратке напомене на основу којих може препричати текст;
 - Други записничар, записује реченице из текста које у себи садрже реч **пад** (ако су три ученика у групи, онда други записничар има задатак и трећег записничара);
 - Трећи записничар, записује имена споредних ликова из приче.
- Ученици читају текст и записују оно што је потребно.

ДРУГИ ДЕО ЧАСА

У другом делу часа разговарамо о прочитаном тексту. У договору са учитељима, могућа је одлична корелација са предметима природа и друштво и српски језик.

Прво поредимо приче и закључујемо да су оне различите.

Питања на основу којих ученике наводим на закључке:

1. Зашто су наше приче различите? Очекивани одговор: Зато што нисмо сви бирали исте наставке и крајеве приче. Шта можемо закључити на основу тога (дозволити ученицима пуну слободу у извођењу закључака)? Закључујемо да је добијена прича плод нашег избора, а бирали смо, опет, слободном вољом. Дакле, последица деловања наше слободне воље јесу различите приче. Колико пута сте у току дана постављени пред могућност вишеструког избора? (Ученици кратко наводе примере из свакодневног живота). Дакле, наша слободна воља у већој мери одређује и ток нашег свакодневног живота.
2. Из природе и друштва сте учили све о физичком паду. Кроз различите експерименте дошли сте до закључка да постоје различити ефекти и различите последице пада. Њих одређују физички услови, као што су: гравитационо убрзање, облик тела које пада, отпор средине итд. Хајде да упоредимо физички и духовни пад.

Први случај. Да ли се некоме догодило да падне и да се повреди, да изгребе дланове, колена, да задобије модрице? Пад може бити веома болан, а и опасан. У каквом односу стоје висина са које падамо и тежина повреде? Исто је са духовним падом: када грешимо или чинимо нешто непримерено, повређујемо себе. Ако више грешимо или чинимо све веће грешке, и духовно ћемо бити више повређени. Пронађите у тексту места која указују на духовни пад којим је неко од ликова из приче повредио сам себе. Ученици наводе примере. Пример је Маша у свим причама.

Други случај. Ако се спотакнемо, може се догодити да падајући гурнемо неког од другара па да и он падне. Слично је и са духовним падом: неко ко пада може повући за собом другога. Може својим падом да утиче да и други падне. Пронађите примере у тексту за ову врсту духовног пада. Примери су: лоше друштво које је утицало да и Маша постане лоша, Машина мајка која је својом палошћу која се огледала кроз умишљеност, похлепу, прорачунатост итд. учинила да и Маша у тренутку „посрне”. Да ли ће наш духовни пад у овом случају бити мањи или већи, зависи од тога колико смо спремни да прихватимо палост другога као своју.

Трећи случај. Када сте радили огледе из природе и друштва, утврдили сте да ако кликер пустите да пада кроз ваздух а онда га уроните у воду и пустите га да пада кроз воду, спорије ће падати кроз воду. Вода је гушћа од ваздуха те пружа већи отпор кретању кликера. Тако је и са духовним падом. Постоје начини на које наш духовни пад може да се успори па чак и заустави. „Отпор” нашем паду пружа помоћ других. То могу бити наши ближњи који нам саветима, добротом и племенитошћу помажу да се избавимо из невоље. Својим искреним покајањем и жељом да постанемо бољи, обраћајући се искреном молитвом Богу, Пресветој Богородици и светитељима, наш пад не само да се успорава већ се и зауставља. Пронађимо у причама примере који илуструју „успоравање” духовног пада. Примери су Маша која се молитвом обраћа Пресветој Богородици, али и Лена која је била спремна да не опрости Машини па је тек после разговора са мајком схватила да ће је такав став одвести у стање пада, у неспремност да прашта.

Молим ученике који су имали улогу „трећег записничара” да прочитају имена споредних ликова приче. Која од ових имена представљају и имена за одређене врлине? То су Нада, Вера и Љубав. Записујем на табли кредама у боји ВЕРА, НАДА, ЉУБАВ. Вера, нада и љубав су најважније хришћанске врлине из којих извиру све остале. Нада нас учи стрпљењу, трпљењу и води ка вери. Вера нас спасава јер вером прихватимо Спаситеља. Но, и нада и вера па тиме и све хришћанске врлине почивају и потичу из љубави. Без љубави смо ништа. То апостол Павле и каже: „Ако и горе померам, а љубави немам, ништа сам.” Љубав према Богу и према ближњима сажета је у две једноставне хришћанске заповести. Пронађите у тексту две заповести које нас упућују како треба да се опходимо према другима. Запишите их. Направимо мали оглед: покушајмо у наредном периоду да се у потпуности придржавамо ове две заповести. Утиске ћемо изнети на часу веронауке за око 15 дана.

На часу српског језика учићете шта је пренесено значење. Ми ћемо покушати да протумачимо једну реченицу из текста коју изговара Маша: „Тако сам ниско пала.” Ученицима дајем неколико минута да изнесу своје тумачење ове реченице.

ТРЕЋИ ДЕО ЧАСА

Закључак: Ученици укратко износе оно што су научили као и своје закључке о духовном паду.

Евалуација: Ученици своје импресије о часу и оцене часа записују на стикере у облику листова дрвета. Стикере као лишће лепе на голе гране стабла нацртаног на хамеру које је наставник раније припремио. Тако добијамо „Дрво о познању занимљивости часа”.

НАПОМЕНА: прилози се налазе на ЦД-у.

© Copyright EDUKA

ПРИПРЕМА ЗА УГЛЕДНИ ЧАС

ОПШТИ ПОДАЦИ О НАСТАВНОЈ ЈЕДИНИЦИ	
Наставни предмет	Народна традиција
Назив наставне јединице	Бабине, колевка
Разред	четврти
Учитељица	Марина Аранђеловић
Школа	Основна школа „Стефан Немања”, Ниш
Тип часа	обрада
Наставне методе	вербално-текстуална, илустративна, демонстративна
Облици рада	фронтални, групни
Циљ и задаци часа	<p>Циљ часа:</p> <p>Увођење ученика у активно доживљавање традиционалних обредних и верских радњи посвећених новорођенчету и његовом увођењу у заједницу.</p> <p>Задаци часа:</p> <ul style="list-style-type: none">– Разумевање значаја породице, брачне заједнице и стварања потомства.– Развијање позитивног става према сопственој традицији.– Уочавање разлике између фолклорног и актуелног окружења.– Стицање свести о себи самом и о свом месту.– Развијање сарадничких односа у групи.– Развијање говорне културе и богаћење речника.
Исходи	<p>Ученици ће схватити значај породице, брачне заједнице и стварања потомства.</p> <p>Ученици ће разумети значај и симболику традиционалних обредних и верских радњи посвећених новорођенчету.</p>

	Ученици ће уочити разлике и сличности између фолклорних и актуелних обичаја. Ученици ће разумети основне људске потребе.
Наставна и помоћна средства	Одштампани текстови са питањима и задацима за сваку групу, велики пакпапири, пано са личним фотографијама деце, фломастери, папири за рад по групама, ЦД плејер и ЦД са песмама дечјег хора „Колибри”. С. Перић, В. Нишкановић, <i>Друмом ходиш, водом бродиш</i> , уџбеник за народну традицију за четврти разред, ЗУНС, Београд, 2007. С. Перић, В. Нишкановић, <i>Друмом ходиш, водом бродиш</i> , приручник за наставнике за четврти разред, ЗУНС, Београд, 2007. С. Миловановић, <i>Народна традиција</i> , уџбеник за четврти разред, Едука, Београд, 2012. <i>Народна књижевност</i> , успаванке, лектира.

ТОК ЧАСА

🕒 Уводни део (5 минута)

- Слушање композиције „Мама, тата и ја”.
- Разговор о песми: Шта заједно чине мама, тата и дете? Шта је циљ брачне заједнице? Шта жели дете из песме?
- О чему смо говорили на претходном часу Народне традиције? Шта добије дете чим се роди?

Најава наставне јединице: На овом часу сазнаћемо колики значај се придавао рођењу детета и какви су били обичаји у првим данима његовог рођења, који се називају **бабине**, као и прво место у коме се дете чувало – **колевка**.

Зайисивање наслова: Бабине и колевка

🕒 Главни део часа (30 минута)

- Ученици ће подељени у четири хомогене групе проучавати припремљене текстове са следећим темама:

1. група: **Бабине**
2. група: **Уроци**
3. група: **Колевка и успаванке**
4. група: **Крштење и кумство**

- Иза сваког текста су питања и задаци на које ученици треба да одговоре на основу текста који су добили и уџбеника за Народну традицију.

– *Извештавање:* Свака група чита свој текст осталим групама, затим питања и своје одговоре. Ученици свих група могу учествовати у дискусији. Ученици затим своје папире са одговорима лепе на велики пакпапир.

– Извођење и записивање на табли заједничкој закључка на основу ишћања:
Да ли се подједнако бринуло о новорођеном детету некада и сада? Шта се променило, у чему је разлика?

🕒 **Завршни део часа** (10 минута)

Ученици који су донели своје слике када су били бебе или са крштења, лепе своје слике на велики пакпапир и кратко представљају себе.

Евалуација часа: ученици процењују успешност учења, залагање на часу, као и сарадњу у оквиру групе.

Домаћи задатак: Сазнати од родитеља, баке, деке или рођака и написати састав са темом по избору: „Моје крштење” или „Мој први рођендан”.

Корелација

српски језик (писано изражавање),
природа и друштво (прошлост)

Прилоі

БАБИНЕ

Бабине су трајале седам дана по рођењу детета. Дању су долазиле жене и доносиле част. Обичај је био да се за бабине умеси погача – повојница, која се ломила над детињом главом, а затим је свако од присутних добијао по парче да поједе. У неким крајевима погачу би прво гризнуло старије мушко дете. Такође се доносила и пита, бушени колачић и кувана кокошка, а за дете вунени повој, чарапице и обавезно новац који се детету стављао испод главе са речима: „Да купи... бату, секу, здравље, срећу...” Мајка би од свег јела и пића морала узети по залогај или гутљај. Затим ону торбу, у којој је донета част, веша о врата да дете брже прохода.

У кући се по цео дан веселило и честило. Увече су долазили суседи и пријатељи. Седели су поред породиље целу ноћ, певали и разговарали јер се веровало да зле виле вребају ноћу новорођенче. Ако неко заспи, остали га нагараве пепелом и пришију му стару крпу или слично за одело.

Поседна пажња се поклањала трећој ноћи по рођењу детета. Веровало се да те вечери долазе три суђаје које му одређују судбину. По народном веровању, најстарија суђаја захтева да дете одмах умре, средња да живи али са неком маном, а најмлађа, чије се мишљење прихвата, предлаже судбину која прати дететов животни пут.

1. Зашто су пријатељи и рођаци седели поред мајке и детета целу ноћ?
2. У којој бајци суђаје одлучују о судбини новорођенчета?
3. Шта су у време бабина, за повојницу, доносили рођаци породиљи и новорођенчету?
4. Да ли сте присуствовали повојници неког новорођенчета? Да ли се обичаји данас разликују од некадашњих и у чему?

УРОЦИ

Против урока деци су облачене различите чарапице, на капицу качене разне ђинђуве, а чело мазано пепелом. Да би се дете заштитило од врачара, вампира, ноћница и других злих сила, испод главе у колевци му се стављала главица белог лука у коју се позабада неколико глогових трнова. Да би се дете заштитило од жутице, чим се роди, за руку му се веже црвен конац да би било румено и здраво.

Да би боље расло, треба га мало повући за нос док је још у колевци. Због урока дете не треба хвалити, већ кудити, а ако га похвалиш, мало га попљуј. Дететову косу после првог шишања треба ставити на дрво или коприву да би била густа и јака.

1. Шта мислиш, шта се сматрало уроцима?
2. Зашто су људи некада овако штитили новорођенче?
3. Знаш ли шта је сујеверје?
4. Како се деца данас штите од жутице и других болести? Како данас бринемо о дететовом здрављу?
5. Да ли у нашим крајевима још увек постоји неки од ових обичаја? Који?

КОЛЕВКА И УСПАВАНКЕ

Новорођено дете се стављало у дрвену колевку коју је обично правио отац. Она је била украшена дуборезом и осликана веселим мотивима, а могла се љуљати. Над колевкама су настале многе песме – успаванке којима су мајке успављивале своју децу. Успаванке су изражавале љубав и жељу да дете расте здраво, паметно, снажно и спокојно. Поред мајке и баке су успављивале децу, а понекад и други укућани. У уџбенику се налази неколико успаванки. Пажљиво их прочитај.

Кад дете мало одрасте, мајка би га ван куће носила у носиљци од платна или плетеног прућа, а када би радила на њиви, онда би дете стављала у љуљку коју би везивала између два дрвета.

1. Да ли је неко од вас имао своју колевку? Како је изгледала?
2. У чему се данас успављују бебе? Шта је данас заменило носиљке и љуљке?
3. Наведите неколико стихова из успаванки који говоре о жељама за дететово здравље, снагу, памет, лепоту...
4. Напиши успаванку којом су тебе успављивале мајка или бака.

КРШТЕЊЕ И КУМСТВО

У већини крајева дете се до напуњених 40 дана крстило у цркви, а некад и код куће ако је црква била далеко. Том догађају обавезно присуствује кум који је венчао родитеље и који је детету дао име. Главни део обреда у цркви обављао је свештеник. Верује се да чином крштења дете добија свог анђела чувара. Свештеник полива дете водом, а кум изговара име. Свештеник одсеца мало косе детету и умотава је у лоптицу од воска која се чува поред породичног кандила. Свештеник пали тамјан, кади све присутне и благосиља дете додирујући крстом различите делове његовог тела. Такође кум пљује преко детета, за срећу, и одриче се ђавола.

На гозби, која се приређује у дететовом дому поводом крштења, куму припада почасно место. Кум детету доноси кошуљу за крштење, која је некада била тка-на ручно и украшена чипком. Кума су даривали плетеним чарапама, дугачким гаћама тканим на разбоју и кошуљом коју је наменила мајка детета.

Кумство је имало веома значајну улогу и преносило се у породици с колена на колена. Кум се поштује, од њега се не узима зајам нити му се шта замера. У нашем народу се каже: „Бог на небу, кум на земљи.”

1. Да ли је и твоја породица задржала старо кумство? Да ли сте крштени у цркви?
2. Да ли сте присуствовали крштењу неког новорођенчета?
3. Да ли се обичаји крштења разликују данас од некадашњих? Шта је данас дру-гачије?
4. Како сте добили име?

НАПОМЕНА: прилог се налази на ЦД-у.

© Copyright EDUKA

© Copyright EDUKA

ПРВИ РАЗРЕД

Гордана Бубало
Лидија Вељковић
Миланка Лалић
Марина Праизовић
Марина Праизовић
Славица Ристовић
Слађана Стевановић
Катарина Милановић
Маја Јоцић
Мр Мирјана Лончаревић
Весна Лазаревић
Младен Глигоријевић
Марија Миловановић
Ивана Милошевић

ДРУГИ РАЗРЕД

Гордана Гајин Цветкоски
Љиљана Павловић
Весна Ристовић
Александра Стругар
Наташа Динчић
Милена Алексић
Милијана Петровић
Наташа Симуновић
Љиљана Арсенијевић
Предраг Аритоновић

ТРЕЋИ РАЗРЕД

Љуба Радета
Бојана Балаћ
Даница Коцевска
Јелена Бабић
Саша Чорболоковић
Радмила Петковић:
Јасмина Црнојевић
Наташа Милосављевић
Марина Кукић
Тања Караџић
Данијела Грујић
Јована Пешић
Лела Петровић
Катарина Алексић

ЧЕТВРТИ РАЗРЕД

Миомир Дејановић
Зорица Алексић
Јелена Ивановић
Софија Ристовић
Верослава Властић
Драгица Поповић
Ана Кукучка
Слађана Милијановић
Данијела Ћирић
Лелица Живковић
Драгана Живановић
Душица Марковић
Марија Миловановић
Данијела Стефановић
Весна Бранковић
Милица Шиљић
Миља Зеџ
Даница Коцевска
Славојка Милошевић
Весна Савић
Весна Радоичић
Мр Наталија Остојић
Мирослав Радошевић
Марина Аранђеловић

СРР - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

371.3.:0/9(082)

371.311.5(082)

ЧАС за углед. 2 : зборник припрема
за угледне часове разредне наставе /
[приредила Љиљана Вдовић]. -
Београд : Eduka, 2016 (Београд :
Цицери). - 241 стр. : ilustr. ; 24 cm + 1
електронски оптички диск (CD-ROM
; 12 cm)

Тираж 1.000

ISBN 978-86-6013-299-6

а) Разредна настава - Методика -
Зборници
COBISS.SR-ID 226744076

© Copyright EDUKA

